MANEVÎ POZİTİVİZM

-KEŞF, AKLA VE NAKLE KARŞI-

MANEVÎ POZİTİVİZM

-KEŞF, AKLA VE NAKLE KARŞI-

Dr. Seyfi SAY

GÖKPINAR KİTAPLARI

İSTANBUL 2026

Bismillâhi’r-Rahmâni’r-Rahîm.

El-hamdu li’llâhi Rabbi’l-‘âlemîn. Ve’s-salâtü ve’s-selâmu ‘alâ Rasûlinâ Muhammedin ve ‘alâ âlihî ve sahbihî ecma’în.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ YERİNE: “MANEVÎ POZİTİVİZM” OLARAK SAPIK TASAVVUF **4**

VAHDET-İ VÜCUTÇULUK: SUFÎLİK/TASAVVUF DEĞİL SOFİSTLİK/SOFİZM (SAFSATA) **24**

VAHDET-İ VÜCUTÇULARIN GÖZBAĞCI KEŞF İLLÜZYONU **55**

İRFAN PAZARLAMACILARININ VE VAHDET-İ VÜCUTÇU MARİFETULLAH İŞPORTACILARININ ANLAYAMADIĞI **65**

ZAMPARA İBN ARABÎ’NİN KEŞF VE RÜYA PALAVRALARI **73**

RUHLAR, CİNLER, KERAMET VE KEHANETLER **90**

SAPIK TASAVVUFA KARŞI KELAM (TEVHÎD) İLMİNİN İRŞADI **106**

SELEFÎLİK TASLAYAN GÜNÜMÜZ MEZHEPSİZLERİNİN HAKİKİ SELEFİ ZAMPARA ŞEYH İBN ARABÎ'DİR **122**

İNGİLİZ'İN FEMİNİST ŞEYHİNİN KADIN İMAM VE MÜRŞİD MERAKI **128**

İSLAM'IN HRİSTİYANLAŞTIRILMASI (PROTESTANLAŞTIRILMASI VE KATOLİKLEŞTİRİLMESİ) AMELİYESİNİN TASAVVUF AYAĞI **137**

GAYB, KEŞF, KERAMET, ŞİRK VE TASAVVUF **151**

İNGİLİZ ENİŞTE (VE YERLİ-MİLLİ DERİN GÖLGESİ) İBN ARABÎ'Yİ NİYE ÖPÜYOR? **166**

RÜYA, İLHAM VE KEŞF ŞER'AN NE KADAR BAĞLAYICIDIR? **171**

BAŞTAN UYARMAYINCA, SONRADAN BAŞ EDEMİYORSUNUZ **180**

İBN ARABÎ'NİN 'KERAMET'İ: HIRKA İLE TACA, KOSTÜME VE YALDIZLI LAFLARA ALDANMAK **186**

YUSUF KAPLAN'IN, ALLAHU TEALA'NIN İSİM VE SIFATLARINA DAİR YANLIŞ BİR CÜMLESİ **188**

VAHDET-İ VÜCUTÇULAR, SAPITAN EHL-İ KİTAP GİBİ, SÖZLERİNİ ÖNCEKİ KÂFİRLERİNKİNE BENZETİYORLAR **190**

İBN ARABÎ'NİN ÇELİŞKİLİ, TUTARSIZ, MANTIKTAN YOKSUN (VE DE EHL-İ SÜNNET'E AYKIRI) SAHTE "İRFAN"I **197**

ZAMPARA ŞEYH MUHYİDDİN İBN ARABÎ'NİN AŞK MACERALARI **205**

MESİH DECCAL VE İBN ARABÎ ŞAKLABANI **224**

İBN ARABÎ VE "BİR ZAMANLARIN KARTALI" FETHULLAH GÜLEN **231**

MAĞRİB SUFİLERİNİ TAŞLAYAN ZÜHD KUMKUMASI ZAMPARAYA BAK SEN! **238**

ASLAN POSTU GİYEN EŞEK GİBİ "VELÎLERİN SONUNCUSU" MASKESİ TAKARAK İNSANLARI ALDATAN ZAMPARA **244**

ÖNSÖZ YERİNE: “MANEVÎ POZİTİVİZM” OLARAK SAPIK TASAVVUF

Sa’duddîn Teftazanî’nin ***Şerhu’l-Akaid*** adıyla şerh yazmış olduğu kısa ve özlü ***Nesefî Akaidi***, itikad (inanç) konularına şu şekilde bilgi bahsi (epistemoloji) ile başlar:

> “Hakkı ciddiyetle arayan İslâm uleması demiştir ki: **Sofistlerin** ters iddiasına rağmen, varlık olarak gördüklerimiz gerçekten vardır. Ve mahlûkatı **öğrenmenin vasıtaları** da üçtür: Sağlam duyumlar (havass-ı selîme), doğru haber (haber-i sadık), akıl.
>
> **“Duyumlar** beştir: İşitme, görme, koklama, tatma, dokunma duyumlarıdır. Bunlardan her biri bir organ sistemindeki kabiliyetler olup kendisine göre eşyanın (şeylerin, varlıkların) bazı özelliklerini alıp dimağa yansıtacak biçimde yaratılmıştır.
>
> **“Sadık (doğru) haber**'e gelince; iki kısımdır: Mütevatir haber, esullerin haberi. **Mütevatir** haber şudur: Öyle bir topluluğun haberi ki; onların **yalan uydurmak üzere birleşip anlaşmaları aklen mümteni (muhal)** olur. Bu tür haber **zaruri** ilim gerektirir (inkâr olunamazlar). Meselâ, geçmiş devletlere ve bazı ülkelere dair haberler böyledir. İkincisi ise **resulün (hak peygamberin) haberi**dir. Bunun kesinliği peygamberlikle yani **mucizesi ile doğruluğu isbat edilen kişilikle**dir. Bu ise istidlalî (delilden hareketle yapılan akıl yürütmeye dayalı) ve kesin bilgi verir. Bununla sabit olan bilgi aynen (mütevatir haber ve duyulara dayalı müşâhede/gözlem/deney/tecrübe gibi) kesin ve zorunlu bilgi gibidir. Yakîn (doğruluğu kesin bilgi) ifade eder. Değişmezdir.
>
> **“Akl**a gelince: O da ilmin sebeplerindendir. Ancak akılla edinilen bilgi ya **bedihî** (doğruluğu, akıl sahibi herkes için açık) olur. Yani ilk bakışta

meydana gelir ki; bu zaruridir. Meselâ bütünün parçasından her zaman büyük olması gibi. Yahut bu bilgi **istidlâlî** (delile dayalı olarak akıl yürütme ile) olur. Yani uğraşılarak kazanılır. (Bir yerden duman görünce ateşin varlığını anlamak gibi.)

"İlham ise, marifetin (bilginin) sebebi değildir. Ehl-i Hak (Hak ehli) böyle görür."

(Ali Nar (haz.) ***Akâid Risâleleri***, İstanbul: Beyan Y., 1998, s. 133-4.)

*

Bilgi bahsinde insanlar en temelde iki gruba ayrılırlar: **Dogmatikler** (doğru bilgiye ulaşılabileceğini kabul edenler) ve **septikler** (şüpheciler).

Felsefe tarihindeki bilinen ilk **septikler**, Eski Yunan'ın **sofistler**idir; bunlar işi, insan algılarının "dış dünyayı (zihnin dışındaki gerçekliği) doğru yansıtıyor olduğundan" emin olunamayacağını ileri sürmeye kadar götürmüşlerdir. Onları eleştirenler, haklı olarak, "**tutarlı**" olmak için "kendi şüpheciliklerinin haklılık ve doğruluğunu da şüpheyle karşılamaları" gerektiğini söylemişlerdir. Çünkü, bunun aksi, kendi kanaatleri hakkında **dogmatik** bir tavır sergilemeleri anlamına gelmektedir.

Günümüzün septikleri **postmodernistler** ve **agnostikler**dir (bilinemezciler).

Yukarıda ***Nesefî Akaidi***'nden yapılan alıntıdan anlaşılabileceği gibi, Müslümanlar dogmatiklerin safında yer almaktadır. Yani, "akl-ı selîm, sağlam duyular ve doğru haber" vasıtasıyla doğru bilgiye ulaşmanın mümkün olduğunu kabul ederler.

Materyalistler (maddeciler) ve **pozitivistler** de aynı şekilde dogmacıdır. Bunlar da Müslümanlar gibi "**akl**"ı ve "**sağlam duyular**"ı doğru bilgiye ulaştıran vasıtalar olarak görürler. Ancak, "**resullerin haberleri**"ni (Ki resuller/peygamberler, dinî

literatürde "**muhbir-i sadık / doğru haberci**" olarak adlandırılırlar) kabul etmezler.

Modern bilim de (**pozitif** bilimler / müsbet ilimler) "**akl**"a ve "**duyu verileri**"ne dayanma durumundadır. Dogmatiktir. Şüpheciliği benimsemesi durumunda kendi kendisini inkâr etmiş, faydasız ve boş saymış olur.

(Ancak bilim felsefesine ve bilgi felsefesine / epistemolojiye vakıf olanlar, **tümevarım** yolu ile ulaşılan sonuçların, yani bilimsel genellemelerin "**yasa**" olarak adlandırılsalar bile, "yanlışlanmaya açık, yanlış olması mümkün **teori**ler" olmaktan hiçbir zaman kurtulamayacaklarını bilirler. Gözlemlerinden/müşahedelerinden "**şüphe**" etmemekle birlikte, onlardan hareketle yaptıkları genellemelerin, doğru olma ihtimali bulunmakla birlikte, yanlış da olabileceğini kabul ederler. **Bilimselliğin ölçütü** olarak "sınanabilme", yani sınama yoluyla "**yanlışlanabilir**" olma gösterilir. Sınanmaya elverişli olmayan, yani sınama yoluyla doğru ya da yanlış olduğu gösterilemeyecek iddialar, -bilimin konusuna girmeme anlamında- "**bilimsel**" değildir. Bir iddianın "bilimsel" olması mutlaka doğru olmasını gerektirmediği gibi, "bilimsel" olmaması da –bilimin konusuna girmemesi de- otomatik olarak yanlış olması anlamına gelmez.)

*

Pozitivizm (olguculuk) şu şekilde tanımlanıyor: *"Doğru bilginin yalnızca **bilimsel, deneysel ve gözlemlenebilir olgulara** dayandığını savunan, **metafizik ve dinî açıklamaları reddeden** felsefî akım."*

Buradaki "felsefî akım" tabirine dikkat etmek gerekiyor. "**Doğru bilgi**"nin varlığını kabul etmekle **dogmatik**lerin safında yer almış, **septik**lere sırt çevirmiş oluyorlar.

Bu tanımdaki "**bilimsellik**", "deneysellik ve gözlemlenebilik"e karşılık geldiği için, onun ayrıca vurgulanması, lüzumsuz yere tekrara düşme anlamına gelmektedir.

"Deneysellik ve gözlemlenebilik"ten söz edilmesi, "**sağlam duyular**"ın insanı doğru bilgiye ulaştıracağının kabul edilmesi demektir. Çünkü deney ve gözlem (tecrübe ve müşahede), duyular vasıtasıyla yapılır.

Pozitivizmi bir "**izm**"e dönüştüren, bir **ideoloji** ya da inanç (din) haline getiren husus ise, burada durmayıp, tanımda geçtiği gibi doğru bilgiyi "**yalnızca**" (Evet, yalnızca) deneysel ve gözlemlenebilir olgulara dayandırıyor olmasıdır.

Tanımdaki "**yalnızca**" kaydı, "doğru haber"i ve doğru habere dayanan metafizik ve dinî açıklamaları reddetme sonucunu getirmektedir.

Modern bilim (Fen bilimleri veya "**müsbet ilimler / pozitif bilimler**" de diyebiliriz) ile pozitivizmin yollarının ayrıldığı nokta da burasıdır.

*

Müsbet ilimler (pozitif bilimler) şu şekilde tanımlanıyor: *"**Deney, gözlem** ve **akıl yürütme** yöntemleriyle kanıtlanabilen, somut gerçeklere dayanan, evrensel ve nesnel bilgi dallarıdır."*

Bu tanımda, "akıl yürütme"nin de açıkça belirtildiğini görüyoruz. "Somut (müşahhas) gerçekler" ifadesi ise, pozitivizmin tanımında geçen "deneysel ve gözlemlenebilir olgular"a karşılık geliyor.

Müsbet ilimler (pozitif bilimler) bu noktada duruyor ve doğru bilginin "**yalnızca**" deneysel ve gözlemlenebilir olgulara dayanması iddiasında bulunmaktan kaçınıyor. Bunu ("doğru bilgi"ye nasıl ulaşılabileceği meselesini) kendi **ilgi ve yetki alanına girmeyen** bir konu olarak görüyor, **felsefe**ye bırakıyor.

Dinin (**İslam**'ın), "sağlam duyulara dayalı gözlem ve deneylerle ulaşılan bilgiler"le meşgul olan pozitif bilimlerle bir sorunu bulunmuyor.

Ancak pozitif bilimler, genelde, ispatlanmamış hipotezler, varsayımlar, tahminler ve öngörüler üzerinden yol almakta ve **bilimin yöntemini, mantığını ve özünü** kavrayamamış olanlar söz konusu "zannî" bilgileri "doğruluğu kesin bilimsel gerçekler" kabul edebilmektedirler. Oysa "yetkin" bilim adamları, geliştirilen bilimsel açıklama modellerinin "doğruluğu"ndan değil, "geçerliliği"nden (doğru olmasalar bile işe yarar olmalarından) söz etmeyi tercih etmektedirler.

(Sübut, sabit ve isbat kelimeleriyle aynı kökten gelen "**müsbet**", "isbat edilmiş, sabit hale getirilmiş, sübut bulup varlık kazanmış olan" demektir. Buradaki müsbetlik/pozitiflik, ahlâkî anlamda "**olumluluk**" değildir, "var olma"ya karşılık gelmektedir. Bir hastalık taramasında kan tahlili sonucunun "**pozitif**" çıkması gibi.)

*

İronik olan husus, pozitivistlerin (olgucuların) metafizik ve dinî açıklamaları **taassup ve bağnazlıkla reddetmeleri** yüzünden **deneysel ve gözlemlenebilir bazı olgulara sırt çevirmek** zorunda kalmaları ve kendileriyle **çelişki**ye düşmeleridir.

Buradaki birinci hata, **filozofların "metafizik spekülasyonlar"ı** ile **hak peygamberlerin "dinî açıklamalar"**ının aynı kefeye konuluyor olmasıdır.

Filozofların "metafizik" spekülasyonlarının "**pozitif/müsbet/olgusal**" bir karşılığı ya da temeli bulunmamaktadır. Onların filozoflukları da "kendilerinden menkul keramet" durumundadır. İnsanlara bir bakıma "Biz sizin gibi değiliz, çok zekî adamlarımız, düşünerek fizikötesi mahiyetteki bilgilere ulaştık, evrenin sırlarını keşfettik. Bizim üzerimizdeki usta terzi elinden çıkmış **muhteşem bilgelik kostümünü sadece zekî insanlar görebiliyor, aptallar göremiyor**" demektedirler.

(**Yunanca** kökenli olan **filozof** kelimesini kendisi için ilk kullanan isim, **Sokrates**'tir. Kendilerini **sofist/bilgili-bilge** olarak adlandıranlara karşı, kendisinin

böyle bir iddiasının bulunmadığını, sadece "**filosofist / bilgiyi sever – bilgisever**" bir kimse olduğunu söylemiştir.)

Bu filozoflardan farklı olarak peygamberler diğer insanlara üstünlük taslamıyorlar, şunu diyorlar:

> " De ki: "Ben ancak **sizin gibi bir beşerim**; (şu var ki) bana İlâhınızın ancak tek bir ilâh olduğu vahyediliyor; onun için dosdoğru O'na yönelin ve O'ndan af dileyin!" (O'na) ortak koşanların vay hâline!" (Fussilet, 41/6)

*

Ancak peygamberler, sofist ve filozofların aksine, davalarını (kendilerine vahiy gelmekte olduğunu) "**doğruluğu kendinden menkul ispatsız iddia**" olarak seslendirmiyor, iddialarını **pozitif/olgusal düzeyde (gözlem konusu olacak şekilde)** ispatlıyorlar.

Mucizeler işte bunun için var.

Nesefî Akaidi'nde "**doğruluğu kesin haber**" kapsamında **mütevatir haber**in yanısıra "peygamber haberi"nin de anılmasının, ve bu haberin "**kesinliği**"nin, peygamberin "mucize ile teyit edilmiş olması"ndan kaynaklandığının belirtilmesinin nedeni budur.

Mucize, **olgusal/pozitif/maddî** bir olaydır. Duyularla algılanmakta ve **gözlem** konusu olmaktadır.

Ancak, **mucize**lerin özelliği, "bilim" adamlarının (ve bu arada pozitivistlerin) **gözlem**lerinden hareketle ulaştıkları "bilgi" çerçevesinde **izah edilemiyor, onların bilgisini aşıyor** olmalarıdır.

O bilgiler çerçevesinde **izah** edilebiliyor olsalar zaten mucize olmazlar.

(Mucize, acz/acizlik kelimesiyle aynı kökten gelir; başka insanları aciz bırakan şeydir.)

*

Bugün, Hz. Musa aleyhisselam'a indirilen ***Tevrat***'a ve Hz. İsa aleyhisselam'a indirilen ***İncil***'e inanmakta olan milyarlarca insan varsa, bu, onların yaşarken göstermiş oldukları mucizelerden bağımsız olarak ortaya çıkmış değildir:

> "O zaman Allah (hesap günü) şöyle buyuracak: 'Ey Meryemoğlu Îsâ! Sana ve annene olan ni'metimi hatırla! Hani sana Rûhü'l-Kudüs (Cebrâîl) ile kuvvet vermiştim; **beşikte iken de**, yetişkin hâlde de insanlarla **konuşuyordun**. Ve hani sana yazı yazmayı, hikmeti, Tevrât'ı ve İncîl'i öğretmiştim. Hem o zaman ki iznimle **çamurdan kuş şekli gibi (birşey) yapıyor, sonra içine üflüyordun da iznimle bir kuş oluyordu** (ve) yine iznimle **(anadan doğma) körü ve (teni) alacalı olanı iyileştiriyordun**. Yine o vakit iznimle **ölüleri (kabirlerinden dirilmiş olarak) çıkarıyordun**. Bir zaman da (seni öldürmek isteyen) İsrâil-oğullarını senden def' etmiştim; hani kendilerine apaçık delillerle gelmiştin de içlerinden inkâr edenler: 'Bu, apaçık sihirden başka bir şey değildir' demiş(ler)di'." (Maide, 5/110)

İnsanlar bu mucizeleri gördüler, birbirlerine anlattılar, ve bir zaman sonra Hristiyanlar'dan bazıları "İsa efendimiz, Allah'ın oğlu ki bunları yapabildi, bizim gibi bir beşer olsaydı bunları yapamazdı" dediler.

İşte bu noktada **pozitivistler**, taassup ve bağnazlıkla, gözlerinin önündeki **olgu**yu, **pozitif/maddî gerçekliği** inkâr ederek (bilimsellik iddialarının aksine) **metafizik** açıklamalara (palavralara) sığınan insanlar haline gelmektedirler.

Hz. İsa'nın ve diğer peygamberlerin mucizeleri için "**sihir**" yakıştırması yapanlar, kendi dönemlerinin **pozitivist**leriydi. Bununla birlikte peygamberler karşısındaki

inkârcılıkları pozitivistçe değildi, gözlemledikleri pozitif olay ve olguları inkâr için **metafizik** hurafeler uydurma yoluna gidiyorlardı.

Aşırılaşan herşey zıddına inkılab etmektedir.

*

Peygamberlerin çağdaşı olan pozitivist kâfirlerin durumu budur. Daha sonraki dönemlerin (peygamberlerin mucizelerini bizzat görmeyen) kâfirleri ise, "**mütevatir haber**"i inkâr etmek durumundadırlar. Çünkü söz konusu mucizeler mütevatir haber durumundadır, bunlar, **yalan üzerine birleşmesi muhal (aklen imkânsız)** insan topluluklarının haberi olarak bize intikal etmiştir.

(Antarktika'yı görmediğimiz halde varlığını kabul etmemiz, onunla ilgili haberin **mütevatir** olmasından kaynaklanmaktadır. Bu kadar çok insanın ortak rivayet ve anlatısının, o rivayetlere eşlik eden harita, fotoğraf ve film türünden görsel malzemenin **uydurulmuş** olması **aklen muhal**dir. Benzer şekilde, geçmişte Sezar diye bir imparatorun yaşamış olduğu da kesindir. Onun hakkında bilgi veren kitapların vs. uydurulmuş olması, insanların gerçekte yaşamamış birini yaşamış gibi göstermek için ortak karar almış olmaları mümkün değildir. Hz. İsa aleyhisselam'ın durumu da böyledir. Bir imparator olarak Sezar'ın hikâyesi ne kadar gerçekse, bir peygamber olarak Hz. İsa'nınki de o kadar gerçektir.)

*

Kur'an'ın mucizeliği ise bugün için de "**olgusal**" (**pozitif**) düzeyde hükmünü yürütmektedir. ***Kur'an***, kendisini "**deney**" konusu olarak insanların "**sınamasına, test'ine**" sunmaya devam etmekte, (bilimin konusuna girecek şekilde) "yanlışlanma"ya açık bir iddiada bulunmaktadır:

> "Ve eğer kulumuza indirdiğimizden (***Kur'ân***'dan) şüphe içindeyseniz, haydi onun benzerinden bir sûre getirin; ve (hatta) Allah'tan başka

şâhidlerinizi de (yardımcılarınızı da bu hususta yardıma) çağırın! Eğer doğru kimselerseniz." (Bakara, 2/23)

Herşeyin ilkini yapmak, ortaya koymak, zordur. Mesela ilk motorlu taşıtın yapımı insanlığın binlerce yılına mal olmuştur. Fakat birşeyin ilk **prototipi** yapıldıktan sonra benzerlerini, hatta daha gelişmişlerini yapmak çocuk oyuncağı haline gelmektedir.

Sanatta da, edebiyatta da böyledir.

Orijinal bir şiir yazmak zordur, fakat bir kez yazıldığında ona nazire olarak mısralar üretmek şairler için çok kolaydır. Mesela **Bakî**, **Kanunî**'nin meşhur gazelinde beyitlerin başına üçer mısra ekleyerek "tahmis" (beşlikler) yazmış durumda:

"Câme-i sıhhat Hudâdan halka bir hıl'at gibi
"Bir libâs-ı fâhir olmaz cisme ol kisvet gibi
"Var iken baht u sa'âdet kuvvet ü kudret gibi

"Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
"Olmaya devlet cihânda bir nefes sıhhat gibi."

İşte, ***Kur'an***'ın mucizeliğini kabul etmeyen kâfirlerin önünde de, onu "çürütmek" için eşsiz bir fırsat var.

Bakî'nin Kanunî'nin gazeline yaptığı gibi bunlar da ***Kur'an***'dan bir surenin başına ya da sonuna, **üslup ve muhteva olarak benzer** bir ilavede bulunarak ***Kur'an***'a cevap verme imkânına sahipler.

İşleri Bakî'ninkinden (görünüşte, **"pozitivist" bilim anlayışı** çerçevesinde) daha kolay; çünkü ***Kur'an***'da tek satırlık iki sure var.

Diyelim ki bu tek satırlık sureler üslup ve muhteva bakımından zor geldi, seçenek bol. Üç satırlık, beş satırlık sureler de var, daha uzunları da var. Ellerinde 114 seçenek bulunuyor.

Dil uzmanlarından, şairlerden, şarlatanlardan, edebiyatçılardan vesaire **komisyon**lar kurabilir, böyle bir çalışma yapabilirler. Şimdi bir de yapay zeka çıktı, ondan da yardım alabilirler. Olayı ödüle bağlayarak cazip hale de getirebilirler, mesela 100 milyon dolar, 1 milyar dolar ödül vaat edebilirler.

Bir satır yazıyorsun ve 1 milyar dolar alıyorsun, kaçırılacak fırsat değil.

İslam'ı ortadan kaldırmak için bu kadar çaba sarfeden bilumum ateist, ataist, şeytanist, satanist, Siyonist, Epsteinist taife neden bunu yapmıyorlar dersiniz?

Yapamıyorlar.

İşte bu, ***Kur'an***'ın mucizeliğinin **olgusal/pozitif/maddî (gözlemlenebilir) düzeyde** ispatıdır.

Diğer peygamberlerin mucizeleri kendi zamanlarına özgüydü, onların kabulü "**mütevatir** haber"i tasdike bağlı, fakat ***Kur'an*** kıyamete kadar baki kalacak yaşayan mucize.

Şu anda da kâfirleri "aciz" bırakıyor.

*

*Görüldüğü gibi, ***Nesefî Akaid***i'nde "akıl", ("mütevatir haber" ile "peygamber haberi"nden oluşan) "doğru haber" ve "duyu algıları" bilgi edinme vasıtaları olarak sayılmış, ilham, keşf, sezgi ve rüyaya yer verilmemiştir.

Bunlardan bahsedil**me**mesinin ihmal ya da unutkanlıktan kaynaklandığı düşünülmesin diye de ilhamın bilgi vasıtası olmadığı özel olarak belirtilmiştir.

İşte, Ehl-i Sünnet'in bilgi anlayışı budur, ve bu hususta ittifak vardır.

Burası aynı zamanda, sünnî (Sünnet'e bağlı) tasavvuf ile **sapık tasavvufî cereyanların** yollarının ayrıldığı noktadır.

Mutasavvıflardan sapık olanların, Ehl-i Sünnet'in bilgi anlayışına sırt çevirdikleri, "**ilham, keşf, rüya, zevk (tatma), müşahede ve mükaşefe**" gibi bilgi kaynaklarından söz ettikleri, ve bunları "aklın, doğru haberin, ve duyusal algıların" önüne geçirdikleri görülür.

Buna bağlı olarak (sözde **gönül** adına) **akıl** düşmanlığı yapar, aklı aşağılar, "doğru haber"le sabit olan hususları **kışır ve kabuk bilgi** olarak yaftalar, duyusal algılar karşısında da sofistlerinkine benzer bir şüpheciliği benimserler. Bu tür hezeyanlarına "**irfan**", "**hakikat**" ve "**marifet**" gibi parlak isimler takmayı da ihmal etmezler.

Gerçekte bu yaptıkları, kendi ve **heva ve heveslerini** “dinde ölçü” ve “ilimde aslî kaynak” haline getirmektir.

*

Bu, ilham, keşf, sezgi ve rüyanın hiç kıymetinin bulunmaması ve hiç bilgi vermemesi anlamına gelmiyor.

Ancak bunlar, **din** söz konusu olduğunda, "**aslî**" bilgi kaynakları olan akıl ile "doğru haber"e "**tâbi**" durumdadırlar. Yani aklın ve doğru haberin verdiği bilgilerin daha iyi anlaşılmasını sağlayabilir ve onları teyit edebilirler, fakat onlara “**bağımlı**”dırlar ve muhalefet edemezler. “Metbû” konuma asla getirilemezler, daima "tâbi" konumda kalırlar.

İmam-ı Rabbanî k. s. bu hususa şu şekilde işaret ediyor:

> "**Hakikat, ehl-i hak olan ulema yanındadır** [onlarla muaraza halindeki mutasavvıfların değil].... Zira, alimlerin ilimleri, nübüvvet (peypgamberlik) kandilinden ["doğru haber"den] alınmıştır. O nübüvvet sahibine salât, selam ve tahiyyet.. İşbu ilimlerin esas kaynağı, kat'i vahiyle teyid edilmiştir. Ancak, sofiye zümresinden bazı zatların maarifi, keşf ve ilhama dayanır. Hem keşifte, hem de ilhamda **hata** yolu bulunabilir. Keşfin ve ilhamın sağlamlığına alamet odur ki: **ehl-i sünnet ve vel cemaat ulemasının ilimlerine mutabık buluna**.. kıl kadar olsa dahi, aralarında bir aykırı durum olursa, doğruluk çemberinden çıkar. **Asıl sağlam ilim ve açık hakikat budur**. Hakkın harici (gerçek dışı) olan da, ancak dalalettir."
>
> (***Mektubat***, C. 1, çev. A. Akçiçek, İstanbul: Merve Y., C. 1, s. 288-289.)

Esas belirleyici olan akıl ve "(mütevatir habere ve peygamber bildirimine dayanan) doğru haber" oldukça, ilham, keşf, sezgi ve rüyalara da (temel bilgi kaynağı haline getirilmemek ve akıl ile "doğru haber" **mihenge** vurulmak kaydıyla) itibar edilmesinde bir mahzur olmayabilir.

Sapık tasavvufî akımlarda sorun, bu hiyerarşinin tersyüz ediliyor olmasıdır.

*

İlham, keşf, sezgi ve rüyanın pozitif bilimler (müsbet ilimler) sahasındaki durumu da aynıdır.

Bilimde esas olan duyulara dayalı deney ve gözlemdir. Bununla birlikte, insanoğlunun söz konusu kabiliyetleri bilimin gelişmesine katkı sağlayabilir, sağlamaktadır. Bilim adamlarından, aradığı çözümü rüyasında bulanlar da, üzerinde düşündüğü meseleyi bir anlık bir ilham ile halledenler de vardır. **Einstein**'ın bilimde **hayal gücü**nün oynadığı role yaptığı vurgunun nedeni işte budur:

> "1929'da, George Sylvester Viereck tarafından ***Saturday Evening Post*** için yapılan bir röportaj sırasında şu diyalog gerçekleşti:

"**Einstein**: "Sezgilere ve ilhamlara inanıyorum. Bazen haklı olduğumu hissediyorum. Ama haklı olduğumu bilmiyorum. Kraliyet Akademisi tarafından finanse edilen iki bilim insanı keşif gezisi, görelilik teorimi test etmek için yola çıktığında, vardıkları sonuçların hipotezimle örtüşeceğinden emindim. 29 Mayıs 1919'daki güneş tutulması sezgilerimi doğruladığında şaşırmadım. Yanılmış olsaydım şaşırırdım."

"**Viereck**: "Öyleyse bilginizden çok hayal gücünüze mi güveniyorsunuz?"

"**Einstein**: "Hayal gücümden özgürce yararlanacak kadar sanatçı ruhuna sahibim. Hayal gücü bilgiden daha önemlidir. Bilgi sınırlıdır. Hayal gücü dünyayı kuşatır."

Bu diyaloğu aktaran Ethan R. Siegel (https://en.wikipedia.org/wiki/Ethan_Siegel) , Einstein'ın "**Hayal gücü bilgiden daha önemlidir**" şeklindeki sözünü şu şekilde değerlendiriyor:

"… bu alıntı ilk kez Einstein'ın, teorisinin **daha önce kanıtlanmış başarısına dayanarak**, deneysel/gözlemsel bir konunun **nasıl sonuçlanacağını önceden bildiğine inandığı** bağlamda ortaya çıktı. Bu önceden kesin bir sonuç değildi, ancak henüz belirlenmemiş bir ölçüm hakkındaki fiziksel sezgisini, **bir muhabirin yönlendirici sorusuna yanıt olarak "bilgi" yerine "hayal gücü" olarak nitelendirdi**. (…)

"… Einstein şunları yazdı:

"… *Hayal gücü ... ilerlemeyi teşvik eder, ... bilimsel araştırmalarda gerçek bir faktördür*."

"Einstein hayal gücünden bahsettiğinde —en azından bu özel bağlamda— henüz test edilmemiş çeşitli fiziksel koşullarda ne olacağını "hayal etme" yeteneğinden bahsediyordu. …

> “Başka bir deyişle, Einstein'ın alıntısında "**hayal gücü**" kelimesi önemli bir rol oynuyor ve "doğru olduğuna ikna olduğum, ancak henüz başkaları tarafından genel olarak kabul görmemiş **yeni bir teorinin öngörüleri" anlamına** geliyor. Einstein'ın zihninde hayal gücü, o zamandan beri **düşünce deneyi** olarak bilinen şeyin kısaltmasıdır: henüz test edilmemiş bir ortamda bir teorinin sonuçlarını simüle etmek. (…)
>
> “… Einstein, "Hayal gücü bilgiden daha önemlidir" dediğinde, insanları bildiklerimizin mevcut, muhafazakâr sınırlarının ötesine bakmaya ve bir sonraki aşamada keşfetmek zorunda olduğumuz alana yönelmeye teşvik ediyor.
>
> “Einstein'a göre **bilgi ön koşuldur**: Herhangi bir konuda **akıllıca** konuşmak istiyorsanız, o konu hakkında değerli bir şeyler bilmeniz gerekir…. (…)
>
> “**Hayal gücünüzün** sizi değerli yerlere götürmesi için, **üzerine inşa edebileceğiniz sağlam bir bilgi temeline** ihtiyacınız vardır. Aksi takdirde, entelektüel hayal uçuşlarınız sizi **fantastik** yerlere götürebilir, ancak içinde yaşadığımız gerçek dünyayla olan herhangi bir ilişki tamamen **tesadüfî** olacaktır.”
>
> (https://bigthink.com/starts-with-a-bang/einstein-famous-quote-misunderstood/)

İşte, Einstein’ın ilham olarak da adlandırdığı hayal gücünün, pozitif bilimlerde (müsbet ilimlerde) işe yaraması için, nasıl kendisine zemin teşkil edecek sağlam bir bilgi temeli üzerinde yükseliyor olması gerekiyorsa, keşf, sezgi, rüya ve ilhamın din sahasında insana faydasının dokunması için de aynı şekilde “akıl” ve “doğru haber” sütanlarına dayanıyor olmaları gerekir.

Aksi takdirde insanı “dinî hayal uçuşları” **fantastik** yerlere götürür, sahih bir imana sahip olması da tamamen **tesadüf**lerin insafına kalır.

*

Dinde bir bilgi kaynağı ya da bilgi edinme vasıtası olarak keşf, ilham ve rüya gibi olguların bir değerinin bulunmadığını **"edille-i şer'iyye" (Şeriat'in delilleri)** nosyonu da ortaya koymaktadır.

Şer'î deliller dörttür: Kitap (***Kur'an***), Sünnet, icma ve kıyas. İlk ikisi aslîdir, son ikisi ise onlara **tabi**dir.

Bu delillerin epistemoloji (bilgi felsefesi) bağlamında yapılan "akıl, duyu algıları ve doğru haber" tasnifindeki yeri "**doğru haber**"dir.

Kitap ve Sünnet'e dayanılmadan salt **"akl"ın bir hükmü** (akıl kaynaklı bir bilgi) olarak helal ve haramlardan ya da gaybî hakikatlerden (metafizik gerçeklerden) söz edilemez. Aynı şekilde, **pozitif** (gözlemlenen, mevcut) olan gerçeklikten/realiteden hareketle de dinî hüküm ihdas edilemez.

(Mesela, "Faiz hayatın bir gerçeği, faizsiz ekonomi olmaz, dolayısıyla faizi haram saymamalıyız" denilemez. Ya da "Deney ve gözlemlerimize göre, birkaç damla ya da bir yudumcuk alkolden insana zarar gelmiyor, dolayısıyla bu kadarı helal olmalıdır" sonucuna varılamaz.)

Hiç kimse keşf, ilham, rüya veya sezgisine dayanarak helal veya haram ihdas edemeyeceği gibi, herhangi bir inanç esası da getiremez. Ve metafizik gerçeklerden, "doğru haber"in ötesinde yer alan (**havassa/seçkinlere** mahsus) bir "hakikat"ten, "irfan"dan vs. söz edemez.

[Ariflerin kutbu **Bahaeddin Nakşbend** k. s. "Tasavvuftaki seyr u sülûkten maksat nedir?" sorusuna, "**İcmalî** (özet durumunda) **olan marifeti** (bilgiyi) **tafsîl etmek** (ayrıntılı hale getirmek), **istidlalî olan** (delillerden hareketle yapılmış akıl yürütmelere dayalı olan) **bilgiyi de keşfe dönüştürmektir**" şeklinde cevap vermiştir.

Seyyidü't-Taife (mutasavvıflar/sufiler topluluğunun efendisi/lideri), "Sultanü'l-Muhakkikin" (Hakikati arayanların sultanı) ve "Şeyhü'l-Meşayih" (şeyhlerin şeyhi) gibi unvanlarla anılan Cüneyd-i Bağdadî de şunu demiştir:

> "Marifet, Allahü Teala'nın mekri, oyunudur [hilesidir]. Arif olduğu zannına kapılan oyuna gelmiştir."
>
> (Ferideddin Attar, ***Tezkiret-ül Evliya***, çev. Süleyman Uludağ, İstanbul: Dergâh Yayınları, s. 463.)

*

Mutasavvıflardan sapık olanların, kendilerindeki keşf, ilham ve sezgi sayesinde ve de gördükleri rüyalar yoluyla sıradan insanlarınkinden (avamınkinden) daha doğru ve daha sağlam bir imana sahıp oldukları izlenimi vermeye çalıştıkları görülmektedir.

İmdi, iman kuvveti bakımından bu keşf, mükâşefe (manevî tecrübe) vs. hikâyelerinin hiçbir kıymet-i harbiyesi bulunmamaktadır.

İmam-ı Rabbanî k. s. bu konuda şunu demektedir:

> "... Gayblerin keşfi, bunların velayetine (veliliğine) birşey artırmaz.... Çoğu kez, gaybî suretlerin keşfine sahip olmayan; o suretlerin keşfine sahip olandan daha faziletlidir." (***Mektubat***, C. 2, s. 1217.)

Bunu mesela Hz. İbrahim aleyhisselam'ın kıssasında görüyoruz. Öyle kuvvetli bir imana sahipti ki, ilkçağın tanrılık taslayan bir zorba despotuna karşı Tevhîd'i tek başına savunabilmiş, hakkında "ateşe atılıp yakılma suretiyle idam" hükmü verildiği halde geri adım atmamıştı. **Ulu'l-azm** bir peygamber olan, "**Allah'ın halîli**" konumundaki Hz. İbrahim'in, keşf/mükâşefe ve ilham bakımından herhalde **İbn Arabî** gibi soytarılardan eksik kalır bir yanı olamaz. Buna rağmen o, Allahu Teala'dan şöyle dilekte bulunmuştu:

> “Ve hani İbrâhîm: ‘Rabbim! Ölüleri nasıl dirilttiğini bana göster!’ demişti. (Rabbi ise:) ‘Yoksa inanmadın mı?’ buyurdu. (İbrâhîm:) “Hayır (inandım), fakat kalbimin mutmain olması için (istiyorum)” dedi. (Bunun üzerine Rabbi) buyurdu ki: ‘Öyle ise kuş(lar)dan dört tâne yakalayıp onları kendine alıştır, sonra (onları kesip parçala,) her bir dağın üzerine onlardan bir parça koy, sonra da onları çağır, (bak nasıl) koşarak sana geleceklerdir!’ Artık bil ki şübhesiz Allah, Azîz (kudreti dâimâ üstün gelen)dir, Hakîm (her işi hikmetli olan)dır.” (Bakara, 2/260)

Hz. İbrahim, Allahu Teala’nın ölüleri dirilteceği konusunda elbette kesin bilgi (**ilme’l-yakîn**) sahibiydi, fakat bunun **ayne’l-yakîn** mertebesine yükselmesini (duyu algılarının gözlem ve müşahedesine dayanan **pozitif** bilgiye dönüşmesini) istedi.

Buradan anlaşılabileceği gibi, **maddî dünyadaki pozitif gerçekliğin duyu organlarıyla müşahede edilmesine** dayanan (keşf ve ilhamla ilgisiz tecrübe ve gözlem sayesinde edinilen) bilgi, keşf/mükâşefe ve ilhamdan elde edilen bilgiden daha üstün ve daha önemlidir.

[Allahu Teala hakkındaki asıl bilgiyi keşf ve ilham değil, tabiat/doğa hakkındaki tefekkür verir:

> “O, geceyi, içinde sükûn bulup istirahat etmeniz için (karanlık), gündüzü ise (çalışıp kazanmanız için) aydınlık olarak yaratandır. Şübhe yok ki bunda kulak verecek bir kavm için ayetler (deliller, ibretler) vardır.” (Yunus, 10/67)
>
> “Şüphesiz ki göklerin ve yerin yaratılışında ve gece ile gündüzün ihtilâfında (ardarda gelmesinde) akıl sâhibleri için elbette deliller vardır.” (Al-i İmran, 3/190)]

Hz. İbrahim gibi Hz. Musa aleyhisselam da elbette (mutasavvıfların sahip olduğu düşünülen) maneviyat, keşfiyat ve ilhamata fazlasıyla sahipti. Buna rağmen Allahu Teala'yı, deney ve gözlem konusu olan **pozitif** gerçekliğe yönelik "duyu algısı" çerçevesinde "göz" ile görmek istedi:

> "Mûsâ ta'yîn ettiğimiz vakitte gelip de Rabbi ona hitab buyurunca: 'Rabbim! Bana (kendini) göster; sana bakayım!' dedi. (Rabbi) buyurdu ki: '(Sen) beni (bu dünyada) aslâ göremezsin; fakat dağa bak, şayet (o) yerinde durabilirse, o takdirde (sen de) beni görebilirsin!' Derken Rabbi dağa tecellî edince onu paramparça etti; Mûsâ da bayılarak (yere) düştü! Nihâyet ayılınca: '(Rabbim!) Seni her noksanlıktan tenzîh ederim! (Bu talebimden dolayı) sana tevbe ettim ve ben îmân edenlerin ilkiyim!' dedi." (A'raf, 7/143)

*

Pozitivizm ne kadar yanlışsa, onun tam karşıtı cephede yer alan **idealizm (felsefî akım olarak idealizm)** de o kadar yanlıştır. Hatta daha yanlıştır.

Çünkü **pozitivizm**in "ideolojik" nitelikteki vasayım ve ön kabulleri bir tarafa bırakıldığında (Ki o zaman, olay "pozitif bilim / müsbet ilim" haline gelmektedir), dayandığı zemin tümden batıl ve yanlış değildir. Peygamberlere nazil olan vahiyden kopuk olarak arz-ı endam eden felsefî **idealizm** ise **metafizik zırvalar**dan, **hurafe ve kuruntu**dan ibarettir.

O idealizm ile hak ve hakikate ulaşılamayacağı gibi, Müslümanlar tarafından ona felsefe adına değer atfedildiğinde ortaya itikadî sapmaların çıktığı görülmektedir. Bunu mesela **Farabî** yapmış bulunmaktadır; "***el-Medînetü'l-Fazıla***"sına bakıldığında, **Eski Yunan**'dan alınmış bir yığın akla ziyan saçmalığın aptalca aktarılmış olduğu görülür.

Benzer birşeyi madrabaz **İbn Arabî** soytarısı da tasavvuf alanında yapmış, **Plotinus**'un zırvalarını kendi kişisel keşfi gibi pazarlamıştır.

*

İbn Arabî gibi sapık tasavvufçuların **keşf/mükâşefe**, **zevk (tatma)** ve **vecd** gibi kavramları inşaat malzemesi olarak kullanarak inşa ettikleri "hakikat" şatosunun "**manevî pozitivizm**" olarak adlandırılmaya elverişli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bir keşf ya da mükaşefe varsa, keşfolunan ve gözlemlenen birşey de "**var**" demektir. Bu, tabiri caizse "manevî tahlil"in sonucunun "**pozitif**" çıkması demek olur. Zevk de (tatma da), **maddî** tad alma ameliyesini akla getirecek şekilde böyle bir "**deneyim ve tecrübe**"yi ihsas ediyor. Öte yandan, **vücud (varlık)**, mevcud ve vicdan kelimeleriyle aynı kökten gelen vecd de, zahir olup ortaya çıkan birşeye karşılık gelir. Vicdan denilen şey de, insanın kendi içinde bulduğu, **maddî** davranışı etkileyebilen manevî bir duygudur.

İmdi, dünya hayatı çerçevesinde **pozitivistlerin** yaptığı şey, beş duyu ile algılanan hususları kabul etmeleri, buna karşılık, akıl kaynaklı hükümleri (mesela Allahu Teala'nın varlığını ve birliğini) ve "doğru haber"le gelen bilgileri (mesela ölümden sonraki dirilişi), **beş duyu vasıtası ile bizzat muttali olamamaları gerekçesiyle** kabul etmemeleridir.

Bunlara göre "hakikat", beş duyu **algılarının tekelinde**dir.

Algılara sığmayan, algılanamayan şeyler "hakikat" değildir, reddedilmelidir.

(Bütün insanlar **kör** olsaydı, sadece dört duyu algısı bulunsaydı, insanlar için yıldızların varlığı meleklerin varlığı gibi olacaktı. Yıldızlardan haber veren peygamberleri **pozitivizm** adına yalanlayacaklardı. Güneş'ten kaynaklanan ısıyı hissettikleri için sıcaklığın kendisini kabul edecekler, fakat ısının kaynağı olan Güneş'in varlığını inkâr edeceklerdi. Gözleriyle görmedikleri için melekleri inkâr ettikleri gibi.)

*

Maddî aleme ilişkin “hakikat”ler nasıl insanın beş duyu algısının sınırları içine hapsedilemezse, ortada **beş duyu algılarını aşan daha büyük bir gerçeklik** nasıl varsa, aleme ilişkin bilginin temel ölçüsü nasıl **insanın sınırlı ve yetersiz kabiliyetleri** olamazsa, aynı şekilde, dinî hakikatler de, keşfleri kendilerinden menkul birilerinin “içsel algılarının, deneyim ve tecrübelerinin” tekeline bırakılamaz.

Tasavvuf adına keşf kavramını öne çıkarıp **akla savaş** açan, “doğru haber”i de (kışır/kabuk bilgi diyerek) itibarsızlaştırmaya kalkışan bu “**manevî pozitivizm**”, (İbn Arabî soytarısının kendisini İslam binasındaki “**altın kerpiç**” ilan etmesinin de gösterdiği gibi), din dolandırıcısı birilerinin, saçmasapan hikâyelerden oluşan keşflerini bahane ederek dini yeniden inşa etmeye çalışmalarının bahanesi ya da vasıtası haline gelmiş bulunuyor.

Bu, Yahudi ve Hristiyanlar’ın dinlerini tahrif etmelerine benzer bir durumdur.

Günümüzde İngilizler’in **Ibn Arabi Society** adını verdikleri “İbn Arabiyye tarikatı tekkesi” marifetiyle İbn Arabî’nin icadı sapık tasavvufu yaymaya çalışmaları sebepsiz değildir.

VAHDET-İ VÜCUTÇULUK: SUFÎLİK/TASAVVUF DEĞİL SOFİSTLİK/SOFİZM (SAFSATA)

Prof. Ömer Türker'in "**Osmanlı Dönemi Vahdet-i Vücud Tartışmaları İçin Bir Başlangıç: Seyyid Şerif el-Cürcani'nin Vahdet-i Vücud Yorumu**" başlıklı bir makalesi mevcut.

Önce, vahdet-i vücud anlayışını reddeden **Adudüddin el-İci** ile **Sa'deddin et-Teftazani**'nin eleştirilerini özetliyor.

Sonra da sözü Seyyid Şerif'e getiriyor.

Şöyle diyor:

> "Bilindiği üzere **Seyyid Şerif el-Cürcani**, Teftazani'nin genç çağdaşıdır ve her ikisi de Razi ekolüne mensuptur. **Vahdet-i vücud meselesi**ne Teftazani'den farklı yaklaşan Cürcani, kelam geleneğinde kendi dönemine kadar **en ayrıntılı metinleri yazan düşünür** olarak kabul edilebilir. Günümüze küçük hacimli olmakla birlikte içerik bakımından **meselenin sistemli bir şekilde ele alındığı iki önemli risalesi** ulaşmıştır. Bunların birincisi **Said Fude** tarafından yayımlanıp şerh edilmiştir. Geç dönemde Muhammed Nurü'l-Arabi tarafından şerh edilen diğer risale ise vahdet-i vücud ve meratibin özlü bir anlatısı olup henüz tahkik edilmemiştir. Her iki risalede de Cürcani, **ortak bir anlatı** sergiler. Cürcani'nin tartışmasının nirengi noktası, **varlığın tabii küllî oluşudur** ki onun çağdaşı ve ders arkadaşı [Molla] Fenari de aynı kavram üzerinde duracaktır. Cürcani birinci risalede **vahdet-i vücudu şöyle özetler**: …"
>
> (Ömer Türker, "Osmanlı Dönemi Vahdet-i Vücud Tartışmaları İçin Bir Başlangıç: Seyyid Şerif el-Cürcani'nin Vahdet-i Vücud Yorumu", ***Osmanlı'da İlm-i Tasavvuf***, İstanbul: İSAR Y., 2018, s. 230.)

Burada şunu belirtmekte fayda var: Şarihlerden Said Fude vahdet-i vücud anlayışını savunuyor değil.. Tam aksine o, ***Mevkıfu'l-Akl*** adlı eseriyle vahdet-i vücutçuluk safsatasının ipliğini pazara çıkarmış olan **Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi**'nin çizgisinde yer alıyor.

*

Prof. Türker, yukarıya aldığımız ifadelerinden sonra Seyyid Şerif'ten şu alıntıyı yapıyor (Köşeli parantez içindeki ifadeler bize aittir):

> "Muhakkik birlikçiler (muvahhidîn) ise şöyle dedi: **Aklın tavrının [ötesinde] bir tavır** daha vardır ki ona ancak keşfi müşahedelerle ulaşılır, aklî münazaralarla ulaşılmaz. Akıl onu idrak etmekten acizdir, tıpkı duyuların aklın idrakleri olan makulleri idrakten aciz olması gibi. Biz bu tavırda kavradık ki, Zorunlu'nun [Tanrı'nın] aynı [kendisi] olan varlığın hakikati ne tümeldir ne tikeldir [ne] geneldir ne özeldir, aksine bütün kayıtlardan [azade biçimde] mutlaktır hatta **mutlaklık kaydından dahi arınmıştır**. Bu, aklî ilimler erbabının **tabiî küllî** hakkında söylediğine **benzer**. O hakikat [Zorunlu'nun aynı/kendisi olan varlığın (Tanrı'nın) hakikati], **mümkün** [varlığı ne zorunlu ne de muhal olan] mahiyetlerde ve varlıkla nitelenen kevnî mazharlarda tecelli ve zuhur etmiştir. Öyle ki hiçbir şey onsuz olamaz, çünkü herhangi bir şey onsuz olabilseydi varlıkla nitelenmezdi."

Bir şey anlamadıysanız üzülmeyin, bu sizin, kafası birşeye basmayan biri olmanız anlamına gelmiyor. Mesele, felsefeci ve kelamcıların kendilerine özgü bir jargon (terminoloji diyelim) kullanmalarından ve sizin buna yabancı olmanızdan kaynaklanıyor. Nitekim futbol terimlerini bilmiyorsanız bir spor spikerinin maç anlatımından da bir şey anlamazsınız.

Bu sözleri aktaran Türker bunun ardından Cürcanî'nin sözlerinin şerhine (açıklamasına) geçiyor.

Onları aktarmadan önce birkaç noktaya dikkat çekmemiz gerekiyor.

*

Cürcanî'nin aktardığı *"Aklın tavrının [ötesinde] bir tavır daha vardır ki ona ancak **keşfi müşahede**lerle ulaşılır, aklî münazaralarla ulaşılmaz"* şeklindeki söz, (başta **İmam Matüridî** olmak üzere) Ehl-i Sünnet ulemasının bilgi anlayışının (Epistemoloji ya da bilgi felsefesi de diyebiliriz) dışındaki bir çizgiyi temsil ediyor.

Burası, "**Batınîliğin**" boy verdiği ve ayakların kaymaya başladığı nokta durumunda..

İmdi, Ehl-i Sünnet uleması "**keşf**"i (batınî müşahedeyi) bilgi edinme yollarından biri olarak kabul etmemişlerdir. Yani, keşf, bilgi bahsinde bir delil niteliği taşımaz..

Peki insan nasıl bilgi sahibi olur?..

Şu üç yol ile: **Aklî istidlal** (akla dayalı delillendirme), (sağlam olmak kaydıyla) **beş duyunun algıları**, ve (doğru olması şartıyla) **haber** ile.

*

Bazı bilgiler vardır ki onlara ancak sağlam duyular (havass-ı selime) ile ulaşılır, fakat bu, onlar vasıtasıyla ulaşılan bilgilerin akılla çelişebileceği (ya da izah edilmesinin yahut aklî münazara konusu yapılmasının mümkün olmaması) anlamına gelmez.

Mesela uzayda Dünya dışı yerlerde canlı yaşamının bulunup bulunmadığı konusu, aklî münazara ile sonuca bağlanabilecek bir mesele değildir, bunun için (**beş duyu** vasıtasıyla yapılan) **gözlem/müşahede** gereklidir. Fakat bu, gözlem sonucunda ulaşılan bilginin akla aykırı olabileceği manasına gelmez.

İşte, "**keşfî müşahede**" ile ulaşılabilecek birtakım hakikatler (ya da bilgiler) bulunsa bile, bunlar, aklî münazara konusu olmaktan asla çıkmazlar.. Şu

anlamda: **Akla aykırı** olan, aklın tasdik etmediği bir **hakikat**ten söz edilemez. (**Keşfî müşahede** tabirini anlamak için insanın mutluluk, üzüntü, keder, kaygı, endişe, sevgi, korku, ümitsizlik vs. gibi duygularını ya da "**içsel deneyim**"lerini hatırlamak faydalı olabilir. İnsan bu duyguları **kendi içinde** yaşayarak "**keşf**" eder, akıl yürüterek yahut beş duyu vasıtasıyla öğrenmez. Bu, akla aykırılık anlamına gelmez.. Akıl, nasıl "göz"ün vazifesini üstlenip onun yerine görme eylemini gerçekleştiremezse, insanın iç deneyimlerinin mahalli de olamaz, fakat bu, akla aykırılık demek değildir. Akıl açısından bunlar "mümkün" şeylerdir, "vacip/zorunlu" ya da "muhal" değildirler.)

Bir hakikat iddiası (ya da hakikat adına söylenen bir söz) hem **akla**, hem de **nakle** (doğru habere) aykırıysa, i'rabta hiç mahalli olmaz.

(Nasıl akıl, içsel deneyimlerimizin mahalli olamazsa, sevgi, kaygı, korku, mutluluk vs. gibi içsel deneyimlerimiz de aklın yerini alıp onun vazifesini icra edemezler.

Bu yüzden, kesinliği akıl ya da beş duyu vasıtasıyla sabit olan bir hakikat "**keşf**" öne sürülerek inkâr edilemez. Mesela "**keşf**" adına "La mevcude illallah" şeklinde sözler söylenemez. Böyle bir söz ancak, "mevcud"un "kendi nefsi ile kaim olan" manasında kullanılması durumunda hoşgörüyle karşılanabilir. O zaman da "La ilahe illallah" denilmiş olur. Bu durumda yapılan, lafı uzatmak, sağ kulağını sol eliyle tutma işgüzârlığı, "bid'atçi lafazanlık", "artistlik" ve ukalalık yapmak demek olur.)

İşte bu "akla ve nakle aykırı keşf" hurafelerine (yani "**ümniyye**" ve kuruntulara) itibar etmeme hususu, ***Kur'an***'ın bize akletme ile ilgili olarak öğrettiği şeydir.

Allahu Teala'nın insanlara karşı hücceti **akıl**dan ve **peygamberlerin tebliğ**inden (doğru haber) ibarettir (Mülk, 67/10). Ki, **İmam Matüridî**'nin mükemmel bir şekilde izah ettiği gibi, peygamberlerin peygamberliği hakkındaki kesin bilgiye de son tahlilde **akıl** sayesinde ulaşılır. (Bu meseleyi, kitaplaştırıp internete koyduğumuz muhtelif yazılarımızda genişçe tartışmıştık.)

*

Evet, aklı devre dışı bırakıp **keşfi müşahede**lerden söz etmeye başladığınız zaman **Batınîliğin** ve sapıklığın her türü sel gibi gelip herşeyi silip süpürür.

Adamlara "Bu, akıl dışı" diye itiraz ettiğiniz zaman da zeytinyağı gibi üste çıkar "Sende keşfî müşahede yoksa, mükaşefe ehli değilsen bu bizim mi suçumuz?!" diye cevap verirler.

Şayet bunu diyen şahsa Allahu Teala bir imtihan vesilesi olarak **istidrac** kabilinden nimetler ya da olağanüstülükler de vermişse o zaman seyreyle sen gümbürtüyü..

Nitekim **Seyyid Şerif**'in bir sonraki cümlesi şöyle: *"Akıl onu idrak etmekten acizdir, tıpkı duyuların aklın idrakleri olan makulleri idrakten aciz olması gibi."*

Tamam da mübarek, duyular makulleri idrak edemiyor diye akıl, "duyuların makulleri idrak edemeyeceği" hususunu anlamaktan aciz değil ki!

(Bunlar **Seyyid Şerif**'in kendi görüşleri olarak söyleniyor değil.. Seyyid Şerif, vahdet-i vücutçuların yaklaşımını özetliyor.)

*

İmdi, bilgi edinme yolları olarak **akıl**, **sağlam duyular** ve **haber**i sıralarken, haber için **doğruluk**, duyular için de **sağlamlık** şartını getiriyoruz.

Peki **keşf** söz konusu olduğunda ortaya hiçbir şart koymayacak, sorgusuz sualsiz iman mı edeceğiz?

Hayır!..

İtikat söz konusu olduğunda **haber**in doğruluğunun garantisi (mucizeyle desteklenmiş olan) peygamberlerin **masum** olmalarıdır.. Peki, kerameti kendinden menkul **keşf ehli**nin doğruluğunun garantisi nedir?

Onların sözlerine inananların saflığı ya da ahmaklığı (yahut sapıklığa yatkınlığı) dışında bir garantisi yok.

Bu, meselenin bir yönü..

Diğer yönüne gelince.. Nasıl **beş duyuya dayalı tecrübe, gözlem ve deney**lerde bazı hatalar olabiliyorsa, **keşf** de hataya açık bir alandır.

Bu **beş duyu** (istisna durumundaki engelliler dışında) herkeste bulunduğu için, birinin gözlem ya da deneyindeki hata başkaları tarafından fark edilir ve düzeltilir.

Peki, keşfteki hata nasıl düzeltilecektir?

Birisi keşf adına birşey söyledi, diğeri de başka birşey, hangisine itibar edeceğiz?

Mesela **İmam-ı Rabbanî**, **İbn Arabî** için, kendi keşfine dayanarak, "Boş verin onu, keşfi beş para etmez, ben yaşadım, adam yarı yolda kalmış" anlamına gelen şeyler söylüyor.

*

İşin gerçeği şu: İtikad söz konusu olduğunda kişi ne İmam-ı Rabbanî'nin keşfine, ne İbn Arabî'nin keşfine, ne de kendi keşfine itibar edebilir.. İtibar edilecek olan, **nass**lardır, **ayet ve hadîsler**dir, onlardan **usulüddîn** çerçevesinde çıkan hükümlerdir.

Birilerinin keşfi bunlara uygun olduğunda, bu, keşiflerinin sahihliği anlamına gelir.. Aykırı olduğunda ise keşiflerinin batıl ve bozuk olduğu anlaşılır.

Nasıl her göz sahibi herşeyi düzgün göremiyorsa, kimi şaşı, kimi miyop, kimi hipermetrop ise, insanların keşfleri de böyle şaşı vs. olabilir.

Bununla birlikte **itikad** bahsinde keşfin esamisi okunmaz.. Kimse de keşfini matah birşey gibi ortaya sürme hakkına sahip değildir.

*

Seyyid Şerif'in sözlerine dönelim.

Anlaşılması için, **bilmecemsi laf kalabalığının** üzerindeki örtüyü kaldırmak gerekiyor.

Makul, "akledilen, akılla anlaşılan şey" demek.. Mesela dünyadaki insan teklerine bakarak "insanlık" diye bir **kavram (makul)** üretiyoruz. Bizdeki **duyu**larla tek tek insanları idrak ederiz, fakat "insanlık" kavramı **duyularla idrak** edilen, koklanıp dokunulan, tadına bakılan bir şey (müşahhas bir varlık) olmaktan uzaktır. Bizim kafamızdaki soyutlamanın dışında nesneler dünyasında kendisine ait bir varlığı mevcut değildir.

Seyyid Şerif'in aktardığı *"Akıl onu idrak etmekten acizdir, tıpkı duyuların **aklın idrakleri olan makulleri** idrakten aciz olması gibi" şeklindeki* söz, Tanrı'nın varlığı konusunda aklı tümden devre dışı bıraktığı için eksik ya da yanlış.

Aklın, onu [yani Zorunlu'nun aynı/kendisi olan varlığın (Tanrı'nın) hakikatini], **aklın şanından olan idrak** çerçevesinde (aklın kapsama alanına girdiği kadarıyla) idrak edeceği hususu açıktır.

Yani akıl ancak Tanrı'nın varlığının **vacip, muhal ya da mümkün** olması hakkında hüküm verir.

*

Aktardığımız metinde şu söyleniyor:

> "O hakikat [Zorunlu'nun aynı/kendisi olan varlığın (Tanrı'nın) hakikati], **mümkün** [varlığı ne zorunlu ne de muhal olan] mahiyetlerde ve varlıkla nitelenen kevnî [kainattaki] mazharlarda tecelli ve zuhur etmiştir.

Öyle ki hiçbir şey onsuz olamaz, çünkü herhangi bir şey onsuz olabilseydi varlıkla nitelenmezdi.”

O **hakikat**, Allahu Teala’nın “**halik/yaratıcı**” olmasından ibaret.

Yaratan (Allahu Teala) var olmasaydı, yaratılanlar da var olmazdı.

Ki biz, Tanrı’nın varlığı düşüncesine, kevnî mazharlar (kainattaki varlıklar) üzerinde düşünmek suretiyle ulaşıyoruz.

“Tanrı var olmasaydı, bu mahlukat da var olmazdı” diyoruz.

Yukarıda aktardığımız ifade ise, akılla ilgili olan bu gerçeği **keşf** denilen ne idüğü belirsiz bir ucubenin imtiyaz hanesine aktararak onu esrarengiz ve anlaşılmaz birşey haline getiriyor.

*

“Öyle ki hiçbir şey onsuz [“Zorunlu'nun aynı/kendisi olan varlığın (Tanrı'nın) hakikati” onda bulunmaksızın], olamaz, çünkü herhangi bir şey onsuz olabilseydi varlıkla nitelenmezdi” şeklindeki ifade de saçma.

“Herhangi birşey onsuz olabilseydi”, o şey, (bu lafazanlıklar çerçevesinde) ikinci bir tanrı haline gelmiş olurdu; *“Zorunlu'nun aynı/kendisi olan varlığın (Tanrı'nın) hakikati”*nden bağımsız ayrı bir tanrı.

Bu laf salatasında ise ona ikinci tanrılık değil yokluk reva görülüyor, “varlıkla nitelenmeyen var” olma imtiyazı veriliyor, ancak, bu zırvaların vardığı nokta, varlıkla nitelenen herşeye bir tür tanrılık izafe etmekten ibaret.

Birşey varlıkla nitelenemiyorsa, bu durumda mevzubahis olan, sözü edilen (neye karşılık geldiği belirsiz) “hakikat”in yokluğu değildir; tek neden, onu Allahu Teala’nın yaratmamış olmasıdır.

Bu basit gerçeği tutup "**hakikat**"li laf kalabalığı ile anlaşılmaz bir muammaya, esrarengiz bir sırra dönüştürmek, aptallık ve dangalaklık değilse, anlaşılmaz bir dil kullanarak **ariflik gösterişçiliği** yapma ya da **marifet-furuşluk taslama kalpazanlığı, kepazeliği ve şarlatanlığı**dır.

*

"*Zorunlu'nun aynı/kendisi olan varlığın (Tanrı'nın) hakikati*"nden kastedilen şey, (aklın hemen anladığı şekilde) Tanrı'nın **varlığı** (var oluşu) ve **bir** oluşundan başka birşeyse, **zatı** ile ilgiliyse, ona zaten **keşf** denilen ne olduğu belirsiz hurafe de erişemez.

Ayrıca, keşf denilen şey **söze dökülmesi durumunda** keşf olmaktan çıkar, akıl tarafından idrak edilip değerlendirilen, hakkında hüküm verilebilen **iddialar** haline gelir.

Buradaki *"... çünkü herhangi bir şey onsuz olabilseydi varlıkla nitelenmezdi"* şeklindeki söz akıl yürütme ekseninde söylenmiş bir söz.

Bu iddianın keşfle ne alâkası var!

Öte yandan, söze dökülmeyen, kişinin kendi içinde sakladığı keşf ile aklın bir alıp veremediği olmaz.

*

Şunun gibi:

Makuller (akledilenler; mesela "**insanlık**" kavramı) akılda kaldığı sürece duyuların onlarla bir işi olmaz.. Fakat beş duyu ile algılanan (idrak edilen) müşahhas/somut nesneleri nitelemek için o makulleri öne sürdüğünüzde, yani o makullerin somut/müşahhas tezahürleri olarak (duyular tarafından algılanabilen) nesneleri

gösterdiğinizde (mesela bir yaratığın insan olup olmadığını tartıştığınızda), o makullerle ilgili olarak **duyuların şahitliği** devreye girer.

İşte **keşf** de böyledir, kişinin kendisinde kaldığı sürece mesele yok, fakat dile getirildiğinde akıl tarafından tartışma konusu yapılır, en azından "**vacip, muhal ya da mümkün**" olması bakımından.

Mesela adam, "Bana **keşf** oldu ki Allah'tan başka ikinci bir tanrı var ve bu ancak keşf ile bilinir" demiş olsa, akıl bunu yalanlar, imkânsız (muhal) olduğunu söyler.

(Bu durumda **keşf kalpazanı**, aklın bu meselede etkisiz ve yetkisiz olduğunu, bunun "aklın tavrının ötesinde bir konu" niteliği taşıdığını söyleyerek zeytinyağı gibi üste çıkmaya çalışacaktır.)

*

Dahası, *"... çünkü herhangi bir şey onsuz olabilseydi varlıkla nitelenmezdi"* şeklindeki ifade akıl eksikliğine ve mantıksızlığa karşılık geliyor.

"Onsuz olabilmek", onsuz var olmak demektir; onsuz olabilmen durumunda (onsuz mevcut olabildiğin halde) varlıkla nitelenmediğin zaman ise "varlığın" anlamı kalmaz, varlık anlamını yetirmiş bir sıfat olur.

Hem "olabiliyorsun", hem de varlıkla nitelenmiyorsun, böyle saçmalık olabilir mi!

Ne büyük bir **keşf**!

Bu, keşf değil; aklı ve mantığı bir tarafa bırakıp saçmalamanın ta kendisi!

Eğer akıl ve mantığı bir tarafa bırakıp böylesi zırvalara **keşf** diyeceksek, akıl hastanelerindeki insanların suçu ne!

*

Seyyid Şerif'in bir sonraki cümlesine geçelim:

> “Biz bu tavırda kavradık ki, Zorunlu'nun aynı olan varlığın hakikati ne tümeldir ne tikeldir [ne] geneldir ne özeldir, aksine bütün kayıtlardan [azade biçimde] mutlaktır hatta mutlaklık kaydından dahi arınmıştır.”

“Zorunlu’nun aynı (ta kendisi) olan varlık”tan söz ediyor.

Buradaki **zorunlu kelimesi, vacibü’l-vücud** tabirindeki “**vacib**”in karşılığı.. Mevcud kelimesiyle aynı kökten gelen **vücud** ise, beden demek değil, “varlık, varoluş, var olma” demek.

Varlığı (aklen) **zorunlu** olan, Allahu Teala’dır.

Yaratılmış olan şeyler ise (aklen) “**mümkün**” varlıklardır.. **Mümkün** oldukları için yaratılabilmişlerdir. Varlıkları **muhal** olsaydı yaratılmaları söz konusu olmazdı. Varlıkları **zorunlu (vacip)** olsaydı, bu durumda yaratılmadan kendi başlarına bir varlıklarının hep bulunması gerekirdi.

Varlığı **muhal** (imkânsız) olan ise, mesela ikinci bir Allah’ın varlığıdır.

*

“Mümkün” olan varlıklar, varlıkları ve yoklukları ihtimal dahilinde olan, zorunlu ya da muhal olmayan şeylerdir.

Mesela bundan 300 yıl sonra insanların hâlâ yaşıyor olması da, kıyametin kopmuş olması da “mümkün”dür. Akıl açısından zorunlu ya da muhal değildirler.

“**Aklen muhal**” olan ile “**fiilen/âdeten muhal**” olanı da ayırmak gerekiyor.

Mesela bizim bedensel bakımdan ihtiyarlamayıp hep 30 yaşındaki halimizle kalmamız fiilen muhaldir, imkânsızdır, fakat bu aklen muhal değildir.

Öyle olduğu içindir ki Cennet’te insanlar ihtiyarlamadan kalırlar. Aklen muhal olsaydı orada da “mümkün” olmazdı.

*

Cürcanî'nin sözüne (aktardığı söze) dönersek.. "**Varlık**"ı (varlıkla nitelenen herşeyi, bütün varlığı), *varlığı zorunlu olanın kendisi* haline getiriyor.

İşte, vahdet-i vücutçuluk denilen şey, bu anlayıştan ibarettir..

Varlık, Ehl-i Sünnet nazarında Allahu Teala'nın bir **sıfatı** iken, burada **zatı** haline geliyor, kişiselleşiyor.

Böylece, "Varlık"ın, yani **vacibü'l-vücud** olan Allahu Teala'nın "**hakikat**"i bahsine geliniyor.

Ve deniliyor ki: *"Allah'ın hakikati ne tümeldir ne tikeldir [ne] geneldir ne özeldir, aksine bütün kayıtlardan [azade biçimde] mutlaktır hatta mutlaklık kaydından dahi arınmıştır."*

*

İmdi, Allahu Teala bizleri yaratmış, **varlığını ve birliğini** anlayacak şekilde akılla donatmış, buna bağlı olarak varlığını ve birliğini anlayıp bilmekle ve kendisine şirk koşmamakla yükümlü tutmuş, fakat **zatının hakikati** hakkında konuşmakla yükümlü tutmamıştır.

Tutmamak bir yana, bunu **yasaklamıştır**.. Çünkü insan Allahu Teala'nın zatını, mahiyetini ve hakikatini kavrayamaz.

Teşbihte hata olmaz derler, bir resim, ressamı kavrayabilir mi?!.. Bir bilgisayar oyunundaki sanal şahıslar, programı yazan hakkında ne bilebilir?!

Ancak, resimde olmayan akıl, bizde var.. Ve bununla, bizi bir yaratanın bulunduğunu anlıyor ve biliyoruz.. Akıl, zorunlu olarak bizi Yaratıcı'nın varlığı ve birliği inancına götürüyor.

Eğer aklen böyle bir zorunluluk bulunmasaydı, Allahu Teala şirkin cezasını ebedî azap olarak takdir etmezdi. (Bu konuları tartıştığımız yazıları kitaplaştırıp internete koymuş bulunuyoruz.)

*

Görüldüğü gibi, **Cürcanî**'nin laflarını aktardığı vahdet-i vücutçular *"... mutlaktır hatta mutlaklık kaydından dahi arınmıştır"* derken, laflarının baş tarafını anlamsız hale getirmiş oluyorlar. Bütün kayıtlardan arınmışsa, laflarının baş tarafındaki sözleri de hiç söylememeleri gerekirdi.

Cürcanî sonra da şu sözü aktarıyor: *"Bu, aklî ilimler erbabının tabiî küllî hakkında söylediğine **benzer**."*

Böylece başa dönüyoruz.. Çünkü *"**Akıl** onu idrak etmekten acizdir, tıpkı **duyular**ın aklın idrakleri olan makulleri idrakten aciz olması gibi"* denilmiş olduğu unutulmuş bulunuyor.

Lafa bakın, "Akıl onu idrak etmekten aciz fakat **aklî ilimler** erbabının **tabiî küllî** hakkında söylediğine **benziyor**".

Evet, bunu demiş oluyorlar.

Bunu **keşf** ile mi söylüyorsunuz, **akıl**la mı?

Akıl bu meseleyi (ancak **keşfî müşahede** ile ulaşılabildiği için) idrak etmekten acizse, bu benzerlikten söz etmeyeceksin, yok söz ediyorsan, akıl bunu (böylesi bir benzerlik kurarak da olsa) tartışma konusu yapabiliyor demektir.

*

Seyyid Şerif'in bir sonraki cümlesine geçelim:

> “O hakikat, mümkün mahiyetlerde ve varlıkla nitelenen kevnî mazharlarda tecelli ve zuhur etmiştir.”

“O hakikat” ne?

Önceki lafları dikkate alındığında, sözünü ettiği “o hakikat”in, kendi tabiriyle, “**Zorunlu'nun aynı olan varlığın hakikati**” olduğu anlaşılıyor.

Yani Allah’ın hakikati..

Böylece cümle, ““*Allah’ın hakikati, mümkün mahiyetlerde ve varlıkla nitelenen kevnî mazharlarda tecelli ve zuhur etmiştir*” halini alıyor.

Peki bunu nerden biliyoruz?

Seyyid Şerif’in laflarının en başındaki açıklama bunun cevabını veriyor: Bunu **aklî münazara** ile ortaya koyamıyoruz, bu ancak **keşfî müşahede**lerle biliniyor.

Ve Seyyid Şerif’in bir sonraki cümlesi, **keşfî müşahede**den (mükaşefeden) **aklî münazara**ya geçiş yaparak sapla samanı birbirine karıştırıyor, elmalarla armutları topluyor, çelişki/tenakuz bayrağını göndere çekiyor:

> “Öyle ki hiçbir şey onsuz olamaz, çünkü herhangi bir şey onsuz olabilseydi varlıkla nitelenmezdi.”

*

Böylece “Allah’ın hakikatini kendisinde bulundurmayan hiçbir şey mevcut olamaz” denilmiş oluyor.

Yani haşa herşeyde bir Allah’lık boyutu var, herşey Allah’ın “hakikat”ini kendisinde bulunduruyor. Allah’ın hakikati “**mümkün** (varlığı bakımından **zorunlu** ya da **muhal** olmayan) mahiyetlerde ve varlıkla nitelenen **kevnî mazhar**larda tecelli ve zuhur” ediyor.

Mazhar, birşeyin zahir olduğu, zuhura geldiği, ortaya çıktığı yer demek. **Kevn** ise "oluş, var oluş, var olmak, vuku bulmak, meydana gelmek" anlamına geliyor. Türkçe'de kullandığımız yekün ve kâinat kelimeleri de bundan türeme..

Seyyid Şerif'in aktardığı sözlerle denilmek istenen şu: **Allah'ın hakikati**, mümkün mahiyetlerde ve varlıkla nitelenen **kevnî mazharlarda** (varoluşun gerçekleştiği yerlerde) tecelli ve zuhur ediyor.

Bunu, biliyoruz.

Fakat nasıl bildik? Nasıl bilebiliyoruz?

Aslında bunu **keşfî müşahede (mükaşefe) ile, aklın idrak edemeyeceği bir surette** bilmemiz gerekiyordu, fakat biz bunu keşfî müşahede yaşamadan (onu yaşamış olanlardan) öğrenmiş oluyoruz.

Hem keşf ehli olmadığımız için bunu kendimiz keşfedemiyoruz, hem de aklımız bu keşf konusunda konuşma salahiyetine sahip değil.

Yani "**keşf**" ehli olmayan, **mükaşefe**den mahrum bulunanlar, Ehl-i Sünnet'in bilgi kaynaklarından "**(doğru) haber**" ile yetinmek zorundalar.

*

Ancak, **Şeriat** söz konusu olduğunda "**doğru haber**"in kaynağı **vahiy** (bizzat Allahu Teala) iken, vahdet-i vücutçuların **hakikat** davasında "**haber**"in kaynağı, (kerameti kendinden menkul) senin benim gibi adamların "**keşf**"i..

Fakat, içlerinden bazıları, yavuz hırsız ev sahibini bastırır deyimini hatırlatır şekilde, kendi "keşf"lerinin ürünü olan **hakikat** adına, "vahy"e dayanan **Şeriat**'i aşağılayabiliyorlar.

"**Keşf**" adını verdikleri vehim ve safsatalarını "**vahiy**"den üstün görebiliyor, gösterebiliyorlar.

Aradaki fark sadece bundan ibaret değil.. Peygamberler **masum** iken, bunların, her günahı işleyebilme gibi bir özgürlük alanları mevcut.

Fakat, **masum** muamelesi görmeyi, her söylediklerinin tasdik edilmesini, "**keşf**" damgasını vurdukları her sözlerine sorgusuz sualsiz inanılmasını bekliyorlar.

*

Peygamberlerin tebligatı/mesajı "**akıl**" ekseninde değerlendirme konusu yapılıyorken ve **vahiy** insanları **akletmeye** çağırırken bunların **keşf**'i "**Aklı bir tarafa bırakacaksınız, yoksa bizi anlayamazsınız**" diye söze başlıyor.

Peygamberler (haberlerinin doğruluğunun **aklî** temelini oluşturan) peygamberliklerini **mucize**ler ile (**beş duyu** yani **havass-ı selime** vasıtasıyla gözlemlenen harikuladeliklerle/olağanüstülüklerle maddî âlemde, **materyalist/pozitivist** eksende) ispat ederken, bunlar böyle şeyleri "aşmış" durumdalar.. Manevî âlemlerde dolaşmaktan başları dönmüş durumda.

(Mesela **İbn Arabî**.. İbn Haldun'un ***Mukaddime***'de ifade ettiğine göre, **Mehdî**'nin miladî 1200'lü yıllarda çıkacağını "**keşfen**" bildirmiştir.. Mehdî hâlâ çıkacak.. Bu şarlatan şahsa keramet diye izafe edilen bazı saçmalıkların değerlendirmesini, internete koymuş bulunduğumuz "***İngiliz'in Gözde Şeyhi İbn Arabî***" adlı kitabımızda yaptık.)

"**Keşf**"leri öyle bir konumda ki, **akıl** onu sorgulayamıyor, **havass-ı selime (beş duyu)** ona zaten ulaşamıyor, **vahiy (Şeriat)** eksenli "**doğru haber**" de sadece (keşf ehli olmayan, **irfan**dan mahrum bulunan) "**zahir ehli**"ne hitap eden, yalnız onları bağlayan bir ("**hakikat**"ten kopmuş) kurallar manzumesi.. Keşfi sorgulamak ne haddine!

*

Böylece, Ehl-i Sünnet'in üçten ibaret olan bilgi edinme yolları (akıl, sağlam duyular, doğru haber), **vahdet-i vücutçu** taifeye inanan "saftirik" vatandaşlar için bir'e iniyor: **Haber**..

Doğruluğu kendisinden menkul, delilsiz, aklı iptal eden haber..

Şeriat'in **doğruluk kriterleri** tarafından sorgulanmaktan muaf olan haber..

Hakikat haberi..

Vahdet-i vücutçu olmayan ahmaklar **irfan** devletinin padişah ve krallarının üzerindeki (mahir terziler elinden çıkmış) altın yaldızlı ve sırma işlemeli bu muhteşem **keşf** kostümlerini göremiyorlar, çünkü **irfan**dan yoksun ahmaklar durumundalar.

"**Ehl-i Sünnet itikadı**"nda keşfin bir **bilgi kaynağı** olarak yeri yok, "**itikat**"ta hiç yeri yok, fakat bu, (**irfan**ları kendilerinden menkul densiz, nadan) **irfan pazarlamacıları**nın umurunda mı!..

*

Evet, konuya dönersek, **Seyyid Şerif**'in aktardığı sözlerle denilmek istenen şu: *Allah'ın hakikati, mümkün mahiyetlerde ve varlıkla nitelenen kevnî mazharlarda (varoluşun gerçekleştiği yerlerde) tecelli ve zuhur ediyor.*

Böylece Allahu Teala'nın "**hakikat**"i hakkında akla ziyan laflar söylemiş oluyorlar, fakat itiraz şansımız yok, çünkü **akıl** bunu idrak edemiyor, anlamaktan aciz.

Yani akıl, bu **"irfan süperman"leri**nin "keşf"ini idrak edemiyor, anlayamıyor, fakat bu şahıslar "Allah'ın **hakikati**"ni (zatını) anlamış, idrak etmişler.

Evet, sadece Allahu Teala'nın "hakikat"ini (Ki o, Allah'ın, her mevcudun *varlıkla nitelenmesini sağlayan "varlık" olması* demek oluyor) "keşf" etmekle kalmıyorlar,

aynı zamanda bizim aklımızın neyi münazara konusu yapıp yapamayacağına da karar veriyorlar.

*

Bu anlayışa göre "**İsa**, Allah'ın (haşa) oğludur" diyen Hristiyanlar yanılmış oluyorlar, çünkü İsa, Allah'ın oğlu olmanın da ötesinde, **hakikatinin tecelli edip zuhura geldiği mazhar** oluyor.

Oğlu olmaktan daha fazla bir şey..

Şöyle düşünün: Size, sizin kendi hakikatiniz mi daha yakındır, yoksa oğlunuz mu?

Sizin kendi hakikatiniz, sizden farklı bir şey midir?!

Böyle olunca, Kelime-i Şehadet'imiz de "keşf"in sağladığı ilim, **irfan**, aydınlanma ve derinlikten mahrum basit, yüzeysel, hakikati tam yansıtmaktan uzak bir söz haline geliyor.

Çünkü, "**keşf**"e bağlı olarak, "Ben, Allah'tan başka tanrı olmadığına şahitlik ederim. Ve Muhammed'de Allah'ın hakikatinin tecelli edip zuhura geldiğine de şahitlik ederim" denilmesi gerekirken, "Muhammed'in Allah'ın kulu ve rasulü olduğu" söylenmiş oluyor.

Birşeyin hakikati olmak nerde, kulu olmak nerde!..

Mesela sizin yanınızda kendi hakikatiniz mi daha değerli ve üstündür, yoksa köleniz mi?

Anlaşılıyor ki, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem "**keşf**"ten mahrum olduğu için bu hakikati anlayamamış, dini eksik tebliğ etmiş, sonradan **keşf ehli bulunmaz Hint kumaşları** türeyerek dindeki bu **eksikliği** tamamlamış, insanları cehaletin karanlığından kurtarıp **irfan**ın aydınlığına ulaştırmışlar.

*

İtikad, birtakım herzevekillerin, kerameti kendisinden menkul şişirilmiş balonların, ağzı iyi laf yapan **hakikat şarlatanları**nın bu tür saçmasapan palavraları üzerine bina edilebilecek bir şey değildir.

Allahu Teala "şey"lerin nasıl var olduğunu bildirmiştir; "Ol!" der ve olur.. Bu kadar!

Bunlar ise, haşa **Allah'ın "hakikat"ini "keşf"** etmişler; var olmayı o hakikatin zuhuru ve tecellisine bağlıyorlar.

Kendi "hakikat"lerini bile keşfetmekten acizler, fakat Allahu Teala'nın "hakikat"ini nasılsa "keşf" ediyorlar.

*

Bu anlayış, Erzurumlu İbrahim Hakkı rh. a.'in ***Marifetname***'de söylediği gibi, Allahu Teala'nın "Halik" isminin iptali anlamına geliyor.

Fakat mesele bundan ibaret değil; bu, **Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi'nin** ayrıntılı bir biçimde açıkladığı gibi, **yaratılmışların tanrılaştırılması** demektir. Çünkü mevzubahis olan **Allah'ın "hakikat"i**..

Şeyhülislam'ın mübalağa yaptığı ya da "niyet okuyuculuğu"na soyunduğu zannedilmesin..

Bu, gayet açık.. Yukarıda, **Seyyid Şerif**'in risalesinde yer alan *"O hakikat, mümkün mahiyetlerde ve varlıkla nitelenen kevnî mazharlarda tecelli ve zuhur etmiştir"* şeklindeki cümlede geçen hakikatten kastın "**Allah'ın hakikati**" olduğunu göstermiştik.

*

Burada “hakikat” kavramı üzerinde de durmak gerekiyor; birşeyin hakikatinden söz ettiğimizde bundan ne anlaşılmalıdır?

Sözlüğe bakalım..

el-Müncid’de “**şey’in hakikati” (*hakîkatü’ş-şey’i*)** tabiri için “onun aslı” *(asluhû)* açıklaması yapılıyor. “*Raeytühû alâ hakîkatihî*” (Onu hakikati üzere gördüm) cümlesindeki “hakikati üzere”ye ise şu mana verilmiş: “*Ke-ma hüve fi’l-vâkı’i*” (Vakıada/gerçeklikte o nasılsa, öyle). (***el-Müncidü’l-Ebcedî***, Beyrut, 1987, s. 377.)

Hans Wehr’in Arapça-Almanca Sözlüğü ise “***Leyse lehû hakîkaten***” (Onun bir hakikati yoktur) cümlesi için şu karşılığı kullanmış: “Es existiert nicht wirklich, es ist nichts Reales” (Gerçek bir varlığı yok, gerçek değil).. (***Arabisches Wörterbuch***, 5. b., Wiesbaden, 1985, s. 277.)

Wehr’in sözlüğünün İngilizce tercümesinde ise şu karşılık mevcut: “It does not really exist, it is not real. (***A Dictionary of Modern Written Arabic***, ed. J. Milton Cowan, 3. b., New York, 2011, s. 192.)

Demek oluyor ki, “Allah’ın hakikati”nden söz etmek, “**Allah’ın aslı**”ndan, “Allah’ın kendisi”nden söz etmektir.

Bu durumda *“O hakikat, mümkün mahiyetlerde ve varlıkla nitelenen kevnî mazharlarda tecelli ve zuhur etmiştir”* şeklindeki söz, “**Allah’ın aslı (kendisi), o şeylerde zuhura gelmiş, zahir olup açığa çıkmış**” anlamını kazanır.

“O şeyler, gerçekte Allah’tır” denilmiş olur.

*

Vahdet-i vücutçulara hüsnüzanda bulunan birçok kişinin, onların laflarının mantıkî sonucunun bu olduğunu bilmedikleri kesindir.

Ancak, bunlar, hakkında bilgi sahibi olmadıkları ve kafalarının basmadığı bu tür meselelerin peşine takılmamalı, makbul ve muteber **Ehl-i Sünnet itikadı** kitaplarıyla yetinip **irfan** vs. edebiyatı ile bilmedikleri sulara yelken açmaktan kaçınmalıdırlar.

Bu işi "**Tasavvuf haldir, kâl (konuşma) değildir**" diyerek savunanlar da "hal"lerini alıp gitmek, edeplerini takınıp susmak, "kâl" vadisinde sapık supuk hezeyanlarla vakit geçirmekten sakınmak durumundadırlar.

*

Evet, bu "akıl"la bağını kesmiş "keşf"e (zırvalara) göre "Hiçbir şey onsuz (Allah'ın "hakikat"i olmaktan uzak) olamaz, çünkü herhangi bir şey onsuz olabilseydi varlıkla nitelenmezdi."

Böylece bu ağaların giydikleri ayakkabıda, kıçlarındaki donda haşa Allah'ın hakikati (kendisi) tecelli edip zuhura gelmiş oluyor. Bunlar haşa Allah'ın hakikatinin tecelli edip zuhura geldiği mazharlar..

Aynı şekilde hristiyan çobanın ahırındaki domuzda, hatta o domuzun pisliğinde haşa Allah'ın "hakikati" tecelli edip zuhura gelmiş oluyor..

"Çünkü bunlarda **Allah'ın hakikati tecelli edip zuhura gelmemiş olsaydı varlıkla nitelenmezlerdi**."

Meseleyi bu açıklıkta yazmak gerekiyor ki herkes ne halt yediğinin farkına varsın.

Kısacası, **akıl** ile bağlarınızı kopardığınız zaman "**keşf**" edip baş tacı etmeyeceğiniz, yemeyeceğiniz hiçbir halt yok.

*

Cürcanî'nin sözlerinin esasını **keşfî müşahede (mükaşefe**) kavramı oluşturuyor.

Fakat bu "keşf"in "**aklın tavrının ötesinde bir tavır**" olmak gibi bir özelliği (ya da iddiası) var.

Akla sığmıyor..

Peki, **nakl**e (nasslara, ayet ve hadîslere) sığıyor mu?

Onlara da sığmıyor..

Sığsa, İbn Arabîci (İbn Arabist) vatandaşlar milleti onun **keşf hurafelerine** değil ayet ve hadîslere davet edecekler, ortada tartışılacak bir mesele kalmayacak..

Selefîlerin Allah'ın kelamını (aklı bir tarafa bırakarak) yorumlamalarına bile razı olmayanların, kerametleri kendilerinden menkul herzevekillerin kendi keşf iddiaları söz konusu olduğunda aklı devre dışı bırakan saçmalıklarına sorgusuz sualsiz iman etmeleri nasıl yorumlanmalıdır?

*

Yukarıda özellikle şu hususa dikkat çekmiştik:

Ehl-i sünnet itikadına göre **bilgi** üç yolla elde edilir: Akıl, sağlam duyular, doğru haber.

Keşf diye bir dördüncü bilgi kaynağı yok..

Yani bir insan çıkıp, "Bana **keşf** oldu ki, bundan böyle helal bildiğimiz şu şey haramdır" diyemez.

Ya da "Haram bildiğimiz şu şey, artık helaldir.. Bunu **keşfî müşahede** ile öğrendim" diye konuşamaz.

Yahut "İslam'ın şartlarına bir şey daha eklendi, bundan sonra ayrıca şöyle bir ibadet daha yapmamız gerekiyor" şeklindeki bir iddia ile ortaya çıkamaz.

Amelî hususlarda "yeni icat"lar çıkarılamayacağı gibi, **itikadî** hususlarda da "yeni keşif"ler yapılamaz.

İlki amelî bid'at, ikincisi ise itikadî bid'at olur.. İkincisi daha tehlikelidir.

Din, "**Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim**" (Maide, 5/3) ayet-i kerimesinin indiği gün **tamamlanmıştır**, dinde eksik gedik yoktur, ve ona **eklenecek** bir şey de söz konusu değildir.

*

Ehl-i Sünnet uleması "**tahkîkî iman – taklîdî iman**" ayrımı yapmaktadır.

Her mümin **tahkîkî iman**a sahip olmakla yükümlüdür.

Buna karşılık hiçbir mümin "**keşf**" sahibi olmakla, "keşfî müşahede" ehli olmakla yükümlü değildir.

Dolayısıyla **tahkîkî iman** olarak nitelendirilen imanın "keşf"le bir ilgisi yoktur.

Tahkîkî iman, **aklî tefekkür ve nakle dayalı bilgi** sayesinde oluşan "delile müstenid" imandır.

*

Said Ramazan el-Bûtî, bu "tahkik-taklid" konusunda şöyle diyor:

> "Hâl böyle olunca, Allah Teâlâ'nın bizi **kesin bir temele dayandırmakla yükümlü tuttuğu itikadî hususlarda taklidin caiz olmadığı** ortaya çıkıyor. Çünkü taklid, ictihada güç yetirilememesi halinde söz konusu olur. İctihad da ancak, âyan beyan bilindiği gibi, **zanna dayalı hususlarda** caizdir. Allah Teâlâ'nın bizleri kesin kanaat sahibi olmakla mükellef tuttuğu dinin (itikadî) esaslarında, yukarıda da açıkladığımız gibi,

zanna dayalı herhangi bir şey bulunmadığından **ictihad yapılamaz; nerde kaldı ki taklid yapılsın.**

"Bir kimse itikadî esaslarla **ilgili *delilleri* anlamayabilir**, bu durumda taklide başvurması şarttır. Çünkü bu, … hem kendisinin, hem de idrak edilebilir şeylerle mükellef diğer aklı başında kimselerin iştirak ettiği bedihî delillerden haberdar olmasıdır.

"Bu yüzden âlimler demişlerdir ki: *'... İtikadî esaslarda taklitçi durumda olan bir kimse hakkında söylenebilecek en ehven söz, "**günahkâr**dır" ifadesidir.*'."

(Said Ramazan el-Bûtî, ***Mezhepsizlik İslâm Şeriatını Tehdit Eden En Tehlikeli Bid'attir***, çev. Süleyman Çelik, İstanbul: Bedir Y., 2011, s. 172.)

*

Konu, merhum Ahmed Ziyaeddin Gümüşhanevî'nin (k. s.) ***Ehl-i Sünnet İ'tikadı*** adlı eserinde ise şöyle yer almaktadır (Çev. A Kabakçı ve F. Günel, 7. b., İstanbul: Bedir Y., 1996, s. 37):

"Allah (c.c.)'ı ve Allah'ın sıfatlarını bilmek, ilimlerin en yücesi, en büyüğü, en faydalısı, en mükemmeli, en şereflisi, en parlağı, ruha en fazla tesir edenidir…. İşte bunun içindir ki bu ilmi, Peygamber (s.a.v.), ilmin başı olarak vasfetmiştir. Bu ilmi, **aklî ve naklî delilleri ile bilemeyen** bir kimsenin [başkalarını] **taklide** başvurmaktan [ve onlara uymaktan] başka çaresi yoktur. Taklid, **Mâtüridî mezhebine göre câizdir**. [Caiz olmak, farz veya vacip olmak anlamına gelmez.]

"Mutezile ulemasına göre taklid câiz değildir. Hatta Ebu Haşim, taklid edenin kâfir olacağını söylemiştir. Şüphesiz ki doğru olan, bizim mezhebimizin görüşüdür. **Bununla beraber taklid yapan kimse günahkârdır**. [Bu nedenle, taklid için mutlak olarak caizdir denemez, **aklî**

ve naklî delilleri öğrenme imkânı bulamayan ya da anlayamayanlar için caizdir.]

"Peygamberimiz (s.a.v.)'den şöyle bir hadîs-i şerîfin rivayet olunduğu ileri sürülmüştür: 'İhtiyarların dinini **taklid** edin.' Halbuki bu, **hadîs-i şerîf değildir**. Süfyân-ı Sevrî'nin sözüdür…."

*

Allame **Âliyyü'l-Kârî** ise konuyu şöyle açıklıyor:

İnanç esaslarına ilâve edilen hususlardan biri de bir **delile dayanmadan taklid eden kişinin imanı** sahihtir. İmam Ebû Hanife, Süfyan-i Sevrî, Mâlik, Evzai, İmam Şafiî, İmam Ahmed ve **müctehidlerin umumu ile hadis âlimleri taklidçinin imanının sahih olduğunu, ancak delil bulmadığı için *günahkâr* olduğunu** söylemişledir. ... Mûtezile'ye göre ise şüpheyi defetmek mümkün olacak şekilde her meseleyi akıl delâleti ile bilmedikçe bir kimse **mümin olamaz**. …

… Bu ihtilâf dağ başında bulunup da bu âlem hakkında düşünmeyen, yaratıcısı hakkında asla düşünmeyen kimseler hakkında doğmuştur. Müslüman ülkelerde doğup büyüyen ve bu âlemin sanatlarını görüp **Allah'ı noksan sıfatlardan berî kılan** kimse ise **taklid sınırının dışında**dır. Nitekim bir Arap köylüsüne: "Allah'ı nasıl tanıdın?" diye sorulunca, şöyle cevap vermiş: "Devenin tersi devenin geçtiğine, ayak izleri bir yürüyenin varlığına delâlet eder de bu yüksek eyvanlar ve alçak merkez bir yaratıcının varlığına delâlet etmez mi?" cevabını vermiş. **Fakat taklidçi inancını, kendini imana davet edenin boynuna bir gerdanlık gibi asıp, *"Eğer bu din doğru ise doğrudur, batıl ise vebali günahı onun [beni imana davet edenin] boynuna aittir"* manasında bir düşünceye sahip olursa bu türlü taklidçi ittifakla mümin değildir.** Çünkü böyle bir kimse imanında **şüphe** içindedir.

Bir görüşe göre ise, bu **âlemin yaratılmışlığı** ve Allah Teâlâ'nın varlığı Allah Teâlâ hakkında gerekli olan ve olması mümkün olmayan meseleleri **delilleri ile birlikte bilmek her mükellefe farz-ı ayndır**. Dolayısıyla delile bakarak bilgi sahibi olmak farzdır [farz-ı ayndır], **taklid caiz değildir**. **İmam Razî ve Âmidî'nin tercih ettiği görüş de budur.** Burada delilden kasdedilen **icmalî delil**e bakmaktır. **Tafsilâtlı delil**e bakarak şüphesi bulunanların şüphesini gidermek, yol gösterilmek isteyenlere yol göstermek ise farz-ı kifayedir. …

(İmam-ı Âzam, ***Fıkh-ı Ekber Şerhi***, şerh: Aliyyül Kârî, çev. Hüseyin S. Erdoğan, İstanbul: Hisar Y., t. y., s. 384-8.)

*

Mehmed Zahid Kotku rh. a. ise, konuyu şöyle açıklamaktadır:

"**Taklid**: Huccetsiz, delilsiz, tahkiksiz mücerred hüsn-ü zan sebebiyle, amelde, kavilde, itikadda başkalarına iktida ve taklid etmek caiz değildir ve **günah-ı kebair**dendir.

"Bazıları da **segâir**dendir *[küçük günahlardandır]* demişlerse de, **huccet ve burhana müstenit** olan amel ve itikada taklidî denmez. *[Mezhebinin delillerini bilmesi durumunda salt taklit ehli olmaktan kurtulur.]* Eğer bu gayr-ı taklid itikadda olursa, icmalen *[özet olarak]* olsun, nazar *[fikrî inceleme/araştırma]* ve istidlale *[aklî delil getirme]* müracaatla **taklidden kurtulmak lazımdır**. Ehl-i sünnet ve'l-cemaat mezhebine göre mukallidin imanı her ne kadar sahih ise de, **itikadda mukallid olanların**, üzerine vacip olan nazar [teorik düşünce, akıl yürütme] ve istidlali [aklî ve naklî deliller getirme] terk etmelerinden dolayı, **günahkâr olduklarından şüphe edilemez**…."

(Mehmet Zahid Kotku, ***Mü'minlere Vaazlar 2: Günahlar***, İstanbul: Seha Neşriyat, s. 159.)

*

Vahdet-i vücutçuların insanları davet ettikleri "öğreti"ye (felsefeye) gelince..

Akılla bir ilgisi yok.. "**Aklın ötesinde bir tavır**"dan söz ediyorlar.

Nakille de (**nass**larla, ayet ve hadislerle de) bir ilgisi yok, çünkü "keşf" adını verdikleri özel bir bilgi türünü bahis konusu yapıyorlar.

Keşf vasıtasıyla ulaştıklarını söyledikleri bilgi ayet ve hadislerde bulunuyor olsa zaten keşften söz etmelerine gerek kalmayacak, doğrudan ayet ve hadisleri okumaları yeterli olacak.

*

Burada karşımıza şöyle bir soru çıkıyor:

Vahdet-i vücutçuların sözlerine itibar eden bir adamın imanı ya da inancı **"tahkik-taklid"** ayrımında nereye düşer? Onun tavrı "tahkik"e mi, yoksa "taklid"e mi dayalıdır?

Cevap açık: Bu, **taklid** eksenli bir tavırdır.

Çünkü mevzubahis olan, kişinin ne kendi nazarî (teorik) inceleme, araştırma ve bilgisidir, ne de kendi keşfidir; sadece, *"İbn Arabî (ya da vahdet-i vücutçu taife) şunu keşfetmiş"* şeklindeki bir "**haber**"e (rivayete) "**takliden**" inanılmaktadır.

Ortada som ve pür "taklid" mevcut.. **Delilsiz**, "akıl ötesi" olduğu söylenen bir iddianın tasdiki söz konusu..

Ve bu taklid ameliyesini, **Ehl-i Sünnet itikadı** çerçevesinde bir yere oturtamıyoruz.

*

Çünkü, Ehl-i Sünnet, ister amelî, isterse itikadî olsun, dinî konularda **keşf**e itibar etmiyor.

Bunlar ise, **delil** olarak kıymet-i harbiyesi bulunmayan **keşf**e bir de **taklid** günahını ekliyorlar. Tüy dikiyorlar.

Üstelik, keşf sahibi oldukları söylenen kişiler, *sıdk u sadakatlerinin delili olarak **mucize**ler* gösterebilen birer peygamber değiller.

Dahası, peygamberlere özgü "**masumiyet**"le de bir ilgileri yok.

Onların keşfine inanmanın tek bir dayanağı var: Kuru hüsnüzan.

Ancak, şer'î delil niteliği taşımayan (edille-i şer'iyye arasında yer almayan) böylesi "**keşf**" iddialarını geçtik, **şer'î delillerin bizzat kendilerinde** bile hüsnüzan tek başına yeterli olmuyor.

*

Amelî konularda "zan" düzeyindeki bilgilere de (zayıf hadisler ya da içtihat çerçevesinde) yerine göre itibar edilebiliyorsa da, **itikadî** meselelerde "zan" yeterli görülmüyor. **Akıl ve nakil** (ayet ve hadis) eksenli **"kesin" delil** isteniyor.

Dolayısıyla, itikadî konularda vahdet-i vücutçuların keşf iddialarının i'rabta mahalli hiç yok.

Mahalli olmadığı gibi, onların sözlerine itibar etmek (Ehl-i Sünnet itikadı çerçevesinde) mahzurlu.

Onların itikadî nitelikteki sözlerine itibar edenler, kendilerini otomatikman "**taklid ehli**" haline getirmiş, günahkârlığı yol edinmiş, "imanlarının **tahkîkî iman** olmadığını" belgelemiş oluyorlar.

*

Şu ayet-i kerime, onların durumunun anlaşılmasına yardımcı olabilir:

> "Bunların bir de ümmî (okuyup yazamayan) kısmı vardır, kitabı (***Tevrat***'ı), kitabeti (yazmayı) bilmezler, ancak bir takım **kuruntu yığını ümniyyeler** kurar ve sırf zann ardında dolaşırlar." (Elmalılı meali, Bakara, 2/78)

Bu ayet-i kerime, Medine'nin kenar muhitlerinde yaşayan Yahudiler için nazil oldu, fakat Hristiyanların durumuna da ışık tutuyor.

Hatta bizim durumumuza..

Bugün milletçe (istisnalar dışında) ***Kur'an*** karşısında **ümmî** konumdayız. Okuyamıyoruz, ya da anlamadan okuyoruz, okumamıştan bir farkımız olmuyor; yazma bahsinde durumumuz daha da kötü, ***Kur'an*** diliyle (Arapça) yazamıyor, meramımızı anlatamıyoruz.

Cahilliğimiz o kadar büyük boyutlarda ki, Latin gâvurunun (Türkçe'nin telaffuzunun hakkını veremeyen) harfleriyle Türkçe okuyup yazabilenimiz kendisini ümmîlikten kurtulmuş zannediyor.

Halbuki, ***Kur'an*** karşısında kör kütük ümmî.. O kadar cahil ki, ümmî olduğunun farkında bile değil.

İşte, bu bahiste esas olan **Kitap** bilgisidir.. Ve, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in tebliğidir.. Sünnetidir.

Falanın filanın **keşf**ine gelince.. O, en iyi ihtimalle **zan**dan ibarettir.. En iyi ihtimalle...

Kötü ihtimalin ise sınırı yok.

*

Böylesi zanların peşine çok fazla takılmanız halinde, şu ayet-i kerimede durumları açıklanan insanlara benzemeniz mümkündür:

> “(Yahudiler) **hahamlarını**, (hristiyanlar da) **râhiblerini** ve Meryemoğlu Mesîh'i **Allah'tan başka rabler** edindiler. Hâlbuki ancak tek bir İlâh'a ibâdet etmekle emrolunmuşlardı. O'ndan başka ilâh yoktur! O, (onların) ortak koşmakta oldukları şeylerden münezzehtir!” (Tevbe, 9/31)

Bugün İslam alemindeki itikat ve/veya amel bakımından sorunlu toplulukların hemen hepsinin bu hale gelmelerindeki temel etken, şer’î delilleri (Şeriat'i) terk pahasına **belirli şahısların keşfine, dehasına vs.** güvenmiş olmalarıdır.

Mesela **FETÖ** (Fethullahçı Takiyye Örgütü)..

Bu insanların en büyük sorunu, Fethullah’ın “keşf”ine bel bağlamış olmalarıdır.

*

Bu noktada vahdet-i vücud anlayışını (aslını esasını anlamadan, "**akıl**" vasıtasıyla **tevil** edip iyiye yorarak) savunan bazı kişilerin salih insanlar olarak bilinmesinin (ve hatta öyle olmasının) bir önemi yoktur.

Edille-i şer’iyye arasında “salih insanların keşfi” de yer alıyor olsaydı mesele yoktu, fakat böyle birşey söz konusu değil.

Salih insanlar da bazen **yanılabilirler**.. Günah da işleyebilirler, günahta ısrar etmeyip tevbe ederler.. Hak etmeyen insanlar hakkında lüzumsuz hüsnüzanda bulunarak onların **sözlerini tevil** edebilir, onlara lüzumsuz yere kefil olabilirler..

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’i bile yanlış haber ile yanıltabilmişlerdi.. Şu ayet böyle bir olay yüzünden nazil oldu:

> “Ey iman edenler! Bilmeden birilerine zarar verip de sonra yaptığınıza pişman olmamanız için, bir fasık size bir **haber** getirdiğinde doğruluğunu araştırın.” (Hucurat, 49/6)

Birisi size “keşfen” birşeyi haber verdiğinde, **keşf** yolculuğuna çıkabilen biriyseniz şayet, onu mutlaka bizzat kendiniz araştırıp “**keşf**” edin..

*

Araştıramıyorsanız, “keşf” sahibini kendi keşfi ile başbaşa bırakmanız, “keşf”inden uzak durmanız, akıl ve gönül sağlığınız için hararetle tavsiye olunur.

> “Hakkında bilgi sahibi olmadığın bir şeyin ardına düşme. Şüphesiz kulak, göz ve kalb; bunların tümü ondan sorumludur.” (İsra, 17/36)

Şunu da unutmamak gerekiyor: İnsanın manen yaşadığı ve “keşf” diye adlandırdığı birtakım tecrübeler Allahu Teala’nın bir **imtihanı** olabilir. Kendi keşfine dayanarak, “**tamamlanmış olan din**”e ilaveler yapmaya kalkışmaktan insanın kaçınması gerekir.

> “Yoksa Allah'ın tuzağından (mekrinden) kendilerini güvende mi görüyorlar? Fakat hüsrâna uğrayanlar gürûhundan başkası Allah'ın tuzağından emîn olmaz.” (A’raf, 7/99)

VAHDET-İ VÜCUTÇULARIN GÖZBAĞCI KEŞF İLLÜZYONU

"Vahdet-i Vücutçuluk: Sufîlik Değil, Sofistlik (Sofizm, Safsata)" başlıklı yazımızda **Prof. Ömer Türker**'in "*Osmanlı Dönemi Vahdet-i Vücud Tartışmaları İçin Bir Başlangıç: Seyyid Şerif el-Cürcani'nin Vahdet-i Vücud Yorumu*" başlıklı makalesi üzerinde durmuştuk.

Ömer Türker'in aktardığına göre, **Seyyid Şerif Cürcanî**, vahdet-i vücutçuların görüşlerini özetlerken şunu diyor:

> **"Aklın tavrının [ötesinde] bir tavır** daha vardır ki ona ancak keşfi müşahedelerle ulaşılır, aklî münazaralarla ulaşılmaz."

Vahdet-i vücutçulara göre durum buymuş.

Peki nedir o "tavır"? Neye yarıyormuş?

*

Şuna yarıyormuş:

> "Biz bu tavırda [keşfi müşahedelerle ulaşılan, aklî münazaralarla ulaşılmayan tavırda] kavradık ki, Zorunlu'nun [Tanrı'nın] aynı [kendisi] olan **varlığın hakikati** ne tümeldir ne tikeldir [ne] geneldir ne özeldir, aksine bütün kayıtlardan [azade biçimde] mutlaktır hatta **mutlaklık kaydından dahi arınmıştır**."

Evet, söylenen bu.

Ancak, bu söylenen şey, bir "**akıl yürütme**"den ibaret.

Buna (akıl dışı) **keşf** etiketi yapıştırmak hokkabazlıktan başka birşey değil.

*

Vahdet-i vücutçular, **keşf** sayesinde ulaştıklarını söyledikleri bu bilginin "**varlığın (Allah'ın) hakikati**"ne karşılık geldiğini iddia ediyorlar.

Fakat keşfleri bu noktada durmuyor; birşeyi daha keşfetmişler:

> "O hakikat [Zorunlu'nun aynı/kendisi olan varlığın (Tanrı'nın) hakikati], **mümkün** [varlığı ne zorunlu ne de muhal olan] mahiyetlerde ve varlıkla nitelenen kevnî mazharlarda [yaratılan şeylerde] tecelli ve zuhur etmiştir."

"Yaratılan şeylerde Allahu Teala'nın **'Ol!' emri ve takdiri** tecellî etmiştir" deseler ortada mesele kalmayacak, fakat yok, illa da **keşf** meşf filan diye (kendi sözde üstün zekâ ve maneviyatlarının malı) bilmecemsi ukalalıklar sergileyip artistlik yapmaları gerekiyor.

Allahu Teala'nın **'Ol!' emri** neyine yetmiyor, dangalak?!

*

Bunun (tasavvufî anlamda) bir **keşf** değil, bir **akıl yürütme**ye (filozofluk taslayıp akıl yürüterek **metafizik teori icat** etmeye) karşılık geldiği açık.

Sen diyelim ki 50 yaşında bir adamsın, senden önce yaratılan mahlukatın (mazharların) yaratılışına (mesela **meleklerin, İblis'in ve cinlerin yaratılışına**) ve o esnada onlarda "Zorunlu Varlığın (Allah'ın) hakikati"nin tecellî ettiğine **"keşfî müşahede" ile şahit** mi oldun?!

Senden önce yaşanmış şeyler hakkında bir **keşf**in olamaz, olsa olsa "**haber**in" olur, ya da **akıl yürüterek çıkarım**larda bulunursun.

Yaşadığın anda mevcut olan ya da meydana gelen mazharların da (yaratılanların da) hepsine keşfen muttalî olman mümkün değil, onlar için de ancak akıl yürütebilirsin.

Bu noktada ***Kur'an-ı Kerîm***'in dehşetli tokadı vahdet-i vücutçuların ahmak suratlarında bomba gibi patlıyor:

> "Ben onları ne göklerin ve yerin yaratılışına, ne de kendilerinin yaratılışına şahit tuttum. Sapıklığa götürenleri yardımcı edinmiş de değilim." (Kehf, 18/51)

*

Buradaki bir başka sorun şu:

"Zorunlu'nun [Tanrı'nın] aynı [kendisi] olan **varlığın hakikati** ne tümeldir ne tikeldir [ne] geneldir ne özeldir, aksine bütün kayıtlardan [azade biçimde] mutlaktır hatta **mutlaklık kaydından dahi arınmıştır**" ise, o hakikatin [Zorunlu'nun aynı/kendisi olan varlığın (Tanrı'nın) hakikatinin], **mümkün** [varlığı ne zorunlu ne de muhal olan] mahiyetlerde ve varlıkla nitelenen kevnî mazharlarda [yaratılan şeylerde] **tecelli ve zuhurunun da** ne tümel (küllî), ne tikel (cüz'î), ne genel, ne özel olması gerekir.

Mutlak olmalı, yani herhangi bir **kayıt**la kayıtlanmamalıdır.

Bu durumda hem söz konusu "hakikat"in hem de o hakikatin tecelli ve zuhurunun keşf konusu olması mümkün olmayacaktır.. Keşf edilen birşey, en azından **keşfle mukayyed** hale gelmiş olur.

Bundan çıkan sonuç, söz konusu keşf iddiasının **palavra** olmasından ibarettir.. Varsayalım ki gerçekten bir keşf söz konusu, o takdirde de, keşflerinin hatalı olduğu sonucu çıkar. Yaptıkları şey, Hindistan'ı keşfediyorum derken Amerika'yı keşfetmek gibi birşey olur.

İşin aslı şu: Ortada bir keşf falan yok, **Eski Yunan metafiziğinin** peşine takılmış bir ukala gevezelik, irfanfuruşluk var.

*

Vahdet-i vücutçuların keşf meşf hikâyeleri dinsel dolandırıcılık mavallarından başka birşey değil.

Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi'nin ***Mevkıfu'l-Akl***'da belirttiği gibi, ortada **batıl bir felsefî zırva**, bir hodperestlik ve ukalalık var.

Şeyhülislam şöyle diyor:

> **"Sofiyye-i Vücûdiyye erbabı** (Vahdet-i Vücudçu tasavvuf ehli), Allah hakkındaki re'ylerini (görüşlerini), **felasife** (felsefeciler) re'yine bina etmişler, **ulema-yı Ehl-i Sünnet ve Cemaat mezhebinden uzaklaşmışlardır."**
>
> (Şeyhulislâm Mustafa Sabri Efendi, ***Şeyhulislâm Mustafa Sabri Efendi'nin Mısır Ulemâsıyla İlmî Münâkaşaları***, C. 1, çev. İbrahim Sabri, haz. Osman Erdem, İstanbul: Gül Neşriyat, 2005, s. 185, n. 138. Bu eser, Şeyhülislam'ın ***Mevkıfu'l-Akl*** adlı 4 ciltlik kitabının birinci cildinin tercümesidir.*)*

*

Vahdet-i vücutçular hakkında hüsnüzanda bulunanlar, onların belirli bir "**hâl**" (psikolojik durum) yaşadıklarını, o **halet-i ruhiye** içinde böylesi bir düşünceye kapıldıklarını söylüyorlar.

Böylece, vahdet-i vücutçuların **keşf** hikâyesini onların "hâl"i olarak görmüş oluyorlar.

Durum buysa, bu keşfin bir kıymeti yok, herkes kendi hâlinin kâşifidir.

Ancak **hâl**, sadece insanın kendi durumuna karşılık gelir. Bilincini kaybetmeyip kendi halinin farkında olmak, başkaları hakkında hüküm vermeyi sağlayabilecek bir haslet değildir.

Kendi hâlinizi başkası için de geçerli gördüğünüzde cahilce bir **akıl yürütme**de bulunup genelleme yapmış olursunuz.

Vardığınız kanaat, en iyi ihtimalle, **akıl yürütme**ye dayalı bir tahmin ve zan olabilir.

Mesela sizin açlık hissetmeniz bir hâldir, fakat bu, herkesin aç olması anlamına gelmez.. Mutluluk, elem, coşku, hüzün, sevinç vs. gibi hâller için de aynı durum geçerlidir.

Veya gözlerinizi kaybedip kör olduğunuzu farzedelim; bu, herkesin sizin gibi kör olması ya da bütün evrenin karanlığa gömülmesi anlamına gelmez.

*

Vahdet-i vücutçuların cehaleti (ya da kabahati) daha büyük, çünkü **kendi "hâl"leri**nden bile değil, Zorunlu Varlık'ın (Allahu Teala'nın) hâlinden haber veriyorlar.

Adamlar peygamberlerden bile üstün, **peygamberler** bilgi edinmek için **vahy**e muhtaçken bunlar vahiyden bile müstağnî.. Vahye ihtiyaç duymayan keşfleri herşeyi delip geçiyor, haşa Allahu Teala'ya kadar ulaşıyor.

Allah'ın "**hakikat**"inin eşyadaki (şeylerdeki) tecellîsine (akıllarını kullanmaksızın) keşfle muttalî olduklarını iddia ediyorlar.

Haddini bilmezliğe keşf adını veriyorlar.

*

Keşf kavramı üzerinde durmakta fayda var.

Aslında öyle önemsenecek birşey değil.

TDV İslâm Ansiklopedisi için "Keşf" maddesini kaleme alan **Prof. Süleyman Uludağ** bu konuda söylenenleri derleyip özetlemiş.

Keşf kelimesinin ***Kur'an***'da, türevleriyle birlikte, "sıkıntıyı kaldırmak ve çaresizliği sona erdirmek" mânasında kullanıldığını belirtiyor.

Tasavvuf ehli, keşf kelimesinin yanısıra aynı kökten türeyen **mükâşefe** kelimesini de kullanmışlar. Uludağ şöyle diyor:

> "Sûfîlerin uyku ile uyanıklık arasında sâlikin gördüğü şeye mükâşefe yahut sebât ve vâkıa dediklerini bildiren **Kuşeyrî'**ye göre mükâşefe Allah'ı zikreden sâlikin galebe halinde kalbinde zuhur eden şeydir (*er-Risâle*, I, 393)."

*

Uludağ şunu da diyor:

> "**Gazzâlî**, ***el-Münḳıẕ***'da aklın yetersiz kaldığı metafizik bazı gerçeklerin keşf ile bilineceğini, bu yolla bir velînin meleği görebileceğini ve sesini işitebileceğini söyler."

Burada aklın yetersizliği değil, **duyu organlarının yetersizliği** var.. Akıldan göz gibi bir organa dönüşmesi beklenemez.

Keşf buysa, çok önemli birşey değil..

Önce **Hz. İbrahim** a. s.'ın yanına gelip sonra **Hz. Lut** a. s.'ın yanına giden melekleri sapık kâfirler de görmüşlerdi.

Aynı şekilde **Harut** ve **Marut** adlı melekleri de herkes görebiliyordu.

Bütün insanlar kör olsa, göz sadece Allah'ın seçilmiş kullarına verilmiş olsaydı ve böylece yıldızları sadece onlar görebilseydi, bu bakış açısına göre, onlar için "**keşf ehli**" denilecekti.

Ancak, kâinatı (yaratılanları) tanıma bakımından göz sahibi olmakla olmamak arasında bir fark varsa da, Allahu Teala'yı tanıma bakımından bunun bir önemi yoktur.

*

Bazı tasavvufçuların aşırılaştırıp sapıklık noktasına kadar vardırdıkları keşf anlayışı yeni birşey de değil.

Kökü **Eski Yunan**'a uzanıyor. Uludağ'dan dinleyelim:

> "Doğulu düşünürlerin, **Aristo dışındaki eski Yunan filozoflarının hikmet anlayışı da keşfe dayanır**. Maddî unsurlardan soyutlanan kâmil nefisler üzerine aklî nurlar parıldar. Mükâşefe, **aklî** bir hususun düşünce ve isteğe ihtiyaç göstermeden birdenbire ortaya çıkmasıdır. **Mükâşefe**nin verdiği bilgi hiçbir şüpheye sebebiyet vermeyecek şekilde kesindir (*Mecmûʿa-i Muṣannefât-i Şeyḫ-i İşrâḳ*, II, 36, 162, 298)."

Keramet ve istidac kabilinden durumlara da keşf denilmiştir. Uludağ şöyle diyor:

> "Ankaravî, sûrî ve mânevî keşfi anlattıktan sonra kalpteki [başkalarının kalbindeki] his ve fikirleri bilme, kabir hallerini haber verme ve kaybolmuş kişiler ve eşya hakkında konuşma gibi hususlara ilişkin keşfe kâmil velîlerin iltifat etmediğini, bu tür şeyleri riyâzet ehli [dünyadan elini eteğini çekip çok az yiyip içen, dünyevî hazları terkeden] **rahipler**in de bildiğini söyler (*Minhâcü'l-fukarâ*, s. 253)."

Bu tür keşfler, Allahu Teala'yı bilip tanıma (**marifetullah**) bakımından bir önem taşımaz.

Ancak, böylesi dünyevî hususlarda **keşfperestlik** yapanlar, vahdet-i vücutçular gibi Allahu Teala hakkında keşfperestlik yapan herzevekillere göre daha zararsızdırlar.

Bir defa, bunların keşfleri (**Popper** gibi konuşmak gerekirse) "**yanlışlanabilir**" nitelikte.. Sözkonusu herzevekillerin keşfiyatı ise test edilemez ve "yanlışlanamaz" evsafta..

Akıl ve izana aykırılık umurlarında değil, çünkü daha baştan aklı bu konuda yetersiz ilan ediyorlar.

*

Uludağ, İbn Haldun'un konuyla ilgili görüşlerini ise şöyle özetliyor:

> "İbn Haldûn'a göre duyulardan oluşan perde **riyâzet, halvet ve zikirle** yavaş yavaş açılır, böylece keşf hali gerçekleşir. Keşf ile varlığın hakikati idrak edilir ve birçok olay meydana gelmeden önce bilinebilir. Velîler, himmetleri ve nefislerinde var olan kuvvetle varlıklar üzerinde tasarruf eder, eşya da onların iradelerine boyun eğer. Fakat kâmil velîler keşf ve tasarruf haline iltifat etmez, bu yolla bir şeyin hakikatini haber vermezler. Çünkü bu onların görevi değildir. Kâmiller, kendilerinde böyle bir şey zuhur etse bunu bir **sınama** sayıp **Allah'a sığınırlar**. İbn Haldûn, keşfin **sağlıklı ve geçerli olması** için sûfîlerin **takvâya ve istikamete** dayanmayı şart koştuklarını ifade ettikten sonra **riyâzet ehli sihirbazların da** keşf yoluyla bazı şeyleri haber verdiklerine dikkat çeker (*Şifâ'ü's-sâ'il*, s. 30-39; *Muḳaddime*, s. 422, 1100-1113) ve perdenin kalkması, kalp gözünün açılması [keşfe ulaşma] maksadıyla riyâzet yapmayı sakıncalı bulur."

İnsanların himmetleri ve nefislerinde var olan kuvvetle birtakım varlıklar üzerinde **tasarrufta bulunmaları** durumu sadece velîler için değil, herkes için söz konusudur.

Mesela çiftçilik ve hayvancılık, hayvanlar ve bitkiler üzerinde tasarrufta bulunma anlamına geliyor.

Tasarruf her zaman el ile olmaz.. Havlayarak size doğru koşan azgın bir köpekten korktuğunuzda, o köpek sizin üzerinizde manen tasarrufta bulunmuş, sizi etkilemiş olur.

Aynı durum büyücülerin büyüleri için de geçerlidir.. Bu da bir tasarruftur.

*

İbn Teymiyye'nin konuyla ilgili görüşlerine gelince.. Uludağ şunları söylüyor:

> "Takıyyüddin İbn Teymiyye hârikulâde hallerin bir kısmının **fiilî** olduğunu ve bunlara **keramet** denildiğini, diğer kısmının **bilgiyle ilgili** olduğunu söyler. Ona göre bir kimsenin başkalarının işitmediği bir sesi işitmesi, görmediği şeyi görmesi, bilmediği şeyleri **firâset ve ilham** yoluyla bilmesi gibi olaylar bilgiyle alâkalı hârikulâde hallerdir. Bunlara keşf denildiğini, ***Kur'an***'da ve Sünnet'te keşfin örnekleri bulunduğunu söyleyen İbn Teymiyye, **keşfin** dinî veya mubah olan dünyevî bir fayda temin ederse nimet, **harama vesile olursa günah olacağına** dikkat çeker. Ona göre bir velînin keşf yoluyla gayba vâkıf ol**ma**ması onun Allah katındaki mertebesinin yüce oluşuna engel teşkil etmez. Hatta bu durum onun hakkında daha faydalı olabilir. Keşfin aklî, hissî, nazarî, zarurî çeşitleri üzerinde duran İbn Teymiyye bunların bir kısmının kesin, bir kısmının **zannî bilgi** verdiğini kaydetmiştir (*Mecmûʿatü'r-resâʾil*, V, 154-226). Ancak Gazzâlî'nin vahiy, te'vil ve keşf ilişkisiyle ilgili görüşünü (yk.bk.) aktarırken bu tür iddiaların bilgiye konu olan şeylerde Resûlullah'ın duyurduğu haberlerin istifade edilecek bir yanı bulunmadığı, zira her insanın kazandığı müşâhede, nur ve mükâşefe sayesinde bunları idrak etmesinin mümkün olduğu gibi aşırı bir noktaya vardırılabileceğini ifade etmektedir (*Derʾü teʿârużi'l-ʿaḳl ve'n-naḳl*, V, 348**). İslâm**

> **âlimlerinin büyük çoğunluğu gibi İbn Teymiyye de** keşfi temelden reddetmemekte, aklî bilgiler gibi **keşfî bilgilerin de Resûlullah'ın haber verdikleriyle uyuşması şartıyla doğru bilgiler olduğunu** belirtmektedir. Hatta buna ***Kur'an***'dan deliller göstermekte, bu ölçüye uymadığı halde aklî burhanlar veya ilâhî müşâhedeler olarak ileri sürülen görüşleri ise **fâsid hayaller ve bâtıl vehimler** şeklinde nitelemektedir (*a.g.e.*, V, 350, 356-357)"

Evet, keşf diye ortaya atılan bazı düşünceler **fasid hayal ve batıl vehim** durumundadır.

*

İmam-ı Rabbanî'nin açıklamalarına gelince.. Uludağ onları da şöyle özetliyor:

> "İmâm-ı Rabbânî keşfin daha çok sülûk halinde ortaya çıktığını, vuslat hâsıl olunca sona erdiğini, **maddî [dünyevî] hususlara dair keşflerin oluşu ile olmayışı arasında fark bulunmadığını**, bunların **çoğunun hatalı** çıktığını söylemiş, keşfteki hatayı mübrem ve muallak kazâ ile açıklamıştır. Muallak kazâ ile ilgili keşfin hatalı çıkabileceğini, bazan **muhayyiledeki temelsiz bilgilerin keşf sahibini yanıltacağını** belirtmiş ve **İbnü'l-Arabî'nin sünnete aykırı birçok hatalı keşfi olduğunu** ileri sürmüştür."

Evet, İbn Arabî Ehl-i Sünnet dışı, Sünnet'ten inhiraf etmiş bir sapık durumunda..

İRFAN PAZARLAMACILARININ VE VAHDET-İ VÜCUTÇU MARİFETULLAH İŞPORTACILARININ ANLAYAMADIĞI

İbn Arabî ve **Hacı Bektaş-ı Velî** gibi isimler, "**şeriat, tarikat, marifet, hakikat**" şeklinde (İslâm'ın ilk dönemlerinde dillendirilmeyen, sonradan icat edilmiş) bir sınıflandırma yapıyorlar.

(Hacı Bektaş-ı Velî'nin ***Makalat***'ı bu ayrım ekseninde kaleme alınmıştır. Ancak onun tarikat, marifet ve hakikat anlayışı Şeriat'e uygundur.)

Yunus Emre de "***Şeriat tarikat yoldur varana, hakikat marifet andan içerü***" diyor.

İşte burası, ayakların kaymaya başladığı yer..

Şeriat'siz hakikat ve marifet olmaz..

Şeriat'in olmadığı yerde hakikat ve marifetin izine tozuna rastlanamaz. Hakikat ve marifet, Şeriat'te dercedilmiştir.

Tarikat da öyle.. Bir tarikat, Şeriat'ten saptığında, dalalete düşmüş, hakikat ve marifeti kaybetmiş olur.

*

Tarikatlar mezhepler gibidir, nasıl bir mezhep (içtihat) Şeriat'i (İslam'ı) kendi tekelinde göremezse, tarikatlar da manevî tekâmülü kendi inhisarları altındaki bir imtiyaz olarak göremezler.

[**İmam Şafiî**'nin, "*Bizim (içtihadî meselelerdeki) mezhebimiz/görüşümüz doğrudur, fakat yanlış olma ihtimali var; muarızlarımızın görüşü (delilleri yorumlayış biçimi) yanlıştır, fakat doğru olma ihtimali var*" anlamına gelen bir sözü mevcut.]

Manevî tekâmül, (Şeriat'e uyulması kaydıyla) tarikatsız da gerçekleşir.

Nitakim **Mehmed Zahid Kotku** rh. a., ***Tasavvufî Ahlâk*** adlı eserinin birinci cildinde **Aziz Mahmud Hüdaî** k. s.'nun, "Dört mezhebin imamları seyr ü süluklarını ilim yoluyla yapıp kemale ermişlerdir" anlamına gelen bir sözünü naklediyor.

Yani Şeriat tek başına (tarikat işlevini de görerek) insanı kemale ulaştırabilir, fakat Şeriat'siz tarikat zındıklığın ta kendisidir.

*

Söz konusu dörtlü taksimde geçen marifetten kasıt, **marifetullah**, Allahu Teala'yı bilip tanımak..

Bu taksim ya da tasnif çerçevesinde "**hakikat**" kavramı hakkında konuşurken dikkatli olmak gerekiyor. Hakikat Şeriat'in dışında olan birşey değildir, içinde olan birşeydir, özüdür.

Hakikat, Şeriat'le kaimdir, Şeriat yoksa, hakikat denilen özünün de mevcut olamayacağı açıktır.

O yüzden, Şeriat'e sırt çeviren hakikat edebiyatçılarının cemi cümlesinin **hakikat düşmanı** haline geldikleri görülmektedir.

*

Marifet meselesine **Hz. Ali**'nin şu sözü ışık tutmaktadır:

> "Marifet, Allah konusunda kalbinde ne tasavvur edersen et Hakk'ın onun zıddı (ondan başka bir şey) olduğunu bilmektir."

Kelâbâzî, tasavvvuf konusunda kaleme alınmış ilk eserlerden olan kitabında konu ile ilgili olarak şunları söylüyor:

"Şeyhlerden biri şöyle der: *'Marifet iki nevidir: Hakk'ı tanımak, hakikatı tanımak. Hakk ile ilgili olan marifet, sıfatlarından anlaşıldığı gibi Allah Teala'nın birliğini kabul etmektir. [Şirk koşmamak, muvahhid olmaktır.] Hakikatla ilgili olan marifet, "Allah Teala'nın birliğine [zatıyla ilgili bilgiye] ulaşmanın yolu yoktur" diye arifin inanmasıdır. Zira samediyet bunu imkânsız hale getirmiştir.'*

"Bu sebeple Rabb'ın [bilgi ile] ihata edilemeyeceği bir hakikat olarak ortaya çıkmıştır.

"Allah Teala, **'İlim yönünden onu ihata edemezler' (Taha, 20/110)** buyurmuştur. Samed, sıfat ve vasıflarının mahiyeti idrak edilmeyen varlık demektir. [Zatını bilmeyi geçtik, sıfatlarının künhüne vakıf olmak bile mümkün değildir.]"

*(*Kelâbâzî, ***Doğuş Devrinde Tasavvuf / Ta'arruf***, çev. Süleyman Uludağ, İstanbul 1992, s. 193.*)*

*

Zünnun-ı Mısrî k. s.'dan konuyla ilgili olarak şu söz nakledilir:

"**Allah'tan en uzak** kalan, zahir itibariyle O'na en fazla işarette bulunandır."

(Ferideddin Attar, ***Tezkiret-ül Evliya***, çev. Süleyman Uludağ, İstanbul: Dergâh Yayınları, s. 192.)

Cüneyd-i Bağdadî k. s. ise şöyle demiştir:

"Marifet, Allahü Teala'nın **mekri**, yani **oyunu**dur [hilesidir]. **Arif [marifet sahibi]** olduğu zannına kapılan oyuna gelmiştir." (***A.g.e.***, s. 463.)

Yine şu söz de ona aittir:

> "İlim, ihata eden birşeydir, keza marifet de ihata eden birşeydir. Şu halde (ihata olunmaktan münezzeh bulunan) Allah nerede, kul nerede?" (***A.y***.)

Marifet de ilmin kapsamına girer.

Cüneyd-i Bağdadî k. s. şunu da söylemiştir:

> "Allah'ın vahdaniyetine (birliğine) dair olan ilim, O'nun varlığından farklıdır, keza **O'nun varlığı, O'na [varlığına] dair olan ilimden farklıdır**." (***A.y***.)

*

Ebu Bekir Vasıtî k. s. ise şunları söyler:

> "Bir pîr, '*En büyük günahım O'nun hakkında marifet sahibi olmamdır [marifetfuruşluk yapmamdır]*' demiştir…. **İbare ve ifade** [marifetullaha dair sözler] Tevhid yolunun mahremi değildir. **Bilmek tevhid yolunda, yabancıdır**. Tevehhüm ve zan gibi şeylerin tümünde hudûs (sonradan olma durumu) tohumu vardır. Tevhid ise kendi mukaddes âleminde tertemiz bir halde olup konuşmak, dinlemek**, ibare, ifade, işaret, görmek, suret, hayal, öyle veya böyle olmak gibi şeylerden münezzehtir**. Bütün bunlarda beşeriyet kiri vardır, halbuki tevhiddeki marifet kirli olmaktan münezzehtir…." (***A.g.e.***, s. 739.)

Ebu Bekir Vasıtî k. s. şunları da söylemektedir:

> "Muamele (amel, ahlâk ve ibadet) yoluna dair söz söylemek güzel birşeydir. Lâkin söz, **hakikat**lar bahsinde **şirk** çölünden esen bir rüzgar, beşeriyet [benlik, enaniyet] âleminden zahir olan bir **inkâr ve tanınma hali**dir." (***A.g.e.***, s. 743.)

Yani, yüce **hakikat**lerden bahsetme iddiasıyla ortaya çıkıp **marifet**ullaha (Allah'ı bilmeye) dair ileri geri konuşanların birçoğu, insanları **şirk**e doğru götüren haddini bilmezler durumundalar.

Böyle yapmakla insanlara Allahu Teala'yı tanıtmış olmuyorlar, kendilerini **arif, irfan sahibi**, **ermiş** vs. diye tanıtmış oluyorlar, "büyük arif" filan diye nam salıyorlar.

Gevezeliklerinin başka da bir faydası yok.

*

Benzer şekilde Ebu Abbas Seyyarî k. s., ***"Hakiki marifet, marifetlerden çıkmaktır (marifet iddiasında bulunmamaktır)"*** demiştir. (***A.g.e.***, s. 777.)

Gerçek **marifet** (marifetullah, Allah bilgisi), **takva**sız olmaz.

Yani takvası (Allah korkusu) olmayanda marifetullah bulunuyor olamaz.

İnsandaki marifet (marifetullah), ondaki **takva kadardır**.

Çünkü, korku, bilginin sonucudur. Bilen, korkar.

Mesela, insanlar aslanlardan, kaplanlardan korkarlar, çünkü onların yırtıcı canavar olduklarını bilirler. İki yaşındaki bir çocuk ise, bu canavarlardan korkmaz. Çünkü onlara dair bilgisi bulunmaz.

O yaştaki bir çocuk, bir prize çiviyi sokmaktan çekinmez, yetişkinlerin ise bundan ödü patlar. Çünkü bunun tehlikesini bilirler.

İşte, kendisinde Allah korkusu (takva) olmayan kişide de, Allah bilgisinin (marifetullahın) bulunuyor olması düşünülemez.

*

Ancak, takvanın dereceleri var; söz ve davranışlarının kendisini **küfre** düşürüp düşürmemesini umursamayan kişide takva hiç yok demektir.

Bazısı ise **küfre** düşmekten sakınır, böylesi bir takvası vardır, fakat **amelinde** takva sergileyemez.

Takva ile **abidliği** de birbirine karıştırmamak gerekiyor..

Takva, sevaplı işleri çok fazla yapmak demek değildir, **günahtan sakınmak**tır. En takvalı insan, günahtan en çok sakınan kişidir, salt farzları yapıyor olsa bile.

Gerçekten takvalı olan insanın yalnızlıktaki hali ile insanlar arasındaki hali, günahtan kaçınma cihetinden bir farklılık göstermez.

İnsanlar arasında işlemediği günahı yalnızken işleyen kişide takva eksik demektir. İnsanlardan utanmak da (aldatma maksatlı iyi görünme değil de **haya**) çok iyi ve makbul birşeyse de (Nitekim "hayanın imandan olduğu" bildirilmiştir), Allahu Teala'ya karşı olan takva bunun ötesinde birşeydir.

(Allahu Teala'dan bizi de takva sahibi kullarından eylemesini niyaz ederiz.)

*

İşte bu yüzden, Allah c. c. katında **en değerli** (*en kerîm*) olanlar, O'ndan **en çok korkanlar**dır (Hucurat, 49/13), yani isyankâr duruma düşmekten, emir ve yasakları çiğnemekten en çok sakınanlardır.

Allah'tan en çok korkanlar kimlerdir?

Doğal olarak, âlimlerdir: **"Kulları içinde Allah'tan en çok korkanlar, alimlerdir."** (Fatır, 35/28.)

İşte "**marifet, hakikat**" bundan ibarettir.. Gerisi fasa fiso, boş edebiyat, riyakârlık ve gösteriştir.

Kişi takvası (kendisindeki Allah korkusu, günahtan sakınışı) kadar alimdir ve **marifet** sahibidir.

Bir insanda takva (marifet), hayat tarzı olarak amelinde kendisini gösterir; takva ve marifetullah gösterişçiliği ve edebiyatı başka birşeydir.

*

Takvanın ne olduğunu bilmek ve anlamak, iyi anlatabilmek de, takvalı olmak anlamına gelmez.

İmam Gazalî'nin ***İhyâu Ulumiddin***'de yer alan şu ifadeleri meseleyi anlamak bakımından aydınlatıcıdır (C. 4, çev. A. Serdaroğlu, İstanbul: Bedir Y., s. 23.)

> "Hz. Ebu Bekir'i görmez misin ki, [kendisine sunulan] sütü içtikten sonra, sütü verenin **gayr-ı meşru** [Şeriat'e aykırı] yoldan onu kazandığını öğrenince, hemen boğulacak şekilde parmak salarak onu midesinden boşaltmağa çalışmıştır. O **bilmeyerek içtiği** bu sütten **fıkhî hükümlere göre** mes'ul olmadığını ve **fıkıh fetvalarında** bunu [kusup] çıkarmanın vacib olmadığını bilmiyor mu idi?! İmkan nisbetinde midesini temizlemekle niçin tevbe etti? Bu, ancak onun **kalbinde yerleştirilen bir sır** içindir. O **gizli sır**, ona, amme [genelin] fetvalarının başka ve Ahiret yolculuğunun tehlikelerinin başka şey olduğunu ve bunları ancak **sıddık**ların bilebileceğini bildirdi. Sen, Allah'ın yarattıkları içerisinde **Allah'ı en iyi bilen [marifetullah sahibi]** bu gibilerin hallerini düşün. Onlar Allah'ı, Allah'a giden yolu, Allah'ın gadabını ve mağrur olmanın zararlarını herkesten iyi bilenlerdendir. Bunlar öyle **sırlar**dır ki, bunların daha **ilk kokularını** alan kimse, Allah'ın yoluna giren salik, bin sene de yaşasa, her nefesinde **nasuh tevbesine devam** etmesinin lüzumunu ve hiç vakit geçirmeden tevbenin vücubunu anlar…."

İmam Gazalî şunu da söylüyor:

"… [O,] celalini anlamakta akılların şaşırıp hayrete düştüğü, vasfını anlatmakta dillerin tutulduğu, ariflerin O'nun hakkındaki **marifetlerinin kemali, [marifet hususunda] acziyyetlerini itiraftan ibaret** olduğu, bir Allah'tır. Nitekim Resul-i Ekrem: '***Gereği gibi Seni sena etmekten acizim. Sen, kendini sena ettiğin gibi yücesin***' buyurmuş. Sıddîk-ı Ekber [Hz. Ebu Bekir] de, '**Anlamadığını [anlayamıyor olduğunu] anlamak bir anlayıştır**' demiştir…."

(***A.g.e***, C. 4, s. 551-552.)

Plotinus'un şakirdi İbn Arabî herzevekili, İmam-ı Rabbanî ile Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi'nin dikkat çektiği gibi, Hz. Ebu Bekir r. a.'in bu sözünü diline dolamış ve isim vermeden onu aşağılamış, cahillik isnadında bulunmuş durumda.

ZAMPARA İBN ARABÎ'NİN KEŞF VE RÜYA PALAVRALARI

TDV İslâm Ansiklopedisi'nin "**İbnü'l-Arabî, Muhyiddin**" maddesinin Prof. Mahmut Erol Kılıç tarafından kaleme alınmış bölümünde, "**Varlık Görüşü"** başlığı altında İbn Arabî'den aktarılan birtakım zırvalar mevcut.

Kılıç, "Burada **şu noktanın unutulmaması çok önemlidir**" diyerek sazı eline alıyor, döktürüyor.

Çok önemli dediği şeyler, özü itibariyle, **Adnan Oktar**'ın "***Hayalin Diğer Adı: Madde***" adlı kitabında savunduğu gödüşlerin tıpatıp aynısı.

Zaten Adnan, o kitabında İbn Arabî'ye de atıfta bulunuyor.

Ancak, "hayal" bahçesinin son bahçıvanı Adnan olmadığı gibi, ilk bahçıvanı da İbn Arabî soytarısı değildi.

Patent, **Eski Yunan'ın sofistleri**ne ait.. Bunlar, sofistlerin geç kalmış çömezleri.

(Adnan'ın söz konusu kitabında savunduğu görüşleri ***Atatürkçü Türk İslamı'nın İnanç Kodları Harun Yahya (Adnan Oktar) Örneği*** başlıklı kitabımızda genişçe tartışmıştık.)

*

Adnan ile İbn Arabî aynı zırvaları seslendirmiş durumdalar.

Aralarındaki fark ise, Adnan'ın **İbn Arabî**'den daha dürüst olması..

Aynı dili konuşuyor, **"Allah'ın tecellileri"**nden filan bahsediyor olsa da, Adnan, **keşf, mükaşefe** falan edebiyatı yapmıyor.

“Kaynağım **keşf** değil, Eski Yunan’ın filozofları; çağdaş sayılanlardan da **Berkeley** gibiler.. Ayrıca **İbn Arabî** de marifet ve irfan kaynaklarımdan” diyor.

Söz konusu kitabı için *“Bir gece ansızın **Levh-i Mahfuz** bana, çok çekici bir genç kız şeklinde göründü.* İsfahanlı âlim **Mekînüddin’in kızı Nizâm**’a çok benziyordu, tıpkı oydu. Bana bakıp ***kedicik gibi*** *miyavladı, ‘**Ey Adnan, ey mübarek adam**, insanlar bu dünya hayatına aldanıyorlar, onlara herşeyin bir hayal olduğunu anlat, onları irşad et’ dedi”* gibisinden bir **keramet** de anlatmıyor.

“Bu kitaptaki bilgiler maveradan geliyor, **bana yazdırıldı, hem de noktası virgülüne kadar**” da demiyor.

İbn Arabî soytarısı, madrabaz hokkabazlıkta Adnan’ı bine katlar.

*

İbn Arabî sapığı, gelmiş geçmiş din tahripçileri içinde suret-i haktan gelmeyi en iyi başaranlardan.

Din binasını yıkmaya başkaları gibi üst katlardan, çatıdan, bacadan, ya da kapıdan pencereden başlamamış.

Onlara hiç dokunmadan direk **temellere** odaklanmış.. Eski çağlarda kale kuşatmalarında kimilerinin surları toplarla dövmek yerine lağım kazıp altına inerek havaya uçurmaları gibi..

Dini “**amel**” düzeyinde bozmaya çalışmak, mesela “**Kurban** bayramında **koyun keçi yerine tavuk** da kesebilirsiniz, hacca gitmek yerine bedelini fakirlere verin, **namaz üç vakittir**” filan demek, ilgili **hadîsler** ve **fıkıh usulü** yerinde durdukça, kalıcı etki yapamaz.

İbn Arabî sapığı ise “**amel**”i bir yana bırakıp doğrudan “**usul**”ü ve “**itikad**”ı, temelleri hedef alıyor..

“**Hakikat**” kavramını ortaya atarak itikad esaslarında **aklı ve vahyi/nakli** iptal ediyor, “**keşf**” adını verdiği kendi hurafelerini onların yerine oturtuyor ya da onların üzerine çıkarıyor.

Ona göre, “hakikat”in bilinmesinde Kelamcıların **vahiy eksenli nazar (aklî istidlal) ve tefekkür** yolu güvenilirlik taşımıyor.

“Hakikat”e götürecek tek yol “**keşf**”.

*

“**Usul**” böylece devre dışı bırakılınca, iman esaslarının her birinin “**içini boşaltmak**” çocuk oyuncağı haline geliyor.

İmanın altı şartı “**keşf**” kazanında kaynatılıp buharlaştırılıyor.

Önce Allahu Teala, Halik (Yaratan) olmaktan, mahlukat da “yaratılanlar” olmaktan çıkıyor..

Mahlukat, **Allah’ın tezahürleri, taayyünleri ve suretleri,** yani bir tür vekilleri (paralel ya da **gölge tanrı**lar) haline geliyor..

Vekiller varken asla gerek kalmıyor.

Allahu Teala böylece devre dışı bırakılıp ekarte edildikten sonra sıra “**peygamberlere iman**”a geliyor.

Bunun için de **Allah’ın velîsi** olmak mı daha üstün bir makamdır, yoksa **elçisi (peygamberi)** olmak mı diye şeytanca bir soru ortaya atılıp peygamberlik makamı görece olarak **itibarsızlaştırılıyor ve değersizleştiriliyor.**

Böylece, kendi kendisini kendi keşfinin şahitliğiyle **velî ilan** eden Endülüslü bir zındık, “**altın kerpiç**” durumundaki bir büyük velî haline gelebiliyor.

Öyle bir velî ki, zırvalarını tartışmanız mümkün değil.. Çarpılabilirsiniz.. Sadece, "Onun kitaplarındaki hikmetlere bizim aklımız ermez, biz anlayamayız" demenize müsaade var.

*

İman esaslarından **meleklere iman**a gelince.. Onlar zaten görünmedikleri için önem taşımıyor. İ'rabta mahalleri yok.

Kitaplara imana gelelim.. Asıl kitaplar Endülüslü zamparaya indirilmiş: ***Fütuhat, Füsus***.. Bunların karşısında ***Kur'an***'ın fazla bir önemi yok.. Onu, "**altın kerpiç**" İbn Arabî soytarısının "**keşf**"inden yararlanmadıkça doğru anlamak mümkün değil.

Kader konusu ise basit.. Ne söylesen gider.. Nitekim Endülüs'ütn zamparası bu konuda da zırvalar yumurtlamaktan geri kalmamış.. (Bunların saçmalığını **Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi**, kader konulu kitabının son bölümünde gösteriyor.)

Hayır ve şerrin Allah'tan olması konusu daha da kolay.. Alemdeki herşey zaten **Allah'ın tezahürleri**, taayyünleri, suretleri.

Peki ortada hak dinin iman esaslarından geriye ne kaldı?

*

Peygamberlere ve **kitaplara iman** muvacehesinde onların haber verdiği ahiret hayatı, Cennet ve **Cehennem** kaldı diyebilirsiniz.

İbn Arabî soytarısı onu da düşünmüş; kâfir ve münafık olmak isteyenlerin morali bozulmasın, gelecek kaygısı çekmesinler ve yarınlarından emin olsunlar diye **Cehennem'i bir tür cennete dönüştürmüş**..

Öyle bir Cehennem ki, içinde **azap** diye birşey yok.

Kısacası, ahiretten korkmak için bir neden bulunmuyor. Dünyada ağzının tadını bozma, keyfine bak..

Evet, Endülüslü sapığın dediği şu:

"Hak ve hakikati bilme hususunda ***Kur'an***, **Sünnet** ve onları anlamanızı sağlayacak olan **akıl** yeterli değil.. Hatta bunlardan, **yabani eşekler gibi** kaçmanız lazım.. Önemli olan, **keşf**inizin olması.. O keşf bende var, bana ***Tehafüt*** ile ***Fusus*** verildi, size böyle bir keşf ve kitaplar verilmediğine göre, haddinizi bilip benim keşfime tabi olacaksınız."

Böylece, ***Kur'an***'da verilen haber, keşfperestler hakkında gerçekleşmiş oluyor:

> "Şimdi onlara ne oluyor ki o nasîhatten (*Kur'an*'daki hatırlatmalardan) yüz çeviricidirler.
>
> "Sanki onlar, aslandan ürküp kaçan yaban eşekleridir!
>
> "Hayır! Onlardan her bir kişi, kendisine 'açılmış sahîfeler' verilmesini (Allah tarafından kendisine de vahyedilmesini) istiyor.
>
> "Hayır! Bil'akis, âhiretten korkmuyorlar!"
>
> (Müddessir, 74/49-53)

*

Evet, Endülüslü bir yaban eşeği çıkıyor, **aslan postuna bürünerek** kendisini aslan gibi gösteriyor.

Herkesin kendisini aslan kabul etmesini istiyor, bu arada (***Fütuhat***'ı ve ***Füsus***'u ile) aslan gibi kükreme denemesi de yapıyor,

Fakat çıkan ses **aslan kükremesi** (bir peygambere indirilmiş kitap) değil, **eşek anırtısı**.

Aslan kükremesi hakkında bilgisi olanlar, onun anırtısından bîzâr oluyor, “Bu sesin sahibi aslan değil, eşşek oğlu eşşek, çıkan sesin iler tutar tarafı yok” diyorlar.

Aslan kükremesi hakkında bilgisi olmayan ya da bilgisi kendisine fayda vermemiş kişiler ise “Belki bizim kulağımızda bir kusur var, belki biz iyi duyamıyoruz, iyi anlayamıyoruz, **vardır bir hikmeti**” diyerek kendilerini aldatıyorlar.

*

Hal-i pür melalimizi bıyık altından gülerek kenardan seyreden **İngiliz iblisi** de **Ibn Arabi Society**’yi kurarak bize, “İşte gerçek aslan bu!” diyor.

O İngiliz iblisi ki, 1882 yılında dönemin **başbakanı Gladstone**, Avâm Kamarası’nda, eline ***Kur’an***’ı alarak şöyle demişti:

> “As long as this ***Quran*** is in the hands of Muslims, Europe shall not be able to control the East.” (Bu ***Kur’an*** Müslümanlar’ın elinde oldukça, Avrupa Doğu’yu kontrol altına alamayacaktır.)

Tabiat **boşluk** kabul etmez.. Müslümanlar’ın elinden ***Kur’an***’ı almanın kolay yolu, ellerine başka birşey tutuşturmaktır..

Kur’an’ı salt çekip almak ve eli boş bırakmak, uzun vadede sonuç getirecek birşey değil.

O yüzden Endülüslü yaban eşeği "dâhi" müzisyen, ve anırtısı da şaheser müzik parçası gibi gösterilmeye çalışılıyor.

*

Keşfler, **rüya**lar filan bahsine gelelim..

Kur’an’ın ve Sünnet’in yanında bunların tamamı bir hiçtir.

Diyelim ki keşf, rüya vs. yolu ile yeni birşey öğrendiğinizi düşünüyorsunuz, bunu "**dinî bilgi**" olarak ortaya süremezsiniz.

Bu, en masum haliyle **bid'at** çıkarmadır, ve bid'atçılar cehennemle müjdelenmiştir.

Diyelim ki (**Şah-ı Nakşbend**'in keşf hakkındaki sözü muvacehesinde) **keşf, rüya** vs. yolu ile dinî bir meselede (yakîninizi artıracak, imanınızı kuvvetlendirecek) bir aydınlanma yaşadınız, burada da **akıl ve nakil eksenli istidlalî bilginin** sınırlarını aşmamanız gerekir. (**Şah-ı Nakşbend** k. s. "Tasavvuftaki seyr u sülûkten maksat nedir?" sorusuna "İcmalî olan [özet durumundaki] **marifet**i [manevî tecrübeyle, yaşanan haller ile] tafsîl etmek, **istidlalî [aklî ve naklî delillere dayalı]** olan bilgiyi de **keşfe** dönüştürmektir" diye cevap vermiştir.)

İstidlalî bilginin sınırlarını aştığınız anda sapıklığı satın almaya başlamış olursunuz.

*

İbn Arabî soytarısının keşfi/mükaşefesi, (kendisinin bile farkında olmadan varlığını yalanladığı) bir hurafeden ibaret.

Çünkü, (Mahmut Erol'un ***TDV İslâm Ansiklopedisi***'nin "**İbnü'l-Arabî, Muhyiddin**" maddesinde aktardığı gibi) şunu diyerek, **keşf ya da mükaşefe ile oluşan bir "marifet"ten söz edilemeyeceğini** ortaya koyuyor:

> "O Allah Teâlâ'dır. O'nu bilmenin (mârifet) son noktası bu dünya hayatında, "O'nun misli [gibisi] yoktur" (eş-Şûrâ 42/11) ve, "Senin izzet sahibi rabbin, onların isnat ettikleri her türlü vasıflardan münezzehtir" (es-Sâffât 37/180) âyetlerinde olduğu gibi ancak **selbî açıdan [nefyederek, olumsuzlayarak]** tanımaktır. İlim muhakkak bir **mevcûd**a taalluk eder [mevcud olmayan, selb/olumsuzlama konusu olan şey ilmin kapsama

alanına girmez, bilinemez]. Burada bu ilmin yapması gereken şey **Hak için câiz olmayan şeyi** O'ndan nefyetmektir."

Bu durumda **keşf ve mükaşefe**den değil, ancak (***Kur'an***'da geçtiği gibi) **akletme**den, "akıl ile bilme"den söz edilebilir.

Bir defa, "**Hak için caiz olmayan şey**" ancak "akıl yürütme" yoluyla bilinebilir.

"Hak için câiz olmayan şeyi" bilip de nefyetme hususunda "akıl"dan başka yol gösterici yoktur.

Eğer **akıl ve nakil** bir tarafa bırakılıp tamamen **"keşf"** esaslı düşünülürse, Hak için **caiz olan ve olmayan şeylerden** değil, ancak **keşf olunan ve olunmayan şeylerden** söz edilebilir.

Yani şöyle konuşmak gerekir: "Ben, Hakk'ı **mükaşefemde** şöyle gördüm.. Fakat Hakk'ta şunları şunları **göremedim, onları nefyediyorum**, onlar hakkında 'yokluk' hükmünü veriyorum."

Dangalak şarlatan, aktarmış olduğumuz sözleriyle bütün keşf edebiyatının içine etmiş, kaldırıp çöpe atmış oluyor.

Ama haberi yok..

Kendisinden bile haberi olmayan bu soytarı tutup bize keşfiyle Allahu Teala'dan, mutlak vücuddan vs. haber veriyor.

*

İmam Şatıbî'nin ***el-İ'tisam***'ında yer alan şu ifadeler, keşf ve rüya gibi konuların nasıl değerlindirilmesi gerektiğinin anlaşılması açısından yeterlidir:

> **"Bid'atçilerden bir kısmı da şeyhlerine** gösterdikleri ta'zim ve saygıda aşırı giden kimselerdir. Hatta onları hak etmedikleri mertebeye yükseltirler.

Onlardan ılımlı olanı bile (mesela) **filan kişiden daha büyük bir velinin olmadığını iddia** eder. Bazan da **velilik kapısını o kişiden başka ümmetin diğer fertlerine kapatırlar**. Bu kesinlikle **bâtıldır ve kötü bir bid'attır**. Çünkü sonrakiler, hiçbir zaman öncekilerin derecesine ulaşamazlar. En hayırlı nesil, Rasulullah'ı (s.a) gören ve ona iman eden nesildir. Sonra onları izleyenlerdir. Kıyamet kopuncaya kadar durum hep böyle olacaktır. Dinlerinde, amellerinde, inançlarında ve hallerinde müslümanların en kuvvetli oldukları dönem İslam'ın ilk dönemidir. Sonra devamlı olarak dünyanın sonuna doğru gittikçe bu durum zayıflayacaktır.

"Fakat hakikat hiçbir zaman tamamen ortadan kalkmayacaktır. Bilakis hakkı ayakta tutan, ona inanan ve imanlarmdan durumlarına göre onun gereğiyle amel eden **bir topluluk** daima bulunmuştur. Fakat bunlar da hiçbir şekilde ilk müslümanlar seviyesinde olmamışlardır. Çünkü sonrakilerden birisi **Uhud dağı ağırlığında altını infak etmiş olsa bile** Rasulullah'ın (s.a) ashabından birisinin bir ölçeğine hatta yarım ölçeğine bile ulaşamaz. Basit bir tecrübenin şehâdetiyle mali bir ibadette durum bu olunca imanın diğer bölümlerinde de durum aynıdır.

"Yukarıda da yazıldığı gibi dindarlık hala eksilmeye devam ettiğine göre bu bir asıldır/değişmez bir durumdur, bunda şüphe yoktur. **Ehl-i sünnet ve'l-cemaate göre** de böyledir. O halde bundan sonra yeryüzü sakinlerinin içinde **en büyük velinin o olduğuna ve bu ümmette ondan başka velinin bulunmadığına** nasıl inanılır? Fakat büyük bir **cehalet**, aşırı saygı ve inanç taassubu, benzeri şeylere veya daha büyük şeylere yol açıyor.

"Ilımlı olanı ise **onun (şeyhin), peygamberle aynı seviyede olduğunu**, sadece ona vahyin gelmediğini [peygamberden tek farkının vahiy almayışı olduğunu] iddia eder. Şeyhleri hakkında ileri giden bir gruptan bana böyle bir iddia ulaştı. Onlar zanlarınca kendi tarikatlerini savunmuş oluyorlar. **Hallac**'ın bazı öğrencilerinin şeyhleri hakkında ileri sürdükleri benzeri

iddialar bu konuda onlardan gelen en ılımlı iddialardır. Hallac taraftarlarının Hallac hakkındaki iddiaları gibi kimi aşırılar ise bundan daha çirkin iddialarda bulunurlar.

"Nakilde (sözlerinde, rivayetlerinde) adalet ve doğruluk sahibi **şeyhlerden birisi bana şöyle anlattı**:

"Çöldeki kasabalardan birisinde bir müddet kaldım. Orada bu cemaate mensup pek çok kişi vardı. ... Bir gün bir ihtiyacım için dışarı çıkmıştım. Onlardan iki kişiyi otururlarken gördüm. ***Tarikatlerine dair*** *bazı şeyleri konuştukları kanaatine kapıldım. Konuşmalarına kulak vermek için gizlice yanlarına yaklaştım. Çünkü sırlarını gizlemek onların âdetiydi. Şeyhlerini, onun mertebesinin büyüklüğünü ve dünyada onun benzerinin olmadığını konuşuyorlardı. Bu konuşmadan dolayı ikisi de büyük zevk alıyorlardı. Sonra birisi diğerine dedi ki:* ***Gerçeği (söylememi) ister misin? O bir peygamberdir****. Arkadaşı ona dedi ki: Evet, bu doğrudur."*

Olayı anlatan kişi dedi ki:

"Onlarla birlikte bana da bir felaketin isabet etmesinden korkarak o yerden hemen uzaklaştım."

İmamiyye Şiasının tavrı işte budur. Din konusundaki bu aşırılık, mezhebe arka çıkmadaki bu hırs ve **bid'atçiye sevgi**deki bu gayret ve çaba olmasaydı biç kimsenin aklı bunu kavrayamazdı. Fakat Rasulullah (s.a) şöyle buyurmuştur: *"Siz, sizden öncekilerin yollarına karış karış, arşın arşın uyacaksınız."*

"Tıpkı Hıristiyanların **Hz. İsa hakkında aşırı gittikleri gibi** bunlar da (şeyhleri hakkında) aşırı gittiler. Hıristiyanlar dediler ki: Allah, Meryemin oğlu İsa'dır. Allah Teala onlara şöyle seslendi: "*Ey Kitap ehli! Dininizde*

haksız yere haddi aşmayın. Daha önceden sapan, birçoklarını saptıran ve yolun doğrusundan uzaklaşan bir topluma uymayın."

"Bir hadis-i şerifte ise şöyle buyurulur: *"Hıristiyanların Meryem oğlu İsa'yı methederken aşırı gittikleri gibi siz de beni methederken mübalağa etmeyiniz. Fakat bana: Allah'ın kulu ve O'nun Rasül'ü deyiniz!"*

"Bu fırkaları inceleyen bir kimse **şeriatın furûunda** bunların pek çok bid'atmi görecektir. Çünkü **şeriatın aslına bid'at girince**, fürûuna girmesi çok daha kolay olur.

"Fasıl

"Bunların **delil yönünden en zayıf olanları** yapacakları amellerde makamlara istinat edenler, onlarla bir şeye yönelen ve onlar sebebiyle bir şeyi yapmaktan vazgeçenlerdir. Onlar derler ki: *"Biz filan sâlih kişiyi **(rüyamızda) gördük**. Bize dedi ki: Şunu terk et, şunu yap."*

"Buna benzer şeyler, **mutasavvıfları ahlâk ve amellerinde değil de daha çok dış görünüşlerinde taklit eden** kimselerde görülür.

Bazıları da zaman zaman şöyle derler: "***Ben Hz. Peygamber'i (s.a) rüyamda gördüm**, bana şöyle dedi, bana şöyle emretti."* **Şeriatte belirlenmiş sınırların dışına çıkarak onunla amel** eder ve onunla bir şeyi **terk** ederler.

"Halbuki bu bir hatadır. Çünkü **peygamberlerin dışında hiç kimsenin rüyası ile asla şer'i bir hüküm verilemez.** Ancak bunlar elimizdeki **şer'i hükümlere arz edilir**. Bu hükümler ona **ruhsat verirse** gereğiyle amel edilir, yoksa terk edilmeleri ve yüz çevirilnıeleri gerekir. Bunların faydası sadece ve özellikle **müjde ve uyarı**dır. Bunlardan **hüküm** çıkarılmasına gelince, bu **caiz değildir**.

Nitekim -Allah kendisine rahmet etsin- el-Kettani'nin şöyle dediği rivayet edilir: “Hz. Peygamber'i (s.a) rüyamda gördüm ve dedim ki: **Kalbimi öldürmemesi için Allah'a dua et**. Bana şöyle buyurdu: **Her gün kırk defa ‘Ya Hayyü ya Kayyûm; Lâ ilahe illa Ente’** de!” ["Ya Hayyü ya Kayyûmu ya Allahu lâ ilahe illa Ente" şeklinde rivayet de var.]

“Bu, güzel bir sözdür. Doğruluğunda şüphe yoktur. **Zikrin kalbi diri tutması şer'an doğrudur**. Rüya'nın faydası **hayra ikaz**dır. Bu da **müjdenin bir bölümü**dür. Geriye [Şeriat’e uygunluk açısından] kırk ile sınırlandırma meselesi kalır. **Kırk ile sınırlandırmayı bir mecburiyet haline getirmedikçe** rüyanın verdiği mesaj **doğru**dur.

“Allah rahmet eylesin **Ebu Yezid el-Bestâmi**'nin şöyle dediği rivayet edilir: “Rabbimi **rüya**mda gördüm. Dedim ki: Sana hangi yolla ulaşılır? Dedi ki: **Nefsini terk et ve gel**.”

“Bu sözün **manası şeriatte mevcuttur** ve gereğiyle amel etmek de doğrudur. Çünkü bu, **delil mahalline bir dikkat çekme** gibidir. Çünkü nefsi terk etmenin manası mutlak olarak onun **heva ve arzularını terk etmek ve kulluk** üzere durmaktır. Âyetler de buna işaret etmektedir: Meselâ Allah Teala şöyle buyurmaktadır: *"Rabbinin makamından korkan ve nefsini kötü arzulardan uzaklaştıran kimse için şüphesiz cennet yegâne barınaktır."* Buna benzer başka âyetler de vardır.

“Meselâ bir kimse rüyasında: "Falan kişi hırsızlık yaptı, elini kes veya falan âlime sor veya onun söylediği ile amel et veya filan kişi zina etti, ona had cezası uygula" gibi şeyler söyleyen birisini görse, **uyanık iken bunlara dair bir şahit olmadıkça** bu sözlerle amel etmesi caiz değildir. Şayet amel ederse gayri meşru bir iş yapmış olur. Çünkü **Rasulullah'dan (s.a) sonra artık bir daha vahiy gelmeyecektir.**

“Şöyle denilemez: **Rüya** peygamberliğin bölümlerinden bir bölümdür, o halde ihmal edilmemesi gerekir, Rüyadaki haber verenin Hz. Peygamber'den (s.a) olması da mümkündür. Çünkü o şöyle demişti: *"**Kim rüyasında beni görmüşse gerçekten görmüştür.** Zira şeytan benim suretime giremez."* Hal böyle olunca onun uykuda iken haber vermesi uyanıkken haber vermesi gibidir.

“Böyle denilemez, çünkü denilirse o zaman da **biz şöyle deriz:** Rüya peygamberliğin bölümlerinden bir bölüm olsa bile bizim için **vahyin tamamı değildir**. Bilakis vahyin bir **parçasıdır**. Parça, **her yönüyle** bütünün yerine geçemez. Ancak **bazı yönlerden** onun yerine geçer. Burada da **müjdeleme ve dikkat çekme yönü** söz konusudur. Bu da yeterlidir.

“Aynı şekilde nübüvvetin bölümlerinden olan rüyanın bir şartı da onun **salih bir kişi** tarafından görülmüş olmasıdır. Dikkat edilecek şeylerden birisi de şartların var olup olmadığıdır. Bu şartlar yeterince olabilir de olmayabilir de.

“Ve yine rüyanın da kısımları vardır. Şeytani olanlarına hulm/düş denilir. Bir de hadisu'n-nefs tabir edilen kısmı vardır ki bu da **benliğin (nefsin) kendinden kendisine yapılan telkin**den meydana gelir, bazı **karmaşık duyguların heyecanı buna sebep** olabilir. Salih olanla (salih rüya ile) hüküm verilmesi ve sâlih olmayanın terkedilmesi için bunlar birbirinden nasıl ayırt edilecektir? **Rüya ile hüküm vermek** [bunlar salih rüya bile olsa], zorunlu olarak Peygamber'den (s.a) sonra vahyin yenilenmesi demektir ki bu, **icma** ile yasaklanan bir şeydir. [Rüyanın nübüvvetin cüzü olması rüyayı görenin peygamber olması durumunda söz konusu olur.]

“Anlatıldığına göre Kadı Şüreyk ibn Abdillah bir gün halife el-Mehdi’nin huzuruna girdi. **Halife, onu görünce dedi ki: “**Benim kılıncı ve idam sehpalarını elden bırakmamam gerekiyor”. Kadı Şüreyk dedi ki: “Niçin ey

Emirul-müminin?" Dedi ki: **"Rüyamda gördüm ki** sanki sen, benden yüz çevirdiğin halde sergimi çiğniyorsun. Rüyamı bir tâbirciye anlattım, bana dedi ki: (Şüreyk) senin yüzüne karşı sana itaat eder görünecek fakat içinden sana karşı çıkacak". Şüreyk bunun üzerine ona dedi ki: **"**Allah'a yemin olsun ki **ne senin rüyan İbrahim'in (a.s) rüyasıdır, ne de senin tâbircin Yusuf' tur (a.s).** Yoksa yalancı düşlerle müminlerin boyunlarını mı vuracaksın?" Bunun üzerine halife el-Mehdi utandı ve dedi ki: "Lütfen yanımdan çık git. Kadı Şüreyk de halifenin yanından ayrıldı ve uzaklaştı."

"Gazzali'nin anlattığına göre bazı imamlar *Kur'an*'ın mahluk olduğunu savunan kişinin öldürülmesinin vacip olduğuna fetva vermişlerdir. Bu konuda kendilerine müracaat edilmişti de onlar şöyle delil getirmişlerdi: **Bir adam rüyasında** İblis'in Medine'nin içine girmediği halde kapısından geçtiğini görür. İblise sorulur: Medine'ye girdin mi? İblis der ki: Benim girmeme gerek yok, çünkü ***Kur'an***'ın mahluk olduğunu söyleyen bir adam girdi. (***Kur'an'***ın mahluk olduğunu söyleyen kişinin öldürülmesi gerektiğine fetva veren imamlar **bu rüyayı delil getirmişti**). Bunun üzerine fetvayı soran adam hemen ayağa kalktı ve dedi ki: "İblis, uyanık iken benim öldürülmem için **fetva** vermiş olsa onun fetvasını taklit eder misiniz?" Dediler ki: "Hayır!" Adam dedi ki: İblis'in uykudaki sözü uyanık iken duyulan sözünden daha geçerli değildir.

"Hz. Peygamber'i (s.a) rüyasında görüp de **Peygamber'in rüyasında kendisine bir hükmü bildirdiğini gören** kimsenin rüyasına gelince, bunun üzerinde de durmak gerekir. Şayet Hz. Peygamber o kişiye rüyasında **kendi şeriatine uygun bir hükmü bildirmişse** zaten söz konusu olan şey, daha önce şeriatte yerleşmiş olan hükümdür. **Peygamber (s.a) o kişiye rüyasında kendi şeriatına aykırı bir şeyi haber verirse bu imkansızdır. Çünkü hayatında istikrar bulan/ve kesinleşen şeriatı Hz. Peygamber'in (s.a) vefatından sonra nesh olunmaz/değiştirilmez.** Çünkü Peygamber'in vefatından sonra dinin istikrarı uykuda görülen rüyalara dayandırılamaz.

Bu, **icma** ile bâtıldır. Kim rüyasında böyle bir şey görürse bununla amel edemez. Böyle bir durumda da rüyanın sahih/doğru/sâdık bir rüya olmadığına hükmederiz. Çünkü **hak olan bir şeyi görmüş olsaydı bu rüya ona şeriate aykırı bir şeyi haber vermezdi**.

"Fakat geride Rasulullah'ın (s.a); *"Kim beni uykuda görürse (gerçekten) beni görmüştür"* hadisinin ne anlama geldiğinin araştırılması kalıyor. Bu hadis-i şerif hakkında iki **tevil** vardır: Bunlardan birisi **İbn Rüşd**'ün, kendisine sorulan bir soruya verdiği cevaptır. İbnu Rüşd'e sorulan soru şudur: Bir hâkim, kendisine gelen bir davada, **adâletleriyle bilinen iki şahidin şehâdette bulunmasından sonra, rüyasında Hz. Peygamber'in kendisine: "Bu şahitlikle hüküm verme; Çünkü o bâtıldır."** dediğini görür. Bu durumda hâkim ne yapacaktır?

"İbn Rüşd, bu soruya şöyle cevap verir: Hâkimin şahitlerin şehadetini terk etmesi helâl/câiz değildir. Çünkü **şahitlerin şehadetini terk etmek demek rüya ile şeriatın hükümlerini iptal etmek demektir**. Bu ise **bâtıldır**, buna **inanılması doğru değildir**. Çünkü şahitlik yönünden ğaybı ancak **rüyaları vahy anlamına gelen peygamberler** bilebilir. Peygamberlerin dışındakilere gelince onların rüyaları peygamberliğin kırk altı parçasından sadece bir parçasıdır. [Peygamber olmadıkları için rüyaları delil niteliği taşımaz. Geriye kalan 45 parçayı unutmamak gerekiyor.]

"Sonra (İbn Rüşd) şöyle dedi: *"Beni gören kimse gerçekten beni görmüştür"* hadisi, uykusunda Hz. Peygamber'i gördüğü kanaatinde olan kimse gerçekten onu görmüştür anlamına gelmez. Çünkü rüyasında onu gören kimse onu defalarca ve muhtelif suretlerde görebilir. O, Hz. Peygamber'i bir vasıfta, bir başkası da bir başka vasıfta görebilir. Halbuki Hz. Peygamber'in (s.a) muhtelif suretlerinin ve muhtelif vasıflarının olması caiz değildir. O halde hadisin manası ancak şu olur: *"Kim beni yaratıldığım şekil üzere görürse beni görmüştür. Çünkü şeytan benim şeklimde*

görünemez." Zira Hz. Peygamber şöyle demedi: Kim beni gördüğünü zannnederse, beni (gerçekten) görmüştür, Sadece şöyle dedi: Kim beni görmüşse (gerçekten) beni görmüştür. Hal böyle olunca rüyasında herhangi bir suret üzere Hz. Peygamberi gördüğüne kanaat getiren kimse o suretin Hz. Peygamber'e ait olduğunu nereden bilecek? Onu gördüğünü zannetse bile bu suretin bizzat ona ait olduğunu bilmediği müddetçe o kişi ne yapacaktır? Hiç kimsenin de bunu bilmesi mümkün değildir.

"İbn Rüşd'den nakledilen bilgiler bunlardır. Bu bilgilerin özeti şudur: Her ne kadar gören kimse **onun olduğuna kanaat getirse bile** görülen suret Peygamber'den başkasına ait olabilir. [Gerçekten Hz. Peygamber s.a.s.'i görmüş de olabilir, fakat gördüğünü iddia ettiği şey Şeriat'e aykırıysa, kesin olarak diğer ihtimal akla gelir.]

"İkinci tevil ise şudur: Rüya tâbircisi âlimler dediler ki: Kişi uyurken uyurken **şeytan** ona tanıdığı ve tanımadığı kişilerin suretlerinden herhangi bir surette **gelebilir** ve başka bir kişinin suretini **"bu filan peygamberdir" "bu filan padişahtır" diye gösterebilir**. Veya şeytanın benzemeyeceği kişilerden herhangi birisinin o olduğunu iddia edebilir. Başka alametlerle o kişileri tanıdığı halde şeytanın bu şekilde görünmesiyle kafası karışabilir. Hal böyle olunca onun rüya sahibine **şeriate aykırı emir ve yasakları söylemesi** de mümkündür. Rüya sahibi de bu emir ve yasakların Peygamber (s.a) tarafından söylendiğini zannedebilir. Halbuki öyle değildir. O halde **rüyada onun söylediği veya emrettiği ya da yasakladığı şeylere** [her zaman] **güvenmemelidir** [Söyleneni ***Kur'an*** ve Sünnet'e uygunluk açısından sorgulamalıdır.]. Böyle bir durumda **şeriatin kemaline aykırı emir veya yasaklar kabul edilemez. Bunların şeriate muvafık olması gerekir.**

"O halde sorunda herhangi bir kapalılık ve karışıklık yoktur. Evet, **ilmî ölçülere arz edilmedikçe sadece bir rüya ile hüküm verilemez**. Çünkü

iki kısımdan birinin diğeriyle karışma ihtimali vardır. **Ahkâm (dinî hükümler) konusunda rüyayı ancak (ilmî yönden) zayıf kişiler delil olarak kullanırlar.** Evet, rüyada görülen şey **kesin bir hükmü gerektirmeyecek ve bir temel olarak** üzerine herhangi bir şeyi bina etmeyecek şekilde özellikle **bir rahatlama, bir uyarı ve müjde olarak** değerlendirilebilir. [Salih rüyanın fonksiyonu budur, Şeriat hükümlerinde tağyir ve tebdil yapma değil.]

"Şeriatten anladığımız şeylere göre rüya ile ameldeki orta yol budur. En iyi bilen Allah Tealadır."

(İmam Şâtıbî, ***el-İ'tisâm***, C. 1, çev. Ahmet İyibildiren, 3. b., Konya: Kitap Dünyası Y., 2011, s. 261-266.)

*

İmam Şatıbî'nin **rüya** için söyledikleri **keşf** denilen halet için de geçerlidir. (Zaten **İbn Arabî,** keşfiyatı olarak gösterdiği şeyler için rüyalardan filan bahsediyor.)

Şatıbî'nin **el-Kettanî** ile **Bayezid-i Bestamî**'nin rüyalarını Şeriat açısından sorgulayış tarzı, görüşlerini keşfiyat ve rüyalara dayanarak revaçta tutmaya çalışanlara karşı takınılacak tavır konusunda dengeli ve mutedil bir ölçü veriyor.

RUHLAR, CİNLER, KERAMET VE KEHANETLER

Bir kunduracının **az eğitimli 14 yaşındaki oğlu** Andrew Jackson Davis, 1840 yılında, ABD'nin New York eyaletinin Blooming Grove kasabasında, insanların hastalıklarını "**gayptan haber verme**" yoluyla teşhis edebildiğini iddia ettiğinde, başlangıçta pek fazla ciddiye alınmamış ve "**az kaçık**" olarak nitelendirilmişti.

Fakat, sonraki yıllarda ülke sathında çok meşhur olacak, ciddi bilim adamları onunla ilgili uzun tartışmalar yapacaklar ve yazacağı **30 kitap**tan bazıları peynir ekmek gibi satılacaktı.

Davis, 18 yaşına geldiğinde, dünyadaki yaşamla ilgili çalışmalarının **gaybdan aldığı manevî mesajlara** dayandığını söyleyecekti.

Hayatı başkalarınınkine benzemeyen garipliklerle doluydu.. Bir defasında **yarı trans halinde** evinden çıkıp gitmiş ve ertesi sabah 60 km uzaktaki dağlarda kendisine gelmişti.

Söylediğine göre, orada, o gün için hayatta olmayan iki kişiyle tanışıp konuşmuştu: Yüzyıllar öncesinin hekim-filozofu **Galen (Calinus**, ö. MS 216) ve artık hayatta olmayan İsveçli "bilim adamı, ilahiyatçı, filozof, rahip" Emanuel Swedenborg (ö. 1772).

*

Davis'in bunları yaşadığı tarihten 145 yıl sonra, İstanbul Üniversitesi'nin bir öğrencisi, yazdığı doktora tezinde, "**ABD'nin Davis'i varsa, bizim de Muhyiddin ibn Arabî'miz var**" anlamına gelen şeyler yazacaktı:

İbn Arabî, Ekim 1200 tarihinde, 36 yaşındayken, Kuzey Afrika'da Ebu Yahya adlı bir emîrin katibinin evinde misafir olmuş, "aynı gece **meşhur sufîlerden es-**

Sülemî'nin (ö. 1021) ruhunun temessül ettiğine (maddî bir şekilde göründüğüne) şahit olmuş ve bu ruh ile konuşmuştu". (Bkz. Kâzım Yıldırım, ***İbnü'l-Arabi ve Sistemi***, doktora tezi, İstanbul: İstanbul Üni. Sosyal Bilimler Ens., 1989, s. 36.)

İki üç yıl sonra Mekke'de de benzer bir macera yaşayacak, fakat bu defa bir sufî yerine bir halife-sultan oğluyla sohbet edecekti:

> "Mekke'deyken, **Ahmed es-Sebtî 'nin (Harun er-Reşid'in oğlu) ruhu** İbnü'l-Arabî'ye tecessüd etmiş (maddî şekilde görünmüş) idi." (***A.g.e.,*** s. 37.)

*

Davis, "gayb"dan aldığı mesajları ***The Principles of Nature, Her Divine Revelations, and a Voice to Mankind*** *(Doğanın İlkeleri, İlahî Vahiyleri, ve İnsanlığa Bir Sesleniş"* adıyla kitaplaştırdığında 21 yaşındaydı.

Takvimler 1847 yılını gösteriyordu.

New York Üniversitesi profesörlerinden Dr. George Bush, bu kitapla ilgili olarak şunları söyleyecekti:

> "Bir bütün olarak ele alındığında, eser **evrenin felsefesinin derin ve ayrıntılı bir tartışmasıdır** ve kavramsal ihtişamı, ilkesel sağlamlığı, örneklerinin netliği, düzenleme düzeni ve **konularının ansiklopedik çeşitliliği** açısından, hiçbir zihnin bu esere bigane kalabileceğini sanmıyorum."
>
> (Bkz. https://www.encyclopedia.com/people/philosophy-and-religion/other-religious-beliefs-biographies/andrew-jackson-davis)

Benzer parlak laflar doğuda da Muhyiddin ibn Arabî adlı şarlatanın akla ziyan kitapları için söylenmekteydi.

*

Hakan Yılmaz Çebi, kitabın yazılış hikayesini şöyle özetliyor:

> "1845 yılında bir Mayıs günü bir görüntüyü yaşadı ve yanındakilere **büyük bir eseri yazdırmakla görevlendirildiğini** bildirdi. Aynı görüntüyü birkaç defa daha görünce New York a gidip bu görevi yerine getirme çalışmalarına koyuldu. Uykuya benzer bir durum içindeyken kendisine **gelen ilhamları yanındakilere aktarıyordu**. Bu çalışma gerçekten bir **yazdırma maratonu**ydu, öteki dünyadan aktarılan sözlerin kağıda geçirilmesi 1845 Kasımından 1847 Ocak ayına kadar tam 15 ay sürdü. Böylece ortaya bir kitap çıktı, insanlığın iyiliğine hizmet etmek isteyen ayrıntılı bir ispritizma öğretisi ve yine bu doğrultuda bir doğa felsefesiydi bu. Adı şöyleydi: *Doğanın İlkeleri, Tanrısal Vahiyleri ve İnsanlığa Bir Sesleniş.*
>
> "Davis'in eseri dünyaya toplu bir bakıştı. Ona göre **evren bir bütün**, sürekli hareket halinde bir makineydi. Bu bütünün içinde **aşağıdan yukarı basamaklara doğru kesiksiz** bir evrim vardı. Burada benzeşme ve **her yerde aynı nitelikte** geçerli olma ilkelerine dayanan bir düzen işlemekteydi."
>
> (Hakan Yılmaz Çebi, ***Metafizik İstihbarat***, İstanbul: Çınaraltı Y., 2021, s. 128.)

Davis'in sözlerini, zampara şeyh İbn Arabî'nin bir takipçisi tercüme etmiş olsaydı herhalde "**basamak**" yerine "**mertebe**" tabirini kullanırdı. Evrenin bir **bütün** oluşu düşüncesini de vahdet-i vücud kavramıyla ifade ederdi.

Belki de, bir zamanlar doğuda zampara şeyh İbn Arabî'yi "**hakikat**"i insanlara açıklamakla görevlendirmiş olan "**iyi saatte olsunlar**" Yeni Dünya'yı da boş bırakmamışlar, orası için de Davis'i uygun görmüşlerdi.

Ancak, Davis'i **Harun Reşid'in oğlunun ruhunun** ziyaret etmesi uygun düşmezdi. Onun yerine Davis'i, ABD için yerli ve milli bir isim olan **Benjamin Franklin'in ruhu** şereflendirmişti:

> "Davis ruhlar ülkesi hakkında edindiği bunca bilgiyi kime borçlu olduğunu da saklamıyordu; her şeyi Benjamin Franklin'den öğrenmişti, öteki dünyanın incelenmesi için gerekli anahtarları kendisine veren oydu, onun yardımıyla yeryüzünde eşyaları hareket ettirmek ve bu yolla insanları uyarmak imkânını elde etmişti." (Çebi, s. 128-9)

*

Davis'in kitabı kısa sürede üstüste pekçok baskı yaptı ve tarzının cazibesi ile dikkat çekerek olağanüstü bir eser olarak nitelendirildi.

Baskı sayısı 40'ı bulacaktı.

Kayda değer bir öğrenim görmemiş, sadece bir yıl okula gitmiş olan bu 21 yaşındaki eski kunduracı çırağı, bilimsel kavramları yazılarında felsefî bir üslupla ve oldukça edebî bir dille ifade ediyor, evrenin başlangıcı ve yapısı hakkında alışılmadık açıklamalar yapıyordu,

Mesela, kitabının yaratılışla ilgili bölümü şu parlak cümlelerle başlamaktaydı:

> "Başlangıçta Univercoelum sınırsız, tanımlanamaz ve hayal edilemez bir Sıvı Ateş okyanusuydu. En güçlü ve hırslı hayal gücü bile onun yüksekliği ve derinliği, uzunluğu ve genişliği hakkında yeterli bir kavrayış oluşturmaya ve kavram geliştirmeye muktedir değildir. Sıvı maddenin tek bir geniş alanı vardı. Sınırları yoktu - kavranamazdı - ve nitelikleri ve özleri

anlaşılmazdı. Bu, Madde'nin orijinal durumuydu. Biçimleri yoktu, çünkü sadece tek bir Biçim'di. Hareketleri yoktu, ama bir Hareket sonsuzluğuydu. Parçaları yoktu, çünkü bir Bütün'dü. Parçacıklar yoktu, ama Bütün tek bir Parçacık'tı. Güneşler yoktu, ama o tek bir Ebedi Güneş'ti. Başlangıcı ve sonu yoktu. Daireleri yoktu, çünkü tek bir Sonsuz Daire'ydi. Bağlantısız bir gücü yoktu, ama tüm Güç'ün özüydü. Kavranamaz büyüklüğü ve yapısı, kuvvetleri değil, sadece Her Şeye Gücü Yeten Gücü geliştirecek şekildeydi.

"Madde ve Güç bir Bütün olarak, ayrılmaz bir şekilde var oluyordu. Madde, Uzay'ın enginliği boyunca tüm güneşleri, tüm dünyaları ve dünya sistemlerini üretecek öze sahipti. Bu dünyaların her birinde var olacak tüm şeyleri üretecek niteliklere sahipti. Güç, Bilgelik ve İyilik, Adalet, Merhamet ve Hakikat'i içeriyordu. Uzayın enginliği boyunca sergilenen, dünyaları ve dünya sistemlerini kontrol eden ve Hareket, Yaşam, Duygu ve Zekâ üreten ve bunların yüzeylerine tarafsızca Nihai Varlıklar olarak dağıtılmasını sağlayan orijinal ve temel İlke'yi içeriyordu."

Böylece ABD, kendi Muhyiddin ibn Arabî'sine kavuşmuş oluyordu.

Takvimler 1851'i gösterirken Davis 25 yaşındaki bir genç olarak bu defa "***Ruhlarla İlişki Kurmanın Felsefesi***" adlı eserini yayınladı.

Eser (ABD nüfusunun çok az olduğu bir zamanda) **milyonlarca adet** satıldığı gibi Avrupa dillerine de tercüme edildi.

*

Sadece ilk kitabı bile Davis'i ünlü yapmaya yetmiş ve kısa sürede etrafında bir grup hayran ve meraklının toplanmasını sağlamıştı.

Aralarında çağın seçkin bazı isimlerinin de bulunduğu bir hayran topluluğu, Davisciliğin sözcüsü olarak, 4 Aralık 1847'de ***Univercoelum*** adlı dergiyi yayınlamaya başladılar.

Bunu başka yayınlar izleyecekti.

Zampara şeyh **İbn Arabî**, Davis kadar şanslı değildi.. Matbaa mevcut olmadığı için kitapları basılamıyordu.

Ancak, ölümünden **737 yıl sonra**, İngiliz keferesi onu hatırlayacak, Müslümanlar'ın onun kadr ü kıymetini yeterince bilmediklerini düşünerek **Ibn Arabi Society** adlı bir müessese kuracaklar, kitaplarının yazmalarını toplayıp araştırmacıların istifadesine sunacaklar, müslüman akademisyen ve yazarların onun kitaplarına yönelmesiini sağlamak için **özel bir dergi** çıkaracak ve düzenli biçimde **sempozyumlar** tertipleyeceklerdi.

Amerikalılar'ın sonradan unuttukları Davis' e göstermedikleri vefayı hristiyan İngilizler, İbn Arabî'ye göstereceklerdi.

*

.

Vahdet-i vücud hurafesine (Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi'nin dediği gibi) "akıllarını kendi haline bıraktıkları" için avam meyletmiyor.. Bunun için "**tahsilli cehalet**" ya da "**tahsîl-i cehalet**" gerekiyor.

"**Tahkik**" i bırakıp "**taklid**" bataklığında boğulmayı kabul etmeden, Endülüslü zampara şeyhin akılsız taklitçisi olmayı seçmeden, vahdet-i vücutçuluk zırvasını benimsemek mümkün olmuyor.

Bu taklitçiliği sağlayan ise, **zampara şeyhin anlattığı keşflere, kerametlere duyulan hayranlık**.

Keşf ve keramet diye anlattığı saçmalıklar için iki ihtimal var.

Birincisi, bunları düşünüp taşınıp uydurmuş olması.. İnsanlar hayal güçlerini kullandıklarında neler yazmıyorlar ki.. **Tuğla kalınlığındaki romanlar, hikaye ve**

masal kitapları, çağımızın sonu gelmez **dizi senaryoları** insandaki bu uydurmacılık yeteneğinin ürünü.

İkinci ihtimal ise, Endülüslü zamparanın **cinlerin oyuncağı** haline gelmiş olması.

*

Evet, cinlerden bahsediyoruz.

Cinler, bizi gören, fakat bizim göremediğimiz akıllı ve şuurlu varlıklar.. Şeytanlar dediğimiz varlıklar, cinler. (İnsanların bir kısmı da şeytanlaşıyorlar.)

Allahu Teala şöyle buyuruyor:

> "Senden önce, hiçbir resûl ve hiçbir nebî göndermedik ki, o bir temennîde bulunduğu zaman, **şeytan onun temennîsine (ümniyyesine) bir şey atmış** olmasın! Allah, şeytanın attığını derhâl giderir; sonra Allah âyetlerini sağlamlaştırır. Çünki Allah, Alîm (herşeyi bilen)dir, Hakîm (her işi hikmetli olan)dır." (Hac, 22/52)

Ayette şu ifade geçiyor: "… izâ **temennâ** elkâ eş-şeytânu fî **umniyyetihî**…".

Temenna, temennî, ünniyye; bunlar aynı kökten türemiş kelimeler..

Merhum **Elmalılı** Muhammed Hamdi Yazır Hoca, bu ayeti tefsir ederken şunları söylüyor (***Hak Dini Kur'an Dili,*** C. 4, haz.: Asım Cüneyd Köksal ve Murat Kaya, İstanbul 2022, s. 164-5):

> "… temenninin esası gönlün arzu ettiği şeyi nefs ü hayalde takdir ve tasvir eylemektir. Ve bununla nefiste hasıl olan surete "**ümniyye**" veya "münye" denilir ki **Fransızca "ideal"** tabir olunur. Son zamanlarda bu kelime felsefede ehemmiyet kesbetmiş ve "**idealizm**" namıyla bir meslek-i felsefînin teşekkülüne menşe' olmuş ve sanki uydurma olduğu belli olmak için lisanımıza tercemesinde "**mefkûre**" kelimesi uydurulmuş ve şuyu'

bulmuştur. Şu halde "temenni" bir ümniyye beslemek, **bir mefkûre kurmak** demek olur. İdealistler bütün hakikatin aslı "ene"de ["ben"de, "benlik"te] olduğunu farz ettiklerinden nefsin münyesini [nefsanî tahayyülatını] her hakikatin menşe'i gibi farz ederler ve muvaffak olmuş büyük adamları hep **idealci** telakkī eylerler. Bununla ulûhiyet [tanrılık] ve nübüvvet [peygamberlik] meselesini de hallettiklerine zahib olarak peygamberi bir **ideal kurmuş**, bir zaman [oturup] programını yapmakla uğraşmış, sonra da nübüvvet davasıyla ortaya atılmış bir idealist gibi gostermek isterler. Fakat ***Kur'an*** bilhassa bu ayet ile anlatıyor ki nübüvvet ve risalet [elçilik] bir **ümniyye** işi değildir. "O hevasından konuşmaz. O ancak indirilmiş bir vahiydir" [en-Necm 53/3-4] olan peygambere temenni yakışmaz. Çünkü vahiy tamamen emr-i Hak'tır. **Ümniyyeye [insan icadı davalara, ideallere] ise Şeytan karışır.** Başkaları şoyle dursun nebî ve resul bile hasbe'l-beşeriyye [insanlık icabı] temennide bulunduğu vakit "elkâ'ş-şeytâne fî ümniyyetihî" ümniyyesine şeytan ilkāat yapar, hak olmayan şüpheler karıştırır. **Ümniyye heva ve hayalden, isabetsizlikten hali kalmaz.** Demek kipeygamberlerin ismeti, yakīni, vahiy haysiyetiyledir. Yoksa [salt kendi] ictihadıyla hareket ettiği zaman hata mümkündür…."

*****

Evet, merhum Elmalılı Hoca'nın sözleri böyle..

Peygamberlerin **içtihat**ları ile ulemanın içtihatları arasındaki fark ise, peygamberlerin içtihatlarındaki hataların vahiyle mutlaka düzeltiliyor olmasıdır.

Alimlere gelince, onların içtihatları düzeltilmez.. Şayet ehliyet sahibi biri tarafından ihlasla ve usulüne uygun olarak yapılmışsa **hatalı da olsa ondan bir sevap** alınır. Ehil olmayan hadsizlerin ehil olanlara başvurmaksızın yaptıkları içtihatlar (reformlar**, güncellemeler** vs.) ise hederdir.

Elmalılı Hoca'nın yazdıklarından anlaşılabileceği gibi, ***Kur'an*** ve Sünnet ile bağdaştırılamayacak olan "**ulusal ene (benlik)**" eksenli **dava**ların (yani ümniyye ve temennilerin, **ideal**lerin) bir kıymeti yoktur.

Türkiye'de **Türkiyecilik, Türkçülük** vs. yapanların, lüzumsuz yere **Türkiye Yüzyılı**'ndan vs. bahsedenlerin, **İslam'ın istikbalini** Allahu Teala'nın tevfîkinden soyutlayıp laik (siyasal dinsiz) ve Kemalist Türkiye'nin geleceği parantezine hapsedenlerin anlayamadıkları da (ya da anlamak istemedikleri de) budur.

(Bu söylediklerimiz Arapçılık, Kürtçülük, İrancılık vs. için de geçerlidir.. Bir Kürt'ün eşit haklara sahip bir vatandaş olarak insanca yaşamak istemesi doğaldır, fakat Kürtçülük yapması heva ve hevesin tecessüm etmiş halidir.)

Türk, Türkiye Yüzyılı'ndan bahsettiğinde, Arap "Benim başım kel mi, ben de **Arabistan Yüzyılı**'mın peşindeyim" dediğinde, diğerleri de **Afganistan Yüzyılı, İran Yüzyılı, Mısır Yüzyılı**'nın vs. peşine düştüğünde varılabilecek bir yer yok.

Çünkü Allahu Teala'nın nusreti ve tevfîki refîk olmaz.

(Bu tür söylemler, iç politikada halkın desteğini almak için elverişli olabilir, fakat dış politika açısından yakıcı ve **yıkıcı**dır.. Başka devletlerin ve halkların nefretini celbe sebep olur.. Dış dünya ile, **kendinizi "merkez"e koyan, "kolektif bencillik" anlamına gelen etno-sentrik söylemlerle** sağlıklı bir ilişki kuramazsınız.. Rusya, Sovyetler döneminde dünyaya **Rusçuluk değil, halkların kardeşliği vs.** gibi söylemlerle yaklaştı, böylece başka ülkeler halklarından kolayca **taraftar ve ajan** bulabildi. İngiltere, parlak zamanlarında İngilizcilik adına değil, **uygarlık/medeniyet götürme** iddiasıyla işgal hareketlerine girişti.. ABD de propagandasını her zaman **demokrasi, insan hakları, halkların kendi kaderlerini belirlemesi, dünya barışı** gibi söylemler üzerine kurdu.. Bizim dış dünyaya vaadimiz Türkiye Yüzyılı olmamalıydı.. Bu söylem, **kendi kendisini dinamitleyen, tahrip eden** bir söylem.. **Osman Gazi**, oğlu Orhan Gazi'ye "Bizim

davamız kuru cihangirlik davası değildir, îlâ-yı kelimetillah davasıdır" demişti.. Dön dolaş “Türkiye, Türklük…”… Bu kafayla varabileceğimiz bir yer yok.)

Müslümanın ideali ancak **îlâ-yı kelimetillah** olabilir.

“Ulusal nefs”in heva ve hevesini, “ulusal benlik” davasını bir tarafa bırakamayanlar, şeytanın ilkaatından masun kalmış sayılamazlar.

*

Söz konusu ayetin mevzumuzla ilgisine gelince..

Peygamberlerin bile temennîlerine, düşüncelerine, içtihatlarına şeytanın ilkaatı musallat olabiliyorsa, “**masum**” olmadıklarını kesin olarak bildiğimiz “**kerameti kendinden menkul**” çenebazların **keşf** hikayelerinin hiçbir kıymet-i harbiyesinin bulunamayacağı, itimada şayan olamayacakları tebellür eder.

Keşf diye ortaya attıkları hikayeler ***Kur’an*** ve Sünnet’in zaten bildirdiği hususlarsa, bu keşfleri onların **yakîn** sahibi olmalarına hizmet eden birer manevî tecrübe olarak kabul edilebilir.

Fakat ***Kur’an*** ve Sünnet’te yer almayan hususlarda “Bunlar da dindendir” diyerek konuşuyorlarsa, **bid’at** üretiyorlar demektir. Sapıktırlar.

Söyledikleri şeyler ***Kur’an*** ve Sünnet’e açıkça mugayir olmasalar bile durum budur.

Dinî konularda insanın değil bir başkasının, kendisinin keşfine bile itibar etmemesi, meseleyi ***Kur’an*** ve Sünnet’e arzetmesi gerekir.

Kendi keşfine bile güvenemezsin, şeytanın oyuncağı haline gelmiş olma ihtimalin vardır.

*

Allahu Teala şöyle buyuruyor:

> "Ve eğer kulumuza indirdiğimizden şüphe içindeyseniz, haydi onun benzerinden bir sûre getirin; eğer doğru kimseler iseniz, Allah'tan başka şâhitlerinizi de çağırın." (Bakara, 2/23)

Yardıma çağrılabilecek olan şahitlere **cinler** de dahil:

> "De ki: Yemîn olsun ki, eğer **insanlar ve cinler** bu Kur'ân'ın bir benzerini getirmek üzere bir araya gelseler, birbirlerine yardımcı da olsalar,yine onun benzerini getiremezler."(İsra, 17/88)

*

Birilerinin "**ruh çağırma**" dedikleri olay aslında "**cin çağırma**".

Birçoklarının "İbrahim" (İbrahim / İçimdeki putları devir) başlıklı şiiriyle tanıdığı şair **Enis Behiç Koryürek**'le ilgili olarak ***Vikipedi*** şu bilgileri veriyor:

> "Türkiye'de Bedri Ruhselman'ın öncülük ettiği ruh çağırma (ispritizma) seanslarına katıldı ve bu seanslarda irticalen söylediği şiirleri yakınları tarafından kaydedildi. 18. yüzyılda Trabzon'da yaşamış *Çedikçi Süleyman Çelebi* adlı bir mevlevinin ruhuyla temas sonucu doğduğunu söylediği bu dini ve dini ve tasavvufi şiirleri 1949'da kitap olarak yayımladı."

Evet, cinler, insanlara şiir ve kitap da yazdırabiliyorlar.

Nevzat Hafis Yanık ile Muhammet Emin Uzunyaylalı'nın kaleme almış oldukları **"Arap Edebiyatında Cinlere Nispet Edilen Şiirler (Câhiliye İslâmî Dönem)"** başlıklı makalede şunlar söyleniyor (***Istanbul Journal of Arabic Studies***, Volume/Cilt: 5, Issue/Sayı: 2, 2022/2, s. 183):

> "Arapların cinlerle kurguladıkları mitolojik evren tasavvuru hem Câhiliye hem de İslâmî dönem şiirini etkilemiş, cinlerden aldıkları ilhamla söz

söyleyen şairler yahut cinlere ait olduğu iddia edilen birçok şiir kaynaklarda rivâyet edilmiştir. Câhiliye dönemi meşhur şairlerinin her birine ilham veren ve şiir öğreten bir cin olduğuna inanılmış, söz konusu şairlerse çekinmeden bu yerleşik inancı teyit eder nitelikte sözler söylemiş, dostluk yaptıkları ve kendilerine ilham veren cinlerden şiirlerinde söz etmişlerdir. İslâmiyet'in yaratılış gayesi ve fonksiyonlarını açıkça ortaya koyduğu cinler, putperest Arap kültüründeki biçimini korumaya devam eder bir nitelikle şiir ve şairler üzerindeki etkilerini İslâmî dönemde de sürdürmüş ve kendilerine nispet edilen birçok şiirle literatürde yer almaya devam etmişlerdir."

Ali Yılmaz ise, **"Arap Edebiyatında Şeytanlı (Cinli) Şairler"** başlıklı makalesinde şunları söylüyor (Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: VI, Sayı: 2, 2002, s. 263):

"… Rivayete göre şair Ubeyd b. el-Abras (Ö. 554) daha önceleri şair değildi. O uykuda iken bir şeytan ona bir yumak saç getirdi, onu ağzına attı ve sonra da şöyle dedi: "*Kalk*!" O da kalktı ve o andan itibaren şiir söylemeye başladı. Benzer şekilde Küseyyir (Ö. 723), bir yolculuğunda yanına gelen ve onun karini [yakını] olduğunu söyleyen bir cin vasıtasıyla şiir söylemeye başladığını anlatmıştır.

"… Yine bu konu ile ilgili olarak Ebu'l-'Alâ el-Ma'arrî'nin (ö. 1057) Basra'da arkadaşı Hüseyin Ahmet en-Nüktî'ye yazmış olduğu mektup zikredilebilir. Mektupta el- Ma'arrî şöyle diyor: "*Araplarca her şairin, kendi dilinde şiir söyleyen birer şeytanı olduğu bilinmektedir.*"

Faruk Çiftçi'nin konuyla ilgili makalesi ise "**Arap Geleneğinde Şair ve Cin İlişkisi**" başlığını taşıyor. Şunları söylüyor (***EKEV Akademi Dergisi***, Yıl: 6 Sayı: 13, Güz 2002, s. 318-320):

"Arap kültür tarihi, şairlerin cinlerinin olduğu, şayet bu cinler gelmezse şairlerin iyi şiir söyleyemeyeceği, dillerinin çözülmeyeceği kanaatinin ifade edildiği örneklere sık sık yer vermektedir. Konuyu, birisi doğuda diğeri batı yaşamış Arap edebiyatının iki büyük ustasının eserlerinden örneklerle ortaya koymak mümkündür.

"Doğudan seçtiğimiz örnek, Arap edebiyatında önemli bir yere sahip, nesirde bir tür olan makâme tarzının öncüsü Bedî'u'z-Zaman el-Hemezanî (öl. h.398)'ye ait makâmelerden alınmıştır. Bu makâmelerin her biri geçmişten gelen örf, adet ve inançların tezahürü, edebi ifadeleridir. Bedî'u'z-Zaman el-Hemezanî, *el-Makâmatu'l-İblisiyye* adını verdiği makâmesinde, hikâyenin anlatıcısı ve kahramanlarından Îsâ b. Hişam'ın başından geçen bir olay anlatılmaktadır. Îsâ b. Hişâm, bir devesini kaybettiğini ve onu ararken, içinden ırmaklar akan, ulu ağaçların ve olgun meyvelerin bulunduğu bir vadiye ulaştığını ve orada yaşlı bir adamla karşılaştığını belirtmektedir. Yaşlı adam aralarında geçen konuşmalardan sonra Îsâ b. Hişâm'dan Arap şiirinden bir şeyler bilip bilmediğini sorduğunda, Arap şiirinin en meşhurlarından İmru'u'l-Kays, Lebîd ve Tarafa'dan şiirler okur. Ancak yaşlı adam bu şiirleri beğenmeyerek ona kendi şiirlerinden okumak istediğini belirterek Cerîr'e ait bir şiiri kendi şiiri diye okur. Îsâ b. Hişâm, bu şiirin Cerîr'e ait olduğunu söylediğinde, yaşlı adam: "*Hikâyemi senden gizleyip seninle birlikte rahat yaşayacaktım, ancak sen reddettin. Şimdi bana kulak ver. Bizden bir yardımcısı olmayan hiçbir şair yoktur. Bu kasideyi Cerîr'e ben yazdırdım. Ben, şeyh, Ebû Murre'yim* diyerek devesini nerede bulacağını da bildirerek ayrılır.

"Aynı konu, Bedî'u'z-Zaman el-Hemezanî'nin el-Esved adını verdiği makâmesinde yine işlenmektedir. Îsâ b. Hişâm, hikâyeyi şöyle anlatıyor: "Edindiğim bir servetten dolayı suçlandım ve nereye gittiğimi bilmeksizin kaçtım. Sonunda bir çöle geldim ve yürüyüşüm beni bir çadırın gölgesine götürdü. Çadırın kazıkları yanında kendi yaşıtlarıyla birlikte kumda

oynayan bir gençle karşılaştım. Kendi yaşıyla bağdaşan, fakat irticalen şiir söyleme gücüyle bağdaşmayan bir şiir söylüyordu. Gencin o şiiri dokuyamayacağını düşündüm ve "Ey Arap genci, bu şiiri başkasından mı okuyorsun, yoksa kendin mi söylüyorsun?" diye sordum. "Hayır, bilakis kendim söylüyorum" diye cevap verdi. Sonra şu şiiri okumaya başladı:

"*Gerçekten, her ne kadar yaşım küçük olsa da ve gözler beni hakir görse de Şeytanım cin emiridir. Beni şiir sanatının her yerine götürür.*

"Sonunda meydana gelen şüpheleri giderir. Dolayısıyla kendi yoluna devam et ve benden uzaklaş."

"Genç şairin cevabından ve söylediği beyitlerden de anlaşılmaktadır ki, Cahiliye dönemindeki şairlerin cinlerle irtibat kurduğu inancı, kendi dönemiyle ve meşhur şairlerle sınırlı kalmamış, genç bir şair adayının da kabullendiği bir anlayış olarak varlığını sürdürmüştür.

"Bu anlayışın izlerine, Arabistan Yarımadasının binlerce kilometre uzağında yer alan Endülüs'te de rastlanmaktadır. Endülüs'ün meşhur şiir ve nesir ustalarından İbn Şuheyd, Bedî'u'z-Zaman el-Hemezanî'nin makâmelerinden etkilenerek kaleme aldığı ifade edilen *et-Tevâbi' ve'z-Zevâbi'* (Cinler ve Şeytanlar) adlı risale tarzı eserinde, cinlerin dünyasında bir yolculuğu anlatmaktadır.

*

Davis'in kitaplarının durumu da böyle birşey..

Mürşidi **Benjamin Franklin'in ruhu** değil, kendisini Franklin olarak tanıtan bir **cin**..

Cinler insanlar gibi değildir, elektrik gibi, radyo dalgaları gibi hızlı varlıklardır ve insanların yapamadıkları şeyler ellerinden gelir:

> “Cinlerden bir ifrît: ‘(Sen, daha) makamından kalkmadan önce, ben onu (Saba melikesi Belkıs’ın tahtını) sana getiririm; ve hakikaten ben, buna gerçekten gücü yeten, (ve bu hususta) güvenilir biriyimdir’ dedi.” (Neml, 27/39)

Biz 150 yıl önceki olayları ancak kitaplardan okuyarak öğrenebiliyoruz, o günün insanlarıyla konuşmuşluğumuz yok. Yaşayan cinlerin ise birçoğu, uzun ömürlü oldukları için, insanların bin 500 sene önceki konuşmalarına bile kulak vermiş durumdalar. Ayrıca, kendi aralarındaki yaşlılardan öğrendikleri şeyler de var. Dolayısıyla bunların, **medyum** diye adlandırılsınlar veya adlandırılmasınlar, bazı kişilere bazı şeyleri öğretmeleri ve yazdırmaları mümkündür.

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’in ashaba kıyamete kadar yaşanacak önemli olaylar hakkında birçok şey söylediği biliniyor. Bunlardan bize ulaşan var, ulaşmayan var. Ancak, cinlerden bazılarının bunları biliyor olduklarını ve tarih boyunca gelecekle ilgili **kehanet**te bulunan bazı kişilere aktardıkları düşünülebilir.

Evet bazı kişiler (keramet/ikram kabilinden) **rüya ya da hatiften ses duyma** vs. gibi bazı yollarla (her ne kadar bunlara kesin biçimde itimat etmemeleri gerekiyorsa da) gelecekle ilgili bazı bilgilere ulaşabilirler. Ancak gelecekten haber veren bazı “**keramet**” ehlinin cinlerin “ikram”ına nail oldukları kesindir. Cinlerin ise yalan söylemediklerinden emin olunamaz. Dolayısıyla cinlere güvenerek “keramet” gösterenleri olaylar her zaman doğrulamaz. (İbn Arabî’nin **Mehdî**’nin çıkışı için tarih verdiği ve “çuvalladığı” biliniyor. Fos çıkan “keramet”inin kaynağı neydi, bilmiyoruz.)

*

İbn Arabî’nin durumu için iki ihtimal var gibi görünüyor.

Birincisi, **Mekînüddin'in genç ve güzel kızı Nizam** için yazdığı aşk şiirlerini ustaca bir kıvraklıkla "ilahî aşk"ın tecellileri olarak gösterirken sergilediği sahtekârlığı, "cisimleşmiş ruhlar"la vs. mükalemesi hususunda da sergilemiş, hayal gücünü bir romancı ustalığıyla kullanmış olması ihtimali var.

İkinci ihtimal ise, bunları gerçekten yaşamış, bilgili cinler tarafından oyuncak haline getirilip kullanılmış olması.

Üçüncü bir ihtimal yok.. Şayet yaşadığını söylediği şeyler Allahu Teala'nın bir ikramı (keramet) olsaydı, içinde küfür ve bid'at anlamına gelen zırvalar, kendini övüp göklere çıkarmalar ve fos çıkan "keramet"ler bulunmazdı.

TDV İslâm Ansiklopedisi onu "Mısırlı mütefekkir (fikir adamı, düşünür), medeniyet tarihçisi ve yazar" olarak tanımlıyor.

Ahmed Emin'den söz ediyoruz..

Tâhâ Hüseyin ve Abdülhamîd el-Abbâdî, iş bölümü yaparak birlikte çalıştığı arkadaşlarıydı.

Kitapları ve makaleleriyle bütün Arap aleminde tanındı.

Türkiye'deki "**oryantalizm mezhebi ilahiyatçıları**"nın bugün savunmakta oldukları görüşlerin (daha doğrusu hezeyanların) birçoğu, zamanında onun tarafından savunulmuş.

(Nasıl **Ehl-i Sünnet** çatısı altında birçok farklı mezheb yer alıyorsa, **oryantalizm genel mezhebi**nin çatısı altında da farklı oryantalistik mezhepler boy gösteriyorlar: **Goldziher'ciler,** Brockelmann'cılar, **Schacht'cılar,** tarihselciler, **Gadamer'ciler**, güncellemeciler, **reformistler,** maksat istismarcısı makasıdcılar vs. vs.)

*

Ahmed Emin'in Türkiye'dekilerden farkı, oryantalistik-modernist yaklaşımlar ile **tasavvufçuluğu** birarada götürmeyi başarmış olması..

Bu açıdan biraz **"gecikmeli Kemalist" Cübbeli Felaket'**i hatırlatıyorsa da, aralarında klas farkı var. Ahmed Emin bu işin süper liginde top koşturan biri, Cübbeli gibi üçüncü ligde sürünen biri değil.

Tahmin edilebileceği gibi, Ahmed Emin'in savunduğu birçok yanlış görüş Türkiye'de bugün de revaçta:

> “İslâm kültür tarihi ile uğraşan ve daha çok bu sahadaki eserleriyle şöhrete kavuşan Ahmed Emîn, müsteşriklerden bilhassa Brockelmann’dan etkilenerek Batı düşünce ve tenkit metodunu eserlerinde uygulayanlardan biridir. … Art düşünceli bazı müsteşriklerin iddialarını paylaşarak ***Ṣaḥîḥ-i Buḫârî*** ve ***Ṣaḥîḥ-i Müslim***’deki bir kısım hadislerin, özellikle de bazı şahısların faziletine dair rivayetler ile tefsirle ilgili hadislerin uydurma olduğunu, cerh ve ta‘dîl konusunda **muhaddislerin tutarsızlık** içinde bulunduğunu, hadis tenkidinde **metnin muhtevasından çok isnada** değer verdiklerini, **Ebû Hüreyre**’nin rivayetlerine pek güvenilemeyeceğini, **İbn Abbas** ile bazı sahâbîlerin daha sonra müslüman olan Ehl-i kitap âlimlerinin tesirinde kaldığını, Kâ‘b el-Ahbâr’ın İslâmiyet’i samimiyetle benimsemediğini ileri sürmesi ve benzeri görüşleri sebebiyle birçok İslâm âliminin haklı tenkitlerine hedef olmuştur.”
>
> (Hulusi Kılıç, “Ahmed Emîn”, ***TDV İslâm Ansiklopedisi***)

*

Bu şahıs, **Kelam ve tasavvuf** hakkında da ileri geri laflar etmiş bulunuyor..

Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi ona cevap olarak şunları yazmış durumda:

> “Üstad Ahmed Emin’in tasavvuf ile Tevhîd ilmi (Kelam) arasındaki ilişki bahsinde **tasavvufu** diğerine üstün tuttuğunu söylerken ne abartıyorum ne de haksızlık ediyorum. Hatta onu [tasavvufî keşf ve ilhamı], İslam’ın aslî kaynaklarına, yani **Kitab ve Sünnet’in [batın mukabili] zahirine de üstün** tutuyor. Abartmadığımı ve haksızlık etmediğimi, **Tevhîd ilmine** karşı tasavvufu överken, onu bütün dinlerdeki tasavvufu kapsayacak şekilde methetmesi teyit ediyor. … Sanırsın ki bu ilmin tasavvufa nisbetle hiçbir kıymeti yoktur, hatta gayri İslamî bir tasavvuf olsa bile. Böyle gayri İslamî olsa bile tasavvufun üstün olmasının sebebi ise, Ahmed Emin Bey’e göre, onun, Tevhîd ilminin aksine, **akıl ve mantık üzerine kurulu**

olmamasıdır. Üstad'ın bu düşüncesinin kaynağı, akıl ve mantığı dayanak olarak almamasının İslam'ın hayrına olacağını zannetmesidir, tıpkı bu ikisinden sakınan **Hristiyanlık** gibi. O yüzden, Hristiyanlığın akıl ve mantıktan uzatlaşması gibi İslam'ı da uzaklaştırmak için çaba sarfediyor. İslam anlayışı açısından **Hristiyanlığı taklid** eden biri değlise bile, akıl ve mantıktan yüz çeviren **hristiyan Batı düşüncesinin taklitçisi**dir. Bu taklid sonucunda, **akıl ve mantıkla birlikte** deveran eden Tevhid ilmi onun nazarında kötü hale gelmiş ve yerini tasavvufa terk etmiştir.

"… Belki de Üstad, benim akıl ve mantığa muhalefeti ayıp saymama hayret ediyordur. Çünkü Tevhid ilmini, bu ilmin alimlerinin onu akıl ve mantık haline getirmiş olmalarından dolayı ayıplıyor. Adeta hristiyan filozof **Spencer** gibi idare-i kelam ediyor: "*Mantıkî delilden başkasına razı olmayan bu inatçı aklı terk etmek dinin hayrınadır."* Onun bu sözünü, ***Kıssatu'l-Felsefeti'l-Hadiseti*** adlı kitabının 478'inci sayfasında naklediyor. … Tasavvuf Allah'tan gelen ilham olarak temayüz etse bile, akıl Allah'ın kanunu ve insan katında resmî genel elçisi ve de ilhamın doğal ilk iniş yeri olduğu için, onun [genel] ilhamı, kendisine muhalif olan özel ilhamın önüne alınır. Bunun anlamı, ona (akla) muhalif ilhamın gerçekte ilham olmayışıdır [vehimdir]. Bundan dolayıdır ki, peygamberlerin -salevatullahi ve selamuhû aleyhim- getirdikleri şeyde **akla aykırı** hiçbir şey bulunmamıştır. …

"Oysa bunların (Kelamı itibarsızlaştırıp tasavvufu savunanların) mahsusat ve makulata güvenin yokluğu hususunda sarıldıkları şüphe prensipleri (ilkeleri) tasavvufa da musallat olmaya elverişlidir."

(Mustafa Sabri, ***Mevkıfu'l-Akl ve'l-İlm ve'l-Âlem min Rabbi'l-Âlemin ve İbâdihi'l-Murselîn***, C. 1, 2. b., Beyrut: Dâru İhyâi't-Türasi'l-Arabî, 1981, s. 263-4, 267.)

*

Burada bir duralım.

Mahsusat, hissedilenler/duyumsananlar demek..

Bundan kasıt duygular ya da **psikolojik hisler** değil, **beş duyu** algıları vasıtasıyla oluşan izlenimler.

Makulat ise "akledilenler, akılla bilinenler" anlamına geliyor. Mesela "sonsuz" kavramı akılla bilinir, mahsusattan değildir.

Ehl-i Sünnet'e göre insan bilgisinin kaynağı şu üç şeydir: **Akıl, sağlam duyular,** ve **doğru haber**.

Vahiy, "doğru haber" kapsamında yer alıyor.. Mesela ahiret ahvali **duyular**la gözlemlenen birşey değil.. Salt **akıl**la da bilinemezler.

"**Hakikat**"e (ya da bilgiye) bu üç yol vasıtasıyla ulaşılır.. Ancak, bunlar birbirleri yerine mutlak biçimde ikame edilebilen bilgi edinme vasıtaları değlidirler..

Mesela **akıl**la bilinebilecek birşey için **duyular**a dayalı şahitlik/tanıklık (gözlem, deney, tecrübe) istenemez.. Birisi çıkıp size, "Ben sonsuzluk diye bir kavramı kabul etmiyorum, doğru söylüyorsanız bana sonsuzluğu ya da sonsuz birşeyi gösterin, bir **duyu organı** olan gözle onu göreyim" diyemez.

Bu mesele **aklın** alanına girer. Böyle bir itirazda bulunan kişiye cevap bile vermez, zekâ özürlü, deli, veya sizinle kafa bulmaya çalışan bir ahlâksız olduğunu düşünürsünüz.

Buna karşılık uzayda Dünya dışında canlılar (hayat) bulunup bulunmadığı meselesi aklın değil **duyular**ın (gözlem ve müşahedenin) alanına girer. Yani akıl yürüterek "Vardır" ya da "Yoktur" diyerek kestirip atamaz, hüküm veremezsiniz, bunun bilgisine duyusal algılarla ulaşılabilir.

*

Ancak, tasavvufçuların sapık ve/veya cahil kesimi (özellikle de vahdet-i vücutçular), "**hakikat**"e ancak **keşf** ya da **ilham (sezgi)** vasıtasıyla ulaşılabileceğini ileri sürmektedirler.

Bu, İslam tasavvufu ile ortaya çıkmış birşey değildir.. Aksine, İslam tasavvufuna kadîm felsefeden ve başka sapık inançlardan bulaşmış bir araz ya da arızadır.

Bu, keşf ve ilham diye birşeyin hiç bulunmaması anlamına gelmemektedir.. Keşf ve ilhamın "**doğruluğu kesin**" bir bilgi kaynağı olamayacağının ifadesidir. Dinî konulardaki keşf ya da ilhamın doğruluk ölçütü ***Kur'an*** ve Sünnet'e uygunluktur. Dünyevî konularda olanın doğruluk kıstası ise, vakıaya/gerçekliğe uygunluktur.

Yani esas olan keşfin kendisi değildir, "doğru haber" (Kitap ve Sünnet) ile (duyu organları vasıtasıyla muttali olunan) vakıadır/gerçekliktir.

Aklın, sağlam duyuların ve doğru haberin "doğru bilgi" kaynağı olmaları, bunlardan biri tarafından verilen "doğruluğu kesin" bilginin diğer bilgi yolları ile **yalanlanmasının mümkün olmaması** demektir. **Teyit** etmesi şart değildir, fakat yalanlayamaz.

Diyelim ki "akıl yoluyla ulaşılan kesin bir bilgi ya da aklın kesin bir hükmü" olarak bir iddia ortaya atıldı, fakat **sağlam duyular** bunu yalanladı.. Bu, aklın iflas etmesi ya da aklın doğru bilgiler veremiyor olması anlamına gelmez.. Buradaki hata, **vehme, cehalete ve akılsızlığa** dayalı bir hükme "aklın hükmü" elbisesi giydirilmiş olması şaşkınlığı ya da şarlatanlığıdır.

Mesela birinin çıkıp **mucize**lerin akla aykırı olduğunu iddia etmesi böyle birşeydir.. Geçmişte insanlar buna **sağlam duyuları** ile şahit olmuşlar ve bize "**doğru haber**" olarak intikal etmiştir.. Buradaki hata, kendisini "akıllı" zanneden akılsızın "**akla aykırılık**" ile "**âdete (tabiattaki olağan akışa) aykırılığı**" birbirine karıştırması,

kendi gözlemlerinden hareketle **tümevarım** yoluyla vardığı "**yanlışlanabilir**" bir hükmü "**yanlışlanamaz**" olarak göstermeye kalkışmasıdır.

*

"**Akıl**" açısından keşf ve ilham "**mümkün**" olan birşeydir..

Sağlam duyular çerçevesindeki gözlem ve müşahedeler de bazı insanların böylesi bir mazhariyetinin bulunduğunu gösterebiliyor.. "**Doğru haber**" kapsamına giren hadîsler ve rivayetler de bunu tasdik ediyor.

Ancak bütün bunlar, keşf ve ilhamın "**kesin bilgi**" kaynağı olarak kabul edilmesini sağlamaya yetmiyor.

Şöyle bir misalle anlatıldığında belki daha iyi anlaşılabilir:

Diyelim ki mahkemede bir dava görülüyor.. Taraflar iddialarını **aklî delilllerle** savunabilirler, hakim de bazı beyanları **akla aykırı** bulup reddedebilir.. Davada sağlam duyulara sahip müşahitlerin şahitliği de önem taşır.. Mesela yaşlı başlı biri kendisinin beş yaşındaki çocuk olduğunu iddia edecek olsa, sağlam **duyuların** (gözün) şahitliğiyle bu iddia hemen yalanlanır. Öte yandan, yeterli sayıda şahidin/tanığın beyanı da "**doğru haber**" olarak nitelendirilip hükme medar bir veri olarak alınabilir. Fakat hakim "Bütün bunlar fasa fiso, benim **keşfim**, gönlüme gelen **ilham** aksini söylüyor" diyerek hüküm veremez.

Bunu dediğinde, davanın tarafları da **kendi keşf ve ilhamlarını** delil olarak ortaya sürme hakkına sahip hale gelirler.. Bu durumda kimin keşfinin ve ilhamının muteber olduğu hususu ayrı bir dava konusu olarak gündeme gelir. Tek çare, başa dönülüp akla, sağlam duyuların verilerine ve şahitlerin tanıklıklarına başvurulmasıdır.

Böylece ortaya bir **fasit daire (kısır döngü)** çıkar.. Bu döngünün girdabı içinde boğulunmamasının tek çaresi de, keşf ve ilhamın daha baştan devre dışı bırakılmasıdır.

*

İşte, Ehl-i Sünnet uleması bunu yapmış durumda.

"**Hakikat**" adına keşf ve ilhamı öne sürenler ise, "Hakikat, hakikat…" diyerek hakikatın canına okumak isteyen şarlatan ve sapıklar durumundalar.

Bu, **mezhepsizleri**n her birinin kendi şahsına özgü bir mezhep icat etmesi, böylece ortada müslüman sayısınca İslam yorumunun ortaya çıkmasına benzemektedir.. Herkes kendi keşf ve ilhamına göre bir "hakikat" icat ettiğinde ortada hakikat diye birşey kalmaz; indî hakikatlerin savaşı başlar.

Keşf ve ilhamın **doğru** bilgi vermesi durumunda akla, sağlam duyu verilerine ve doğru habere aykırılık ortaya çıkmaz, aksine onlar dahi iyi anlaşılırlar.

Mahkeme ve hakim örneğimize dönelim, şayet hakim gerçekten keşf ve ilhama mazhar ise, tarafların *iddialarındaki akla, duyusal verilere ve "doğru" tanıklıklara aykırı* hususları daha iyi anlayacaktır.

Fakat eğer keşf ve ilham adına bunlara (akla, duyusal verilere, doğru şahitliklere) savaş açıyorsa, "Hakikat **akılla, duyusal verilerle, şahitlerin tanıklıklarıyla anlaşılmaz**, bunun için benim gibi bir keşf ve ilham harikası olmalısınız" diyorsa, işte o, akıl hastası değilse, muhtemelen rüşvet almış, kişisel çıkarı peşinde koşarak millete masal anlatan yalancı bir şarlatan demektir.

İşte zampara şeyh **İbn Arabî** gibi sapıkların durumu bu.

"Sahih" keşf ve ilham sahibi, **Şah-ı Nakşbend** k. s. gibi konuşur. "Tasavvuftaki seyr u sülûkten maksat nedir?" sorusuna "İcmalî olan [özet durumundaki]

marifeti [manevî tecrübeyle, yaşanan haller ile] tafsîl etmek, **istidlalî [aklî ve naklî delillere dayalı]** olan bilgiyi de **keşfe** dönüştürmektir" diye cevap vermiştir.

Bir adam keşf ve ilham adına Kelam ilmine, istidlalî bilgiye, aklî ve naklî delillere ve verilere savaş açıyorsa o, tıpkı "**ahbun kerpiç, ekber şarlatan**" İbn Arabî gibi su katılmamış bir sapıktır..

Ya da Ahmed Emin gibi bir ahmak..

Ne kadar da çoklar!

*

Yukarıda, Şeyhülislam'ın şunu demiş olduğunu görmüştük:

> "Bunların (Kelamı itibarsızlaştırıp tasavvufu savunanların) mahsusat ve makulata güvenin yokluğu hususunda sarıldıkları **şüphe prensipleri (ilkeleri) tasavvufa da musallat** olmaya elverişlidir."

Şeyhülislam, sözlerini şöyle sürdürüyor:

> "Tasavvufun Allah'a vuslat ilmi olduğu nazar-ı itibara alınırsa, Allah'ın varlığına [akli ve naklî delilller çerçevesinde] kanaat getiremeyen [illa da **keşfe** ihtiyaç duyan], Allah'ın varlığını kabul hususunda **Tevhid ilminin** delilleri kendisine yeterli gelmeyen bir kimse, tasavvuf denilen üçüncü aleme dahil olduktan sonra O'na vasıl olduğu zaman da, O'nun gerçekten Allah'ın kendisi olduğuna kâni olamaz. Daha önce varlığını [Kelam ilminin delilleri çerçevesinde] zorunlu görmediği biri için onda nasıl bilgi oluşabilir ki?! Tevhid ilminin ikame ettiği **aklî delillere** inanmayarak Allah'ın varlığı hususunda şüphe içinde kalanlara Allah'ın '**tecellî**' etmesi, o delillere itimad ederek O'na iman edenlere ise tecellî etmemesi ne tuhaftır! Kelam ilmi, **Allah'ın varlığını ve birliğini ispat** işini üstlenmiş, 'o var ve bir olan'ın zatı için **sınır** belirlemekten kaçınmıştır. Bu

ilim, O'nu **tahdîd (sınırlama) ve ta'yîn (belirleme)** hususunda aczini itiraf etmekte, Müslümanları bunun ötesine geçmek için uğraşmaktan men etmekte ve şöyle demektedir: *"Bu meselede idrakin kavrayışındaki aczi itiraf idraktir, Allah'ın zatının sırrını araştırmak ise şirktir."* … Vahdet-i vücutçuluğuyla tanınmış olan **Şeyh Muhyiddin Arabî**, bu sözün sahibini – o kişi **Sıddîk-i Ekber Hz. Ebubekir** radiyallahu anhü olduğu halde-- cahillikle suçlama cüretinde bulunmuş, hatta şunu demiştir: "*Hristiyanların **hatası**, uluhiyeti (tanrılığı), sair mevcudatı dışarıda bırakarak sadece Meryem oğlu Mesih'e özgü kılmalarıdır."* (***A.g.e.***, s. 267)

Gerçekte **ahbun kerpiç** olduğu halde kendisini **altun kerpiç** yaparak yücelten bu palavracı ve yalancı zampara soytarı, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i **gümüş kerpiç** olarak niteleyip resmen aşağılarken tutup da Hz. Ebubekir'e hiç kıymet atfeder mi?!

*

Şeyhülislam'ın özellikle şu cümlesi üzerinde durmak gerekiyor:

"Tasavvufun Allah'a vuslat ilmi olduğu nazar-ı itibara alınırsa, Allah'ın varlığına [akli ve naklî delilller çerçevesinde] kanaat getiremeyen [illa da keşfe ihtiyaç duyan], Allah'ın varlığını kabul hususunda Tevhid ilminin delilleri kendisine yeterli gelmeyen bir kimse, tasavvuf denilen üçüncü aleme dahil olduktan sonra O'na vasıl olduğu zaman da, O'nun gerçekten Allah'ın kendisi olduğuna kâni olamaz."

Şeyhülislam'ın şu ifadeleri meselenin daha iyi anlaşılmasını sağlayabilir:

"… Allah'ın varlığı, tecrübe (beş duyu algılarına dayalı gözlem ve deney) konusu olamaz. Herşeyin varlığı tecrübe yoluyla isbat edilebilse bile, Allah'ın varlığı bu yolla isbat edilemez. Çünkü tecrübe, o şeyin sadece mevcut (var) olduğunu gösterebilir, o mevcudun **"varlığı gerekli/zorunlu"**

> **(vacibü'l-vücud)** olduğuna –Ki o Allah'tır ve O'nun bir ortağı bulunmaz, yani O'nun gibi varlığı zorunlu olan başka biri yoktur-- tecrübe (gözlem ve deneyim/deney, beş duyuya dayalı algılama) delalet etmez." (***A.g.e***., s. 410.)

Sonradan var olanlar, varlığı "**zorunlu**" olmayan, "**mümkün**" olan şeylerdir. Eğer varlıkları (var olmaları) "mümkün" olmasaydı, hiç var hale gelemezlerdi. Varlıkları "zorunlu" olsaydı, her zaman hep var olmaları, daha doğrusu "zaman üstü" (zamandan münezzeh) olmaları gerekirdi.

Mümkün varlıkların meydana gelmış, ortaya çıkmış olmaları, onları var eden bir "zorunlu varlık"ın bulunduğunu gösterir. Onların yok iken kendiliğinden var hale gelmiş olmaları **aklen "muhal"dir, imkânsızdır**. (Allahu Teala'nın vacibü'l-vücud olarak varlığının isbatı meselesini Şeyhülislam'ın kitabından bir ya da birkaç yazı ile özetleyeceğiz inşaallah.)

*

Şeyhülislam sözlerini şöyle sürdürüyor:

> "**Tecrübeci**nin (**pozitivist gözlemci**nin) gözlemi ile bulduğu şeyin varlığının zorunlu olması, onun Allah olmasının tek alâmetidir (O'nun Allah olduğunun bilinmesini sağlayacak tek alâmet ya da kıstastır). Fakat (gözlem konusu olan) o şeyin varlığı beş duyu vasıtasıyla (tecrübeyle) anlaşılıp bilinse bile, onun varlığının zorunlu olduğu, yani yokluğunun muhal (imkânsız) olduğu, o tecrübe vasıtasıyla bilinemez. Bu, duyu organlarının (onlara dayanan deneyimin) ilgi (ya da kapsama veya idrak) alanına giren bir husus değildir. O yüzden bu hususun, bunlara ilave olarak gündeme gelecek başka bir vasıfla ifade edilmesi (başka bir bilgi kaynağına dayanılması) gerekir. Buldukları ve Allah olduğunu düşündükleri o şeyin ilelebed (sonsuza dek) var olacağını, tecrübelerinin (gözlem ve deneylerinin) ulaşamadığı (ve beş duyu vasıtasıyla algılamaları mümkün

olmayan) gelecekteki günlerin yakın veya uzak bir gününde o şeyin yok olmayacağının garantisini bu tecrübecilere (pozitivist gözlemcilere) kim verebilir?! Aynı şekilde, buldukları o şeyin, tecrübeleri sahası dışında kalan (beş duyu vasıtasıyla doğrudan idrak edilemeyen) ezelde de (geçmişin derinliklerinde de) mevcut olduğu (sonradan ortaya çıkmamış bulunduğu) hususunda onlara kim kefil olabilir?! Kaldı ki, ezelî ve ebedî var oluş bile, burada asıl meselemiz olan varlığın vacipliğini (zorunlu varlık olmayı) gerektirmez, çünkü varlık bakımından zorunlu oluş, ezelen ve ebeden var oluşun üstünde (ve ondan farklı) birşeydir (zorunluluk düşüncesine salt var oluştan hareketle varamayız).” (***A.g.e.***, s. 410.)

Söz buraya gelmişken şunu söylemek gerekir: Varlığının başlangıcı bakımından **ezelî (sonsuz)** olanın, **ebedî** de olması gerekir. Çünkü geçmişe uzanan sonsuzluk “var olan, **yaşanmış**” bir sonsuzluk demektir. Sonsuzluk ise yok oluş ve tükeniş kabul etmez, bu, akla aykırıdır, mantıkî çelişki demektir. Tükenen, bir yerde son bulan birşey, sonsuz olamaz, sonsuz olsaydı son bulmayacaktı.

Ancak, sonradan var olun mevcudat için söz konusu olan geleceğe dönük sonsuzluk **(ebedîlik)** düşüncesi böyle değildir. Burada mevzubahis olan sonsuzluk, geçip gitmemiş, yaşanmamış birşey olduğu için, hiçbir zaman **“fiilen”** sonsuzluk olarak ortaya çıkmaz. Geriye bakıldığında daima **sınırlı** bir zaman dilimi görülür. Burada olan sonsuzluk **sadece zihinde** olan, tahayyül edilen bir sonsuzluktur, fiilen yaşanmış bir sonsuzluk değildir ve hiçbir zaman da olmayacaktır.

*

Şeyhülislam sözlerini şöyle sürdürüyor:

> “Araştırmacıların duyu organlarına dayalı tecrübeleri (duyusal algıları) ile böylesi bir mevcudu keşfettiklerini, onu gözleriyle gördüklerini ya da elleriyle tuttuklarını ve o varlığın aranan Allah olduğunu iddia ettiklerini farzetsek bile, onlara, onun Allah olduğunu nerden biliyorunuz

denilebilecektir. Belki de o, Allah'ın meleklerinden bir melek, veya O'nun yarattığı şeytanlardan yahut diğer varlıklardan bir varlıktır. Ve o sizi, kendisinde var olduğunu gözlemlediğiniz, şimdiye kadar bilip tanıdığınız varlıklarda benzerine rastlanmamış kuvveti ve azametiyle aldatmaktadır. Ondaki bu kuvvet ve kudret, onun "**zorunlu varlık**" olduğu sabit olmadıkça, onun Allah olduğunun anlaşılması için kafi gelmez. Duyusal delillerle (duyu organlarına dayalı gözlem ve tecrübe vasıtasıyla) bulduğunuz veya yakın yahut uzak gelecekte bulacağınız hiçbir şeyde bu ("varlığı zorunlu" olma demek olan) özelliği (duyusal delil eksenli olarak) asla bulamayacaksınız. Varlığı zorunlu olmayan (zorunlu olmadığı bilinen) mümkün (varlığı ontolojik açıdan mümkün kategorisinde bulunan) varlıklardan oluşan bu kâinatın mutlaka (zorunlu değil mümkün oluşu hasebiyle, varoluşu bakımından) varlığı zorunlu bir mevcuda –Ki o, Allah'tır-- dayandığını ancak aklî-mantıkî delil ile bilebilirsiniz. Dolayısıyla, O'nun varlığıyla ilgili kavrayış hakkında (O'nu beş duyu vasıtasıyla bizzat gözlemleyerek değil, ancak) duyularla algılanan (mümkün) varlıklardan hareketle (onları var hale getirecek bir yaratıcının gerekliliği dolayısıyla) hüküm verebilirsiniz. Bu bahiste, O'nu duyu organlarınızdan biriyle algılayıp müşahede etmenize ihtiyaç bulunmamaktadır. Kendisini duyu organlarıyla algılaya**ma**dığınız, varlığını ancak **aklî delil** ile bildiğiniz bu varlık (Allah), varlığının **vacip**/gerekli ve **zaruri**/zorunlu oluşundan dolayı (aksi takdirde mümkün varlıklar var olmayacaktı), beş duyu vasıtasıyla müşahede ettiğiniz varlığı zaruri olmayan (ontolojik açıdan mümkün) mevcudattan (varlığının sabit oluşu açısından) daha kuvvetlidir (mümkün varlıkların yokluğunu farzedebilirsiniz de Allah'ın yokluğunu farzedemezsiniz).

"Doğu'nun ve Batı'nın kendilerine meydan okuduğum **modern bilim** davacılarının çürütmeye güç yetiremeyecekleri bu sözlerim de bir 'aklî delil'dir." (***A.g.e.***, s. 410-411.)

Evet, Allahu Teala'nın varlığı, bilgi edinme yollarından "duyu organlarının algıları, sağlam duyular" ile değil, "akıl" ile bilinir.

Ancak, Allahu Teala meseleyi sadece "**akl**"a bırakmamış, **mucizeler** ile teyit ettiği, **kitaplar** indirdiği **peygamberleri** vasıtasıyla insanları varlığından haberdar etmiştir.

Şeyhülislam'ın beş duyu algılarına dayalı tecrübe ve müşahede (deneyim ve gözlem) için söyledikleri, **manevî-batınî keşf** davası için de geçerlidir.

Sözde keşf ile Allah'ı bulduklarını iddia edenlerin buldukları şeyin Allah olduğunun garantisi nedir?

Yaşadığınız **manevî tecrübe** sayesinde sizde oluşan bilgi ***Kur'an*** ve Sünnet ile uyumluysa ne âlâ, aksi takdirde bulduğunuz şeyin Allah ile bir ilgisi yok demektir. Belanızı bulmuşsunuzdur.

*

İşte **İbn Arabî** tipi vahdet-i vücutçuların buldukları şey böyle birşey.. Allah'ı bulduklarını ileri sürüyorlar fakat buldukları Allah, varoluş bakımından yaratılmış mevcudat (mahlukat) ile **bitişik (vahdet halinde)** bir varlık.

Allah diye anlattıkları varlık, ***Kur'an*** ve Sünnet'in anlattığı Allah değil, **Plotinus** gibi filozofların Allah'ı.

Allahu Teala hakkında keşf meşf safsatalarıyla itikad üretmek, ***Kur'an*** ve Sünnet'e dayanmayan iddialarda bulunmak sapıklıktır. Böyle biri Allah'a değil, olsa olsa İblis'e vasıl olmuştur.

Kâfirlerin ahiretteki imanı, Allahu Teala'yı görmekten ya da orada **keşf**lerinin açılacak olmasından kaynaklanmıyor, yine göremiyorlar.

Onların oradaki imanı, inanmadıkları yeniden dirilişi yaşamış, daha önce dünya hayatında kendilerine haber verilenleri görmüş olmalarından kaynaklanıyor.

Fakat eğer Cennet ve Cehennem olmasaydı, insanlara "Burada bu şekilde bekleyeceksiniz" denilseydi, kâfirler yine bunun kendiliğinden, **tesadüfen** vuku bulmuş birşey olduğunu, Allah'ın var olmadığını, ya da var olsa bile peygamberler göndermemiş bulunduğunu iddia eder, orada da peygamberlere "Sizin bize bir üstünlüğünüz yok, yalancısınız" derlerdi.

Onları iman etmek zorunda bırakan şey, ateşte yanmaları ve azapla karşılaşmalarından ibaret. Yandıkça imanları güçlenip artacak.

*

Bütün bunlara bağlı olarak önümüze şöyle bir soru geliyor: Allahu Teala'yı **Kelam** ilminin de konusunu teşkil eden **aklî ve naklî delillerle** değil de **keşf** sayesinde tanımak ne anlama gelmektedir?

Bunun görme veya görme benzeri birşey olamayacağı açıktır. Çünkü Allahu Teala, kendisini görmeyi talep eden **Hz. Musa** aleyhisselam'a "**Beni asla göremezsin**" (A'raf, 7/143) buyurmuştur.

Bu aynı zamanda, görme ile olan tanımanın (**marifet**in), adına keşf denilen tanımadan daha üstün olduğunu da gösterir.

Çünkü eğer tasavvuf çerçevesinde varlığı öne sürülen böylesi bir **keşf** gerçekten varsa, kendisine kitap indirilmiş ulu'l-azm bir peygamber olan Hz. Musa'nın bundan nasipsiz olması düşünülemez.

(**Kadı Beydâv**î'nin tefsirinde belirttiği gibi, ayette "Ben asla görülmem" ya da "Beni hiç kimse hiçbir zaman göremez" buyurulmuyor. Ayrıca Allahu Teala'nın Musa aleyhisselam'a "*Şu dağa bak, şayet yerinde durabilirse, o takdirde beni görebilirsin*" diye cevap vermesi, bunun o anda ya da dünya hayatında fiilen

mümkün olmasa da, potansiyel olarak mümkün olduğunu ortaya koyuyor. Hz. Musa'nın da Allahu Teala hakkında "imkânsız" olan birşeyi istemiş, Allah hakkında caiz olmayan birşeye inanmış bulunması düşünülemez. Kıyamet Suresi'nin 23'üncü ayetinde cennetlikler için "Rablerine nazar edicidirler" denilmesi, bunun Cennet hayatına ögü bir lütuf olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak bu görme, dünyadaki görme gibi değildir. Nasıl ki uyanıklıktaki görme ile rüyadaki görme birbirinden tamamen farklıysa, o görme de başka birşeydir.)

*

Kelamın (**Tevhid** ilminin, aklın ve naklin) yol göstericiliğinden mahrum kalan, keşf ve ilhama dayanarak bağımsızlığını ilan eden bir tasavvuf, insanın yolunu kaybedip şaşırması, sapıklık okyanusunun dalgaları arasında kaybolup gitmesi sonucunu verir.

Birşeylere ulaşacaktır, fakat neye ulaştığını, ulaştığı şeyin ne olduğunu bilemeyecektir. **Kristof Kolomb**'un "keşf"ini akla getiren bir durum yaşanacaktır.

Hindistan'ın varlığını bazı insanlar **gözlem/müşahede** sayesinde doğrudan, başkaları da **mütevatir "doğru haber"** olarak dolaylı yoldan kesin biçimde biliyorlardı. Gemiler, Afrika'nın güneyini dolaşarak Hindistan'a gidip gelmekteydi. Kolomb ise Hindistan'a "**keşf**"i ile ulaşmak istedi. Sonunda bir yere ulaştı, ve Hindistan hakkındaki **"naklî" bilgisi** yetersiz olduğu için, "Aha, işte burası Hindistan!" dedi. Oysa ulaştığı yer bambaşka bir kara parçasıydı.

Ulaştığı yerin Hindistan olduğundan şüphe duyup **keşf** yolculuğuna devam edebilirdi, fakat menzil-i maksuda ulaşması yine de zordu. Çünkü onu bekleyen başka Hindistanlar vardı: İrili ufaklı sayısız Pasifik adası, Japonya, Filipinler, Endonezya, Malezya, Avustralya, Yeni Zelanda, Çin, Kore, Tayvan.

*

Kur'an'da imana davet **akıl** ve **duyular**ın şahitliği çerçevesinde yapılır. Kâinatın/evrenin **maddî (pozitivist, materyalist)** işleyişi çerçevesinde deliller getirilir. Maddî gerçekliği devre dışı bırakan ya da önemsiz sayan bir **keşf** edebiyatı söz konusu değildir:

> "Göklerde ve yerde nice deliller vardır ki, onlar bunlardan yüz çevirici kimseler olarak üzerlerinden geçip giderler." (Yusuf, 12/105)

Bu yüz çevirme, **safsata, demagoji ve mugalata** ile o delilleri çarpıtma şeklinde ortaya çıkmaktadır.

İşte Kelam ilmi bu noktada devreye girmekte, o safsata, demagoji ve mugalataların ipliğini pazara çıkarmaktadır. (**Selefî** olduklarını söyleyenlerin anlamak istemedikleri hususlardan biri bu.)

Bu noktada "Kelamsız tasavvuf"un, (***Kur'an***'ın istidlal yöntemine aykırı) keşf edebiyatına sarılarak, hiç başka işi yokmuş gibi tutup Kelam (Tevhid ilmi) ile uğraşması, onu küçümsemesi, **küfür ve şirkle dolaylı bir işbirliği** içine girmesi anlamına gelmektedir.

Sapıklıktır.

SELEFÎLİK TASLAYAN GÜNÜMÜZ MEZHEPSİZLERİNİN HAKİKİ SELEFİ ZAMPARA ŞEYH İBN ARABÎ'DİR

Birçoklarına tuhaf gelebilir, fakat sözde sufî "zampara şeyh" **Muhyiddin ibn Arabî** ile **İbn Teymiyy**e arasında bazı konularda fikir ortaklığı var.

Mesela ikisi de Kelamcıları aşağılamayı bir marifet zannetmişlerdir.

İkisinin de Allah anlayışı arızalıdır, **mücessime**ye (Allahu Teala'yı **cisimleştirmeye/maddeleştirmeye**) kaymaktadır.

Ancak İbn Arabî'nin anlayışı daha berbattır. Nedeni de, İbn Teymiyye'nin, yanlış anlıyor olsa bile, nasslara (ayet ve hadîslere) dayanma iddiasında bulunması, İbn Arabî'nin ise nassları boş vermesi ve "**keşf**" adını verdiği kendi işkembe mahsulatını millete yedirmesidir.

Bu zampara soytarının "keşf" edebiyatı yaparak "maneviyat" türküsü söylerken Allah inancının **materyalizm**e ve **maddeperestliğe (madde tapınmacılığına)** kayması gerçekten traji-komiktir. Ne yazık ki, bu sapık şarlatanın hezeyanları, maddî varlıklara dolaylı olarak **tanrısallık** atfetmesi anlamına gelmektedir.

İbn Arabî ile İbn Teymiyye'nin ortak yanları bunlarla sınırlı da değildir.. İkisi de **cehennem azabının ebedîliği** konusunda, nassları devre dışı bırakmak anlamına gelecek şekilde laga luga yapmış durumdalar.

Yine, ikisi de **âlemin kıdemi** konusunda zırva anlamına gelen faraziyeler üretmiş bulunuyor.

Bu noktada İbn Teymiyye'nin çelişkisi daha büyüktür, çünkü sözde **felsefe** karşıtı olan bu sivri zeka, tam da böyle yaparak **Eski Yunan filozoflarının** peşine düşmüş durumda.

*

İbn Arabî'nin mutasavvıf ve şeyh olarak bilinmesinden hareketle birçokları onun Türkiye'deki geleneksel tarikatçılar gibi "**dört mezheb**"ten birine müntesip olduğunu (yani sünnî ya da Ehl-i Sünnet'ten olduğunu) zannetmekteler.

Gerçekteyse bu zampara şarlatan "**mezhepsiz**" kategorisine girmektedir. Tabiî bu pratikte ("usul" ve içtihad yeterliliği bulunmadığı için) kendi **kişisel mezhebini (sapıklığını)** oluşturma, heva ve hevesine göre bir **din icat etme** anlamına gelmektedir.

Türkiye'deki **selefî** geçinen "**kitap yüklü eşekler**" taifesi (Ki bu gösteriş budalaları kitap dizili rafları arkalarına alıp kameralara poz vermeyi, malumatfuruşluk yapmayı pek severler), **gerçek seleflerinin İbn Arabî** soytarısı olduğundan ve onun izini takip etmekte bulunduklarından habersiz durumdalar. **Prof. Süleyman Uludağ, *İbn Arabî*** adlı kitabında şöyle diyor:

> "İbn Arabî, Davud-i Zahirî tarafından kurulan ve Endülüslü İbn Hazm tarafından geliştirilen **zahirî mezheb**ine bağlanmıştı. Bunun için **ibadette zâhiri, itikadda (tasavvufta) bâtınî** idi denilmişti. Ameldeki mezhebi zahirî olan ve kıyası reddeden İbn Arabî'nin itikaddaki mezhebi ne Eş'arilikti ne de **Maturidilik**. Bu hususta o, **selef akidesi**ni benimsemiş ve bu çerçevede **ehl-i sünnet ve'l-cemaat** mezhebine sâdık kalmıştı."

"Mavi boncuk" distribütörü akademik "ne şiş yansın ne kebap"çı açıkgözlüğün tipik örneklerinden biri olan bu satırlarda doğru olan taraf, İbn Arabî sapığının hak mezheplerden hiçbirine müntesip olmamasından ibaret.

Selef akidesini benimsemesine gelince..

Selef akidesini değil, Türkiye'deki selefî geçinenlerin ekseriyeti gibi **kendi hezeyanlarını akide** haline getirip benimsemiş durumda.

Onun için “Selef akidesini benimsemişti” demek, selefe iftira olur. Selefi tanımamaktır.

Bu zampara Endülüs soytarısı için ancak şu söylenebilir: Selef akidesini benimsediğini söyleyerek ümmeti aldatmaya çalışmış ve bir ölçüde muvaffak olmuştur.

*

Ehl-i Sünnet’ten olması iddiasına gelelim..

Bu da, Süleyman Uludağ’ın Ehl-i Sünnet’e iftirası.. Zırvalarının birçoğunun **küfür** olduğu hususunda ittifak bulunan biri nasıl Ehl-i Sünnet’ten olabilir?! Onu savunanlar bile, istisna durumundaki birkaç aptal dışında, kitaplarının okunmasının **caiz olmadığını** söylemek durumunda kalmıştır.

Endülüs’ün (**Nizam kız**a olan tutkusunu **ilahî aşk** gibi göstererek milleti aldatmaya çalışan) şarlatan **zampara**sının mezheben Zahirî olmasına gelince.. Aslında Zahirî bile değil, düpedüz **mezhepsiz**.

Prof. Cağfer Karadaş şöyle diyor:

> “Kendisini herhangi bir **mezhep** ile sınırlamayan **İbn Arabi** fıkhi konularda çok rahat davranmış, diğer fakihlerin ictihadlarını [meseleler hakkındaki görüşlerini] sıraladıktan sonra kendi hükmünü ortaya koymuştur. Kendisinin **İbn Hazm**'ın (ö. 456/1064) mezhebine nispet edilmesinden rahatsız olacak ki bunu reddetmek sadedinde, *"Beni İbn Hazm'a nispet ettiler. Gerçek şu ki ben, **'İbn Hazın şöyle diyor'** diyen kimselerden değilim”* diyerek söz konusu nisbeti reddettiği gibi, "**Falan bu konuda şöyle diyor**" şeklindeki **taklitçiliği** de benimsemediğini ifade etmiştir. ***Futuhat***'ta, kendisinin ne **zahir**e takılıp kalanların ne de zahirden tamamen uzaklaşmış **Batıniler**in izinden gittiğini, bilakis "orta yol"u takip ettiğini vurgulamıştır.

> **İctihad** konusunda hiç bir **kayıt** öngörmeyen İbn Arabi, müctehidin halkın **zorluklarını giderici** yönde karar almasını ve **yasaklama** yoluna başvurmamasını önermektedir.
>
> "Cağfer Karadaş, ***Muhyiddîn İbn Arabî ve Düşünce Dünyası***, Ankara: Otto Y., 2018, s. 69.)

Görüldüğü gibi, sahtekâr şarlatan mutlak müçtehit havalarında.. İmam-ı Azam'mış, İmam Malik'miş, İmam Şafiî'ymiş, İmam Ahmed bin Hanbel'miş, hepsi vız gelip tırıs gidiyor.

Burnu havalarda.. Mesela "**İbn Hazm şöyle diyor**" diyen kimselerden değilmiş.

*

Şunu demek istiyor:

"Benim için geçmişte yaşamış alimlerden hiçbirinin sözünün bir kıymeti yok.. Ne **İmam-ı Azam**'ı adamdan sayarım ne **İmam Matüridî**'yi.. Ne **İmam Malik**'in sözünün kıymeti vardır benim için ne **İmam Şafiî**'nin.. **İmam Eş'arî'**yi ise hiç adamdan saymam.."

Sanki hayatı boyunca kimseden hiçbir şey öğrenmemiş, herşeyi kendisi bulmuş gibi konuşan bir **kibir abidesi**..

"Falan bu konuda şöyle diyor" şeklindeki **taklitçiliği** de benimsemiyormuş.. "Filan şöyle diyor" dersen ne olur, boyun mu kısalır?!

Endülüs'ün bu burnu havalarda sapık soytarısı, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i bile (kendisini "**altın kerpiç**", Rasulullah'ı ise "**gümüş kerpiç**" ilan ederek) aşağılayıp tahkir ederken İmam-ı Azam'a hiç değer verir mi?!

Ümmetin en hayırlıları olan **ilk üç nesil (sahabe, tabiîn, tebe-i tabiîn)** zamanında yaşasaydı, bu "**ahbın kerpiç**"e, işkembesinden ihraç ettiği zırva ve hezeyanları

yedirirlerdi, fakat cehaletin yaygınlaştığı, riyakârlığın prim yaptığı bir dönemde hayat sürdüğü için, hem sapıklığa meyyal olanların desteğini almış, hem de her palavraya inanmaya müheyya saftirikleri rahatça aldatabilmiş.

*

Bu zampara soytarıya söylenmesi gereken şu:

Behey salak, mesela bir hastalık için **tecrübeli bir hekim**den *"Falan bu konuda şöyle diyor" diye bir tedavi usulü nakledildiğinde "Bırakın şu 'Falan bu konuda şöyle diyor' taklitçiliğini…"* mi diyorsun?!

Yahut bir **sanat** söz konusu olduğunda herşeyi sen kendin sıfırdan mı icat ediyorsun?! O konuda birilerinin daha önce söylemiş olduklarını hiç kaale almıyor musun?!

Hayır, bu kibir abidesi Endülüs soytarısı, sıra İslamî ilimlere gelince "Herşeyi ben bilirim, ben icat ettim, Peygamber'in bile eksiklerini ben tamamladım" havalarında..

İctihat anlayışı da tam bir rezalet.. İctihat için ne bir **kayıt** tanıyormuş, ne **usul**.. Salla gitsin!.. Yeter ki "**yasaklayıcı**" olma!..

Böyle bir soytarıdan ne sonuncu, ne şucu bucu **velî** olur.. Ancak din istismarcısı bir **şarlatan** olur..

Velî de olur tabiî, ama **İblis'in velîsi**..

Bu sapığın evliyaullahtan olması mümkün değil.. Fakat **evliyauşşeytanlık** kostümü üzerine cuk diye oturuyor.

*

Aslına bakılırsa, Endülüslü kaşar zındığın zırvaları, İbn Arabîcilik yapan **şeytanlaşmış tipler** ile onları birşey zanneden **saftirik müslümanlar** için "devasız bir dert" durumunda..

Endülüs'ün "kitap yüklü eşeği" İbn Arabî'nin peşinden gidip, bir mesele hakkında "**Falan bu konuda şöyle diyor**" denilmesini tıpkı onun gibi uygun bulmuyorlarsa, bunu Endülüslü soytarı için de yapmaları, onun "hak ile batılı karıştıran" zırvalar koleksiyonunu çöpe atmaları gerekiyor.

Evet, ortada devasız bir dert var..

Endülüs soytarısının lafını dinleseler, oturup bütün kitaplarını yakmaları, "**İbn Arabî bu konuda şöyle diyor**" demeyi ebediyen terk etmeleri gerekiyor.

Yok, *"İbn Arabî **bu konuda yanılmış**, tabiî ki onun bir konuda ne demiş olduğu önem taşır"* diyorlarsa, bu "kitap yüklü eşeğin" başka konularda da yanılmış olduğunu kabul etmeleri şart.

İbn Arabîci saftiriklerin derdinin devası yok. İşleri zor.

İNGİLİZ'İN FEMİNİST ŞEYHİNİN KADIN İMAM VE MÜRŞİD MERAKI

Türkiye'nin, kökleri **Lale Devri**'ne kadar uzanan bir "**Avrupa'yı taklit**" sorununun bulunduğu herkesçe bilinen bir gerçek.

Bu taklitçilik Tanzimat Fermanı ile ivme kazandı, Atatürk ilke ve inkılapları diye bildiğimiz **İngiliz ilke ve inkılapları** ile de 'kemal' noktasına ulaştı.

Ancak taklitçiler, yaptıkları işi "taklit" olarak adlandırmak yerine ona süslü bir elbise giydirdiler, "**çağdaş uygarlık düzeyi**"ni yakalama, hatta geçme olarak isimlendirdiler.

Nitekim, cumhuriyetin ilk yıllarında "İslam'a ve İslam kültürüne düşmanlık" alanında "**tek dişi kalmış canavar**" olan medeniyeti (uygarlığı) geçmeyi başardılar.

Hatta canavarlık yolunda Batı'ya örnek olacak hale geldiler.

*

Taklitçilerimizin Avrupa'ya örnek olma onuruna erişen canavarlık (yani uygarlık) hamlelerinden birini **Türk Müslümanlığı** (ya da **Türk İslamı**) projesi oluşturuyor.

Batılılar, bu hususta Türk uygarlıkçıları "**taklit**" ederek bir **Avrupa İslamı**'ndan, **Alman İslamı**'ndan, **Fransız İslamı**'ndan ve **İngiliz İslamı**'ndan bahsetmeye başladılar.

"**Arap İslamı'na karşı Türk İslamı'nı**" savunma iddiasındaki Türk ırkçılarının (ve de ırkçı olmadıklarını söyleyen "Türkiyeci-devletçi"lerin), Fransızlar'ın da **Fransız İslamı** adına **Arap İslamı**'na ve **Türk İslamı**'na karşı kazan kaldırmalarını saygıyla karşılamaları ve hayranlıkla alkışlamaları doğaldır.

Hayranlık duymaları beklenir, çünkü Fransız İslamı kısa zamanda büyük mesafe almış, "**güncellemecilik ve reform**" alanında Türk İslamı'nı geçmiş durumda.

Mesela Türk İslamı şimdilik **kadınların** sadece cenaze namazlarında **erkeklerle omuz omuza saf** tutmalarını sağlayabilmişken, Fransız İslamı vakit ve cuma namazlarında bunu gerçekleştirmiş, hatta kadın imam kadrosu oluşturmuş bulunuyor.

*

Devrimci ve katı laik Fransız "kör gözüne parmağım" patavatsızlık ve sakarlığıyla yol almaya çalışırken, **sinsi İngiliz**, bu işlerde daha tecrübeli olduğu için sessiz ve derinden yol alıyor.

Kurduğu (**İngiliz istihbaratının / gizli servisinin** aparatı durumundaki) **Ibn Arabi Society** ile İbn Arabî tipi "tasavvuf ve irfan"ı İslam dünyasında "ihya" etmeye, bizde gördüğü **"maneviyat" eksikliğini** gidermeye çalışıyor.

(Tabiî yerli-milli derinler de "ağababaları"nın izinden giderek paravan yayınevleri ve "embedded" editörler vasıtasıyla, parasızlık çeken mütercim ve akademisyenleri onun kitaplarını tercümeye yönlendirmeyi ihmal etmiyorlar. ***Kuruluş Ertuğrul*** dizisindeki İbn Arabî'li palavra sahnelerin ardındaki "üst akıl" acaba kimlerdi?)

Evet, Fransızlar, bu işlerde İngilizler kadar mahir ve tecrübeli değiller.. Öyle olsalardı, icat ettikleri Fransız İslamı'nı revaçta tutmak için İbn Arabî'den de yararlanırlardı.

Mesela, **kadın imamlar** konusunda İbn Arabî'yi referans gösterebilirlerdi:

> "Fasıkın [alenen günah işleyen günahkârın] arkasında namaz kılmayı caiz gören İbn Arabi, kadının namaz imamlığını da sakıncalı bulmaz. Zira kadının erkekten bir derece noksan olması onun kemalini engelleyemez."

(Cağfer Karadaş, ***Muhyiddîn İbn Arabî ve Düşünce Dünyası,*** Ankara: Otto Y., 2018, s. 69-70.)

Ehl-i Sünnet, fasıkın arkasında namaz kılmayı caiz görse de (haram olarak nitelendirmese de), kadının namaz imamlığını "sakıncalı" bulur, buna cevaz vermez.

İşte, **ehl-i bid'at** zampara şarlatanın Ehl-i Sünnet'ten ayrıldığı sayısız meselelerden biri bu.

*

Fetvasına dayanak olarak icat ettiği "fıkıh usulü" ilkesi de çok hoş, "zira kadının kemalinin önünde engel yokmuş".

Kemalinin önünde engel yoksa tamam, sen imamlığa ehilsin..

Sakal-bıyık traşı gibi dertleri olmayan kadınların ne kemalinin ne de cemalinin önünde engel var.

Feminist zampara şeyhimiz fetvasıyla amel etmiş midir bilmiyoruz, fakat, Mekînüddin'in (kemaline ve cemaline hayran olduğu, "sohbet"inden doya doya istifade ettiği, sayesinde "ilahî aşkı terennüm sembolü"ne kavuştuğu) **genç ve güzel kızı Nizam**'ın ardında namaz kılmak istemiş olabilir.

Kızın kemali ve cemali, ve muhtemelen eti budu imamlık için yeterli.

Zampara, Allah sevgisini bir erkeğin bir kadına olan meyline benzetme edepsizliğini, manyaklığını ve densizliğini sergileyebiliyor.. Kendi itibarını kurtarmak için Allah sevgisi nosyonunun içini utanmadan kirletebiliyor.

*

Hazır imam bulunca kadın-erkek demeden arkasında hemen namaza durmaya hazır bu zampara şarlatanın, ilim-irfan denilince kadın-erkek ayrımı yapması hiç beklenemez:

> "İlim öğrenme hususunda **kadın erkek ayrımı yapmayan** İbn Arabi, bu çerçeveden olmak üzere, **manevi hayatında büyük katkılarının olduğunu belirttiği** Endülüs'ün Zeytun beldesindeki Merşane'den **Şemsu Ummi'l-Fukara** ve İşbiliye'den **Fatıma** b. Ebi'l-Musenna el-Kurtubi ile görüşmeleri olmuştur." (Karadaş, s. 34.)

Bu iki yaşlı başlı hanımın onun **manevî hayatına** katkısı, **genç ve güzel Nizam**'ın katkısı kadar olamamış, zamparadaki "ilahî aşk" cuş u huruşa gelememiş, ve bu yüzden, onlar için aşk şiiri yazamamış.

Bunlardan Fatıma hanımın durumu şu:

> "Fatıma binti Ebi Musenna, onun tanıdığı kadınlardandır. İbn Arabi, onun doksan yaşını geçmiş ve **yemeğini kendisi yiyemeyecek durumda olmasına rağmen yüz güzelliğinden bir şey kaybetmediğini** ve **suretinin 'Fatiha' suresini andırdığını** belirtir. İbn Arabi'nin onunla görüşmesi ancak **doksan beş yaşında** gerçekleşmiş olmasına rağmen ondan **manevi bakımdan çok etkilendiğini** içtenlikle dile getirmesi vefa örneğidir." (Karadaş, s. 53.)

Yüz güzelliği gibi bir "manevî" zenginliği var, fakat yeterli değil.

Lafa bak, sureti Fatiha Suresi'ne benziyormuş.. Peki kendisinin nursuz suratı neye benziyordu, Fil Suresi'ne mi, Bakara Suresi'ne mi?

Gelelim Şems hanıma:

> "'Şems' diye bilinen Şeınsu Ummi'l-Fukara, İbn Arabi'nin tanıdığı kadınlardan biridir. İnsanlara güzel muamelede bulunan ve keşf ehlinden

> olan Şems'in yanına İbn Arabi, birçok kere gitmiş ve onun manevi birikiminden istifade etmiştir.” (Karadaş, s. 54.)

Hangi “keşf”lerinden nasıl istifade ediyordu, orası meçhul..

Zampara Muhyiddin'e "güzel muamelesi" nasıldı, onu da bilmiyoruz.

*

Mekke’ye gidince de boş durmamış, manevî birikimlerden istifade için kadınların kapısını aşındırmış.

Bunlardan ona en çok **maneviyat dopingi** yapan, tahmin edilebileceği gibi, genç ve güzel maneviyat harikası **Nizam kız**. (En çok etkilendiği erkek de, Nizam’ın pederi Mekinüddin Ebu Şuca'.)

Ancak, maneviyat sofrasını zenginleştiren başka kadınlar da var:

> “İbn Arabi Mekke'ye 598/1201 yılında gelmiş ve orada **kadın erkek**, edip ve salih birçok **ileri gelen** insanla tanışmıştır. Bunlar içerisinde onu en çok etkileyen … Mekınuddin Ebu Şuca' … adlı zattır. … "Hicazlıların kadın şeyhi (Şeyhatu'l-Hicaz)" diye tanıttığı Ebü Şuca'nın yaşlı kız kardeşi Fahrunnisa … İbn Arabi'ye umumi bir icazet vermiştir. Sitti Gazale olarak tanınan [bir başka] kadın yine onun Mekke'de tanıştığı kişilerdendir.” (Karadaş, s. 61.)

Adamın hayatı, ***Kuruluş Ertuğrul*** dizisinde anlatıldığı gibi kılıç kalkanlı değil.. Böyle "maneviyatlı" birşey.

Mekke’ye gitmeden önceki hayatı hakkında bilinenler de kendisinin anlattıklarından ibaret..

Fakat, iddiasına göre, daha çocuk yaşta “ilm-i ledün” sahibi olmuş bir sekizinci dünya harikası..

Madem öyleydi de memleketinde niye bir iz bırakamamış; Mekke'ye Endülüs'ten değil de sanki Patagonya'dan gelmiş gibi görünüyor.

*

Adamın palavracı bir şarlatan olduğu kesin..

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i "gümüş kerpiç", kendisini de "**altın kerpiç**" ilan edecek kadar zıvanadan çıkmış bir haddini bilmez zampara şarlatan..

Üstelik bu **ahbın kerpiç**, kendisini "**velilerin sonuncusu**" ilan edecek kadar da dengesiz.. Velilik defterini kapatmış, dürüp katlamış, tekeline alıp cebine koymuş, **Mehdî**'ye bile bir gıdımcık velilik kalmamış..

Bu durumda mesela Nurcu kardeşlerimizin İbn Arabî ile **Bediüzzaman** arasında bir tercihte bulunmaları gerekiyor.. İbn Arabî'ye itimatları varsa, Bediüzzaman'ın veliliğini **hurafe** kabul etmek durumundalar.. Yok Bediüzzaman velidir diyorlarsa, İbn Arabî'nin *kendisinden habersiz dengesiz bir palavracı* olduğuna inanmaları şart..

Aynı durum, şeyhlerini **gavs, kutub** vs. ilan eden zamane **cübbeli cübbesiz uzun sakal ve baston dervişleri** için de söz konusu.

*

Bu şarlatanın hayatı hakkında şu da söyleniyor:

> "… bir yandan ehl-i tarik bir zattan ***Kur'an*** merkezli eğitim ve öğretimine devam ederken diğer yandan **kötü arkadaşlarıyla birlikte gece eğlencelerine katılmaktadır**. Kendi ifadesiyle, bu süreçte Allah, İbn Arabî'ye şeriata riayet etmesini hatırlatır. İbn Arabî afallamış bir halde kaçar ve bir süre inzivada kalır. Yalnızlığı ve uzleti tercih ettiği bu zaman diliminde İbn Arabi **fethe nail** olur; kendisine **ledünni ilim** verilir. Bu

süreçte İbn Arabî, kendisini Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed (s.a.v)in muhafazası altına girmiş olarak görür (Addas, 2010: 65-66)."

(Yunus Acar, ***Muhyiddin İbnü'l-Arabî'nin Eğitim Anlayışı***, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, doktora tezi, 2023, s. 6.)

Sonradan yazıp çizdikleri gösteriyor ki, bu söylenenlerden doğru olan sadece bir zamanlar **kötü arkadaşlarıyla birlikte gece eğlencelerine katılmış olması.**

Bilahare bu eğlenceli hayatı "ilahî aşk" formatında devam ettirmenin rafine ve ince yollarını **keşf**etmiş.

Gençlik tecrübesizliğini atlattıktan sonra avare bir **tufeylî** olarak "**Nerde beleş, orta yerleş**" hesabı sağda solda gezip tozmuş, gezgin derviş ayaklarından şurada burada el kesesinden yiyip içerek sürtmüş, nihayet kapağı Mekke'ye atmış.

Sözde çocuk yaşta "keşf" ve "feth"e ulaşmış, "ilm-i ledün"e nail olmuş.. Fakat, düzenli bir medrese eğitimi alanların 20'li yaşlarda icazet alıp "müderris" olabildikleri bir çağda bu feth babası, 37 yaşında geldiği Mekke'de hâlâ basit bir tilmiz..

Hayran olduğu kişi, zengin Mekînüddin'in genç ve güzel, sohbet tutkunu kızı Nizam..

"Bana kime hayran olduğunu söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim."

*

Bugün yaşıyor olsa **Macron**'un **Paris**'te ağırlayıp alnından ve gözünden öpeceği bu zampara şarlatanın sadece kendisini "velilerin sonuncusu" ilan etmiş olması bile, haddini bilmez bir **dengesiz palavracı** ya da **tedaviye muhtaç** bir zır deli olduğunun kabul edilmesi için yeterlidir.

Nitekim yaşarken de, öldükten sonra da ciddi tepkiler almış.

Fakat, büyük bir kitle de onu “şeyh-i ekber” ilan etmiş, sözlerine adeta ayet ve hadîs muamelesi yapmaya başlamış, her zırvasına “hikmet” madalyası takmış.

Bunun nedenlerinden birisi, adamın kalemi kuvvetli, şeytanî zekaya sahip cerbezeli bir geveze olması.. Kitaplarındaki felsefî ve edebî, laf cambazlıklarıyla örülü karmaşık üslup, bazılarını büyülemiş.. Okudukları zırvalar kendilerine ne kadar anlaşılmaz görünürse, onlara o nisbette büyük ve derin hikmetler muamelesi yapmışlar.

İkinci neden adamın **ruhlar, vahiyler, ilhamlar, rüyalar, keşfler, kerametler** hikayeleri anlatarak kendisini ve kitaplarını efsaneleştirmiş olması..

Usul ilimlerine vakıf olmayan genel halk kitlesi, bunların dinde **delil** olamayacağını bilmez, mektep medrese görmüş olanların bazıları da, hüsnüzanda bulunup aldanabiliyor.

Daha sonra gelen başka birileri de, kendilerinden önce yaşamış bu kişilerin safça ve mesnetsiz hüsnüzannına aldanıyor.

Üçüncü bir neden ise, bu sahtekâr zampara şarlatanın milleti ayakta uyutmak için gerektiğinde lafı kıvırması ve yalana başvurması:

> “Bazen şatahat türünden aşırı sözler söyleyen İbn Arabi, **Afifi**'nin dediği gibi eleştiri karşısında hemen bunları **te'vil** yoluna gitmiştir. Örneğin Mekke'de tanıştığı **bir imamın kızına olan aşkının** bir tezahürü olarak kaleme aldığı ***Tercumanu'l-Eşvak*** adlı manzum eserine tepkiler gelince hemen bir şerh yazmış ve eserinde söz konusu **Nizam adındaki kızın** bir sembol olduğunu, burada ilahi aşkın anlatıldığını vurgulamıştır.” (Karadaş, s. 72.)

Sapık soytarı puta secde etse, sembol diyerek ona bir kulp takacak.. Nitekim bu anlama gelen sözleri var.. Bazıları buna “şatahat” diyorlar..

Şatahat lafında bir şatafat var.. Fakat anlamı o kadar gözalıcı değil: Zırva.

Sadece zırva olsaydı belki gülünüp geçilebilirdi de, basbayağı küfür.

İSLAM'IN HRİSTİYANLAŞTIRILMASI (PROTESTANLAŞTIRILMASI VE KATOLİKLEŞTİRİLMESİ) AMELİYESİNİN TASAVVUF AYAĞI

Çocukluğumuzda ilk hatırladığımız şeyleri düşündüğümüzde onların sıradışı ve hayatın olağan akışının dışında şeyler olduğunu farkederiz:

Bir ölüm, bir hastalık, bir cenaze, bir düğün, bir bayram, bir festival, bir fırtına, bir felaket, bir deprem, bir kaza vs…

Olağan olmayan **sıradışı** nesne ve olaylar her zaman dikkat çeker, birey ve toplumları etkiler, ve hafızalarda derin izler bırakır.

Bu yüzden, olağan üstü ya da dışı hoşa giden işler başaran ve beceriler sergileyenler gözlerde büyütülür, hatta bu büyütme perestiş boyutlarına ulaşır.

İşte **Muhyiddin ibn Arabî** adlı Endülüslü şarlatanın gözlerde büyütülmesinin nedeni de bu.. Hayatıyla ilgili olağanüstü ve sıradışı olaylar, uçmalar kaçmalar anlatıyor olması.

Bu anlattıklarına bakarak ve yazdıklarının cesametine aldanarak insanlar, onun kendisini "**velîlerin sonuncusu**" ilan etmesi türünden **Kitap ve Sünnet'e de, akla ve mantığa da aykırı zırvalarını** huşu içinde tasdik edebildiler.

*

Ne yazık ki insanlar özgüveni yüksek yetenekli palavracıların hipnotik telkinlerine ram olmaya teşneler.

Mesela ülkemizde **İskender Evrenosoğlu** diye biri çıkıp **peygamberliğini ilan** etti ve birçok kişi ona inandı.. Cenazesi bir hayli kalabalıktı.

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in zorlu ilk yıllarında kimse peygamberliğe heveslenmemişti, fakat Arap Yarımadası'nda hakimiyet kurunca "Bu peygamberlik işinde ekmek var" diyerek peygamberlik taslayan iki sahtekâr çıktı.

Böylesi sahtekârların en başarılısı, Kadıyanîler'in lideri Mirza **Gulam Ahmed** gibi görünüyor.

*

Gulam Ahmed, zampara şeyh **İbn Arabî**'nin bir benzeri..

Ondan farkı, kendisini "**en hakiki sonuncu veli**" ya da "**öz hakiki velilerin sonuncusu**" ilan ederek daha fazla taraftar toplaması mümkünken freni patlamış kamyon gibi işi peygamberlik boyutuna taşımış olması.

Werner Keller, onun hakkında şunları yazmış durumda:

> "Ahmedi Kadyanî'nin karşısına **azizleri bol Hindulardan, Tibetlilerden** kimse çıkamıyordu. Yaşayan **Hristiyan azizi** ise artık kalmamıştı. Onun olacak dediği, oluyor, ölecek dediği, ölüyordu. Bir cüretkâr ile macerası şöyle olmuştu: **Lek Ram** isminde **Brehmen** kastından ve Aryamaç mezhebinde bir Hindu, Kadyan kasabasına giderek Ahmedi Kadyani'ye '***Kur'an*** Tanrı kelâmı değildir. Tanrı kelâmı yalnız ***Vedalar***'dır. ***Vedalar*'a olan imanım ile bana ilhamlar gelir. Sana ecelinin ne vakit geleceğini haber verebilirim**" dedi. Ahmedi Kadyani, dini hakkında kati delilinin neden ibaret olduğunu Hindu'ya sordu. 'Hindu dinimden aldığım kuvvet ile **geleceği kestirmem yeter bir delildir**' cevabını verdi. Ahmedi Kadyani, 'Öyle ise dininin yanlışlığını dindaşlarına anlatmak kolay olacaktır' diyerek **karşılıklı kehanetlerin gazetelerle yayınlanmasını teklif** etti. Hindu kabul etti. Böylece bütün Hindistan, meseleden haberdar oldu: 'Hindu'ya göre Ahmedi Kadyani **üç sene içinde koleradan**

ölecektir. Ahmedi Kadyanîye göre **Hindu altı sene içinde bir bayram günü dindaşları tarafından parçalanacak** ve o günden birkaç gün sonra Pencab bölgesinde kolera hastalığı çıkacaktır. Hindistan'da böyle bahisler unutulmaz. Merak ile netice beklenir. Üç sene ve daha fazlası geçti; Ahmedi Kadyani diri kaldı. Altıncı sene bir bayram günü Lek Ram'ı öldürdüler ve bir hafta sonra Pencap'ta kolera haberleri geldi."

(W. Keller, ***İnsanlar ve Mucizeler***'den aktaran Hakan Yılmaz Çebi, ***Metafizik İstihbarat***, İstanbul: Çınaraltı Y., 2021, s. 197-8.)

*

Kadıyanî'nin marifetleri Werner Keller gibi batılılara göre mucize olabilir, fakat İslam'ın mucize anlayışı içinde bu tür şeylerin yeri yok.

Çünkü mucizeler, insanların benzerlerini yapmaktan "aciz" kaldıkları şeylerdir.

Kadıyanî'nin kehaneti ise, **cinler (şeytanlar)** vasıtasıyla hayata geçirilebilecek birşey.. Şeytanlar, sürekli vesvese verip telkinde bulunmak suretiyle, üzerlerinde "kontrol" kurdukları insanlara (günah olan) pekçok işi yaptırabilmektedirler.

[Cinler (Ki şeytan dediğimiz varlıklar bunlardandır) ile **şeytanlaşmış insanlar** birbirleriyle yardımlaşırlar: *"Ve (Allah) o gün, onları hep berâber bir araya getirecektir. 'Ey cinler (şeytanlar) topluluğu! Şüphesiz ki, insanlardan (inkârcıları) çoğaltmak istediniz!' (denilecek). Onların insanlardan olan dostları diyecek ki: 'Rabbimiz! Birbirimizden faydalandık ve bize takdîr ettiğin ecelimize ulaştık!'"* (En'âm, 6/128)

İnsanlar, cinciler ve büyücüler vasıtasıyla cinlerden faydalanabiliyor, onlar vasıtasıyla başka insanlara zarar verebiliyorlar. (Bu cincilik/büyücülük işlerine **istihbarat teşkilatları** da "**parapsikoloji**" gibi artistik adlar vererek bulaşıyorlar. Merhum **Kadir Mısıroğlu** bir kitabında bazı **MİT'çilerin** de bu işlerle meşgul olduklarını yazmış durumda.)

Cinler/şeytanlar, vesvese vermek suretiyle insanlar üzerinde "zihin kontrolü" denilen olayı gerçekleştirebilmekte, düşüncelerini yönlendirebilmektedirler. Bundan kendilerini koruyabilenler, zikir ehli olup Allahu Teala'yı hatırlayanlardır: *"(Allah'tan) gerçekten sakınanlar (takva sahipleri), kendilerine şeytandan bir vesvese dokunduğu zaman, hatırlayıp derhâl (hakikati) gören kimselerdir."* (A'râf, 7/201)

Bu yüzden **"insan şeytanları" (şeytanlaşmış insanlar)** zikir ehli insanlardan rahatsız olurlar. Bu konuda, dostları olan ve kendileri üzerinde "zihin kontrolü" kurmuş olan şeytanlarından da teşvik ve destek görürler: "… *Ve şüphesiz ki şeytanlar, dostlarına, sizinle mücâdele etmeleri için elbette telkinde bulunurlar. Eğer onlara uyarsanız, muhakkak ki siz de kesinlikle müşrik kimselersinizdir."* (En'âm, 6/121) "*O zaman (Bedir günü) şeytan onlara amellerini süslü göstermiş ve: 'Bugün insanlardan size galip gelecek kimse yoktur ve şüphesiz ben de size yardımcıyım!' demişti….*" (Enfal, 8/48)]

*

Bu tür kehanetler, **istihbarat teşkilatları / gizli servisler** (ve onların yöntemleriyle çalışan örgütler) eliyle de, "**kendini doğrulayan kehanet**" kontenjanınından hayata geçirilebilir.

Bir adamın etrafındaki birkaç kişiyi **tehditle, şantajla veya para ile** satın alabilir ve suikast için kullanabilirsiniz.. Dünyada, üç beş kuruş için her haltı karıştıracak nice insan var!.

Yine, bir salgın hastalığın yayılması için insanların içme suyu kaynaklarına vesaire müdahalede bulunabilirsiniz.

Wikipedia, "Kendini gerçekleştiren kehanet" başlığı altında şunları söylüyor:

> "Amerikalı sosyologlar W. I. Thomas ve Dorothy Swaine Thomas, bu olguyu araştıran ilk Batılı bilim insanlarıydı. … Amerikalı sosyolog Robert

K. Merton, araştırmayı sürdürdü ve "**kendini gerçekleştiren kehanet**" terimini ortaya atan ve "doğru veya yanlış bir inanç veya beklentinin, istenen veya beklenen bir sonucu getirebileceği" fikrini popülerleştiren kişi olarak kabul edilir. Filozoflar **Karl Popper** ve Alan Gerwith'in çalışmaları da bu fikre katkıda bulunmuştur.

"Kavramın erken bir öncüsü Edward Gibbon'un ***Roma İmparatorluğu'nun Gerileyişi ve Çöküşü*** adlı eserinde ortaya çıkar: "Birçok çağ boyunca, kehanet, her zamanki gibi, kendi başarısına katkıda bulunmuştur"."

*

Mucize şöyle olur: Mesela adama, 50 sene önce ölmüş olan babasının mezarını göstermesini söylersiniz. Mezarın başına gider ve adamı diriltirsiniz..

İşte bunu **Hz. İsa** aleyhisselam yapmaktaydı.. Hangi "**zamane peygamberi**" böyle bir mucize gösterebilir?!

Ya da, bir sopayı alırsınız, yere atarsınız ve o, mesela bir aslana dönüşür.. **Hz. Musa** aleyhisselam böyle birşeyi yapıyor, elindeki asayı bıraktığında yılana dönüşüyordu.

[Mucize, peygamberler için **alamet-i farika** konumundadır, bu yüzden, sahte peygamberler mucize kabul edilebilecek olağanüstülükler sergileyemezler.

Fakat, Tanrı olduğunu iddia eden bir kimse, mucize benzeri olağanüstülük gösterebilir. Çünkü, **akıl**, bir insanın Tanrı olamayacağının anlaşılması hususunda **tek başına** yeterlidir. Peygamber içinse böyle bir durum söz konusu değildir. **Akıl** bu konuda tek başına hüküm veremez.

Bu yüzden peygamber, **doğa yasası** denilen doğal düzenlilikleri/adetleri geçersiz kılan işleri **pozitivist/materyalist/maddesel** düzeyde gösterir, sadece **akla** değil, aynı zamanda **duyusal algıya** hitap eder.

Şayet sahte peygamberler de olağanüstülük gösterebilseydi, insanlar peygamberlerin hakikisi ile sahtesini ayıramama konusunda mazur hale gelirlerdi.

Tanrılık iddiasında ise durum farklıdır.]

*

Bu mucizeler, Hz. Musa ile Hz. İsa'nın vefatıyla birlikte sadece anlatılan, nesilden nesile **sözlü ya da yazılı olarak aktarılan rivayetler** olarak kaldı.

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in ***Kur'an*** mucizesi ise "**süreklilik**" özelliği taşıyor.

Yani Rasulullah s.a.s. döneminde ne kadar mucize idiyse bugün de o kadar mucize..

Kur'an, Peygamber Efendimiz s.a.s. döneminde olduğu gibi bugün de tüm dünyaya meydan okuyor, "Yapabiliyorsanız bir surenin (Ki tek satırlık sureler var) benzerini getirin" diye sesleniyor.

Cevap, "**yapay zeka"**lı şu çağda bile "sessuzluk"..

Yapmaları gereken şey, görünüşte çok basit.. Mesela tek satırlık Kevser Suresi'nin başına ya da sonuna aynı **üslup** özellikleri taşıyan ve **konu** bütünlüğü gösteren bir satır eklemiş olsalar, evet tek bir satır, meydan okuyuşa cevap vermiş olacaklar.

*

Diyelim ki bir surenin üslup özellikleri ve konusu zor geldi, elde onlarca kısa sure var, beğenip seçip istediklerini alabilirler..

Fakat kimsede tık yok.

Mesela **Bâkî**, **Kanunî**'nin meşhur gazelindeki beyitlerin başına üçer mısra ekleyerek "tahmîs" (beşleme) yazmış.. Yapmaları gereken şey, buna benzer birşey:

Câme-i sıhhat Hudâ'dan halka bir hil'at gibi
Bir libâs-ı fâhir olmaz cisme ol kisvet gibi
Var iken baht u saâdet, kuvvet ü kudret gibi

Halk içinde mu'teber bir nesne yok, devlet gibi
Olmaya devlet cihânda, bir nefes sıhhat gibi.

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, risaleti kıyamete kadar geçerli son peygamber olduğu için, mucizesi de bitmeyen, tükenmeyen, kesilmeyen, son bulmayan bir mucize.

*

Günümüzde dünya genelinde sayıları 2 milyon civarında olan Kadıyanîler'in (Gulam Ahmed'in peygamberliğine inananların) internet sitesi ise "**Vadedilen Mehdi Hz. Ahmed'in Hayatı**" başlığı altında şunları söylüyor:

"Mirza Gulam Ahmed Hazretleri, 13 Şubat 1835'de (14 Şevval 1250 H.) Hindistan'da Kadiyan adlı köyde doğdu…

"Evinde sakin bir çocukluk geçiren Ahmed, **çok az tahsil** gördü ve on altı yaşındayken evlendi. Sakin uysal huylu ve düşünceye dönük yaratılışından dolayı daha çok küçük yaşlarda dine yönlendirildi. Zamanının çoğunu ***Kuran*** okumaya adar ve babasının malına ve mülküne pek fazla rağbet göstermezdi. **Çocukluğunda bile** ailesi ile ilgili konularda birçok doğru **rüya görerek** herkesi hayrete düşürdü.

"… O daima İslamiyet'in durumunu düşünürdü. …

"Ahmed, İslam dinini müdafaa etmek için ilk önce yerel gazetelerde yazılar yazmaya başladı. **1865'de, Hz. Muhammed (s.a.v.)'i gördüğü bir rüyasından sonra İslamiyet hakkında mükemmel bir kitap yazmaya koyuldu**. "***Berahin-i Ahmediye***" adlı bu kitabın masrafları birçok dindar

Müslüman tarafından karşılandı. İslamiyet'i korumak amacıyla yazdığı bu kitabın **dört cildi** 1879-1884 yılları arasında çıktı ve **büyük yankılar yarattı**. Düşmanları O'nun meydan okumalarının hiçbirisine cevap veremediler.

"Ahmed, **1882'de Allah tarafından gelen bir vahiy vasıtasıyla muslih [ıslahçı, düzeltici] olarak görevlendirildiğini** ve uzun ve yorucu bir işin kendisini beklediğini öğrendi. 27 Ramazan 1884'de Cuma günü "Kırmızı Damlalar" olarak bilinen mucize oldu. **Allah'ın ilahi bir belgeyi imzaladığını gördüğü bir rüyada**, ilahi mürekkep, kırmızı damlalar halinde elbisesinin üzerine damladı. Bundan sonraki dört sene, Arya Samac adlı **Hindular ve Hıristiyanlarla mücadele** ederek geçti. İsa (a.s.)'ın gerçekten vefat etmiş olduğunu ve bir gün tekrar gökten inmeyeceğini ilan etmesi Hıristiyanlarla mutaassıp Müslümanları hiddetlendirdi. …

"Huşyarpur'da, 1886 Şubat ayında **kırk günlük oruç ibadeti ve dualardan sonra**, Allah, kendisine adının yeryüzünün dört bir köşesinde duyulacak bir erkek çocuk ihsan edileceğini **vahyetti**.

"… 1890 yılı O'nun hayatının **dönüm noktası** oldu. Bu tarihte O, Müslümanların nesiller boyunca gelmesini beklediği **Vadedilen Mehdi ve Mesih olduğunu ilan** etti. …

"Ahmed'den mucize istediler. Kendisi niçin ölüleri diriltip geri getiremez, yahut ay ve güneşin yolunu neden değiştiremezmiş? Allah imansızları memnun etmek için varolan tabiat kanunlarını değiştirmez. Dini diriltecekleri yerde böyle "Mucizeler"; hilekarlık suçlamalarıyla kuruntuya, sihire üstü kapalı ve gizli bilgiye meydan vereceklerdir. Ahmed Hazretleri birçok gerçek mucize gösterdi, lakin düşmanları bu mucizeleri göremediler.

> "… Ertesi sene 1897'de İslamiyet'e düşman olan ve iğrenç saldırılarda bulunan Hindu lideri Pandit **Lek Ram, önceden verilen haberlere göre öldü**."

*

Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi, vahdet-i vücud meselesine ***Mevkıfu'l-Akl***'ın üçüncü cildinde geniş yer ayırmış olmakla birlikte, birinci ciltte de kısaca değinmiş durumda.

Ona göre, **vahdet-i vücud** mezhebinin (görüşünün) iddiası özetle şudur: Allahu Teala'nın hakikati "vücud"dan ("varlık"tan) ibarettir, ve her mevcudda var olan şey, (Allahu Teala'nın hakikati demek olan) o "vücud"dan ibarettir, ve de bunun dışında mevcud olan (var olan) herhangi birşey yoktur.

Bu anlayışın muktezası/gereği ise, Şeyhülislam'a göre, bütün mevcudatın (var olan herşeyin) Allah olması, ve âlemin **Alah ile ittihat** etmiş (birleşmiş) bulunmasıdır.

Şeyhülislam buna karşı şunu diyor:

> "Kitabımızın ikinci babının ikinci faslında, âlemin Allah karşısındaki gerçek konumunu beyan etmek istedik, ki o şudur: **Âlem, Allah'ın gayrisidir, O'ndan başkadır (masivallahtır)**, O'nun sonradan olma (hâdis), yani yok iken varettiği mahlukudur (yarattığı şeydir). İslam Kelam alimlerinin tamamının, hatta mutlak anlamda bütün Müslümanlar'ın mezhebi (tuttuğu yol) budur. Bu meselede onlara muhalefet edenler ise **felsefeciler ile vahdet-i vücutçu tasavvufçular**dır. Usuliddin ilmi alanında eser kaleme alan alimler, âlemin sonradan olmuşluğu (hudûsu) meselesini yalnız felsefeciler ile tartışmış ve onların hatalarını ortaya dökmüşler, vahdet-i vücutçulara ayrıca cevap vermeye gerek görmemişlerdir."

(Mustafa Sabri, ***Mevkıfu'l-Akl ve'l-İlm ve'l-Âlem min Rabbi'l-Âlemin ve İbâdihi'l-Murselîn***, C. 1, 2. b., Beyrut: Dâru İhyâi't-Türasi'l-Arabî, 1981, s. 218-9.)

Şeyhülislam özetle şunu diyor:

> "… Vahdet-i vücutçu tasavvufçular Allah hakındaki görüşlerini felsefecilerin fikirleri üzerine bina etmişler, ve bundan dolayı Ehl-i Sünnet ve Cemaat ulemasının akaidinden uzaklaşmışlardır." (***A.g.e.***, C. 1, s. 221, dn. 1)

*

Şeyhülislam **Mısır**'a gidince (gitmek zorunda kalınca), **Ezher Üniversitesi** bünyesinde faaliyet gösteren ulemanın ve onlardan etkilenen çevrelerin dine bakışlarının Batı'daki moda yaklaşımların etkisi altına girmiş olduğunu görmüştü.

Buna bağlı olarak "**akıl**" yerine "**kalb/gönül**" ve "**maneviyat**" vurgusu yapmakta, **"modern" bilimin** saldırısı karşısında zayıflayan inancın ancak (Batı'daki dindarlar gibi "**gönül**" vurgusu yapan) tasavvufî bir yaklaşımla korunabileceğini savunmaktaydılar.

Bu noktada **müteşerrî (Şeriatçı) bir tasavvuf** anlayışı yerine vahdet-i vücutçu ve dolayısıyla felsefî nitelikte bir (Eski Yunan'ın mirası) Tanrı ve âlem/evren/kâinat düşüncesini savunmak onlara cazip gelmekteydi.

Çünkü vahdet-i vücutçu anlayış, hem kendilerini Batılı **filozoflar ayarında** derin ve ince düşünceli adamlar gibi görmelerini sağlıyor, hem de sıradan insanlardan (avamdan) farklı **seçkinler (havass)** olmanın hazzını yaşamalarına imkan veriyordu.

Merhum **Elmalılı** Muhammed Hamdi Yazır Hoca, Bakara Suresi'nin münafıklarla ilgili 13'üncü ayetini *("Onlara: 'Siz de insanların îmân ettiği gibi îmân edin!'*

denildiği zaman: 'Biz, sefihlerin (beyinsizlerin) îmân ettiği gibi mi inanırız?" derler. Dikkat edin, hiç süphesiz sefih olanlar ancak kendileridir, fakat bilmezler") tefsir ederken bu "havass"lık hevesine şu şekilde değiniyor:

> "... Demek ki, iman hususunda münafıkların, şüphecilerin saplandıkları özel fikir, **imanın insan için bir tuzak olması** ve buna göre sırasında yalnız **halkı gemlemek için kullanılması** noktasında toplanır ve bunun için **kâfirlerle beraber yaşamak imkânını gördükleri zaman, imanın lafından bile sıyrılırlar**. Mü'minler içinde yaşamaya mecbur kaldıkları zaman da imandan bahsederler. Lâkin **havassın (seçkinler) imanıyla** halkın imanı arasında zaruri bir fark ve yükselme bulunacağı davasından vazgeçmezler. Halbuki İslâm dininin teklif ettiği imanın şartları, hak ve gerçeğin en genel ve en kapsamlı esas çizgileri olduğu için, **imanın aslında ve şartlarında seçkinler ve halk farkı bahis konusu olamaz**. Bu fark, o imanın amellerinde ve kemalinin derecelerinde bahis konusu olabilir. Genel prensiplerde eşitlik başka, bunda ilerleme meselesi yine başkadır. Halbuki şüpheciler, **imanın esasını, kalbin saflığını, ihlası budalalık saydıklarından** müminlere, aldatılmaya hazır, safdil, budala gözüyle bakarlar. Fakat Allah Teâlâ buyuruyor ki: 'Şunu muhakkak biliniz ki, beyinsiz, budala, ancak o münafıkların kendileridir, fakat bilmezler.' Gerçi onlar kendilerini, ilim ve bilgi ile herkesten yüksek görmek isterlerse de, onların ilim ile ilgileri yoktur...."
>
> (Elmalılı M. Hamdi Yazır, ***Hak Dini Kur'an Dili***, C. 1, sad. İsmail Karaçam ve diğerleri, İstanbul: Azim Dağıtım, s. 212.)

*

İşte, Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi'nin ***Mevkıfu'l-Akl***'da yapmak istediği şey bu: Sahte tasavvufçuların **cahilce irfan hikayelerinin** ve özellikle de vahdet-i vücutçuluğun batıllığını göstermek.

Mısırlı yazarların konuyla ilgili iddialarına cevap sadedinde şunları söylüyor:

> "Lakin Ahmed Emin Bey, … **Allah'ın varlığının bilinmesi** hususunda … (özellikle **aklı** esas alan) **Kelam ilmine** halef (yerini alacak varis) olarak (keşf ve ilham pazarı) **tasavvufu** gösteriyor. **İlim**den ziyade **amel, ihlas ve nefs terbiyesi** demek olan tasavvufun, Kelam ilminin **mütemmimi (tamamlayıcısı)** olması gerekirken, onun yerine geçecek (onu devreden çıkaracak, geçersiz hale getirecek) bir şey olarak gösterilmesini ben kabul edemem. Bu çirkin icat, daha önceleri eski **gulat-ı sufiye (tasavvufçuların had bilmeyenleri)** tarafından da ortaya atılmıştı.
>
> "Bu kitabın giriş bölümünde şunu demiştim:
>
> " '*Osmanlı Devleti'nin çöküşüyle birlikte İslam'ın **kılıç kuvveti** ortadan kalktı. Bu fetret devrinde Mısır'a hicret edince İslam'ın **ilim kuvvetinin** de can çekişmekte olduğunu gördüm.'* Bunu derken kastettiğim ilimlerin başında **Kelam** geliyor. Bu yüzden, Kelam ilmini ve onun delillerinin dayanağı olan **aklı** savunmak benim için bir borçtur. …
>
> "Müslümanlar'ın dindarlıklarının zayıflaması, süphelerin bilgi arayışı içindeki insanların kalplerini kaplaması, hatta dinsizliğin imana galip gelmesi, müslüman Doğu'da, Batı'nın **modern bilim** aracılığıyla Doğu'nun dinine savaş açmasıyla başladı. Batılılar [kendi dinlerine bakarak] dindeki bilimsel yönleri zayıf buldular ve İslam ülkelerindeki taklitçi avaneleri onların bu kanaatlerini [İslam'a uyarlayarak] hemen tasdik ettiler. Batı dinsizliğinin Doğu'da yayılması, onların yegane istila vasıtası olan **modern bilimin** ortaya çıkması yüzünden oldu, Doğu'da son yüzyıllarda tasavvufun zayıflamış olması nedeniyle değil.
>
> "Batı'nın **modern bilimi**, İslam'ın uzun asırlar boyunca dayanmış bulunduğu **bilimsel** delillere karşı savaş açtı, tasavvufa değil. Çağın insanlarının çoğunun zihinlerine dinsizlik, Batı'nın **modern**

biliminin Kelam ilminin bilimsel delillerine karşı açtığı savaş yüzünden girmiş bulunuyor. Bundan dolayı karşı saldırının aynı yönden yapılması, savaş açılan cephede gerçekleştirilmesi gerekir. Yani savaş, (nasıl başladıysa öyle devam etmeli) iki bilim (İslam'ın **Kelam ilmi** ile Batı'nın **modern bilimi**) arasında yaşanmalıdır, İslam'da aralarında çatışma bulunmayan bilim ile psikolojik halet (tasavvufî hissiyat, mistik heyecan, maneviyat) arasında değil.

"Doğu'daki Batı'ya öykünen çağdaş çömezler, Batı dinsizliğinin dinlere karşı, **duyularla algılanmayan hiçbir şeye inanmayan (pozitivist) modern bilim** vasıtasıyla harp ettiğini gördüler ve modern bilim ile dinsizliğin safında yer aldılar. Daha sonra ise bunlardan bazıları, Batı'daki hristiyan dindarların, dinlerini aklın ve bilimin pençesinden kurtarmak için **maneviyatçılığa (mistisizme, spiritüalizme, ahlâk ve gönül vurgusuna)** yapıştıklarını görünce, onları taklid ederek dine yanaştılar. Fakat bu taklitçiliklerinin bir sonucu olarak **aklı ve ilmi küçümsediler**. Buna bağlı olarak, dinsizlikle olan savaşımızda silahımız durumunda bulunan Kelam ilmini de, **akıl ve mantık** üzerine kurulu olduğu için aşağıladılar.

"Halbuki, böylesi bir maneviyatçılığın ilmî değeri, **taassub (bağlılık ve adanmışlık)** değerinden ibarettir [Taassub, asabe ve asabiyet kelimeleriyle aynı kökten geliyor] ve akıl ve mantığa karşı hüccet olamaz. Bizim ise bu meselede ne böylesi bir maneviyatçı taassuba ne de bu bağlamda tasavvufa ihtiyacımız vardır. Dinsizlik karşısında dindarlığı savunma hususunda böylesi bir çareye başvurmamız gerekmediği gibi, İslam ile diğer dinler arasında bu türden (maneviyata, gönle önem verme anlamında) bir yakınlık kurmaya da gerek yoktur. Tasavvufa ancak İslam dahilinde, nefsi onun ahkâmıyla amele yöneltmek hususunda, **usuluddîn** olan **Kelam** ilmi ve onun bir dalı olan **Fıkıh** sayesinde daha önce inanç ve fikir müslümanı olmuşken artık amel müslümanı olacak şekilde nefsi terbiye için ihtiyaç

duyarız (yoksa onun vasıtasıyla Batı'nın modern biliminin saldırısını savuşturmak için değil)."

(Mustafa Sabri, C. 1, s. 261-3.)

*

Hiç kuşkusuz, vahdet-i vücutçu bir Allah inancı, protestanı ve katoliği ile bütün bir hristiyan dünyasının takdirine mazhar olma istidadına sahip..

Çünkü, Allahu Teala'ya (**Meryem**'den olma) **bir çocuğun babalığını** yakıştıran çirkin manyaklık, bir ayet-i kerimede geçen "**Attığın zaman sen atmadın…**" ifadesinden hareketle Halik ile mahlukatını aynı "vücud" çuvalının içine tıkan manyaklıkta, Allah Celle Celalühu'yu "İsa'ya baba yapma" potansiyelini görecektir.

GAYB, KEŞF, KERAMET, ŞİRK VE TASAVVUF

1991 ya da 1992 yılıydı.. **Prof. Dr. Mahmud Esad Coşan hoca**, cuma namazlarını Süleymaniye Camii'nde kılmaya başlamıştı.

Orada cuma namazı öncesinde vaaz eden kişi ise **Prof. Abdülaziz Bayındır**'dı.. Açıkça isim vermese de, vaazlarında Esad Efendi'yi ve onun tasavvufî görüşlerini, keramet anlayışını vs. hedef almaya başlamıştı.

Vefa Yayıncılık Genel Müdürü Kemal Yavuz Ataman'la birlikte **Halil Günenç** hocanın Fatih Camii yakınlarındaki evine gidip tasavvuf konulu bir röportaj yapmıştık ve ***İslâm Dergisi***'nde yayınlamıştık.. Yanlış hatırlamıyorsam bunu isteyen, Esad Efendi'ydi.

Röportaj için Halil Günenç hocaya gitmemiz sebepsiz değildi, o, ilmini ve faziletini herkesin teslim ettiği saygın bir alimdi.

*

Esad Efendi, **Mehmed Zahid Kotku** rh. a.'in kitaplarının başına konulmak üzere onunla ilgili bir tanıtım yazısı kaleme almıştı ve orada şu ifadeler yer alıyordu:

> "**İnsanın kalbinden geçirdiğini bilir**, gelenin sormadan cevabını verir, istemeden ihtiyaç sahibinin muhtaç olduğu şeyi bağışlardı. **Gönüllere ve rüyalara tasarrufu vardı.** Bereket gittiği yere yağar; bolluk onunla beraber gezer, en hücrâ, en kıtlık yerde o gelince nimet dolardı. Beraberinde seyahat edenler, tevafuklara, tecellilere, maddî ve mânevî hallere ve ikramlara şaşar, hayretlere düşerler, parmaklarını ısırırlardı."

Abdülaziz'in diline doladığı ifadeler bunlardı.. Bu konuda yalnız olmamakla birlikte itirazını yüksek sesle dile getirebilen oydu.

Gerçekte, **Halil Günenç** hocanın da bu meselede Abdülaziz'den pek farklı düşünmediği söylenebilirdi. Çünkü, anlaşılır bir dille soru-cevap şeklinde yazmış olduğu özlü ve değerli meşhur eserinde bir soruya şöyle cevap veriyordu:

> "**Soru:** Bazı kimseler salih bir zata intisab ederek dersine devam ediyorlar ve … '**Hocamız ne yapsak halimize vakıf olup bilir**' diyorlar. Böyle bir inanç doğru mudur?"
>
> "**Cevap:** Salih bir zatın dersini dinleyip terbiyesini almak güzel bir şeydir. Ancak kişilerin derece ve makamlarını bilen Allah Teala olduğu için mensup olduğu zatın makamını ta'yin etmek ve tahminî olarak **'Falan zat kutb-ı zamandır veya gavsdır' demek doğru değildir**. Bir şey hakkında ayet, hadîs varid olmamış ve icma-ı ümmed de yoksa onun hakkında hüküm yürütmek hele '**Falan zat halimize ve kalbimizden geçeni biliyor**' demek asla caiz değildir. Bunun küfür olduğunu söyleyenler de vardır. ***Mültekâ***'nın şerhi şöyle diyor: 'Bir kimse şeyhlerin ruhu hazırdır, bilir' demekle kâfir olur.' (***Mecme'u'l-Enhûr***, C. 1, s. 699.)
>
> "Peygamber (sav) fahr-i kainat olmakla birlikte gaybı bilmezdi. Birçok zaman bir mesele sorulduğunda hakkında vahiy gelmemiş ise cevap vermezdi. Bizzat ***Kur'an-ı Kerîm***, onun gaybı bilmediğini ifade ediyor: '*Görünmeyeni (gaybı) bileydim, daha çok iyilik yapardım*.' (A'raf Suresi, 188)
>
> "Tahminî olarak herhangi salih bir kimse için makam ta'yin etmek caiz değildir: '*Hakkında bilgin olmayan şeylerin peşinde gitme.*' (İsra, 36)"
>
> (Halil Günenç, ***Günümüz Meselelerine Fetvalar***, C. 1, 2. b., İstanbul: İlim Yayınları, 1992, s. 97-8.)

*

Esad Efendi, 13 Kasım 1992 (1993 değil) tarihinde akşam Süleymaniye Camii'nde **Mehmed Zahid Efendi'yi anma programı**nda bu meseleye şu şekilde değinmişti:

> Birkaç cümleyle hocamızın ahlak ve şemailini, hayatına dair bilgileri anlatmıştım. Ondan sonra bu anlattığım, **yazdığım sözlerin bazıları**; **akılcı**, genç, böyle eskiyi tanımaz, dini ahkâmı kendi kafalarıyla asıp keser, kesip biçer, kesin kararlar verir, reddeder, inkâr eder. Böyle taife içinde bazı kimseler **şiddetle reddettiler**, **karşı çıktılar**. Onu anlatmak istiyorum burada.
>
> Şöyle **yazmıştım ki, "insanın kalbinden geçenleri bilir,** kendisine ziyarete gelenin kalbindeki soruyu sormadan cevaplandırır. İstemeden ihtiyaç sahibinin muhtaç olduğu şeyi bağışlardı. **Gönüllere ve rüyalara tasarrufu vardı**, bereket gittiği yere yağar, bolluk onunla beraber gezer, en ücra, en kıtlık yerde o gelince nimetler dolup taşardı".
>
> Ben bunları bir kuru medih olarak yazmadım. Ama bunları kabul edemeyen kardeşler de böyle bir zatı tanımadılar. **Akıl** çok küçük bir vasıta, sığ. Yani ancak yerde yürüyor, havalara uçmuyor. Maverâya gidemiyor. Ancak tıpış tıpış yerde yürüyebiliyor, anlayamadılar. **İnsanın kalbinden geçenleri bilirdi. Tabii, bunun karşısında "gaybı Allah bilir" diyorlar.**
>
> **Kürsüde elini yumruklayıp "gaybı Allah bilir" diyorlar.** Amenna ve saddakna. Gaybı Allah bilir ama Allah'ın bildirdiği de bilir. **Allah bir şeyi bir kuluna bildirdi mi o da bilir**. Sonra kul, bu nevafil [nafileler, farz ve vaciplerin dışındaki ibadetler] diye bir hadiseyi, hadisi şerifte Peygamber (SAS) bildiriyor.
>
> *"İbadet ve taatle nafile ibadetlerle iyi bir kul olarak bir insan Allah'a vazifelerini güzel yapınca Allah onun gören gözü olur, söyleyen dili olur, işiten kulağı olur, tutan eli olur, yürüyen ayağı olur."*

Yani **her şey olağanüstü** olur.

Yani Allah ona **her şeyi** gösterir, duyurur, söyletir, yaptırır, muktedir kılar. Uzak mesafelere **tayy-i mekanı** nasip eder demek tabii.

Şimdi bunun misalleri benim yaşadığım şeyler. Mesela ben yanında oturdum, **kalbimden bir şey geçiriyorken, hatırlıyorum, hiçbir şey söylemeden "öyle şey olur mu?" diye o aklımdan geçirdiğim fikri söylediğini biliyorum**. Vaaz verirken dinleyen bir insanın kalbinden geçirdiği bir şeye "hayır! Öyle düşünüyorsun ama şu şöyledir" dediğini biliyorum. Camiden çıkarken arkasından yürüyen bir insanın, hocaya şunu sorsam, şöyle desem, böyle desem diye arkasından giderken dönüp tebessüm edip cevabını verdiğini biliyorum.

Demek ki gönülden geçenleri bildiğini **hâdiselerle biliyorum** da onun için yazdım. Yani misalleri çoktur. Burada hocamızı tanıyan, bu gibi olayları yaşayan sanırım çok kimse vardır veya yaşlı olanlar gelememişse bile onlara sorulabilir. Kalbinden geçenleri **Allah'ın bildirmesiyle** biliyordu. Şahidim, şehadet ederim.

Sonra, gelen misafirin sormadan cevabını verirdi. Sonradan o itiraf ederdi." Ya şunu soracaktım. Hocam hiç sormadan cevabını verdi. Ve yahut tam kalabalıkta vaazda arka tarafta gönlümden şu soruyu geçiriyordum, onun cevabını verdi" diye. Evliyâullahda bu hal çok görülür. **Başkalarında da görülür.** Yani Allah'ın **kullarına bahşettiği** hoş hallerden birisidir.

Gelenin sormadan cevabını verirdi. İstemeden ihtiyaç sahibinin muhtaç olduğu şeyi ona bahşederdi.

(https://akra.media/Medya/MedyaDetay/6054/?share=m6054)

*

Esad Efendi rh. a.'in bu sözleri üzerinde durmakta fayda var.

Bu meseledeki itirazlar, Esad Efendi'nin dile getirdiğinin aksine, **insan aklının** yetersizliğinden değil, itirazda bulunanların akıllarının yetersizliğinden, yani akıllarını yeterince kullanamamalarından kaynaklanıyor.

Çünkü **akıl,** olağanüstü diye adlandırılan söz konusu durumların **"vacip (zorunlu)"** veya **"muhal (imkânsız)"** olduğunu değil, **"mümkün"** olduğunu söyler.

Burada akla değil, **"âdet"e (süregelene, alışılmış olana, tabiattaki olağan akışa)** aykırılık vardır.

Mesela bizim bir insanın havada ya da su üstünde yürümesini olağanüstülük kabul etmemiz, bu durumun "**âdeten**" insanlarda görmediğimiz birşey olmasından kaynaklanır. Şayet Allahu Teala insanı bu özellikleri taşır şekilde yaratsaydı ve çocukluğumuzdan itibaren insanları böyle tanısaydık bu bize olağanüstü görünmezdi, tam aksine sadece yürüyebilen insanları "sakat, özürlü ya da engelli" kabul ederdik.

Bu tür olağanüstülüklere itiraz edenler, **beş duyu** algılarına dayanan **tecrübe, deneyim ve gözlem**lerinden hareketle **"akla aykırı" bir genelleme** yaparak söz konusu hususlarda "**muhal**" hükmünü veriyorlar.

Evet, burada akla aykırılık, itirazcıların dağarcığındaki kusur.. Tutup onlara kızarak "akl"ı mahkum etmek gerekmez.

Tasavvufçuların ya da tasavvufî çevrelerin **Kelam ilmi**nden nasipsizliğinin yol açtığı hasarlardan biri bu.

*

Bu meselede Esad Efendi'nin payına düşen hata, yaşadığı olaylardan hareketle **aşırı genellemeler** yapmış olması ve kanaatlerini "**mutlak**" ifadelerle aktarmış olması.

*"**İnsanın kalbinden geçirdiğini bilir**, gelenin sormadan cevabını verir, istemeden ihtiyaç sahibinin muhtaç olduğu şeyi bağışlardı"* demek yerine şöyle yazsaydı daha iyi olurdu:

"İnsanın kalbinden geçeni biliyormuş gibi konuştuğuna, birşey sormak isteyenin sorusuyla ilgili olarak sorulmadan bilgi verdiğine, muhtaç insanlara o kimseler ihtiyaçlarını dile getirmeden yardım ettiğine şahit olunuyordu."

Esad Efendi'nin kullandığı "**mutlak**" ifadeler, sanki **her zaman herkesin** kalbinden geçeni bilirmiş gibi bir anlamı içinde barındırıyor. Bu yüzden hatalı.

(Burada **gözlem**lerden hareketle **istikra/tümevarım** yöntemiyle verilen bir "hüküm" var. Böylesi hükümlerin ancak "**zan**" ifade edebileceği, **Seyyid Şerif Cürcanî**'nin ***Şerhu'l-Mevakıf***'ında çok güzel bir şekilde izah ediliyor. Batı'da **Hume-Popper** geleneği bu noktaya dikkat çekmiş durumda.)

*

Gaybı **Allah'ın bildirmesiyle** bilmeye gelince..

Bu, **gaybı bilme** değildir.. **Bildirileni** bilmedir.. Gaybdan bildirilen kadarını bilen insan, gaybı yine bilememe durumundadır:

> "De ki: 'Size, 'Allah'ın hazîneleri benim yanımdadır!' demiyorum; **gaybı da bilmem**; size, 'Şübhesiz ben bir meleğim' de demiyorum! Ben ancak **bana vahyolunana** tâbi' olurum.' De ki: 'Kör ile gören bir olur mu?!' Hiç düşünmez misiniz?!" (En'âm, 6/50)

Gören kişi, körün görmediği şeyleri görür, bilir, fakat bu, onun gaybı bilmesi anlamna gelmez.

Bazı kişiler, "görme" kabilinden "**ilham**"a mazhar olabilirler. Görmeyi yaratan da, ilhamı nasib eden de Allahu Teala'dır. ***Sahîh-i Müslim***'de şu rivayet yer alıyor (Diğer kaynaklarda da benzer sahih rivayetler var):

> "Sizden önceki ümmetler içinde **muhaddes olan (hads/sezgi sahibi)** kimseler vardı. Eğer benim ümmetimden böyleleri olacaksa, muhakkak Ömer ibn Hattâb onlardan biridir."
>
> (Bkz. Abdullah Usame Korkut, "Hz. Ömer'in 'Muhaddes' Olduğunu Bildiren Rivayetin Sened ve Metin Bakımından Tahlili", ***Danişname Beşeri ve Sosyal Bilimler Dergisi***, Sayı: 2, Mart 2021, s. 211-240.*)*

Buradan anlaşılabileceği gibi, gaybın yalnız Allahu Teala tarafından biliniyor olması, kulları arasında muhaddes (sezgi sahibi, ilham olunan) kimseler bulunmasına engel değildir.

Gaybı bilmeyi Allahu Teala'ya tahsis için muhaddesliği inkâr etmek yanlış olduğu gibi, **muhaddeslik** demek olan ilhama mazhariyeti ("Allah'ın bildirmesi" kaydı getirerek de olsa) **neredeyse gaybı bütünüyle bilme** katına çıkarmak da yanlıştır.

*

Bediüzzaman'ın şu ifadeleri önemli:

> "BEŞİNCİ ASIL: اِنَّ فِی اُمَّتِی مُحَدَّثُوْنَ [Muhakkak ki ümmetimde muhaddes kimseler vardır] yani مُلْهَمُونَ [ilham olunanlar] sırrınca, bazı **ehl-i keşif ve ehl-i velayet** olan muhaddisîn-i muhaddesun ilhamlarıyla gelen bazı maani, hadis telakki edilmiş. Halbuki **ilham-ı evliya, bazı arızalarla hata olabilir**. İşte, bu neviden bir kısım **hilaf-ı hakikat** çıkabilir."

(***Sözler***, Yirmidördüncü Söz, Üçüncü Dal)

Burada birkaç noktaya dikkat çekmek gerekiyor.

Birincisi, bir kimsenin muhaddesûndan olması, kendi iddiasıyla sabit olmaz.. **Hz. Ömer**'in öyle olduğu kesindir, çünkü hakkında ihbar-ı nebevî var.. Kendi kendine gelin güvey olup muhaddesûnluk iddia edenlerin neredeyse hemen hepsi **şarlatan ve din istismarcısı**dır, insanların saflıklarından yararlanmaya çalışan sahtekârlardır.

Mesela **Kadıyanîliğin** kurucusu **Gulam Ahmed**:

> "… taraftarlarından Mevlevî Abdülkerîm onun için "nebî" ve "resul" sıfatlarını kullandı (1901). Bağlılarından bazılarının itirazına rağmen Gulâm Ahmed, karşı çıkmadığı bu sıfatla ilgili olarak çok farklı yorumlarda bulunup kendisinin "yeni bir kitap getiren kişi" anlamında bir peygamber olmadığını, nübüvvetinin "Allah'ın has ve seçilmiş bir kulu" mânasında değerlendirilmesi gerektiğini, bu noktada nebîliğinin velâyet nuruna sahip bulunması sebebiyle mecazi anlamda zıllî (gölge) ve burûzî (yeniden belirme) biçiminde anlaşılabileceğini, ayrıca **Allah tarafından kendisine haberler ilham edilmesi açısından "muhaddes" olduğunu** ifade etti."
>
> (Ethem Ruhi Fığlalı, "Kâdiyânîlik", ***TDV İslâm Ansiklopedisi***)

Bu soytarı "peygamber" olduğunu iddia etmeseydi, bunun yerine kendisini "**elmas kerpiç**" filan diye takdim etseydi, muhtemelen, şahsını "**altun kerpiç**" diye pazarlayan **zampara şarlatan İbn Arabî** gibi yüceltilecek, büyük bir velî kabul edilerek her zırvasına bir **tevil ve hikmet boncuğu** takılacaktı.

("**Süt taşınca kaymağı gider**" diyen **Mehmed Zahid Efendi** daima halini gizlemiş, hiçbir zaman keşf u keramet, kemal ve makam iddiasında bulunmamıştır. Hiçbir kitabında ya da sohbetinde kendisini yücelten bir ifade kullanmış değil.. Sıradan bir köy imamı gibi görünmeye razı olmuş mübarek bir zat.)

*

Evet, bir kimsenin muhaddesliği için onda birtakım olağan üstü ya da dışı (harikulade) özellikler bulunması gerekli de, yeterli de değildir.

Nitekim **Hz. Ömer** hakkında rivayet edilen keşf u keramet bir ikiyi geçmiyor.

Ayrıca, muhaddesûndan olmak, söz ve işlerinde hiç hataya düşmemek, herşeyi bilmek anlamına da gelmez.

Hz. Ömer, Hudeybiye Antlaşması sırasında yanlış değerlendirmeler yapmış, sonradan bundan büyük pişmanlık duymuştur. Ridde olaylarının başlangıcında yaptığı teklif de Hz. Ebubekir tarafından uygun bulunmamıştır. Mehir meselesinde bir hanımın onun hatalı fetvasını düzeltmesi olayı da meşhurdur.

Hz. Ömer'in durumu bu olunca başka insanların halinin ne olacağı tahmin edilebilir. İsterse muhaddesûndan olsun..

*

Gönüllere ve rüyalara tasarruf meselesine gelince..

"Bunu Allah'tan başkası yapamaz, başkaları için böyle bir iddiada bulunmak **şirk**tir" diyen kişinin **zır cahil** olduğu anlaşılır.

Çünkü rüyalara tasarruf işi şeytanların (cinlerin) elinden geliyor. **Kâbus (karabasan)** dediğimiz şey, bu.. Rahmanî rüyalar yanında **şeytanî rüya**lardan da bahsediliyor olmasının nedeni de yine bu.

Ayrıca şeytanın **gönüllere tasarrufu** da var, **vesvese** veriyor.. Hatta şeytanlar/cinler insanların bazen gönlünü ve kafasını tümden istila edebiliyorlar.

Ancak, **Mehmed Zahid Efendi** gibi salih zatların gönüllere ve rüyalara tasarrufundan söz etmek gereksizdir.. Her insanın başka insanların gönülleri

üzerinde gayet doğal ve sıradan çeşitli yollarla tasarrufta bulunması mümkündür.. Bir cinci de, cinleri vasıtasıyla bazı insanların rüyalarına müdahale edebilir ve böylece onların rüyaları üzerinde tasarrufta bulunabilir.

Usta bir **hatip**, belagat ve fesahat sahibi bir ş**air**, nutuk ve şiirleriyle insanlar üzerinde tesir meydana getirdiğinde gönüller üzerinde tasarrufta bulunmuş olur.

Bu tasarrufun bir başka vasıtası müziktir.. **Müzik** vasıtasıyla insanların gönülleri üzerinde tasarrufta bulunulur, yani gönüller müzikten etkilenir.

Psikolojik savaş ve **algı operasyonu** dediğimiz şeyler de insanların zihinleri ve gönülleri üzerinde tasarrufta bulunma demektir.

Ancak bu tür "tasarruf"lar öyle kuralsız ve sınırsız da değillerdir.. Öyle olur ki salih bir zat, en yakınındaki insana bile tesir edemeyebilir.. **Hz. Peygamber** sallallahu aleyhi ve sellem, amcası **Ebu Talib**'in müslüman olmasını çok istiyordu, fakat onun gönlü üzerinde bir tasarrufta bulunamadı.. **Hz. Nuh** aleyhisselam, ulu'l-azm bir peygamberken hanımına ve oğluna tesir edemedi.

Evet, gönüllere ve rüyalara tasarruf söylemi için **şirk** yakıştırması yapmak ve bu tür şeyleri inkâr etmek zır cehalettir, fakat insanlara "**mutlak**" (kayıtsız ve şartsız) olarak bu tür özellikler atfetmek de yanlış olur.

*

Esad Efendi'nin, Mehmed Zahid Efendi hakkındaki sözlerini teyid için nevafil ile ilgili **kudsî hadîsi** aktarması da uygun olmamış:

> "İbadet ve taatle nafile ibadetlerle iyi bir kul olarak bir insan Allah'a vazifelerini güzel yapınca Allah onun gören gözü olur, söyleyen dili olur, işiten kulağı olur, tutan eli olur, yürüyen ayağı olur."

Hadîs şöyle:

"Kim benim veli kuluma düşmanlık ederse, ben de ona harp ilan ederim. Kulumu bana yaklaştıran şeyler arasında en çok hoşuma gideni, ona farz kıldığım (aynî veya kifaye) şeyleri eda etmesidir. Kulum bana nafile ibadetlerle yaklaşmaya devam eder, sonunda sevgime erer. Onu bir sevdim mi artık ben onun işittiği kulağı, gördüğü gözü, tuttuğu eli, yürüdüğü ayağı (aklettiği kalbi, konuştuğu dili) olurum. Benden bir şey isteyince onu veririm, benden sığınma talep etti mi onu himayeme alır, korurum. Ben yapacağım bir şeyde, mümin kulumun ruhunu kabzetmedeki tereddüdüm kadar hiç tereddüte düşmedim: O ölümü sevmez, ben de onun sevmediği şeyi sevmem." *(**Buhârî**, Rikak 38.)*

Bu hadîsten, Allahu Teala'nın velî kuluna olağanüstülükler vereceği anlamı çıkmaz.. Öyle olsaydı, **ashab**ın hepsinde birtakım olağanüstülükler bulunması gerekirdi.

Prof. İbrahim Canan, ***Kütüb-i Sitte Tercüme ve Şerhi***'nde konuyla ilgili olarak şunları söylüyor:

"Hadiste açıklama gerektiren bir husus, **Allah Teala Hazretlerinin kulun kulağı, gözü, eli, ayağı, kalbi vs. olması meselesidir. Evet, bu nasıl olur?** Meseleye değişik açılardan izah getirilmiştir:

"a) Bu bir temsildir, zahiri murad değildir. Manası şu olmalıdır: **"Benim emrimi tercihte ben onun gözü ve kulağı oldum. O taatimi sever, bana hizmeti tercih eder, tıpkı bu organlarını sevdiği gibi."**

"b) Mana şudur: **"O kulum, her şeyiyle benimle meşguldür. Beni razı etmeyecek şeye kulak vermez, gözüyle de sadece emrettiğime bakar..."**

"c) Mana şudur: **"Ben, ona gözüyle ve kulağıyla ulaşacağı maksadlar kılarım."**

“d) "Ben ona, düşmanına karşı yardımda tıpkı gözü, kulağı eli, ayağı gibi oldum."

“e) Fâkihânî demiştir ki: "*Bana öyle geliyor ki bu hadiste mahzuf bir ibare var. Takdiri şöyledir:* ***"Ben, işittiği kulağın koruyucusu olurum da dinlenmesi helal olmayan şeyi dinlemez, gözünü ve diğer organlarını da öyle korurum."***

“f) Fakihani ve İbnu Hübeyre'ye göre mana şöyledir: *"Öncekinden daha ince bir başka mana da muhtemeldir; bu da* ***"kulağı"*** *ibaresinin manasının* ***"işittiği şey"*** *demek olmasıdır. Zira Arapçada mastar, meful manasına kullanılır. Bu durumda hadisin manası şöyle olmak gerekir:*

"O benim zikrimden başka bir şey işitmez. Kitabımın tilavetinden başka bir şeyden lezzet almaz, bana münacaattan başka bir şeyle ünsiyet edip teselli elde edemez. Benim melekutumun acaiblerinden başka bir şey de tefekkür etmez. Ellerini ancak benim rızamın bulunduğu şeye atar, ayağı da böyle."

“Hattâbî der ki: *"Bunlar misallerdir. Maksud olan mana ise: "Kulun, bu azalarla mubaşeret ettiği işlerde Allah'ın ona yardımı ve o ameller hususunda muhabbetin onun için kolaylaştırılmasıdır. Bu da maddi organlarını korumakla, kişiyi Allah'ın hoşlanmayacağı şeyleri kulağıyla dinlemekten, Allah'ın yasak ettiği şeylere gözleriyle bakmaktan, helal olmayan şeye eliyle yapışmaktan ayaklarıyla batıla gitmekten korumak suretiyle, onu Allah'ın memnun olmayacağı şeylere düşmekten korumaktır..."*

“Hattâbî, ayrıca Allah'ın kulu sevmesi halinde, hoşlanmayacağı şeyden kulu nefret ettirerek onu yapmasına mani olacağını ilaveten belirtir.

“g) Yine Hattâbî'ye göre: *"Bu hadisten murad, duaların süratle karşılık görüp, talepte netice alındığını ifade etmektir. Çünkü, insan mesaisinin hepsi bu sayılan organlarla yapılır. Bazıları, -kaydedilen mütâlaadan alınmış olarak- şöyle demiştir: "Bu hadis, nafileleri işleye işleye insan öyle bir mertebe kazanır ki, artık onun organlarının hepsi Allah yolunda ve Allah'ın rızasına uygun şekilde hareket etmeye başlar."*

“Beyhakî ***Kitabu'z-Zühd***'de Ebu Osman el-Cizi'den naklen şu yorumu kaydeder: *"Hadiste Cenab-ı Hak: **"Ben, kulumun kulağıyla ilgili dinlemedeki, gözüyle ilgili nazardaki, tutmayla ilgili eldeki, yürümeyle ilgili ayaktaki ihtiyaçlarını süratle görürüm."** buyurmaktadır.”*

*

Evet, hadîsin olağanüstülüklerle bir ilgisi yoktur.

Fakat Esad Efendi, hadîsteki ilgili ifadeleri aktardıktan sonra şunları diyor:

> “Yani **her şey olağanüstü** olur. Yani Allah ona **her şeyi** gösterir, duyurur, söyletir, yaptırır, muktedir kılar. Uzak mesafelere **tayy-i mekanı** nasip eder demek tabii.”

Ne yazık ki, böyle demek değil..

Herşey (evet, herşey) olağanüstü olur diye birşey yok..

Ashabın hayatında ne kadar olağanüstülük var?. Kaç tane kerametleri anlatılıyor?.. İçlerinden bir iki tanesi hariç hiç.. O bir ikiden de bir iki keramet nakledilebiliyor.

Buna göre, **Mehmed Zahid Efendi**’nin de **tayy-ı mekân**dan nasiplenmiş olması gerekiyor.. Halbuki hayatında böyle birşey yok.

Esad Efendi yalan söyleyecek biri değil, elbette anlattığı türden olaylara şahit olmuştur, fakat bundan hareketle genelleme yapması yanlış.. **Mehmed Zahid**

Efendi'nin de keramet sahibi mübarek bir zat olduğu inkâr edilemez.. Fakat bu, her anının "keramet"li olmasını gerektirmez.

Aşırılaşan herşey zıddına inkılab eder derler. Bu aşırı kerametçilik, içinde barındırdığı mantıksızlıklar ve çelişkiler yüzünden keramet inkârcılarının işini kolaylaştırıyor.

*

Bu aşırılık, **Abdülaziz** gibi **akılcılık** taslayan fakat **aklı kıt** şahısların kerameti tümden reddetme aşırılığı sergilemelerini kolaylaştırıyor.

Onlara göre, ne keramet var, ne muhaddeslik..

Eğer birisi başkalarının bilmediği bir hususa **keşf ü keramet** kabilinden vakıf olursa bu, (ancak Allahu Teala'nın bildiği) **gaybı bilme** iddiasında bulunmaktır ve **şirk**tir.

Küfürdür.

Sözde bir de ***Kur'an* müslümanlığı** taslayan fakat ***Kur'an***'dan habersiz bu budalalar, Kehf Suresi'ni ve **Hızır** kıssasını galiba hiç okumamışlar.

Hz. Musa'nın buluştuğu zat, bir duvarı görünüşte sebepsiz ve lüzumsuz yere tamir ediyor ve Hz. Musa aleyhisselam bu tutumunu tenkid ediyor.. Bunu yapan zat (Hızır aleyhisselam) ise**, gayb haberlerini** peşpeşe sıralayarak kendisini savunuyor: Duvar iki yetim çocuğa aittir. Ölmüş olan babaları salihti.. Duvarın altında kendilerine ait bir hazine var.

Sanki babaları ölmeden önce hazineden kendisine bahsetmiş gibi haber veriyor.

Bu kadarı geçmişe dair gayb, bir de gelecek faslı var: Çocuklar ölmeyecek, yaşayacak, gelecekte o hazineyi çıkaracaklar.

Aynı zat, Hz. Musa ile olan arkadaşlığı sırasında **küçük (dolayısıyla günahsız) bir çocuğu** da tutup öldürür.. Tepki gösteren Hz. Musa'ya karşı gerekçesi de "**gayb olan gelecek**ten haber verme" kabilinden: Çocuk büyüyecek, azgın bir kâfir olacak, mümin insanlar olan ana babasını bile yoldan çıkarma tehlikesi başgösterecektir.

E, hani Allah'tan başkası gaybı "hiç" bilmezdi, bunu savunmak ***Kur'an***'a aykırıydı?! **Hadîs** olsa hemen inkar eder kurtulursunuz da, ayet..

*

Bir zamanlar **Ercümend Özkan** adlı idraki kıt, aklı zayıf heyecanlı bir artist tip vardı.. Çıkardığı dergide bu "**müşkil**"e bir hal çaresi bulmak için **"Atıyorum" mezhebi "usulü"**ne göre bir içtihatta bulunmuştu: Söz konusu zat **melek**ti.

İyi de üstün geri zekâlı, bu işkembevî varsayım, Allah'tan başkasının gaybı bilmemesi iddianızı desteklemiyor ki.. Melekler Allah'ın kendisi değil, "Allah'tan gayrisi" küme'si içine insanlarla birlikte melekler de giriyor.

Sonra, söz konusu zat bir melek olsa, Hz. Musa ona niye itirizda bulunsun.. Melekler emrolunduklarının dışında birşey yapmazlar, ve bütün bebeleri, çocukları vs. öldüren de bir melek: **Ölüm meleği**.

Ayrıca, söz konusu zat, kendisini savunmak için "gaybdan haber" veriyor. Melek olsaydı, "**Ben bir meleğim, ne çabuk unutuyorsun**" demesi yeterli olurdu.

Böylece aklı kıt Ercümend, kendisi gibi geri zekâlıların itibarını kurtarmak için Hz. Musa aleyhisselam'a ahmaklık izafe etmiş oluyordu.

Kerameti inkâr için buldukları çözüm, varlığı aklen zorunlu olan Allahu Teala'yı inkâr için "aklen muhal" olan ahmakça varsayımlara ve **tesadüf tanrısı**na budalaca iman eden ateistlerin mantıksızlığına paralel bir düzlemde yer alıyor.. Basitçe "Allahu Teala bazı salih kullarına keramet lütfeder, ikramda bulunur" demeleri yeterliyken akla ziyan ne saçmalıklara inanmak zorunda kalıyorlar!

İNGİLİZ ENİŞTE (VE YERLİ-MİLLİ DERİN GÖLGESİ) İBN ARABÎ'Yİ NİYE ÖPÜYOR?

*"1923 yılında [Niğde] Ulukışla'da **ilkokul arkadaşım** olan Hasan Erdoğan'ı çok severdim.*

*"Bu arkadaşım daha sonraki yıllarda mahkeme başkatipliği, Belediye başkanlığı ve dava vekilliği de yaparak Ulukışla'ya iyi hizmetler yaptı. Sınıf arkadaşlarımızın bir bölümüyle **Hasan Erdoğanların evinde sık sık toplanırdık**. Arkadaşımın babası Memiş emmi (amca) sevecen, çocukları seven biriydi. **Bize sık sık harp hikayeleri anlatırdı.** Biz çocuklar da onun sözlerini can kulağıyla dinlerdik.*

*"Memiş emmi, 1915 ve 1916'da [29 Nisan 1916] İngiliz ordularından **General Tausend**'in [**Townshend**] ordusunun generaliyle birlikte teslim alınmasında da bulunmuştu. Daha sonra İngilizlerin başka bir ordusu tarafından **teslim alınarak Mısır'a götürülmüş**, tel duvar içindeki İngiliz kampında Alman esirlerle birlikte **iki yıl kadar esir** kalmıştı. Memiş emmi, İngiliz düşmanlığı ile harbe başlamış, ... Amma sonunda tam bir İngiliz dostu olarak Türkiye'ye dönmüştü.*

*"Bunun nedenini araştırdım. İngilizler kendi dinlerinde olan Almanların dinleri uzerinde hiç durmuyorlar. Yalnız Türk esirlerini her gün namaz kılmaları, Arapça yazılı **Kur'an**'ı okumaları konusunda zorluyorlarmış. Kendisi de **Kur'an** okumayı İngilizlerden öğrenmiş. Bu çalışmalar sonunda fikir değiştirmişti. "Muslumanlığın koruyucusu İngilizlerdir" diyordu. "**Adalet İngilizlerdedir. İslam ülkelerinde adil düzeni ancak İngilizler kurabilir.** Ben bu adaleti gördükten sonra **İngilizlere karşı silah kullanmam**."*

"Bir gun Memiş emminin evine gittiğimizde, onun yanında, Ulukışla'dan Balcı ve Deli Hüseyin adıyla ünlü muhtar Hüseyin Şahin'i de gördüm. Hüseyin Şahin doğrulukta ve yiğitlikte gözünü budaktan sakınmayan bir kişiliğe sahipti. Ulukışla

*Pozantı savaşında subay olmadığı halde aklı ve cesareti sayesinde halk tarafından İkinci Bölük Komutanlığına ve Ulukışla Merkez Komutanlığına getirilmişti. Memiş emmi yine **İngilizleri övmeye** başlayınca, Hüseyin Şahin itiraz etti. "Memiş Ağa!" dedi. "Şu **kafir İngiliz**, Müslümanlığı ve İslamları bu kadar çok seviyor, hep Müslümanlara adil düzen getirdiğini ve getireceğini söylüyor da **neden kendisi Müslüman olmuyor?** Neden kendi dinindeki Almanları kiliseye gitmeye zorlamıyor? Bunlar üzerinde düşünmen gerekir. Mısır'daki esirlerden duydum. İngilizler **[esir bizim] subaylara küçük bir maaş** da veriyormuş. ..."*

*

Yukarıdaki satırlar, Kemalist bir öğretmenin hatıratında geçiyor. (Mehmet Ali Eren, ***Bir Eğitimcinin Düşünce ve Anıları, Birinci Kitap***, Ankara: Kardelen Ofset, 1999, s. 96.)

İngilizler, kafaya aldıkları Araplar'a da bu şekilde yaklaştılar.. Onları da "İngiliz adaleti"ne inandırdılar.

Mehmet Ali Eren gibi Kemalistlerin farkında olmadıkları gerçek şu: Taparcasına sevdikleri **Selanikli Mustafa Atatürk**'ün İngilizler'e olan hayranlığı Memiş Emmi'ninkinden daha fazlaydı.

Ancak gerekçesi Emmi'ninkinden çok farklıydı.

O, Emmi gibi ***Kur'an*** okuma, namaz kılma meraklısı değildi.. İngiliz şapkası giymek, frak ve smokin ile balolara katılmak, İngiliz kadınları gibi giyinmiş hanımlarla İngiliz dansları yapmak istiyordu.

*

İngiliz bu, oyununu iyi kuruyor, anahtarı da, ipi de sağlam.

İslam'a olan "**hizmet**"ini günümüzde de sürdürüyor.

Bunlardan birini, (İngiliz gizli servisinin aparatı olduğu anlaşılan) **Ibn Arabi Society** kurumu çatısı altında yaptıkları oluşturuyor.

Sırf İbn Arabî **reklamı ve propagandası** için düzenli olarak dergi çıkarıyor, **sempozyumlar** tertipliyor, **kitaplar** yayınlıyorlar.

İbn Arabî'yi temcit pilavı olarak ısıtıp ısıtıp her defasında sofraya getirmenin, "Benim oğlum ***Bina*** okur, döner döner yine okur" hesabı bu adamın laflarını ezberlemeye ve ezberletmeye çalışmanın mantığı ne?

Şu: İslam dünyasındaki akademisyenlerden bazılarının sürekli olarak bu alana yönlendirilmesinin sağlanması..

Ve onlar üzerinden, İbn Arabîciliğin revaçta tutulması.

Boşuna dememişler, marifet iltifata tabidir.

İltifat yoksa, marifet yok olur.

*

Türkiye'de İngilizsever (ya da İngiliz sempatizanı) Memiş Emmi'ler az değil.

Bunlardan biri, gizli servis bağlantılı muhafazakâr (fakat İslamcılık düşmanı) yazarlardan **Mehmet Şevket Eygi** idi.

"Mürşid"i (sözde Nakşbendî şeyhi) **Kıbrıslı Nazım** da fanatik bir İngiliz dostuydu.

Kral Charles'ın müslüman olduğunu "**keşf**"i sayesinde biliyordu.

Evet, Eygi, ***Millî Gazete***'deki köşesinde rahatça İngiliz propagandası yapabildi.. İngilizler'i yere göğe sığdıramıyordu.

Erbakan bu adama muhtemelen "Başka yerde yazıp da bize küfredeceğine, bizim gazetemizde yazsın da dilinden selamette olalım" düşüncesiyle kucak açmıştı..

Fakat, çoğu birbirinin tekrarı olan yazılarını okuya okuya birçok ***Millî Gazete*** okuru (hatta yazarı), onun gibi İslamcılık aeyhtarlığı yapmaya başladı.

Eygi, bu eğriliği yaparken, "İngiliz tipi (İngilizler'in onaylayacağı tipte) müslümanlığı" ve dindarlığı da elden bırakmıyordu. (Türk Müslümanlığı/İslamı olabiliyorsa, **İngiliz Müslümanlığı/İslamı** da olabilir.)

*

Bu da gösteriyor ki, Türkiye'nin sadece "laik" Kemalistleri değil, **"dindar" Kemalistleri** de "İngiliz tipi müslümanlığa" yatkınlar.

Daha doğrusu, laik Kemalistler ile dindar Kemalistler (solcu laiklerin İslamcı olarak nitelendirdikleri, fakat "İslamcı değil, müslüman" olduklarını söylemeyi adeta imanın yedinci şartı haline getirmiş olan yerli-milli müslümanlar) İngiliz tipi (Şeriat'sız, laiklikle, yani siyasal dinsizlikle uzlaştırılmış) müslümanlığı desteklemeyi, İslamcılığı bertaraf etmek için gerekli görüyorlar.

Bunun için de ellerinde münbit bir hammadde kaynağı var: **Tasavvuf**.

Ancak, her tür tasavvuf değil.. Sonuçta **Şeyh Şamil** de, **Şeyh Said** de mutasavvıf, tarikat ehli..

Onlara lazım olan tarikatçılar, zampara şeyh **İbn Arabî** gibiler.

*

28 Şubat süreci sonrasında moda olan "**İslamcı-müslüman**" **(Islamist-muslim)** ayrımının mucitleri Batılı gazeteci, yazar ve akademisyenler.

Onlara göre, İslamcılar, "**din olan İslam**"ı bir **ideoloji**ye dönüştürüyor, "**ideoloji olan İslamcılık**"ı savunuyorlar.

Oysa, Batılılar'ın **İslamcı/İslamist** olarak adlandırdıkları kişiler, İslamî terminoloji çerçevesinde "**müslüman**"a karşılık geliyor.. İdeoloji dedikleri **Islamism (İslamcılık)** ise İslam'a..

Buna karşılık, Batılılar'ın **"muslim" (müslüman)** olarak adlandırdıkları kişiler de, kendilerini (sosyolojik anlamda) müslüman saymakla birlikte, İslam'ın bazı emir ve yasaklarını günümüz için geçerli kabul etmeyen, yani **geleneksel (otantik) İslam anlayışı** çerçevesinde **mürted (dinden dönmüş)** kabul edilebilecek kişiler.

*

Ne yazık ki, Batılılar'ın bu "kelime oyunu" eksenli abrakadabralarını onların **yerli-milli uzantıları** aynen kopyalayıp papağan gibi tekrarlayageldiler.

Bunların bir kısmı Batılılar'la aynı zihniyet kodlarına sahip (devletçi, eyyamcı-konformist, Türkçü veya solcu) Kemalistler..

Bir kısmı ise, derin Kemalist devletle ya da derin devletin "kontrol"ü altındaki sivil oluşumlarla olan **"duygusal" (maddî-manevî)** bağlantılarının hatırına papağanlaşan ve aynı söylemi tekrarlayan "akredite (TSE damgalı) dindar" durumundalar.

RÜYA, İLHAM VE KEŞF ŞER'AN NE KADAR BAĞLAYICIDIR?

İbn Haldun (ki ömrünün sonlarında Mısır'da Malikî mezhebi baş kadısı olarak görev yapmış bir âlimdir), Süleyman Uludağ'ın "***Tasavvufun Mahiyeti***" adıyla çevirdiği "***Şifaü's-Sail***" isimli eserinde, tarikattaki/tasavvuftaki **mücahede**yi ikiye ayırır: **Keşf** (mükâşefe, müşahede) mücahedesi, **takva** mücahedesi.

İbn Haldun'un söz konusu eseri kaleme alış nedeni, **mücahede için şeyhe intisabın gerekli olup olmadığı** sorusuna cevap bulmaktır. Kitabın cevap aradığı temel mesele (ya da sorunsal diyelim) budur.

Ona göre, müslümanlar **keşf mücahedesi**yle mükellef değildir. Yani böyle bir şer'î/dinî yükümlülük yoktur. **Takva mücahedesi** ise herkese gerekir.

Ancak, takva mücahedesinde şeyhe (tarikate girmeye) ihtiyaç bulun**ma**maktadır.

İbn Haldun'a göre **Muhasibî**'nin ***er-Riaye***'si takva mücahedesini, **Kuşeyrî**'nin **Kuşeyrî**'nin ***Risale***'si ise keşf mücahedesini anlatmaktadır. **Gazalî**'nin ***İhya***'sı ise ikisini birleştirmiştir.

*

Keşfe yol açacak olan ağır riyazetlere dayalı bir mücahede ise, yukarıda belirtildiği gibi, farz değildir.

Fakat bir kimse, istiyorsa, böyle birşeyi **gönüllü** olarak yapabilir. (Bu, Hristiyanlar'ın **ruhbanlığı** gibi, insanın, dînen yükümlü olmadığı halde, Allah'ın rızasını kazanmak için tekellüfe girmesidir.)

Ancak, bu tür bir mücahede, içinde büyük tehlikeleri de barındırdığı için, bunu yapana yol gösterecek, onun sapıtmasına engel olacak **"kâmil"** (ilim bakımından

yeterli ve keşf mücahedesini **daha önce tecrübe edip yaşamış**) bir şeyhin ona yol göstermesi gereklidir.

Aksi takdirde sapıtması işten bile değildir.

*

Ancak, bu keşf mücahedesi de, keşfe ulaşmak amacıyla yapılmaz.

Bu, deyim yerindeyse "yan ürün" ya da "yan tesir/etki" olarak ortaya çıkar.

Asıl hedef, insanın imanının/yakîninin kuvvetlenmesi ve Allahu Teala'ya daha iyi kulluk yapabilmektir.

Şayet hedef keşf sahibi bir insan haline gelmekse, **ihlas** bulunmadığı için, bu mücahede, **Hint fakirlerininki gibi** bir riyazete dönüşür.

Ayrıca, mücahede sonucunda elde edilecek keşfin gerçekte bir önemi de bulunmamaktadır.

Şayet söz konusu keşifler **dünyevî** hususlarda ise, **dinî** açıdan önem taşımaz.

Dinî konularda ise keşf, şayet **Şeriat'e uygun** düşüyorsa, insanın **yakîn**inin artmasına katkıda bulunur fakat **bilgi**sine yeni birşey eklemez.

Keşfin sahih itikada ve şer'î hükümlere aykırı olması durumunda ise, bir geçerliliği bulunmaz.

İnsana bir fayda sağlamadığı gibi, onun için bir fitne olur.

*

Bahaeddin Nakşbend k. s.'nun *"Tasavvuftaki seyr u sülûkten maksat nedir?"* sorusuna verdiği, ***"İcmalî olan marifeti tafsîl etmek, istidlalî olan bilgiyi de keşfe dönüştürmektir"*** şeklindeki karşılık, konunun anlaşılması bakımından önemlidir.

Tasavvuf ve tarikatla elde edilmek istenen tafsîlî/ayrıntılı **marifet/**bilgi, daha önceki, yani salt Şeriat'e dayanan icmalî/öz bilgiye aykırı olamaz.

Keşfle ulaşılan bilgi de, **istidlalî, yani delillere dayalı akıl yürütmeyle** ulaşılan, **akıl ve nakille delillendirilen bilginin** başka bir düzeyde anlaşılmasından başka birşey değildir.

Şayet **keşf**le ulaşıldığı ileri sürülen bilgi **istidlalî bilgi**den farklı ise, bu, hakkı bırakıp sapıklığa meyletmek anlamına gelir.

O yüzden Şah-ı Nakşbend, **istidlalî olan bilginin keşfe dönüştürülmesinden söz etmiş, fakat *istidlalî bilginin ötesindeki bir keşf* iddiasında bulunmamıştır**.

O halde, keşfe dayanılarak ortaya atılan **marifet** iddiasının doğruluğunun tek garantisi, istidlalî, yani akla ve nakle dayanan bilginin ona mutabık olmasıdır.

*

Bir başka önemli nokta şudur: Bu keşf mücahedesi aslında, ancak ilim sahibi olan insanların altından kalkabilecekleri, kazasız belasız tamamlayabilecekleri birşeydir.

Nitekim, İmam Gazalî, *"Mezkur ilimleri tetkik ettikten sonra, bütün gücümle sufîlerin yoluna yöneldim ve yollarının ancak **ilim ve amel**le tamamlandığını anladım"* demektedir. (el-Gazzâlî, ***Dalâletten Hidayete***, çev. A. S. Furat, İstanbul: Şamil Y., 1972, s. 59.)

Doğal olarak, İmam Gazalî'nin "ilim"den kastı, sapıtmış sufîlerin "kîl ü kâl, kışır ve kabuk" diyerek aşağıladıkları **şer'î ilimler**dir.

Onların şer'î ilimleri aşağılamalarının nedeni, sözde tasavvuflarının, şer'î ilimler (ki ***Kur'an*** ve Sünnet'e dayanır) çerçevesinde sapıklık olduğunun ortaya çıkıyor olmasıdır.

İmam Malik rh. a.'in **"Tasavvufsuz tefakkuh fıska, tefakkuhsuz tasavvuf zındıklığa (dinsizliğe ve sapıklığa) götürür"** şeklindeki sözü önemlidir.

*

Bu keşf mücahedesi neticesinde "sâlik"te **vecd, cezbe veya sekr (sarhoşluk)** gibi adlar verilen birtakım hallerin ortaya çıktığı, buna bağlı olarak bazılarının **şatahat (saçma sözler)** diye adlandırılan hatalı sözler sarfedebildikleri belirtilmektedir.

Söz konusu hallerin sahiplerinin, kendilerine geldiklerinde bu sözlerini kabul etmedikleri, reddettikleri için, mazur görüldükleri bilinmektedir.

Ancak, İmam Gazalî'nin ***el-Munkız***'da ifade ettiği gibi, sekr halinde söz konusu sözleri söyleyenler, **sahv (uyanıklık, kendinde olma)** vaziyetinde de aynı şeyleri söylemeleri durumunda, mazur görülmezler. Sözlerinden sorumlu olurlar.

Vahdet-i vücutçuların ise, ancak sekr halinde söylenmeleri durumunda (belki) mazur görülebilecek ve üzerinde durulmayacak sözleri, sekr denilen **hal**i hiç yaşamadan, **felsefî bir spekülasyon** olarak savundukları görülmektedir.

Ve bunun adına da, sanki felsefî bir spekülasyon değil de **"ilahî" bir ilham**mış gibi, **keşf** adını verdikleri görülmektedir.

*

Böylece, akıl dışı olan, daha açıkçası akılsızlıktan başka birşey olmayan felsefelerini, keşf adı altında, "akıl üstü, akıl tarafından kavranamayacak kadar **ulvî**" **hakikat**lermiş gibi, deyim yerindeyse "yutturma"ya çalışmaktadırlar.

Sonra da bu felsefelerine, ***Kur'an*** ve hadîslerden deliller icat etmeye kalkışmaktadırlar.

Mesela, *"(Savaşta) onları siz öldürmediniz, fakat Allah öldürdü onları; attığın zaman da sen atmadın, fakat Allah attı (onu). Ve bunu, müminleri güzel bir*

imtihanla denemek için (yaptı). Şüphesiz Allah işitendir, bilendir" (Enfal, 8/17) ayet-i kerimesini delil gösterebiliyorlar.

Fakat, bunu yaparken, ***Kur'an***'ın işlerine gelen âyetlerini alan Haricîler gibi usûl ilkelerine de sırt çeviriyorlar.

Mesela, söz konusu ayetin, *"Putperestler diyecekler ki: «Allah dileseydi ne biz ortak koşardık ne de atalarımız. Hiçbir şeyi de haram kılmazdık.» Onlardan öncekiler de aynı şekilde (peygamberleri) yalanladılar ve sonunda azabımızı tattılar. De ki: Yanınızda bize açıklayacağınız bir bilgi var mı? Siz* ***zan****dan başka bir şeye uymuyorsunuz ve siz sadece* ***yalan*** *söylüyorsunuz"* (En'âm, 6/148) ayet-i kerimesi ile birlikte düşünülmesi gerektiğini görmezden geliyorlar.

*

Vahdet-i vücutçuların zırvalarının yanlışlığı ***Kur'an*** **ve Sünnet çerçevesinde kolayca ortaya konulabildiği için, sonuçta, dolaylı olarak** ***Kur'an*** **ve Sünnet'i inkâr noktasına geliyorlar.**

Çünkü, şer'î ilimleri "kışır ve kabuk" olarak nitelendirip küçümsemeye kalkışıyorlar.

Şer'î ilimler, "keşf" adı verilen **sübjektif/öznel** uydurma ve hurafelere değil, ***Kur'an*** ve Sünnet'e dayanır.

Böylece vahdet-i vücutçular, **keşf** adını verdikleri kendi hurafe, uydurma ve kuruntularını, kendi sapıklıklarını, ***Kur'an*** ve Sünnet'e üstün tutuyorlar.

Üstelik, savundukları zırvaların keşf olduğunu söyleyenler de yine kendileri, kerametleri kendilerinden menkul.

*

Keşf, hüküm bakımından **rüya** gibidir.

Dinde sadece peygamberlere ait (ve bir de peygamberlerin tasdik edip tabir ettiği) **rüya**lar delil olabildiği gibi, keşf de, şayet bir delil olarak alınacaksa, ancak peygamberlere ait olması durumunda kesin delil niteliği taşır.

Hiç kuşku yok ki, peygamberler, **keşf** sahibi olmaya, ümmetlerinden daha layıktır. Şayet İslamî bilgi birikimine keşf yoluyla yapılacak bir ilave vardıysa, bu zaten, Resulullah s.a.s. tarafından yapılmıştır.

Ve böylesi bir keşf, şayet bilinmesi lüzumlu ise, doğal olarak, hadîslere yansımıştır.

Allahu Teala'nın ilmi ise herşeyi kuşatmıştır.

Nasıl **içtihat**ta yanılma olabilirse, **keşf**te de yanılma olabilir.

Peygamberlerin içtihat hataları Allahu Teala tarafından mutlaka düzeltildiği için, dinde sadece peygamberlerin içtihatları **kesin** delil niteliği taşır.

Keşf ve rüya için de aynı durum söz konusudur.

*

Nasıl **icma**dan farklı olarak ulemanın bireysel **içtihad**ının kesin bir bağlayıcılığı yoksa, **keşf**in de bir bağlayıcılığı yoktur.

(İçtihat bağlayıcı olmadığı için, mesela İmam Şafiî'nin içtihadı, Hanefî mezhebinden birini kesin olarak bağlamamaktadır.)

Ancak, içtihatla keşf arasında şu fark vardır, usûlüne uygun bir içtihadın ***Kur'an*** ve Sünnet'ten mutlaka bir dayanağı bulunur, **keşfin ise, böylesi bir dayanağı söz konusu değildir.**

Bu yüzden, müçtehitlerin kıyası **edille-i şeriyye** arasında yer alırken, **keşf** yer almaz.

O nedenle, müçtehit olmayanların amel konusunda ulemanın içtihadına ve kıyasına tâbi olmaları doğru hatta gerekli birşeyken, **itikadî** hususlarda, **keşf** iddiasındaki kişilerin keşflerini tasvip etmek ve onlara tâbi olmak ilke olarak doğru değildir.

*

Esasında, **amelî mezhepler**den farklı olarak, **itikadî** hususlarda taklid hoş görülmemiş, mutlaka **taklid**den **tahkik**e geçerek delilleri öğrenmek gerektiği belirtilmiştir.

Keşfte ise ortada tahkik edilip öğrenilecek bir delil bulunmamaktadır.

Müçtehit, bir içtihatta bulunduğunda, ***Kur'an*** ve Sünnet'ten dayandığı **aslı/delili** gösterir. Keşf iddiasında bulunanların ise, keşflerinin **şeytanî varidat** olmadığından emin olunamaz:

*

Diyelim ki bir kâfirle dinî konuları tartışıyorsunuz, ona, ***Kur'an*** ayetlerini delil olarak gösteremezsiniz. Yani, "Allahu Teala şöyle buyuruyor, o halde bunu kabul edeceksin" diyemezsiniz.

Onunla ancak, **aklı/mantığı ve beş duyuya dayanan pozitif gerçekliği** hakem kılarak tartışabilirsiniz.

Bu yüzden ***Kur'an***'da kâfirlere karşı **aklî** deliller getirilir ve yerler ile gökler (**pozitif** gerçeklik) şahit gösterilir.

Aynı nedenle, küfre karşı imanı savunan **Kelam** ilmi, son tahlilde, meseleleri öncelikle **akıl** çerçevesinde ele alıp temellendiren bir ilimdir.

Buna karşılık, Müslümanlar arasındaki bir tartışmada, taraflar ***Kur'an***'ı kabul ettikleri için, ***Kur'an*** ayetleri başlı başına delil olur.

Vahdet-i vücutçular işte bu noktada ne **nakli/vahyi**, ne de **aklı** kabul etmekte, minderden kaçmaktadırlar.

Hatta, **pozitif gerçekliği** bile kabul etmemekte, "Varlıkta Allah'tan başka birşey yoktur, bu gördükleriniz aslında yoktur" demektedirler.

*

Bu yüzden, aslında vahdet-i vücutçularla **mantıklı bir tartışma** yürütmek mümkün değildir.

Aklî delil getirdiğinizde, onu kabul etmeyecek, **keşf** adını verdikleri kerameti kendinden menkul zırvaları ortaya süreceklerdir.

Kur'an ve Sünnet'i (ve onların usûl çerçevesinde anlaşılması demek olan şer'î ilimleri) delil olarak getirdiğinizde, bu defa da, "***Kur'an***'ın bir **zahir**i bir de **batın**ı var, siz **kabuğa** takılıp kalmışsınız, **batın**dan haberiniz yok" diyeceklerdir.

Onlara göre, bu "**batın**"a erişmenin yolu da **keşf**tir ve keşf de zaten onların tekelindedir, babalarından kalmış mirastır.

*

Ve onların **keşf**inin, nasıl oluyarsa, kâinatın varlığı ve yaratılışı konusunda Allahu Teala'yı yalanladığını, **Eski Yunan filozofu Plotin**'i ise doğruladığını görürsünüz.

İşte bu yüzden **İngiliz** desise ve hilekârlığı **Oxford**'da ***Ibn 'Arabi Society*** diye bir merkez kuruyor, İslam dünyasına oradan "**irfan**" ihraç ediyor.

İngilizler "tek at"a oynamaz, oynamadılar.

Tek cephede savaşmazlar; karadan, denizden, havadan, her yönden saldırırlar. İslam dünyasında bir yandan sapık tasavvufun yayılması için uğraşırken, diğer taraftan, mucizeleri inkâra kadar varan bir "akıl(sızlık)çılığı" yaydılar.

Bugün Türkiye'de **"Hz. Peygamber'in *Kur'an* dışında mucizesi yoktur"** diye zırvalar üreten beyinsiz ilahiyatçıların prototipleri, ilk örnekleri, İngiliz idaresi altındaki Mısır'da ortaya çıkmıştı.

Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi ve Zahidü'l-Kevserî bunlarla mücadele etti.

Aynı şekilde, **"Aslında İslam devleti diye birşey yoktur, İslam sadece bir dindir, din devleti kurma zorunluluğu yoktur"** diyerek ortaya çıkan ilk beyinsiz olan Ali Abdürrazık da, İngiliz yönetimi altındaki Mısır'da boy göstermişti.

Daha başka tür sapıklar da İngiliz idaresi altındaki Hindistan'da zuhur ettiler.

*

Ehl-i Sünnet uleması, mesela son dönemlerin en büyük Hanefî fakihi **İbn Abidin**, mesela Osmanlı'nın en meşhur şeyhülislamı **Ebussuud Efendi**, mesela **İbn Haldun**, mesele ***Mülteka*** sahibi **İbrahim Halebî,** mesela **Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi,** mesela **Ömer Nasuhi Bilmen hoca** İbnü'l-Arabî'nin kitaplarının çoğaltılıp okutulmasının caiz olmadığını söylerken, İngiliz keferesi, söz konusu kitapların revaçta tutulması için canla başla çalışıyor.

Aynı şekilde, **Türkiye gibi ülkelerdeki "laik ve *derin* küfür"ün** de, suret-i haktan gelerek, söz konusu kitapların yayılması, **İbnü'l-Arabî'nin şişirilip allanıp pullanması için,** perde arkasından birtakım **şahıs, kurum ve kuruluşları** bu yönde manipüle ettiği**, etkinliklerini dolaylı yollardan ve örtülü biçimde desteklediği,** böylece **"İngiliz ilke ve inkılapları"** doğrultusunda çalıştığı görülmektedir.

Diriliş Ertuğrul dizisinde İbnü'l-Arabîcilik yapılmış olması tesadüf değildir.

BAŞTAN UYARMAYINCA, SONRADAN BAŞ EDEMİYORSUNUZ

Birtakım yanlışları savunanları, yanlışlar büyüktür küçüktür demeden, savunanlar dosttur düşmandır diye ayırmadan, önemli adamdır önemsizdir diye hesap yapmadan uyarmak gerekir.

O yanlışlara baştan karşı çıkmadığınız zaman, sonradan çok büyük bedel ödemek zorunda kalıyorsunuz.

Bütün bir toplum olarak..

Bu bedeli, **FETÖ** (Fethullahçı Takiyye Örgütü) olayında yaşadık..

Bu bedel, bir ölçüde **Adnan Oktar** olayında da yaşandı, yaşanıyor.

Fakat, İslamî açıdan hata yapanlar salt bu ikisinden ibaret değil.

Gavs-ı Azam **Haydar Baş** belası hocaefendi hazretlerinin zihniyeti Adnan'ınkinden çok mu iyi?!

Erdoğan'ın ve Erdoğancılar'ın kırdığı potlar, **Fethullah**'ınkinden çok mu az?

*

Bu satırları yazmamızın nedeni, ***Odatv.com***'un Mustafa Ceceli ile ilgili bir haberi..

Önce haberi okuyalım, öyle devam edelim:

> **"Mustafa Ceceli Diyanet İşleri Başkanına hangi tarikat liderinin şarkısını söylemiş**

“Mustafa Ceceli’nin Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş’a bir programda söylediği şarkıyla ilgili olarak dikkat çeken bir ayrıntı ortaya çıktı…

“15.08.2018 03:47

“Mustafa Ceceli’nin Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş’a bir programda söylediği şarkıyla ilgili olarak dikkat çeken bir ayrıntı ortaya çıktı.

“Geçen yıl katıldığı Ramazan programında şarkı söyleyen Ceceli, söylediği şarkının sözleri için, **“Benim internette dinlediğim bir eserdi. Sonra araştırdım, çünkü sözleri çok ilgimi çekmişti. Aslında okuduğum bir kitabın, Ahmet Hulusi’nin ‘Gavsiye Açıklaması’ kitabının sonundaki bir dörtlük olduğunu öğrendim. Açıkçası bestecisi kim bilmiyorum, ama internette seyrettim ve çok etkilendiğim için, albüme de koymayı düşündüğüm bir parça. İlk defa bu kadar derin sözler taşıyan bir parça en güzel Ramazan Sevinci’nde söylenir”** ifadelerini kullanmış, daha sonra ise programda o parçayı seslendirmişti. (…)

“Peki Ceceli’nin seslendirdiği ve **“tesadüfen”** rastladığını ima ettiği o sözlerin sahibi Ahmet Hulusi kimdi? Ceceli ile Hulusi’nin arasında ne gibi bir bağlantı vardı?

“Şöyle anlatalım…

“Burç Tarikatı” lideri, ABD’de yaşayan Ahmet Hulusi, Ceceli’nin **“şeyhim”** diye hitap ettiği bir isim…

“Dokuz yıllık eşi Sinem Gedik’ten geçen yıl boşanan Mustafa Ceceli’nin, boşandıktan hemen sonra **“şeyhim”** dediği Ahmet Hulusi’nin dini toplantılarına katılmak için ABD’ye gittiği iddia edilmişti.

> “Yine kısa süre önce magazin camiasına bomba gibi düşen bir olayda da Ahmet Hulusi ile Mustafa Ceceli’nin ilişkisi gündeme gelmişti.”

*

Görüldüğü gibi, Ahmet Hulusi, tıpkı Adnan gibi, **İbn Arabî**‘nin izinden gidiyor.

Vahdet-i Vücud inancını savunuyor.

Vahdet-i Vücud düşüncesini **bu şekilde savunan** kişinin bırakın Ehl-i Sünnet olmayı, müslüman kabul edilebilmesi bile mümkün değildir.

Bu inanç, bu haliyle küfürdür.

Ceceli‘nin okuduğu sözlere gelelim:

> “Âşikârdır zât-ı Hak, görmeyi bir dilesen
>
> “Benliğidir var olan, adını silebilsen
>
> “Düşünürsün ki varsın, oysa bu varsayımın
>
> “Zât-ı Haktır varlığın nefsini görebilsen.”

1990’lı yıllarda **Ahmet Hulusi**‘nin bazı kitaplarını görmüş ve “Allah inancı”nın bozuk olduğunu fark etmiştim.

Bir defa, **Allahu Teala**‘nın zâtı hakkında konuşamayız. Bu konu üzerinde bırakın konuşmayı, düşünmekten bile nehyedildik.

*

Vücud, “varlık” demektir (“beden” değil).

Vücud, Allahu Teala’nın c. c. zatî **sıfat**larındandır, zatından ayrılmayan bir sıfatıdır, fakat tutup “Zatıdır” dersek olmaz.

Yukarıya aldığımız sözler ise, “var olan”ı, yani şu gördüğümüz mevcudatı, Allahu Teala’nın “benliği” olarak göstermektedir.

Buna göre, var olduğumuzu düşünmemiz, yanlış bir varsayımdan ibarettir. Bizim varlığımız, Allahu Teala’nın zatından başka birşey değildir.

Mantıksal olarak bu zırvalar, kişinin kendi nefsini haşa Allahu Teala olarak göstermesi anlamına gelmektedir.

Evet, bestesi güzel.. Etkileyici.. Fakat söz, küfür.

*

Önemli bir Arap âlimin, **Said Fûde**’nin, iki kişinin İslam düşüncesine büyük zarar verdiğini söylediğini duymuştum: İbn Teymiyye ve **İbn Arabî**..

İbn Teymiyye‘nin tasavvuf anlayışı aslında düzgündür. Fıkhî meselelerdeki şaz görüşleri de bildiğim kadarıyla çok az.

Fakat itikadî alandaki bazı hataları yenilir yutulur değil.

İşin ilginç tarafı, İbn Teymiyye ile İbn Arabî’nin itikadî hataları benzer nitelikte..

Mesela âlemin kıdemi ve Cehennem’in ebedîliği gibi konulardaki yaklaşımları hemen hemen aynı.

*

Arap dünyasında **Selefî** geçinen **İbn Teymiyyeciler** İbn Arabî’yi lâyık olduğu yere koymayı başarabiliyorlar.

İbn Arabî’nin kitaplarındaki bütün sözler kendisine aitse, küfründen şüphe edilemez.

Sapığın önde gidenidir.

Bu din söz konusu olduğunda, peygamberlerin sözleri (şayet onlara olan nisbet sahihse) gerektiğinde (aklî "zorunluluk" ortaya çıktığında) **tevil edilebilir**, reddedilmez. Fakat başka hiç kimsenin bir ayrıcalığı mevcut değildir. Söz yanlışsa, sözün kendisi de, sözün sahibi de atılır. Abidmiş, zahidmiş, kerameti varmış vs., bunlara bakılmaz.

İbn Arabî, masum bir peygamber değildir.

Ancak birilerinin, bu adamı neredeyse peygamberlerden bile üstün bir makama taşıdıklarını görüyoruz.

Dayandıkları deliller de, adamın kendisinden menkul herzeler ve zırvalardan ibaret.

*

Evet, **İbn Teymiyyeciler**, İbn Arabî fitnesinden kendilerini koruyabiliyorlar. Fakat, içlerinden bazıları, İbn Teymiyye'yi neredeyse masum ve yanılmaz bir peygamber mertebesine yükselttikleri için onun itikadî hatalarını paylaşmaktan kaçınmayabiliyor.

Buna karşılık, Türkiye'de de birilerinin **İbn Teymiyye** fitnesinden kendilerini kurtardıklarını, fakat bu defa da İbn Arabî tuzağına yem olduklarını görüyoruz.

Halbuki, İbn Arabî, **İbn Teymiyye**'den daha düzgün bir adam değil.

Hatta daha tehlikeli bir adam.

Kitaplarına göre durum bu.

*

Tasavvuf, İbn Arabî demek değildir.

Bu yolun asıl büyükleri **Ahmed er-Rufaî**'dir. **Cüneyd-i Bağdadî**'dir. **Şaban-ı Velî**'dir. **Şah-ı Nakşbend**'dir. **İmam-ı Rabbanî**'dir. **Ahmed-i Yesevî**'dir,

Abdulhalık-ı Gücdüvanî‘dir. **Ahmed Zerruk**‘tur. **Halid-i Bağdadî**‘dir. **Ahmed Ziyaeddin Gümüşhanevî**‘dir.

İBN ARABÎ'NİN 'KERAMET'İ: HIRKA İLE TACA, KOSTÜME VE YALDIZLI LAFLARA ALDANMAK

"Tasavvuf Nedir?" başlıklı bir yazımızda şöyle demiştik:

> "… felsefede çığır açmak isteyen düşünür ya da düşünür taslaklarından uyanık, kurnaz ve yetenekli olanlar, daima, **kendilerine özgü yeni bir terminoloji (özel dil veya jargon)** kullanmışlardır.
>
> "Mesela **Hegel** böyledir.
>
> **Marx** böyledir.
>
> **"Heidegger** böyledir.
>
> **"İbn Arabî** böyledir.
>
> **"Aptallar** da, onların ne demek istediğini çözmek için kafa yormuşlar, "**Üstad** galiba şunu demek istemiş, yok yok, aslında şunu kastediyor" diye çoğu zaman boşuna kendilerini yormuşlar, saçmasapan laflarda bile hikmet aramışlardır."

Bunları yazmış, ve 2009'da ***The Guardian*** için Heidegger'in ***Varlık ve Zaman*** kitabına dair sekiz bölümlük yazı dizisi kaleme almış bulunan **Simon Critchley**'den (Ki aynı yıl, New York'ta bulunan New School for Social Research'te 15 haftalık ders döneminde bütün kitabı anlatmış bir akademisyendir), şu alıntıyı yapmıştık:

> ***"Varlık ve Zaman*** hatırı sayılır uzunlukta (Almanca orijinali 437 sayfa) ve efsanevi zorlukta bir eserdir. Bu zorluğun nedeni Heidegger'in, kendi deyişiyle **felsefi geleneği "yıkma"**yı (destruction) amaç edinmesidir. Sonraki yazılarda bunun bazı içerimlerini göreceğiz; fakat bunun ilk sonucu

Heidegger'in, epistemoloji, öznellik, tasarım, nesnel bilgi ve diğerlerine ilişkin sözleri ile **modern felsefenin standart terminolojisini kullanmayı reddetmesi**dir.

"Heidegger en baştan başlamak ve **felsefe için yeni bir söz dağarcığı oluşturmak** konusunda cesaretlidir. Örneğin, Heidegger'e göre insanın; özne, benlik, kişi, bilinç ve hatta zihin-beyin birliği olarak bütün kavranışları, önvarsayımları yeterince radikal bir biçimde düşünülmemiş bir düşünce geleneğinin tutsaklarıdır. Heidegger her şeyden önce, **geleneğin otoritesini kabul etmektense**, dünyaya ilişkin yaşam deneyimimizin köklerine inmeye çalışan radikal bir düşünürdür."

Critchley'in tespiti böyle.

İbn Arabî'nin durumu da bunun benzeri..

YUSUF KAPLAN'IN, ALLAHU TEALA'NIN İSİM VE SIFATLARINA DAİR YANLIŞ BİR CÜMLESİ

Yeni Şafak gazetesi yazarı Yusuf Kaplan, "Vahyî din, özgürlüğün kaynağıdır; beşerî dinler / ideolojiler, köleleşmenin…" başlığını taşıyan 11 Temmuz 2021 tarihli yazısında şöyle bir cümle kullanmıştı:

> "İnsan, vahyî din'in sahibi Yaratıcı'ya kendisi bir yaratılan olarak yaklaştığında, irtibata geçtiğinde, **Yaratıcı'nın bütün isimleri ve sıfatları insana geçer, insanda tecellî eder."**

Bir defa, Allahu Teala'nın isimlerinin ve sıfatlarının "**insana geçmesi**" ile "**insanda tecellîsi**" aynı şey olamaz.

"İnsana geçmesi" ifadesi itikaden çok tehlikeli..

İkincisi, "**bütün** isimleri ve sıfatları" ifadesindeki "bütün" kaydı da yanlış..

Mesela, Allahu Teala'nın "Hâdî" ismi mü'minde tecellî eder, fakat **aynı anda** "Mudill" (dalalete düşüren, sapıklığa sevk eden) ismi tecellî etmez.

*

İtikadla ve Esma-i Hüsna ile ilgili kitapları okumak gerekir.

Şöyle birşey anlatırlar: Cahil bir sofuya birisi "Allahu Teala **mütekebbir**dir" dediğinde, "Olur mu, Allahu Teala mütevazıdır" diye karşılık vermiş.

Allahu Teala'nın isimleri ve sıfatları konusunda muteber itikad kitaplarında yazılanlar dışında birşey söylememeye dikkat etmek gerekir.

Burası yüksek gerilim hattıdır.

İbn Arabî gibi şarlatanların edepsiz edebiyatlarından etkilenmek doğru olmaz.

> “En güzel isimler Allah’ındır; bu güzel isimlerle O’na dua edin, **O’nun isimleri hakkında doğru inançtan sapanları** kendi başlarına bırakın. Onlar yaptıklarının cezasını çekecekler!” (A’raf, 7/180)

> “(O şeytan) size ancak kötülüğü, çirkin işleri ve **Allah hakkında bilemeyeceğiniz şeyleri söylemenizi** emreder.” (Bakara, 2/169)

VAHDET-İ VÜCUTÇULAR, SAPITAN EHL-İ KİTAP GİBİ, SÖZLERİNİ ÖNCEKİ KÂFİRLERİNKİNE BENZETİYORLAR

"... Bu onların ağızlarıyla geveledikleri sözlerdir.

(Sözlerini) daha önce kâfir olmuş kimselerin

sözlerine benzetiyorlar.

Allah onları kahretsin (kahretme hükmü vermiştir)!

Nasıl da (haktan bâtıla) döndürülüyorlar!"

(Tevbe, 9/30)

Muhyiddin ibn Arabî'nin en başta gelen şeyhi, eski Yunan filozofu **Plotin**'dir.

Vahdet-i Vücud "felsefe"si (hâl değil, felsefe) ya da zırvasının kökü Plotin'e, onun "**sudûr**" teorisine dayanır.

(Bazılarının yaşamış oldukları sübjektif bir "hâl"e vahdet-i vücud adını vermeleri ise bir önem taşımaz.. Eğer sen kendi "hâl"ini delil olarak getirirsen başkası da kendi "hâl"ini delil olarak ortaya sürme hakkı kazanır. Peygamberlerin tebliği ve tasdiği dışında **keşf ü keramet, rüya, ilham** vs. dinde delil olmaz.)

Prof. Dr. Mahmut Kaya, ***TDV İslâm Ansiklopedisi***'nin "Sudûr" maddesinde, bu kavram için şunu söylüyor:

> "Sözlükte "doğmak, meydana çıkmak, sâdır olmak, zuhur etmek" anlamında masdar olan **sudûr** kelimesi felsefe terimi olarak kâinatın

meydana gelişini yorumlamak üzere tasarlanan, **yoktan ve hiçten yaratma (halk) inancından farklı olduğu ileri sürülen teoriyi** ifade eder."

Prof. Kaya, Plotin'in İslam dünyasındaki ilk müritlerinin **Fârâbî** ve **İbn Sînâ** gibi filozofluk heveslileri olduğunu dile getiriyor.

Dediğine göre, "*Semavî dinler tarafından evrenin Allah'ın mutlak irade ve kudretiyle **sonradan ve yoktan yaratıldığına** dair verilen bilgilerin birtakım mantıkî açmazlara sebep olduğu gerekçesiyle **Fârâbî ve İbn Sînâ** gibi filozoflar, evrenin ortaya çıkışını çelişkilerden uzak ve daha anlaşılabilir bir sistemle açıklamak üzere kaynağını **Plotin**'den alan sudûr teorisini benimsemişlerdir*".

Bu filozofluk meraklılarının işkembeden farksız beyinlerine göre, Mutlak Bir'in (Allahu Teala'nın) "*salt akıl olması, kendi zâtını bilmesi ve düşünmesi sayesinde **irade ve ihtiyarına gerek kalmadan** bu varlık **tabii bir zorunlulukla O'ndan çıkarak (sudûr) meydana gelmiştir**"*.

*

Böylece irade ve ihtiyarı (seçimi, tercihi) Allahu Teala'nın elinden alıyorlar.

Ancak, zorunluluk bahsini bir kelime oyunu ve mugalata ile sözde çözüme kavuşturmayı da ihmal etmiyorlar.

Prof. Kaya şöyle diyor:

> "Yalnız buradaki **zorunluluk** mantık bakımından değil Allah'ın zorunlu varlık oluşundan kaynaklanmaktadır. İlk olanın (Allah) kendi zâtını düşünmesi ve bilmesi bütünüyle varlığı ve varlıktaki muhteşem düzeni bilmesi demektir. Şu halde bilme ve düşünme bir eyleme sebep teşkil etmiştir. Bu bakımdan **Fârâbî**'ye göre bilme ile yaratma aynı anlama gelmektedir. **İbn Sînâ** ise irade sıfatını ilim sıfatına indirgediğinden

> Allah'ın kendi zâtını bilmesinin var oluşun ve varlıktaki düzenin iradeyle gerçekleştiğini belirtmektedir."

Kaya, bu zırvaların mantıkî sonucunu ise şöyle dile getiriyor:

> "Şüphesiz **bu teori evrenin ezelî olduğu düşüncesini de beraberinde getirir**. Çünkü Allah'ın bilgisi zâtı gibi ezelî olduğuna ve O ezelden beri kendini bildiğine göre bu bilmenin sonucunda meydana gelen varlığın da ezelî olması mantıkî bir zorunluluktur.
>
> "Dolayısıyla **sudûrun semavî dinlerdeki, "Evren Allah'ın mutlak iradesiyle yaratılmıştır"** ilkesiyle bağdaşan bir yanı yoktur. Gerçi sudûrcu filozoflar âlemin zaman bakımından ezelî, fakat mertebe yani ontolojik açıdan sonradan olduğunu savunursa da zaman dışı ve müteâl olan o yüce kudreti evrenle zamandaş saymak bir **çelişki**dir."

*

Plotin bir de **akl-ı evvel (ilk akıl)** falan icat etmiş durumda. (Ki Plotin'in bu uydurması bizim bazı tasavvuf kitaplarımıza kadar sızmış bulunuyor.)

Bu hurafeye göre, Kaya'nın ifadesiyle, "*Allah'ın kendi zâtını düşünmesi ve bilmesi sonucunda O'ndan mânevî bir cevher olan **ilk akıl** çıkmıştır*".

Daha sonra (birbirinden türeyen) akılların sayısı 10'a kadar ulaşıyor. Kaya'dan dinleyelim:

> "İlk aklın Allah'ı düşünmesinden **ikinci akıl**, kendisinin mümkün varlık oluşunu düşünmesinden **birinci göğün (atlas feleği) nefsi ve maddesi** meydana gelmiştir. … İkinci akıl da ilk akla göre zorunlu, özü bakımından mümkün olduğundan Allah'ı düşünmesiyle **üçüncü akıl**, mümkün olduğunu düşünmesiyle **sabit yıldızlar küresinin nefsi ve maddesi** meydana gelir. Böylece her akıl kendinden sonra bir başka aklı ve nefsiyle

> birlikte bir gök küresini oluşturur. Bu sistemde nefsin işlevi gök kürelerini dairesel hareket ettirmektir. Böylece **sudûr** olgusu güneş sistemindeki gezegenlerin sayısınca devam ederek **ay küresinin aklı olan faal akılda son bulur.** Faal akıl ay altı âlemdeki her çeşit fizikî, kimyevî, biyolojik ve fizyolojik oluş ve bozuluşun ilkesi sayıldığından ona **"vâhibü's-suver" (dünyadaki her varlık türüne belli bir şekil ve sûret veren)** denilmektedir. Sudûr hiyerarşisinde bir önceki akıl bir sonrakinden Allah'a yakınlığı ve aldığı **feyiz** itibariyle daha üstün sayılmaktadır. Faal akıl Allah'a en uzak, dünyaya en yakın akıldır."

"Bu akla ziyan saçmalık ve zırvalara kim inanır?" demeyin.. Büyük filozof Fârâbî efendi inanmış, iman etmiş.

*

Kaya'nın ifadesiyle, "Fârâbî, *Allah ile maddî kâinat arasında aracılık işlevi gören akılların sonuncusu olan **faal aklın vahiy getiren melek Cebrâil'e tekabül ettiğini iddia** etmekteyse de İslâm dininde Cebrâil'e vahyi tebliğ dışında dünyayı yönetme gibi bir görev verilmiş değildir*".

Ha bir de "**beşerî akıl**" var.

Kaya'nın dediğine göre, "*Fârâbî ve İbn Sînâ gibi Meşşâî filozofların sudûr yorumlamalarındaki çıkış ve yükseliş yayı **beşerî akl**ın faal akılla ittisâliyle tamamlanmaktadır*".

Kaya şu değerlendirmeyi yapıyor:

> "Plotin'in **sudûr** teorisi, topyekün varlığı bir sıra düzeni içinde insanın önüne serdiğinden özellikle **hıristiyan teolojisi ve teosofik felsefe için ilham kaynağı, dinle felsefeyi uzlaştırmak isteyen Fârâbî ve İbn Sînâ gibi filozoflar açısından ise değerlendirilmesi gereken bir fırsat** olarak görülmüştür. Ancak bu teorinin **Batlamyus astronomisinin içini**

doldurmak ve onu anlamlandırmak üzere geliştirilmiş olduğu da düşünülebilir."

*

Peki İslam alimleri bu sudûr zırvası için ne demişler?

Kaya bu konuya da değiniyor:

"Başta **Gazzâlî** olmak üzere sudûr teorisi **İbn Rüşd, Ebü'l-Berekât el-Bağdâdî** ve Takıyyüddin **İbn Teymiyye** gibi kelâmcı ve filozoflarca çeşitli açılardan eleştirilmiştir. Şöyle ki:

"1. Allah'ın varlığını ve O'nun kendi zâtını bilmesini kâinatın O'ndan taşıp çıkması için **yeter sebep** saymak, diğer bir ifadeyle sudûr olayının **zorunlu** olduğunu savunmak **Allah'ın irade ve ihtiyarını inkâr** veya en azından onu sınırlamak anlamına gelir. Bu da **pasif bir tanrı** anlayışına yol açtığından teolojik açıdan kabul edilemez.

"2. Bu teoriyi temellendiren filozoflar her ne kadar sudûrun zaman dışı olduğunu söylüyorsa da sudûr bir olgu ve eylem olduğuna göre belli bir süreçte gerçekleşmesi gerekir. Onlar yaratma fiilinde **zaman problemini çözemedikleri** için bu teoriyi benimsemişlerdir. Halbuki **zaman bakımından yaratma ile sudûr arasında herhangi bir fark yoktur**.

"3. Mânevî, yalın ve salt olan varlığın fiili de bir ve tektir; dolayısıyla, "Birden ancak bir çıkar" hipotezinden hareketle, "Allah'tan ilk sudûr eden bir olan ilk akıldır" derken mânevî birer varlık olan bu akılların **göksel varlıkların cismini** ve nefsini, faal aklın da heyûlâyı meydana getirdiği iddia edilmektedir ki bu apaçık bir çelişkidir.

"4. Bu sistemde **Allah sadece kendi zâtını bildiği halde** O'ndan sudûr eden akıllar hem Allah'ı hem kendi varlıklarının sonradanlığını

bilmektedir. Bu, akılların bilgisinin **Allah'ın bilgisinden daha çok ve daha kapsamlı olduğu** anlamına gelir ki bu durum **ulûhiyyet kavramıyla ve Allah'ın mutlak kemaliyle bağdaşmaz** (Gazzâlî, s. 125-130; İbn Rüşd, s. 226-234; Ebü'l-Berekât el-Bağdâdî, III, 156-158)."

Bu **sudûr** zırvası ya da sapıklığı tasavvufa da bulaşmış. Kaya şöyle diyor:

"Bu sistemle Meşşâî felsefesi yeni Eflâtuncu unsurlarla eklektik bir görünüm arzederken Sühreverdî el-Maktûl ve **Muhyiddin İbnü'l-Arabî gibi mistik ve teosofik düşünürlerin** varlığın oluşum ve işleyişini yukarıdan aşağıya, **metafizikten fiziğe ya da mânevî ve ruhanî olandan süflî ve maddî olana** doğru bir sıra düzeni içinde yorumlamaları farklı isimlerle de olsa âdeta bir gelenek olmuştur. Bu teorideki **akl-ı evvel, akl-ı kül, akl-ı küllî, nefs-i kül ve nefs-i küllî** kavramları **Şiî-batınî** düşüncesinde, **tasavvuf** ve edebiyat alanlarında farklı bağlamlarda yaygın biçimde kullanılmaktadır…. (bk. Seyyid Şerîf el-Cürcânî, II, 329-331)."

*

Gelelim **Hayrettin Karaman**'ın "sahih İslam" anlayışına..

Yeni Şafak gazetesinin 16 Mart 2025 tarihli sayısında yayınlanan "**Kitaba ve sünnete sarılmak ne demek?**" başlıklı yazısında şöyle diyor:

"Kendileri âlim olmayan Müslümanların önünde **dört temel yorum (İslam anlayışı)** var: 1. **Kelam ve fıkıh** âlimlerinin (**Tefsir** buraya dahildir) yorumları, 2. **Sûfîlerin yorumları**, 3**. İslam filozoflarının yorumları**, 4. **Ehl-i Sünnet dışı yorumlar**.

"Bu yorumların **ilk üçü, "Kitaba, sünnete, ehl-i beyte, hulefâ-i râşidîne" uyduklarını söylüyorla**r; şu hâlde bu temel kaynaklara uymak demek, âlimler için ilimlerine, bilmeyenler için bilenlere uymak demek oluyor ve **bunların hepsi birden İslam** oluyor."

Adamın İslamî ilimlere vukufu işte bu kadar.

Ne İslam filozofu denilen taifenin neyi savunduklarından haberi var, ne Ehl-i Sünnet'ten.

Karşımızda duran, cehl-i mürekkebin tecessüm etmiş hali.

İBN ARABÎ'NİN ÇELİŞKİLİ, TUTARSIZ, MANTIKTAN YOKSUN (VE DE EHL-İ SÜNNET'E AYKIRI) SAHTE "İRFAN"I

İbn Arabî'nin Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ten ayrıldığı noktalar sadece bir iki tane değil. Aşağıda konu edineceğimiz husus (meleklerin mi, peygamberlerin mi üstün olduğu meselesi), onun Ehl-i Sünnet'ten ayrıldığı noktaların fazla önem arzedenlerinden sayılmaz. Fakat söz konusu şahsın düşünce çizgisi hakkında bir fikir verebilir.

Konuyu ele alan Yrd. Doç. Dr. Faruk Sancar, meseleyi şu şekilde özetliyor:

> "… **Mutezilî** Alimlerin büyük **çoğunluğu** ile **bazı Şiî** düşünürler meleklerin peygamberlerden üstün olduğu kanaatini paylaşırlarken, **Ehl-i Sünnet**'in bu konudaki derli toplu kanaatini **Ömer en-Nesefî**'nin ifadelerinde buluyoruz:
>
> **"İnsan nevinden olan peygamberler (Resul), melek nevinden olan peygamberlerden, melek nevinden olan peygamberler, peygamber olmayan insanlardan (Beşerin Avamından), peygamber olmayan (İmanlı) insanlar, peygamber olmayan meleklerden (Meleklerin Avamından) üstündür."**

Bu alıntıdan da anlaşılacağı üzere, **Ehl-i Sünnet**'e göre, üstünlük hiyerarşisinin en tepe noktasında peygamberler ve ardından sırasıyla elçi melekler, salih müminler ve nihayet elçilik vasfı olmayan sıradan melekler gelmektedir.

Mutezile ve **Şia** ise bu konuda kendi aralarında ihtilafa düşmüşler.. Ancak onlardan bazıları bu meselede Ehl-i Sünnet'e hak vermişler.

*

Sancar, bunun ardından şöyle diyor:

> "Ancak Ehl-i sünnet alimleri içerisinde bu hiyerarşik tasnifi benimsemeyen isimlerin bulunduğunu da hatırlatmakta fayda görüyoruz."

Bu "benimse**me**yen" **Ehl-i Sünnet alimi** ise, İbn Arabî oluyormuş..

Gerçekte, İbn Arabî **Ehl-i Sünnet**'ten değildir.

Nitekim bu meselede de **bid'at** fırkalardan Mutezile ile Şia'nın (Ehl-i Sünnet'e muhalefet edenlerinin) safında yer almış.

İbn Arabî'nin **ehl-i bid'at** olduğu kesindir. Ehl-i Sünnet'le bir alâkası yoktur.

Küfrü konusunda ise, eserlerindeki ifadelerin gerçekten kendisine ait olup olmadığının ve tevbe edip etmediğinin bilinmemesi, ayrıca kitaplarının hem batıl hem de hak ifadeler içermesi nedeniyle, **ihtilaf** vardır.

Ona atfedilen kitapların apaçık (tevil götürmeyen) küfür ifadeler içerdiği kesindir.

Prof. Dr. **Süleyman Uludağ**, İbnArabî için açılmış bir sitede (onun "**mezhep**" durumunu şekilde özetlemektedir:

> **"İbn Arabî**, Davud-i Zahirî tarafından kurulan ve Endülüslü İbn Hazm tarafından geliştirilen **zahiri mezhebine** bağlanmıştı. Bunun için ibadette zâhiri, itikadda (tasavvufta) **bâtınî** idi" denilmişti. **Ameldeki mezhebi zahirî** olan ve kıyası reddeden İbn Arabî'nin **itikaddaki mezhebi ne Eş'arilikti ne de Maturidilik**. Bu hususta o, selef akidini benimsemiş ve bu çerçevede [**selefîlik** vasıtasıyla] ehl-i sünnet ve'l-cemaat mezhebine sâdık kalmıştı."
>
> (http://www.ibnularabi.com/default.asp?icerik=3)

Bu ifadelerden şunları anlıyoruz:

1. İbn Arabî, **amel** konusunda dört hak (Ehl-i Sünnet) mezhepten birine müntesip değildi.

2. İbn Arabî, tasavvufî anlayış bakımından müteşerrî değil, batınî idi. Şeriat'i, tabiri caizse iplemiyordu.

3. İtikaddaki mezhebi ne Eş'arîlik ne de Matüridîlik'ti.

4. Selef akidesini yalın ve saf biçimde gerçekten benimsemiş olsaydı, selef de Ehl-i Sünnet olduğu için Ehl-i Sünnet şemsiyesi altında kabul edilebilirdi, fakat **gerçekte selefin yoluna *en uzak* çizgidedir.** O yüzden selefîler genelde onu tekfir ediyor, kâfir olduğunu söylüyorlar.

*****

Ancak, İbn Arabî'nin **Ehl-i Sünnet'e mensubiyetini bir "aksiyom" olarak alan, tartışılmaz bir veri gibi kabul eden** Sancar, sözlerini şöyle sürdürmektedir:

> "Meseleyi, "insan-melek" ve "peygamber-melek" arasındaki üstünlük şeklinde iki yönlü değerlendiren İbn Arabî de bu konuda ulema arasında ihtilaf bulunduğunu kabul eder. Elbette ulema derken o, sadece kendisinin zahir ilimleri olarak nitelendirdiği **şerî ilimlerle** meşgul olan alimler zümresini kastetmemekte aynı zamanda kendisinin de içinde bulunduğu mutasavvıfları da bu sınıfa dahil etmektedir. Bu da gösteriyor ki sûfî zümreler arasında da bu konuda tam bir fikir birliğinden söz etmek mümkün gözükmemektedir.
>
> "İbn Arabî, meleklerin insandan daha üstün varlıklar olduğunu öncelikle Hz. Peygamberden rivayet edilen şu hadisle delillendirmeye çalışır: Hz. Peygamber bir Yahudi'nin cenazesini görünce ayağa kalkar ve fakat, 'O bir Yahudi cenazesi' denildiğinde, 'Onunla beraber bir melek yok mu?' diye cevap verir. **Başka bir rivayette** 'Kuşkusuz ölüm korkunçtur', **bir diğerinde** ise 'O da bir nefis değil midir?' der. Bu hadisten hareketle İbn

Arabî, meleklerin mutlak olarak insanlardan üstün olduğunu kabul edenlere göre, -ki kendisi de bu kanaattedir- **daha faziletli olan için ayağa kalkmaya** bir işaret olduğunu söyler. Nitekim kendisine gösterilen sadık bir **rüya**da (mübeşşire) bunu bizzat söyleyenin Hz. Peygamber olduğunu beyan eder.

"İbn Arabî, sözünü ettiği bu **rüya**yı ***Fütûhât***'ın bir başka yerinde açıkça zikreder ve bunun her türlü tartışmayı sona erdirecek bir açıklık ve mahiyette olduğunu vurgular. Çünkü meselenin halli konusunda kendisini aydınlatan bizzat Hz. Peygamber'dir ve bu da en azından kendisi için katî bir bilgi hükmündedir:

"Vakıamda Hz. Peygamberi gördüm ve ulemanın ihtilaflarını zikrettikten sonra ona bu meseleyi sordum: Resulullah bana şöyle buyurdu: 'Melekler efdaldir' dedi. Ben de ***cevabına iman ediyorum ama*** *bana bunu soran kişiye hangi delili göstereceğim? dediğimde bana şöyle hitap etti: Benim insanların en hayırlısı olduğumu da, Allah'tan rivayet ettiğim 'Beni içinden zikredeni ben de içimden zikrederim, Beni bir topluluk içinde zikredeni ise onunkinden daha hayırlı bir topluluk içinde zikrederim' hadisini de biliyorsun. Pek çok insan aralarında benim de bulunduğum bir topluluk içinde Allah'ı zikretmiştir. O halde Allah da onları benim bulunduğum topluluktan daha hayırlı bir topluluk (melekler) içinde zikretmiştir.* Hz. Peygamberin bu sözüyle hiçbir şeyden sevinmediğim kadar sevindim, çünkü **bu mesele, kalbimde derince yer etmişti**. 'O ve melekleri size salât eder' ayetini düşünürsen meseleyi anlarsın."

Söz konusu ayetin (Ahzab, 33/43), "daha hayırlı topluluğun" melekler olduğunu gösterdiğini söylemek istiyor. (Allahu Teala, mesela bir insanı vefat etmiş **peygamberler topluluğu** içinde de zikredebilir. Peygamberler topluluğu, ashab topluluğundan daha üstündür.)

*****

Anlattığı rüya (vakıa) bir acayip.. Ulemanın konu ile ilgili ihtilaflarını Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e anlatmışmış..

Faydası neyse?..

Bahis konusu acayiplik, **anlattığı rüya konusunda** şüphelere yol açmakta, (büyük kelâm otoritesi Allame Saadeddin Taftazanî'ye atfedilen vahdet-i vücudla ilgili bir risalede de olduğu gibi) **ona yöneltilen *"rüya uydurma" ithamının doğruluğu* ihtimalini güçlendirmektedir.**

Dediğine göre, Resulullah s.a.s. ona şöyle buyurmuş: "Melekler efdaldir." Bu da karşılık olarak **"Cevabına iman ediyorum ama** …" diye hadsiz ve edepsiz bir laf yumurtlamış..

Lafa bak, cevabına iman ediyormuşmuş da amaymış..

"Ama"sı da şu: "Bana bunu soran kişiye hangi delili göstereceğim?"

Sana bunu soran yok ki!.. Bunu dert edinen sensin..

"**Bu mesele, kalbimde derince yer etmişti**" diyen kim?!

*

Dediğine göre, Peygamber Efendimiz s.a.s.'in yaptığı açıklamaya çok sevinmişmiş. "**Hiçbir şeyden sevinmediğim kadar sevindim**" diyor..

Bunun bu kadar sevinilecek nesi var?.. Başkasının senden üstün ya da aşağı olması sana ne fayda verir ne de zarar.. Senin Allahu Teala indindeki kıymetin ne; önemli olan o!.. Kendini başkalarıyla mukayeseye, üstün ya da aşağı ilan etmeye lüzum yok (Ki böylesi lüzumsuz mukayeseler, sonuçta kibir ya da haset gibi hastalıklara yol açar).

İblis de bu üstünlük meselesini kafaya takmış, kalbine derince yerleştirmişti. "**Ben Adem'e secde etmem, ondan üstünüm**" diyordu.

Allah'tan, bu herzevekil işi meleklerle kapatmış, İblis'i işin içine dahil etmemiş.

Fakat (bu uydurma olduğu anlaşılan rüyası/vakıası ile) muhtemelen İblis'i sevindirmiştir.

İblis'in "insan"la ilgili böylesi değerlendirmelere "**hiçbir şeyden sevinmeyeceği kadar sevineceği**"ni tahmin etmek zor değil.

*

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in rüyasında verdiğini iddia ettiği cevaba gelelim..

İbn Arabî'nin hadîs-i kudsîden çıkardığı sonucun **ilgisiz** olduğu görülüyor. Çünkü, bir topluluğun diğer bir topluluktan hayırlı olması, **daha az hayırlı topluluk içindeki bir ferdin, daha çok hayırlı topluluk içindeki bütün fertlerden üstün olmasına engel değildir**.

Allahu Teala insanlara meleklere secde etmelerini emretmedi, fakat bütün meleklere Adem aleyhisselam'a secde etmelerini emretti.

Yahudinin ölüsüne eşlik eden melek için ayağa kalkmaya gelince.. Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, bazen bazı insanlar için de ayağa kalkmıştır.. Bu, onların Rasulullah s.a.s.'den daha üstün olmaları anlamına mı gelir?!

Üstelik, söz konusu rivayet bu konuda "kesin" delil olmaya elverişli değildir. Çünkü ***"Başka bir rivayette*** *'Kuşkusuz ölüm korkunçtur',* ***bir diğerinde*** *ise 'O da bir nefis değil midir?' der"* deniliyor.. Yani meleksiz rivayet de var.

*

Üstelik, İbn Arabî'nin **kitaplarının en belirgin özelliği olan kendi kendisini çürütme ve kendisiyle çelişme,** bu meselede de kendisini göstermektedir. Sancar, sözlerini şöyle sürdürüyor:

> "İbn Arabî'nin bu açıklamaları ve nakilleri esasında kendisi açısından meseleyi berraklığa kavuştursa da ***Fusus***'un hemen başında kaleme aldığı bir bölüm onun bu konuda nasıl bir tutum takındığı hususunda **zihinlerde soru işareti** meydana getirmektedir: Melekler, bu halifenin yaratılışının gereğini anlayamamışlardır. Bununla birlikte Hakk'ın mertebesinin layık olduğu ibadeti de bilememişlerdir; çünkü herkes, Hak'tan ancak kendi zatının gerektirdiği şeyi bilebilir. **Melekler Âdem'in, toplayıcılığına (câmî oluşu vasfına) sahip değildi. Onlar, kendilerine özgü ilahi isimlerin dışındaki isimleri bilememiş, Hakk'ı yalnızca kendilerine özgü bu isimlerle tenzih ve teşbih etmişlerdir. Hâlbuki bunların Allah'ın bilgisinin kendilerine ulaşmadığı isimleri olduğunu anlayamamış, dolayısıyla bu isimlerle Hakk'ı takdis edememiş, Âdem'in yaptığı gibi Hakk'ı tenzih edememişlerdir."**

Bunun ardından Sancar, **"İbn Arabî'nin bu ifadeleri ilk bakışta yukarıda da arz ettiğimiz görüşleri ile örtüşmeyen** bir izlenim doğurmaktadır" demekte ve sonra da, sanki İbn Arabî yanılmaz, şaşırmaz, kendisiyle asla çelişkiye düşmez insanüstü bir varlıkmış, **masum** bir peygambermiş gibi tevillerle olayı kapatmaya çalışmaktadır.

Şu açık, ilk bakışta olduğu gibi, son bakışta da lafları birbiriyle örtüşmüyor. (Adamın bütün kitapları böyle birbirini çürüten laflarla, çelişkili ve tutarsız lafazanlıklarla dolu.. Herkes işine gelene yapışıyor.)

Ne var ki Sancar, **şârihlerin (İbn Arabî şarihleri ya da minareye kılıf dikicilerinin**) beyanlarına başvurmakta, bir sürü **mantıksız tevili** aktarmaktadır.

*

Halbuki, lafı bu kadar dolandırmaya gerek yok. Bizzat ***www.ibnularabi.com***'da Uludağ'ın İbn Arabî'yi medhederken yazdıklarından ortaya çıkan sonuçları hatırlamak yeterli (Bu da, merd-i kıptînin hayranının onun *şecaatini övmek için sirkatini anlatmasına* benzemektedir):

1. İbn Arabî, ***amel*** **konusunda dört hak mezhepten (Ehl-i Sünnet'ten) birine müntesip değildi.**

2. İbn Arabî, tasavvufî anlayış bakımından **müteşerrî değil, batınî idi**. Şeriat'e değil batınından (işkembesinden) uydurduklarına tabi idi.

3. **İtikaddaki mezhebi ne Eş'arîlik ne de Matüridîlik**'ti.

4. Selef akidesini yalın ve saf biçimde gerçekten benimsemiş olsaydı, selef de Ehl-i Sünnet olduğu için Ehl-i Sünnet şemsiyesi altında kabul edilebilirdi, fakat **gerçekte selefîliğe en uzak çizgidedir.** O yüzden selefîler tarafından tekfir edilegelmiştir.

*

"**Sahih itikad**" sahibi olmayan, "**istikamet**"i yakalayamamış kişiler hakkında keramet olarak anlatılan hikayeler, **uydurma** değillerse, **istidrac** kabul edilirler.

İbn Arabî'ye atfedilen keramet hikayelerine baktığımızda ise, anlatılanların saçmasapan ve traji-komik rivayetler olduğunu görüyoruz. Söz konusu keramet hikâyeleri İbn Arabî'de bir "keramet" bulunduğunu gösterecek nitelikte değil, fakat, bunlara kulak verip önemsenecek şeyler zannedenlerin "**akıl**" ve "**ilim**" bakımından acınası zavallı ve biçareler olduklarını ispatlamaktadır.

İbn Arabî'yi okumayıp da kulaktan dolma bilgilerle **hüsnüzan**da bulunanlar mazur görülebilirler, fakat okumuş olanlar, İbn Arabîcilik yapmaları durumunda cehaletlerini, ahmaklık ve salaklıklarını tescil edip belgelemiş olurlar. Müseccel cahil, ahmak ve salaktırlar.. Sapıklık da bonus..

ZAMPARA ŞEYH MUHYİDDİN İBN ARABÎ'NİN AŞK MACERALARI

Kedicik koleksiyoneri Adnan'ın "İbn Arabî'deki tezahürleri, taayyünleri ve suretlenmeleri" üzerinde durmakta fayda var gibi görünüyor.

Belki de tersi doğrudur, Endülüslü kalpazanın "Adnan'daki tezahürleri, taayyünleri ve suretlenmeleri"nden bahsetmek gerekiyordur, bilemiyorum.

Aralarındaki tek ortak nokta, ikisinin de bütün bir âlemi "**hayal**" olarak nitelendiriyor olması değil.

Adnan nasıl **kediciklerde "Allah'ın tecellisi"ni** görüyor, bu tecelli karşısında "Allah sevgisi"nde fani olup kendisinden geçiyor, cezbeye kapılıp vecde geliyorduysa, ve bunun sonucu olarak ince sanatsal yönünü dizginleyemeyip estetik sema ve raks deryasına nasıl garkoluyorduysa, İbn Arabî de güya içindeki "Allah aşkı"nı anlatmak için ***Tercümanü'l-Eşvâk (Şevklerin Tercümanı)*** diye bir kitap yazmış.

Mahmut Kanık "***Arzuların Tercümanı***" adıyla Türkçe'ye çevirmiş, İz Yayıncılık da basmış.

*

Bu kitabı niye yazmış, arzularını niye **hayal**lerinde bırakmayıp kâğıtlara aktarmış derseniz, şunun için:

"İçinden İsfahanlı âlim **Mekînüddin'in kızı Nizâm'**ın adı tramway gibi geçen" şiirler yazmış, doğal olarak birileri de "**Nizâm'a olan aşkını başarılı bir şekilde dile getirmiş, edebiyatı iyi, şiirleri sağlam**" demişler.

Adam şiirlerinde “Ah şirin Nizam, vah mırın kırın Nizam, oy sarı saçlı mavi gözlüm” diyerek feryad ü figan koparınca, “Aşk adamı canım, duygusuz katı kalpli bir kütük değil” diye konuşmuşlar.

Fakat İbn Arabî buna bozulmuş, “**Tamam yazdım, Nizam için diller döktüm,** aşk şiirleri antolojisini alabildiğine zenginleştirdim, **ama hele bir sorun niye yazdım**” diyerek yeniden kaleme sarılmış.

Meğer kendisindeki Allah aşkını anlatmak için yazmışmış..

Şiirlerindeki "dünyalar güzeli Nizam kız"a yönelik aşk ilanı, kendisindeki Allah aşkının sembolik anlatımıymış.

Biz de yedik!

*

E peki niye Nizâm gibi tanıdığı güzel bir kızın adını vermiş de mesela “Leyla” gibi anonim bir ismi kullanmamış?

Dahası, bu utanmaz adam niye Allah sevgisini güzelliğiyle meşhur genç bir kıza yönelik aşk ile sözümona **sembolize** ediyor?

Özrü, kabahatinden büyük..

Kepazeliğin bini bir para..

İbn Arabî, “***Arzuların Tercümanı***”nda şunları yazmış (Mahmut Kanık’ın çevirisiyle):

> “Hierî 598’de Mekke’ye vardığım zaman, orada erdem sahibi bir toplulukla, **büyük edebiyatçılardan** ve bilginlerden oluşan bir grupla karşılaştım. Çok sayıdaki **bu erkekler topluluğu arasında kadınlar da vardı.**

“Hepsi erdemli kişiler olmasına rağmen, onlar arasında ***Mekînüddin*** *Ebî Süca’ Zâhir bin Rüstem bin Ebi’r-Recâ el-Isbahânî* —Allah ona rahmet etsin— gibi, kendi işiyle meşgul olan ve dünüyle bügünü arasında geçen olayları değerlendirip, muhasebesini yapan biri **ve onun ablası**, Hicaz’ın en yaşlı kadın âlimi ***Fahrünnisâ*** *bintü Rüstem* [Rüstem’ın kızı Fahrunnisa] gibi birini görmedim.

“Seyh Mekinüddin âlimdi, önderdi, imamdı, İbrahim aleyhisselâm makamında bulunurdu. Mekke sakinlerindendi. Biz Ebu İsa et-Tirmizî’nin hadis konusundaki kitabını, ayrıca daha başka kitapları, erdemli kişilerden oluşan bir topluluk halinde ondan dinleyerek okuduk. …

“Kızkardeşi Fahrunnisa’ya gelinee, kadınların övüncüydü o; sadece kadınların değil, aynı zamanda erkeklerin ve bilginlerin de bir övünç vesilesiydi o! **Hadis rivayeti konusundaki üstünlüğünden ötürü kendisinden hadis dersi almak üzere ona gönderildim. …**

“Allah kendisinden razı olsun, bu şeyhin **(**Mekinüddin’in) bekar bir kızı vardı. **Boylu poslu, genç ve küzel bir kızdı; onu görenler hemen ona tutulurdu; bulunduğu ortamı bir çiçek gibi söslerdi; çevresinde bulunanları sevindirirdi; kendisini seyredenleri hayran bırakırdı; bu kızın adı *Nizâm***, lakâbı ise Aynü’ş-Sems ve’l-Bahâ idi. Kendisi âlimdi, bilgiliydi; âbiddi, ibadete çok düşkündü, **seyahat etmeyi çok severdi**; zühd sahibi idi. Mekke ve Medine’nin **önde gelen** simalarındandı; kuşkusuz, tehlikelerden korunluş olan beldenin, Yani Mekke’nin yetiştirdiği seçkin bir kişiydi; **dış görünüşü itibariyle Iraklıları andırırdı**; **çok konuşsa, en ince ayrıntılara kadar inerdi**; az konuşsa öz konuşurdu; edebî ve fasih konuşsa net ve açık konuşurdu; eğer nutuk verecek olsa, **Kuss bin Saide onun yanında hiç kalırdı**; cömertlik yapaeak olsa, Ma’n bin Zaide ona yetişemezdi; eğer vefalı olsa, Semevel onun yanında adımlarını geri çekerdi; vefasızlığın, gadirliğin belini bükmüş, sınırlarını çoktan aşmıştı.

"Eğer nefisleri çabucak ve kolayca kötülüğe kayan ve zayıf, hasta ruhlu, bozuk, kötü düşünceli, namus duygusu körelmiş insanlar olmasaydı, **Allah'ın yaratılış sırasında ona bağışladığı fizikî ve ruhî güzellikleri**, ahlâk ve huy güzelliklerini **bir bir açıklardım. O, gökteki bembeyaz yağmur bulutu gibi güzeldi; bir çiçek gibiydi**; alimlerin güneşiydi, gözbebeğiydi; edebiyatçıların çiçek tarhıydı, gülbahçesiydi; ağzı mühürlü açılmamış bir hokkaydı; inci gerdanlığın **parçasıydı**; zamanın eşsiz örneğiydi; çağının en değerli kızıydı. Cömertliği bolca, himmetleri yüksekçeydi. Ana ve babasının sevinciydi; sahasının efendisiydi; **bulunduğu meclisin** en şereflisiydi; evi **Mekke'nin *Ciyad* semtindeydi**; evi mahallenin gözbebeğiydi; âdeta bir gönül merkeziydi; *Tıhâme* onunla aydınlanırdı; bahçedeki çiçekler ona yakın**, ona komşu olduklarından dolayı tomurcuklarını açarlardı**; onun taşıdığı güzelliklerden (*letâyif*) ve inceliklerden (*şekâyık*) ötürü, **marifet çiçekleri etrafa kokular yayardı**; üzerinde dokunduğu izler, meliklerin, kralların, sahip olduğu güçler vardı.

"Onun sohbetinde çok bulunduk ve zâtının üstünlüğüne ve erdemine şahit **olduk;** ayrıca, halasının ve babasının sohbetinde de çok bulunduk. Bu nedenle **bu kitabımızdaki şiirlerde** tıpkı bir gerdanlığa en güzel incileri dizer gibi, son derece uyumlu ve ahenkli bir dille onu terennüm ettik. **Ona lâyık ifadelerle gazelle yazdık. Fakat gene de onun sevgisinin büyüklüğüyle,** söylediği o güzel kadim sözlerle, iç dünyasının zenginliğiyle, iffetinin temizliğiyle ilgili olarak gönlümden geçenlerin, ve **ona duyduğum sevgi, ilgi ve duyguların hepsini anlatamadım**, çünkü **o benim tek dileğim ve biricik özlemimdi. O tertemiz, o eldeğmemiş güzel kız! Ancak, bu şiirlerde ona duyduğum** sevgiyle ilgili olarak bende birikim haline gelen (*zehâyîr*) **en içten kalbi duygularımdan (ağlâk) bazı özlemlerimi dile getirmeye** çalıştım. **İçimde sakladığım arzuları, tahassürleri açığa vurmuş oldum. Eski günlerimizi büyük bir özenle yeniden hatırlayarak, onun o güzel meclisinde yaşadığımız o tatlı anıları, kısacası ona**

duyduğum tüm ilgilerin bende bıraktığı şeyleri yeniden uyandırdım, yeniden yaşadım.

"Bu kitapta hangi isimden söz ettiysem, hepsi ondan kinayedir; hangi evi tasvir edip anlatmışsam, hepsinde onun evini kasdetmişimdir. **Ancak bu kitapta yazdığım bütün şiirlerde daima içime doğan 'ilâhî varidâtlar'a (*el- vâridatü'l-ilâhiyye*) (içedoğuşlara) ve gönlüme inen 'ruhânî inişler'e (*el- tenezzülâtü'r-ruhaniyye*) ve 'ulvî tenâsübler'e (*el-münâsebâtü'l-ulviyye*) imalarda bulundum**; bunu da (biz sufîlerin yolu olan) en üstün yola göre sembollerle yaptım, çünkü 'kuşkusuz öte dünya bu dünyadan daha hayırlıdır.' **Allah razı olsun ondan, o da [bu güzel kız da] benim işaret ettiğim konuları çok iyi biliyordu. Kuşkusuz şiirlerimin asıl sırrı, anlamı budur; bunları ancak iyi bilen biri sana anlatabilir.**

"Bununla birlikte, Allah hem bu kitabın bu kısmını, hem de (yazdığım) ***Divan***'ın öteki şiirlerini okuyanların kalbinden, şerefli, soylu, yüksek karakterli, üstün meziyetli insanlara layık olmayan ve semavî/ilahî konulara uygun düşmeyen çirkin şeyleri geçirtmesin! Amin!"

*

Kızı öyle bir allayıp pullamış, pohpohlayarak anlatmış ki, **Hz. Meryem** ona kıyasla neon lambasının yanındaki sönük mum ışığı gibi kalıyor.

Bir kimse bir başkasını böyle abartılı anlatıyorsa, bilin ki o kişi **palavracının, yalancının, karaktersiz yağcının, haysiyetsiz dalkavuğun** tekidir.

Karşındaki kişi feleğin çemberinden geçmiş, hayatın çetin imtihanlarını yaşayıp acılarla yoğrularak olgunlaşmış biri değil, Mekke'nin itibarlı ve hali vakti yerinde gözde bir bilgin'inin (entelektüelin) kızı olmanın beleşten sefasını süren, bir eli yağda bir eli balda, eli işsizlikte gözü (zampara şeyhin anlattıklarından anlaşıldığı kadarıyla) oynaşta bekâr bir acemi çaylak..

Ciddiyetten nasibi olan bir adam, bu durumdaki bir kız için böyle abartılı değerlendirmeler yapabilir mi?!

*

Adam "**keşf**" ehli ya, maşallah kızın özelliklerini iyi keşfetmiş..

Kızlardan anlıyor.

Kız boylu posluymış, gençmiş, güzelmiş.. Dolayısıyla övgüleri hak etmiş.

Kısa, yaşlı ve çirkin olsaydı, bizim "velîlerin sonuncusu" kâşifimizin dimağ zevkine kesinlikle uygun düşmezdi.

Şeyh-i Ekber (azman şeyh), kız için "**Onu görenler hemen ona tutulurdu**" da diyor.. Kendisi de gören bahtiyarlardan, bu durum onun için "**Bi't-tecrübe sabit**" herhalde.

Nasıl tutulmasınlar ki, "**bulunduğu ortamı bir çiçek gibi süslemek**" gibi her kızda rastlanmayan bir hasleti var..

Diğer kızlar muhtemelen çarpı çırpı, ayrıkotu, bu ise çiçek.

Dahası, "**çevresinde bulunanları sevindirmek**" gibi bir meziyeti de varmış.. Artık nasıl sevindiriyorduysa..

Belli ki azman şeyh de sevindirilenlerden..

Bitti mi?... Hayır, "**kendisini *seyredenleri hayran* bırakmak**" gibi bir "**erdem**"i de varmış..

Kızda erdem "zibil (sebil)", "seyredildiğinde" nasıl "hayran" olunmasın!

Kıza duyduğu "hayranlığa" bakılırsa, azman şeyh onu öyle böyle değil, uzuuun uzun "seyretmiş".. Doya doya..

*

Azman zampara, kıza salt bu özellikleriyle hayran olsa biraz "**dünyevî**" kaçacak, sindirilmesi zor olacak, dolayısıyla hikayeyi tatlandırmak, ona azıcık "**ruhaniyet**" baharatı katmak gerekiyor.

Onun için ekber şeyh bir süre sonra vites değiştiriyor, ***"****Kendisi âlimdi, bilgiliydi; âbiddi, ibadete çok düşkündü,* ***seyahat etmeyi çok severdi; zühd sahibi idi****"* diyor.

Kız alimmiş, azman şeyh de ("**keşf**"ten boş kalan vakitlerinde) hep **ilim** peşinde maşallah, dolayısıyla kızın peşine takılması normal..

Garibim ne yapsın, kız ilim madeni.. Herşeyi kızın babasından öğrenecek değil ya, biraz da güzel kızından öğrensin..

Üstelik azman zampara, kızın ibadete çok düşkün olma gibi bir meziyetini de **keşf**etmiş..

Kız mı **ibadetlerini teşhir** ediyordu, "seyredenler" için Mekke "fuar"ında sergiliyordu, yoksa Endülüslü soytarı kızla birlikte aynı camide mesela itikafa mı giriyordu, veya birlikte teheccüde mi kalkıyorlardı; orasını bilmiyoruz.

Kızın, azman zamparanın hoşuna giden bir başka özelliği de **seyahat etmeyi** çok sevmesiymiş.. Zamparanın da çok sevdiği bir spor.

*

Tabiî kızın **zühdü** (dünyaya gönül vermeyişi) bizim için biraz muamma, beş bilinmeyenli denklem..

Çünkü hayatındaki zühd tadından yenmez cinsten..

Çünkü, azman zamparanın dediğine göre, seyyah zahide, "Mekke ve Medine'nin **önde gelen simalarından**, Mekke'nin yetiştirdiği **seçkin** bir kişi"..

Seçkinliğinin de hakkını veriyor, giyimine kuşamına, duruşuna endamına, yürüyüşüne süzülüşüne, bakışına nakışna dikkat ediyor olmalı ki, onu görenler hemen ona **tutuluyorlar**..

İstanbul-Çarşamba'daki İsmailağa Cemaati mensubu kadınlar gibi siyahlara bürünmüş tek gözlü bir uzaylı görüntüsünden uzak olduğu kesin.

Bulunduğu ortamı bir **çiçek gibi süslüyor**, çevresinde bulunanları **sevindiriyor**, **evi de zaten Mekke'nin mutena Ciyad semtinde** ve "mahallenin gözbebeği", âdeta bir "gönül merkezi"..

*

Ve kız, kendisini seyretmek isteyen "gönül" sahiplerini hayalkırıklığına uğratmıyor, tam aksine, onları **hayran** bırakmak için lâzım gelenleri yapma konusunda çok cömert..

Ve de bütün bunların adı "**zühd**" oluyor..

Zühd sahibiymiş.. Zampirik şeyh öyle diyor.

Kızın Mekke ve Medine'nin **önde gelen simalarından olması, Mekke'nin** yetiştirdiği **seçkin** bir kişi kabul edilmesi (daha doğrusu babasının önde gelen bir sima olması, seçkin kişinin kızı konumunda bulunması) önemli tabiî..

Zampirik şeyh bu konuda hassas.. Dört evliliğinin dördü de böyle "seçkin" evlilik.

Önde gelmeyen, seçkin olmayan adamların kızları buna "**ilahî aşk**" neşvesi vermiyor.

Seçkin kız "keşf" etmede azman zamparanın üstüne yok.

*

Kızın başka meziyetleri de var elbette..

Dış görünüşü itibariyle Iraklıları andırırıyor, konuşması da "zühd"lü, edebî ve fasîh konuşuyor, edebiyat fezasının ufuklarında sular seller gibi cevelan ediyor, çorak kalpleri fesahat ve belagat yağmurlarıyla diriltiyor.

Cömertlikte Ma'n bin Zâide'yi bile geçmiş; vefasızlığın, gâdirliğin/gadrediciliğin belini bükmüş, başını ezmiş.. Çok vefalı.. Cömertliği bolca, himmetleri yüksekçe.. Ekmek elden su gölden, baba parasıyla hayran kitlesini sevindiriyor, memnun ediyor..

Kuru kuruya güzellik seyretmek karın doyurmuyor ne de olsa.. Seyret seyret, nereye kadar, yanında bir cömertlik de olmalı elbette.

Azman şeyh kız hakkında başka şeyler de söyleyecekmiş, **Allah'ın yaratılış sırasında ona bağışladığı fizikî güzellikleri** vs. bir bir açıklayacakmış aslında fakat vazgeçmişmiş..

Bu fizikî güzellikleri nasıl "keşf" etmiş, onu tam bilmiyoruz.

Eğer "nefisleri çabucak ve kolayca kötülüğe kayan ve zayıf, hasta ruhlu, bozuk, kötü düşünceli, namus duygusu körelmiş" insanlar meveut olmasaymış bu **fizikî güzellikleri** anlatacakmış..

*

Ee haklı, herkes azman zampirik gibi değil ki, bazısının nefsi kötülüğe çabuk kayabiliyor.

Misal, **Hz. Yusuf** aleyhisselam.. Allahu Teala onun hakkında şöyle buyuruyor:

> "**Hanım cidden ona niyyeti kurmuştu, o da ona kurmuş gitmişti amma** Rabbının bürhanını görmese idi; ondan fenalığı ve fuhşu bertaraf edelim için öyle oldu, hakıkat o bizim ıhlâsa mazhar edilmiş has kullarımızdandır." (Yusuf, 12/24. Elmalılı meali)

İşte gördünüz mü, Allah'ın bazı "velî"leri, peygamberlerden böyle üstün..

İbrahim oğlu İshak oğlu Yakup oğlu Yusuf peygamber, kendisine hakim olamıyor, Allahu Teala onu bir "burhan"la durduruyor, "velîlerin sonuncusu" Endülüslü Muhyiddin ise Mekke'nin "seçkin" kızı karşısında "ilahî güzellikler" dışında birşey düşünmüyor.

Kâmil insan (insan-ı kâmil) olmak, **irfan ve marifet** deryasında garkolmak başka birşey canım, herkese nasip olmuyor.

Azman şeyh böyle biri; nefsi çabucak ve kolayca kötülüğe kayan zayıf, hasta ruhlu, bozuk, kötü düşünceli, namus duygusu körelmiş biri değil.

Aşk adamı.

*

Hz. Yusuf a. s. zayıf olduğu için, **Aziz'in karısı** hakkında "namuslu" iltifatlarda bulunamamış..

Kadın hakkında ne şiir yazmış ne kitap..

Ne ***"O, gökteki bembeyaz yağmur bulutu gibi güzeldi; bir çiçek gibiydi"*** diyebilmiş; ne *"Peygamberlerin güneşiydi, gözbebeğiydi; Mısırlı* ***edebiyatçıların çiçek tarhıydı, gülbahçesiydi****;* ***inci gerdanlığın bir parçasıydı****; zamanın eşsiz örneğiydi; çağının en değerli kadınıydı"* diye destan yazabilmiş, ne "*Cömertliği bolca, himmetleri yüksekçeydi; bulunduğu meclisin en şereflisiydi"* diye döktürebilmiş.

Sıradan bir peygamber oğlu peygamber oğlu peygamber oğlu peygamber, "velîlerin sonuncusu" değil, o yüzden Aziz'in karısı ile 'düzeyli ilişki' kurup, "Mısır onunla *aydınlanırdı; bahçedeki çiçekler ona yakın, ona komşu* ***olduklarından dolayı tomurcuklarını açarlardı****; onun taşıdığı güzelliklerden ve inceliklerden ötürü,* ***marifet çiçekleri*** *etrafa kokular yayardı; üzerinde meleklerin dokunduğu izler, meliklerin, kralların sahip olduğu güçler vardı"* demeyi beceremiyor.

Hapiste de hali aynı..

Şiirler yazıp "tıpkı bir gerdanlığa en güzel incileri dizer gibi, son derece uyumlu ve ahenkli bir dille" Aziz'in karısını "**terennüm"** etmemiş.

Ona duymasına ramak kalan "sevgi, ilgi ve duyguların hepsini" geçtik, birazcığını bile anlatmamış.

"O benim tek dileğim ve biricik özlemimdi" dememiş.

İçinde sakladığı **arzulardan, tahassürlerden** filan bahsetmemiş.

"Eski günlerini büyük bir özenle yeniden" hatırlamamış, Aziz'in karısının meclisinde yaşadığı anıları yeniden yaşamamış.

Hapiste şiirsiz, sanatsız, aşksız yatıp durmuş.

*

Evet, karda yürüyüp iz bırakmayan**,** kazara iz bıraktığı zaman da ona **"ilahî aşk bahçesinden derlenip toplanmış marifet çiçekleri"** madalyası takan **"zampiriklerin sonuncusu",** söz konusu kız için "Biz onun **sohbetinde çok bulunduk"** diyor.

"**Sohbet**"inde çok bulunmuş.. Sohbet ehli ne de olsa; **irfan ve marifet madeni** kız bulunca kaçırmıyor.

Bu sohbetlerde kızdan bayağı bir feyz almış, "Zatının üstünlüğüne ve erdemine şahit olmuş"..

Demek ki kız, buna zatının üstünlüğünü ve **erdem**inin güzelliklerini bol bol sergilemiş..

Fakat bizim zampirik çok namuslu bir velî, dahası başkalarının namusu konusunda da çok hassas.. O yüzden kızın fizikî güzelliklerinin ayrıntısına girmiyor, n'olur n'olmaz, "zayıf"ların nefsi bundan pay kapabilir, namusları hasar görebilir.

*

Zamparalık tarikatının şeyh-i ekberi (en büyük şeyhi) bütün bunları yazdıktan sonra, nefsanî arzularına kolayca mağlup olabilen zayıfların aklına kötü şeyler gelmesin diye sözlerinin içyüzündeki **irfan ve marifet** deryasından bir avuç su serpip kalplerimizi serinletiyor.

"O tertemiz, o eldeğmemiş", fakat bol bol "göz ilişmiş" "**güzel kız"** için yazdığı bütün şiirlerde daima **içine doğan 'ilâhî varidâtlar**'a, **gönlüne inen 'ruhânî inişler**'e ve 'ulvî tenâsübler'e **ima**larda bulunmuşmuş.

Adamın bunlardan başka birşeyle işi olabilir mi?!.. **Hz. Yusuf** mu ki aklına kötü şeyler gelme ihtimali bulunsun.

Fakat, bu 'ilâhî varidâtlar', 'ruhânî inişler' ve 'ulvî tenâsübler' layık olmayan münasebetsiz ellerde ziyan olmasın diye onları **"lokomotif sembol" Nizam kızın güzellikleri**nden oluşan "**semboller**"in arkasına gizlemiş.

Gizlemeyip de ne yapsındı?! ***Kur'an*** ayetleri ve Peygamber hadîsleri kadar değerli olduğunu düşündüğü anlaşılan o varidatları, iniş çıkışları, münasebetleri *ilahî, ruhanî ve de ulvî* "sırlar"dan anlamayanlara açsa mıydı?!..

"**İma**"da bulunmuş ya işte.. Anlayana sivrisinek saz..

Açıkça yazarsa **ilahî sırları** ifşa etmiş olur, yazıktır.. Sırrın nasıl saklanacağını da biliyor, herşeyi **güzeller güzeli Nizam** üzerinden şifrelemiş.

Fakat **sırlar** ilahî olmadığı zaman gayet açık sözlü..

Mesela kendisinin dini kemale erdirme noktasından bir binayı tamamlayan "**altın kerpiç**", Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in ise "**gümüş kerpiç**" olduğunu söyleme tevazuunda bulunmak gibi alicenaplıklar sergileyebiliyor.

Hz. Peygamber'in " **peygamberlerin sonuncusu**" olmasına karşılık kendisinin de "**velîlerin sonuncusu**" olduğunu açıklama fedakârlığında bulunabiliyor.

Bunlar önemsiz sırlar.. Önemli ilahî sırlar ise **Mekke'nin muhteşem kızı Nizam'ın** gönül alıcı fizikî güzelliklerinin salına salına sembolik danslar icra ettiği şiirlerindeki "**ima**"larda.

*

Neyse ki, **irfan ve marifet** sahibi ehil kişiler bu **sembol**lerden anlıyor.. En başta da sembolün kendisi, yani Mekke'nin güzel kızı anlıyor..

[Zamanımızda sayıları öyle çoğaldı ki, İngiliz iblisinin **Ibn Arabi Society**'si ile keferenin yerli-milli "tezahürleri, taayyünleri ve suretlenmeleri" sayesinde İbn Arabîcilik pandemisi yaşanıyor.

Evet, **İngiliz** keferesi Müslümanlar'ın önüne "**rol model**" olarak İbn Arabî sapığını koyuyor.. Onun müttefiki, işbirlikçisi, **"ideolojik evladı" yerli-milli şuursuz derin acenta** da paravan yayınevleri, "embedded" editörler ve arkadan kurmalı dizi senaristleri vasıtasıyla İbn Arabî sapıklığını "Türk dindarlığı" haline getirmeye çalışıyor.]

Adam öksürse sembol, aksırıp tıksırsa gene sembol..

Mesela "**sevgilinin (Nizam'ın) gözkapakları**" dediği zaman belki Ağrı Dağı cesametinde **ilahî sırlara** işarette bulunuyor, fakat biz anlayamıyoruz, şükür ki Nizam ile ilahî aşk erbabı anlıyor, böylece zampirik şeyh boşa çene çalmamış oluyor.

Evet, zampara şeyhin dediğine göre, kendisinin **işaret ettiği konuları "Mekkeli güzel kız"** da çok iyi biliyormuş. Maşallah o da "kadın velîlerin sonuncusu" kıvamında..

Tek kusuru, Endülüslü zampara gibi kitap yazmamış olması.. Engin ve derin **irfan ve marifetini** anlaşıldığı kadarıyla bir tek azman zampirik ile paylaşmış.

*

Azman şeyh şunu demeyi de unutmamış: *"Kuşkusuz şiirlerimin asıl **sırrı, anlamı** budur; bunları aneak (böylesi sırlı işleri) iyi bilen biri sana anlatabilir."*

Tamam yazmış, ama **hele bir sor**, niye yazmış..

Ama herkese de sorma.. Bilen birine sor.

Sor ki, okuduğunda kalbinden, azman zampara gibi "şerefli, soylu, yüksek karakterli, üstün meziyetli" birine lâyık olmayan ve de "semavî/ilahî konulara uygun düşmeyen" çirkin şeyler geçmesin.

Çünkü azman zampirik serapa şereftir, asalettir, yüksek karakterdir, üstün meziyettir.. Ne yazmışsa hepsi "semâvî/ilâhî konular"dır.

*

Soytarı yalancılık ve sahtekârlığın, dolandırıcılık ve kalpazanlığın dibini bulmuş.

Kız için yazdıkları ortada, laflarının öyle **tevil** edilebilecek, hayra yorulabilecek bir tarafı yok.

Öyle anlaşılıyor ki, o sırada Mekke'nin en muteber alimi kabul edilen hali vakti yerinde Mekînüddin'in kızıyla evlenmek ve böylece **Mekke eşrafı arasına girmek ve "sosyete"ye dahil olmak** istemiş..

Bunun için de, toy genç kızı, kendisinde bulunmayan ve asla sahip olamayacağı vasıflarla överek "**tavlama**"ya, ökseye düşürmeye çalışmış.

Sıraladığı vasıfların **hepsinin birden** bir dünya kadınında birarada bulunması mümkün değil.. Nerde kaldı ki **toy bir genç kız**da bulunsun.

*

Hani bu azman zampirik, bu "yağları" çektiği sırada **17-18 yaşlarında tecrübesiz saf bir genç** olsa, cehaleti ve tecrübesizliği yüzünden elin kızını gözünde büyütmüş olduğu belki düşünülebilirdi.

Fakat ortada böyle bir durum yok.. Karşımızda insanları avlama ve **tavlama** ustası bir azgın kurt var..

Mekke'ye gittiği sırada 37 yaşında..

İlk evliliğini (Mahmut Erol'un ifadesiyle) "memleketinin **ileri gelen** şahsiyetlerinden" Abdûn el-Bicâî'nin kızı ile İşbîliye'de yapmış.

Adamın, ileri gelen şahsiyetlerin kızlarına karşı dizginleyemediği bir zaafının ya da düşkünlüğünün bulunduğu anlaşılıyor.

*

Başından bir **evlilik** geçmiş, 37 yaşına gelmiş bir adamın, **toy bir genç kız**da, bu azman zampiriğin sıraladığı vasıfların onda birini bile görmesi, var olacağını umması mümkün değildir..

Çünkü zorlu hayat yolculuğunda görüntülere aldanmamak gerektiğini yaşayarak öğrenmiş olur, merhum cumhurbaşkanı **Turgut Özal** gibi "**Sarımsağı gelin etmişler, kırk gün kokusu çıkmamış** (kokusunu dışına hemen vermez, kendisini gül kokulu gösterir)" diye düşünür, şüpheci ve zor beğenir biri haline gelir.

Ancak "zamparaların sonuncusu", Mekinünddin'in kızı Nizam'ı değilse de **Mekke ve Medine emîri (valisi) Yûnus b. Yûsuf'un kızını** kafeslemeyi, **"sosyete"ye dahil olup "zühd" bayrağını** göndere çekmeyi başarmış.. Onunla evlenmiş.

Nizam'a hitap eden şiirlerini bu evlilikten önce mi, sonra mı yazmış, bilmiyoruz.. Ancak, bu "***Arzuların Tercümanı***" kitabını niçin yazdığını biliyoruz.

Arzularını "din istismarı" lisanına tercüme etmiş, zamparalığını zımparalayacak imaj operasyonu için kaleme sarılmış.. Mezkur kitabı, söz konusu şiirlerinin "**ilahî varidat**" ürünü olduğunu göstermek için yazdığını, şiirlerindeki **Nizam**'ın sadece, kendisindeki "ilahî aşk"ın bir **sembolü** olduğunu iddia ediyor.

Şiirlerinin sembolize ettiği bir psikolojinin mevcudiyeti kesin, fakat iddia ettiğinin aksine, o şey, "Allah sevgisi" değil, soy sop, asalet, şeref, makam mevki ve zenginlik sahibi kadın sevgisi.

*

Öyle anlaşılıyor ki, "güzel kız" Nizam'ı "**tavlama**" çabası sonuçsuz kalmış..

Evlenseydi, şiirlerine böyle bir sembolizma elbisesi giydirmeye çalışmasına gerek kalmayacaktı.. "Adam sevmiş, evlenmiş, karısına sevgisini dile getirmiş" denilir, geçilirdi.

İlahî **varidat**tan filan bahsedilmesine gerek kalmazdı.

Sonuçta insanlar (peygamberler de dahil olmak üzere) **ilahî varidata** nail olmak için evlenmiyorlar..

Şehvet (iştiha, iştah) diye, meleklerde olmayan, biz insanlarda bulunan, ve de ebeveynimiz Hz. Adem ile Havva'dan beri başımızın belası olan bir "**imtihan**" sorumuz var.

Bu şehvet, helal sınırlar içinde kaldığı sürece ne ayıp ne de günah.. Eşin için istediğin kadar aşk şiiri yaz, kimsenin sana karışıp görüşeceği olmaz, fakat elin bekar kızının adını anarak **aşk şiiri** yazar ve evlenmez ya da evlenemezsen, senin için "Filan kızla evlenmek istedi fakat olmadı, avucunu yaladı, bu işler böyledir, bir kızı bin kişi ister bir kişi alır" derler.

Böylesi bir durumda, ulaşamadığı üzüme koruk diyen **tilki** gibi "Ben aslında o üzümün peşinde değildim, benim derdim bambaşkaydı, hele bir sor, neydi" diyerek zeytinyağı gibi üste çıkmaya çalışmanın, insanları aptal yerine koymanın lüzumu yok..

Hayat bu, her istediğin olmaz.. Sadece papazlar değil, herkes her gün pilav yiyemiyor.

*

Azman zamparanın o şiirleri duygularına mağlup olup yazmış olması anlayışla karşılanabilirdi, fakat ortada iki tane, **çift katlı** denilebilecek şekilde çok boyutlu bir **sahtekârlık** var gibi görünüyor.

Birincisi, kız için yaptığı o övgülerin (tecrübesiz gençlere özgü) çocuksu bir saflıktan kaynaklanan ölçüsüz ve aşırı yüceltmeler değil, **kurnaz bir kurt zamparanın tuzağı** olduğu anlaşılıyor..

Asıl derdi kız değil, kızın Mekke ve Medine'deki konumu.

İkincisi, bekar bir kıza alenen ve de isim vererek yaptığı ilan-ı aşkı gizli anlamlar içeren, ancak **ehlinin anlayıp anlatabileceği** sırlarla dolu "**ilahî varidat**" gibi göstererek kalpazanlık ve sahtekârlık sanatında "level" atlamış.

Dini siyasete alet etme kabilinden **din istismarı** "analiz"lerine çok rastlıyoruz da "dini aşka alet etme" eksenli din istismarından şikayet edene pek rastlanmıyor.

*

Hz. Musa aleyhisselam gibi kendisine ***Tevrat*** indirilmiş bir ulu'l-azm peygamber bile, **Firavun** kendisine, *"Seni çocukken içimizde yetiştirmedik mi?! Ömrünün nice yıllarını aramızda geçirmedin mi?! **Sonunda o yaptığın işi de yaptın** (birini öldürüp vatandan kaçtın), işte sen nankörlerdensin!"* dediğinde, kendisini savunmak için lafı eveleyip gevelememiş, şunu demişti:

> "Ben onu (kasıt taşımaksızın kazara öldürme işini) yaptığım zaman, **yolunu şaşırmışlardan (şaşkınlardan) olarak yaptım**." (Şuara, 26/18-20.)

Hz. Musa bile kendisinin **gençlik zamanı için "yolunu şaşırmışlık, şaşkınlık"** nitelemesi yaparken, şu azman zamparanın bir genç kız için yaptığı övgülere, sağdan soldan çaldığı aşk harcıyla onun adına inşa ettiği muhteşem ve muazzam "**semavî**" minareye diktiği sırmalı kılıfa bakın..

Hz. Musa gençliğinde **şaşkınlardan** olabiliyor da, Mekînüddin'in bu "bulunmaz Hint kumaşı kız"ı gençliğinde bile "şaşkınlığın yanından yöresinden geçmeyecek" evsafta bir yüce varlık.

*

Hz. Musa, **dilinin tutukluğuyla malul**, bu yüzden, kendisine peygamberlik verildiğinde *"Ve göğsüm daralır, dilim açılmaz; onun için (bana destek olsun diye) Hârûn'a da peygamberlik ver!"* (Şuara, 26/13) diye dua ediyor.

Bu kız ise, genç yaşına rağmen, hitabet sanatında, "**Kuss bin Sâide** gibi edebiyatın zirvesindeki destansı bir hatib kendisinin yanında hiç kalacak kadar" ustalaşmış.

Zampara şeyhin kız için diktiği kaftan öyle bir kaftan ki, sıradan insanların görmesi mümkün değil.. Masal ve hurafe dünyasının mahir terzisi Endülüslü madrabazın elinden çıkan bu harikayı ancak ehli görüp anlayabiliyor.

Ve de, Hz. Musa yanılıp şaşırabilirken, şaşkınlardan olabilirken, Endülüslü zampara yanılıp şaşırıp bir kız için **"ilahî varidat"sız** şiir yazma gafletine asla düşmüyor..

Onun her yaptığında, karıştırdığı her haltta, yediği her nanede bir “hikmet", bir "ilahî **varidat**” var.

MESİH DECCAL VE İBN ARABÎ ŞAKLABANI

Prof. Dr. İlyas Çelebi, ***TDV İslâm Ansiklopedisi***'nin "Deccâl" maddesinde şu bilgileri veriyor:

> "İslâmî gelenekte deccâl konusuna esas itibariyle hadislerde değinilmekte bu yönüyle de konu hadislerden hareketle temellendirilen **itikadî bir mesele** olmaktadır. Hz. Peygamber'in, gerçekleşmedikçe kıyametin kopmayacağı on büyük alâmeti arasında saydığı **deccâl** (Müslim, "Fiten", 39; Tirmizî, "Fiten", 21; Ebû Dâvûd, "Melâḥim", 12; İbn Mâce, "Fiten", 28), hadis literatüründe Nesâî'nin *es-Sünen*'i dışındaki **kaynakların tümünde** isim olarak zikredilmekte, konu hakkında aralarında Abdullah b. Amr b. Âs, Abdullah b. Ömer, Abdullah b. Mes'ûd, Hz. Âişe ve Ebû Hüreyre gibi sahâbîlerin bulunduğu yirmi beş civarında râvinin rivayeti bulunmaktadır (meselâ bk. Buhârî, "Taʿbîr", 33, "Enbiyâʾ", 48, "Fiten", 26; Müslim, "Îmân", 273, 275, 277, "Fiten", 100-118, 119, 121; Tirmizî, "Fiten", 59, 66; Ebû Dâvûd, "Melâḥim", 14, 15; *Müsned*, II, 22, 154; VI, 75, 412-413, 455-456).
>
> "Söz konusu rivayetlerde deccâlin kıyamet alâmeti olarak zuhur edeceği, … önce peygamberlik, sonra ilâhlık iddiasında bulunacağı haber verilmekte; fizik ve ruhî portresi tasvir edilmekte, … yapacağı kötülükler zikredilmekte ve nihayet **nüzûl edecek olan Hz. Îsâ tarafından öldürüleceği** bildirilmektedir.
>
> "Deccâlle ilgili rivayetlerde yer alan haberlere göre Hz. Nûh'tan itibaren **bütün peygamberler ümmetlerini deccâl fitnesine karşı uyardıkları** gibi Hz. Peygamber de dualarında onun şerrinden Allah'a sığınmış (Müslim, "Mesâcid", 128-134), … rüzgâr gibi hızlı hareket edip yeryüzünü dolaşacağı, buna rağmen Mekke, Medine ve Kudüs'e giremeyeceği

(*Müsned*, V, 16) bildirilmiştir. … Öte yandan hadislerin çoğunluğunda deccâlin belirli tek bir kişi olduğu bildirilmekteyse de, **bazı rivayetlerde birden fazla deccâlin (ed-deccâlûn) çıkacağı** belirtilmekte, "yirmi yedi", "otuz", "otuza yakın" gibi farklı sayılar verilmektedir (Buhârî, "Fiten", 25; Müslim, "Fiten", 84; *Müsned*, II, 349; III, 345; V, 89, 396). Bunun yanında gerek hadislerde gerekse İslâmî kaynaklarda deccâle birtakım olağan üstü eylemler atfedilmekte, çoğunluğu Hz. Îsâ'nın mûcizeleriyle benzerlik gösteren bu olağan üstü eylemler arasında … beşer üstü olgular bulunmaktadır (Cook, s. 105). …

"Deccâl konusu erken dönemden itibaren kelâm kaynaklarında da yer almıştır. Ehl-i sünnet'in günümüze ulaşan ilk akaid risâlelerinden olan Ebû Hanîfe'nin *el-Fıḳhü'l-ekber*'inde "deccâlin çıkışının hak olduğu" kaydedilmektedir (Ebû Hanîfe, s. 13)."

Hz. Nuh aleyhisselam'dan itibaren bütün peygamberler ümmetlerini Deccal fitnesi hakkında uyarmış bulundukları için Yahudilik ve Hristiyanlık'ta da Deccal inancı mevcuttur. Ansiklopedinin söz konusu maddesine katkıda bulunmuş olan Prof. Kürşat Demirci, Deccal'i Yahudiler'in **Armilus**, Hristiyanlar'ın da **"Anti Christ" (İsa'nın karşıtı)** olarak adlandırmakta olmalarına dikkat çekiyor.

Hadîslerde Deccal'in, insanlığın Kıyamet'e kadar karşılacağı **en büyük fitne (imtihan konusu)** olduğuna dikkat çekiliyor.

Hadîsçiler, deccal tabirini **hadîs uyduranlar** için de kullanmışlardır. Prof. Emin Aşıkkutlu aynı ansiklopedide aynı başlık altında şunları söylüyor:

"Deccâl: Sözlükte "***çok* yalan söyleyen, göz boyayan, sahtekâr**" anlamına gelir. Hz. Peygamber, **kendinden sonra ortaya çıkacak yalancı peygamberlerden söz ederken onlar hakkında "deccâl, kezzâb"** tabirlerini kullanmıştır (Buhârî, "Fiten", 25; Müslim, "Fiten", 84). Hadis

uydurmayı meslek haline getiren yalancı râvileri ifade etmek için cerh ve ta‘dîl ilminde deccâl kelimesi kullanılmıştır.

*

Peygamberlerin ümmetlerini korkuttukları Deccal bir tane olmakla birlikte tarih, **deccallikte** (yalancılıkta, suret-i haktan gelip göz boyayarak insanları aldatmada) ona benzeyen başka sahtekârların yaşamış olduğunu haber veriyor. (Yerli ve yabancı birçok alime göre Selanikli zampara Atatürk de bu deccallerden biri.. “Çok yalancı” olduğu kesin. Büyük sahtekâr.)

İlyas Çelebi’nin yazdıklarının da ortaya koyduğu gibi, **Büyük Deccal (Ahir Zaman Deccali, Mesih Deccal)** başlangıçta tanrılık iddiasında bulunmaz, ilahî vahye (bilgilendirmeye) mazhar biri (yani bir peygamber) olduğunu iddia eder, ilham ve keşf ü keramet davasında bulunur.

(Devrimizde böyle peygamberlik iddiasında bulunan şarlatanlar ortaya çıktı: Mesela yerli-milli olan biri, **28 Şubat Süreci**’nde darbeci subaylar ile MİT’çilerin gözde ismi olarak gösterilen **İskender** Kebapoğlu, pardon Evrenosoğlu idi. Küresel olan meşhur bir isim ise Reşat Halife.)

Mesih Deccal, işi peygamberlik iddiası ile bırakmayacak, “level” atlayarak tanrılık davası güdecek.

(Selanikli yerli-milli deccal, peygamberlik durağına uğramadan direk tanrılık davası gütmüştü. Ancak bunu açıkça yapmadı, icraatı “İstemem yan cebime koyun” göz boyamacılığı ile tufeylî kullarının sırtına yükledi. Onlar bunun için “**Kâbe Arab’ın olsun bize Çankaya yeter**”li, “**Atatürk Ekber**”li şiirler yazdılar, karşılığında Selanikli zamparanın ulufelerine nail oldular.)

*

İnsanların başka insanlara ya da nesnelere tanrılık izafe etmeleri, onları yaratıcıları olarak görmeleri anlamına gelmiyor. Onlarda **tanrısal** özellikler bulmaları şeklinde ortaya çıkıyor.

Mesela **Firavun** Mısırlılar'a "**Ben sizin en yüce tanrınızım**" derken, onları yaratma iddiasında bulunmuyordu. Benzer şekilde Mekke müşrikleri de, taptıkları putların kendilerini yarattıklarını düşünmüyorlardı.. **Hz. İsa**'yı "Tanrı'nın oğlu" yapan Hristiyanlar da onu kendilerini yaratan kişi olarak görmüyorlar.. Türkiye'de Selanikli zamparayı putlaştırmış olanlar da onun kendilerini yarattığına inanıyor değillerdi.

Burada tanrılaştırma ve tanrılık iddiası, tanrısal özellikler taşıma anlamına geliyor..

Mesih Deccal'in tanrılık taslamasının zeminini, gerçekleştireceği **olağanüstülüklerin** oluşturacağını biliyoruz.. Fakat buna uygun bir **felsefî (fikrî, ideolojik) temelin (itikadın, akaidin)** üretilmesi de söz konusu olacaktır.

İşte o temel, muhtemelen **İbn Arabîcilik** ile türevleri olacaktır.

İngiliz-Yahudi konsorsiyumunun fitne ocağı **Ibn Arabi Society** dalaveresinin böylesi bir fikrî zemin için sabır ve sühuletle altyapı çalışması yürüttüğü görülüyor.

*

The Muhyiddin ibn Arabi Society adlı deccalî örgütün (tekkenin, teşkilatın, organizasyonun) internet sitesine girildiğinde karşımıza en önce İbn Arabî'nin şu cümlesi çıkıyor:

> "It is He who is revealed in every face, sought in every sign, gazed upon by every eye, worshipped in every object of worship, and pursued in the unseen and the visible. Not a single one of His creatures can fail to find Him in its primordial and original nature. (***al-Futūḥāt al-Makkiyya***, Ch. 372)"

Google'a tercüme et dediğimizde şu cevabı alıyoruz:

> "O, her yüzde kendini gösteren, her işarette aranan, her gözün baktığı, her ibadet nesnesinde kendisine tapılan ve hem görünen hem de görünmeyen her yerde takip edilen O'dur. Yaratıklarından hiçbiri, O'nu kendi özünde ve ilk doğasında bulmaktan geri kalmaz."

Ya da şöyle ifade edebiliriz:

> "O (vücud/varlık, yani Tanrı), öyle bir O'dur ki, her yüz'de kendisini gösterir, her işarette aranır, her göz O'na takılıp kalır, tapınılan her nesnede O'na ibadet edilir, ve görünmeyende de görünende de O'nun ardına düşülür. Onun mahlukatından tek biri bile, temel ve aslî tabiatında (yapısında) O'nu bulma konusunda başarısızlığa uğramaz."

*

Saftirik tasavvufçu taifesi doğal olarak bu sözleri **tevil** edecek, bu laf kalabalığı ile Allahu Teala'nın yüceliğinin ve büyüklüğünün anlatıldığını ileri süreceklerdir.

Fakat **İngiliz keferesinin** bu lüzumsuz lafları bayrak haline getirip sitesinin tepesine yerleştirmesinin ardındaki etken, Allahu Teala'nın yüceliğini ilan etme gayreti değil.

O kadarını **masonlar** da yapıyor, O'nu (evet, "O" dedikleri varlığı) "**kâinatın ulu mimarı**" ilan ediyorlar.

Alıntılanan bu laf salatasında niye "O" var da, Allah yok?!

Allah Azze ve Celle yok, fakat "**tapınılan her nesne**" var.

Neye taparsanız tapın, "O"na tapmış oluyorsunuz.. Doğrudan Allah'a tapmak şart değil, herhangi birşeye tapmak yeterli.

Allah'a tapan ile puta tapan eşit.

Böylece putperestlik **meşrulaştırılıyor**.

Ortada "**şirk**" ve "**küfür**" diye birşey kalmıyor..

Zaten, "O"nu tanıma konusunda **hiç kimse başarısız da olmuyor**.

"O"nu herkes temel ve aslî yapısında buluyor.

Herkes..

Bir sonraki adım, o herkesin kendisini "O" ilan etmesi.

Esasen, bir başkası kendisine tapmış olsa, "O"na tapmış olacaktır.. Dolayısıyla herkes, başkalarını kendisine tapmaya çağırsa, yanlış birşey yapmış olmaz.

Öyle ya, "O" kendisini bunun da yüzünde göstermektedir, çünkü O, her yüz'de kendisini gösterendir.

Con Ahmet'in devr-i daim makinasından bile âlâ..

*

Durum böyle olunca, Endülüs'ün şarlatan zamparası **İbn Arabî** soytarısının yukarıdaki lafı şu şekilde de okunabilir:

> "O; **Deccal'in yüzünde kendisini gösteren**, Deccal'in her işaretinde aranan, Deccal'in şahsında her gözün baktığı, Deccal'in kişiliğinde kendisine tapılan ve Deccal'in ardı sıra gidilerek her yerde takip edilen aslında O'dur. Yaratıklarından hiçbiri, O'nu Deccal'in özünde ve ilk doğasında bulmaktan geri kalmaz."

Şu bir gerçek: Tasavvuf ile Şeriat'i birbirinden ayıran ve uydurdukları şeriatsiz tasavvuf bid'atinin (sapıklığının) peşinde gidenler, gelecekte Deccal'in avanesi olmaya namzettirler.

Olmaz demeyin, "Olmaz" olmaz.

Bu ülkede vals ustası **Selanikli Deccal'i seyyid, gavs, kutup, hafız, büyük İslam kahramanı** vs. yapan tarikatçılar çıkmadı mı?!

Selanikli'nin aleyhinde konuşmak caiz değildir diyen Bel'am tipi soytarılar peyda olmadı mı?!

"Selanikli'ye anıt mezar yakışır" diyen tarikat şeyhleri türemedi mi?

Olmaz deme!..

Uyan, **Ibn Arabi Society** gibi örgütler Deccal'in gelecekteki Dünya hakimiyetinin temellerini atmakla meşguller.

İBN ARABÎ VE "BİR ZAMANLARIN KARTALI" FETHULLAH GÜLEN

Türkiye'nin bir dönem, "Bir zamanlar kartaldı" makulesinden bir "**efsane**"si vardı: Fethullah Gülen.

Bir zamanlar efsaneydi.

İsminin arkasına "**hocaefendi**" kelimesini ekle**me**mek, adını sade vatandaş gibi düz olarak söylemek edepsizlik ya da günah gibi algılanıyordu.

Vaaz kasetleri insanları adeta büyüleyen bu "efsane", dünyalık hiçbir şeyinin olmadığını, kuru tahta üzerinde yattığını söylüyor, hem dili, hem ağlayan gözleri manevî alemlerden şaşırtıcı haberler veriyordu.

Onun bulunduğu meclislere Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in ruhaniyeti teşrifte bulunuyordu.

(Sonradan, camideki vaazlarını geçtik, onun başlattığı Türkçe Olimpiyatları adlı müzik ziyafetleri bile bu teşriflerden nasiplenmeye başladı.)

*

Nuriye Akman'ın 1994 yılında onunla yaptığı röportaj ***Sabah*** gazetesinde günlerce manşet olunca bu "efsane"yi tüm Türkiye tanımıştı.

Yıllar sonra ***Today's Zaman***'ın genel yayın yönetmeni olan (ve şimdi İsveç'te "tehlikeli" bir FETÖ'cü olarak sığıntı yaşayan) Bülent Keneş'in bana söylediğine göre, ***Sabah*** gazetesinden geri kalmak istemeyen ***Hürriyet*** gazetesi genel yayın yönetmeni **Ertuğrul Özkök** hemen binbir rica minnet ile "Hocaefendi" ile röportaj yapma teşebbüsünde bulunmuş, uçağa atladığı gibi soluğu "efsane"nin yanında almıştı.

Hürriyet'in röportajı da manşetten yayınlanmıştı.

Böylece, sadece "şakirt"lerine değil tüm Türkiye'ye seslenmeye başlayan "efsane", artık, bir "gönüller sultanı" ve "maneviyat önderi" olarak Türkiye'de yaşayan herkes tarafından tanınır ve bilinir hale gelmişti.

Öyle ki, **Demirel, Ecevit, Çiller, Alparslan Türkeş** ve **Recep Tayyip Erdoğan** gibi siyasîler, onunla birlikte kameraya gülümsemek ve aynı fotoğraf karesinde yer alabilmek için sıraya giriyorlardı.

Hacı hoca, şeyh müderris taifesi de onlardan geri kalmıyorlardı..

*

Yıl 2014 olduğunda işler değişti.

Fethullahçılar cemaatine karşı 2010 yılında başlatılan üstü kapalı soğuk savaş, 2013 yılı Aralık ayında yaşanan gelişmelerin ardından vahşi ve kanlı bir sıcak savaşa dönüştü.

İktidar, FETÖ diye adlandırdığı bu taifeye karşı **tekfirci** bir dil kullanmaya başladı.. Fethullah hocaefendilik tahtından indirildi, üzerindeki evliya kostümü çıkarıldı, kendisine ağır hakaretler eşliğinde **ins şeytanı** üniforması giydirildi.

Fethullah'a eskiden "yağ" çeken isimlerin ondan ve şakirtlerinden O. Ç. diye bahsetmeye başladıkları görüldü.. Ahiretteki mahkeme beklenmeden hepsi için şimdiden cehenneme giriş bileti hazırlanıyordu.

Bu koroya hacı hoca taifesi de katıldı, başka zaman tekfirciliğe karşı savaş veren hassas gönüllüler FETÖ söz konusu olunca tekfircinin önde gideni haline geldiler.

*

Ancak, bu konjonktürel ve "Türkiye siyaseti" endeksli tekfircilikleri genelde tutarlı bir akıl yürütüşe ve sağlam delillere dayanmaktan uzaktı.

FETÖ'cülerin devlet kurumlarına torpille adam yerleştirmeleri, imtihan sorularını çalmaları, NATO üyesi devletlerle işbirliği içinde çalışmaları, Hristiyanlar ve Yahudiler'le diyalog içine girmeleri gibi hususlar öne çıkarılıyordu.

Yani (Türk milletini ya da Türkiye halkını temsil eden) Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin **devlet olarak benimsediği siyaseti** FETÖ, "**dinci değil dindar, İslamcı değil müslüman**" bir "**hizmet hareketi**" olarak sürdürdüğünde, aynı politik çizgiyi "**yüzyılın iyilik hareketi**" olma iddiasıyla izlediğinde, bunlar küfür (dinden çıkma) sebebi oluyordu.

Yurt sathında coşkulu bir FETÖ'ye sövüp sayma kampanyası başlatılmış durumdaydı.

FETÖ'yü suçlama furyasına, **yandaş ilahiyatçı taifesi** ile **Diyanet** kurumu da katılmıştı. Bunların biraz daha aklı başında argümanlar geliştirmeleri beklenirdi fakat onlar da siyasetçilerin laflarını (biraz yumuşatarak da olsa) tekrarlamanın dışında birşey yapmadılar.

Oysa, mesela bir **Prof. Faruk Beşer**'in, bir zamanlar yazmış olduğu ***Fethullah Gülen Fıkhını Anlamak*** kitabına karşılık şimdi de **Fethullah Gülen Fıkıhsızlığı** diye bir eser vermesi beklenirdi, yapmadı.

Hayrettin Karaman da aynı durumdaydı.. Bir zamanlar koşa koşa gittiği Abant Platformu, Türkçe Olimpiyatları gibi etkinliklerin anısını unutturacak birşeyler söylemesi gerekirdi, fakat ondan da "Soru çalınır mı kardeşim, ayıp ettiniz" türünden sade suya tirit mırın kırın dışında birşey duyulmadı.

*

Hayır, bunları Fethullah Gülen'i savunmak için yazmıyoruz.

İslam'a hizmet işi salt Allahu Azîmüşşan için yapılır, ona **devletin (adına devlet denilen siyasetçi ve bürokratlar topluluğunun) zevki ve keyfi** ya da **"ulusal çıkar" putu** ortak edilemez.

Din söz konusu olduğunda devleti (dünyevî nitelikteki siyasî menfaat hesaplarını) denkleme asla dahil edemezsiniz..

Hele **laik (siyasal dinsiz)** bir devletin (bunu kendi ikrar ve itirafıyla kabul ve tasdik eden bir devletin) heva ve hevesini hiç..

Evet, “**bireysel nefs**”inizi ya da nefsaniyetinizi de, ait olduğunuz kitle ya da yapının “**kolektif nefsini/nefsaniyetini**” de devre dışı bırakmanız gerekir.

Fethullah'ın başlattığı hareket ise, (CIA'in verdiği akılla) **Özel Harp** ve **MİT güdümlü** bir devlet projesi olarak ortaya çıktı.. Fakat MİT’in partneri, büyük abisi CIA yarı yolda MİT’e ayak oyunu yaptı, onu kendi yanına aldı.

Demek oluyor ki, öyle her önüne gelenin **keşf, mükaşefe, maneviyat** vs. hikayelerine itimat etmemek gerekiyor.

Her geceni kadir bilsen de, her gördüğünü Hızır bilmeyeceksin..

Ve de her sakallıyı deden zannetmeyeceksin.

*

Dünya, tanrılık taslayan sahtekârlar ve peygamberlik iddiasında bulunan dolandırıcılar bakımından hiçbir zaman boş kalmadı..

Aynı şekilde kendisine **evliya süsü** verenler yönünden de boş kalmamıştır ve boş kalmaz.

Fethullah bunlardan biriydi, fakat ne birincisi ne de sonuncusuydu.

CIA (ABD) onun **diri**sini kullandı, **İngiliz şeytanı** ise şu anda (**Ibn Arabi Society**’si ile) Endülüslü sahtekârın ölüsünün **deri**sini kullanıyor.

Bu sahtekâr şarlatan, Fethullah’dan bile beter.. Bin beter..

*

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem ile boy ölçüşmeye kalkışan bu sahtekâr soytarı, hızını alamayıp kendisini **“hatemü’l-evliya” (velilerin sonuncusu)** ilan etmişti. (Fethullah ise, kendisini üretip palazlandıran devletine

karşı nankörlük yaptıysa da, böylesi dangalakça bir hadsizlik ve densizlikten uzak durmayı başardı.)

Hz. Peygamber s.a.s. madem ki **“hatemü’l-enbiya” (peygamberlerin sonuncusu)** idi, Endülüs'ün hadsiz soytarısının da “velilerin sonuncusu” olmak, anasının ak sütü gibi hakkıydı.

Fakat ona göre, “**velilik” “peygamberlik”ten daha üstün** bir vasıftı.. Bunun için bir yığın mugalata ve lüzumsuz laf ebeliği yapmayı da ihmal etmedi.. Soytarı böylece, rekabet etmeye kalkıştığı Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in karşısında aklınca altta kalmamış oluyordu.

Kendisi İslam'ın maneviyat duvarındaki **altın kerpiç**ti, Rasulullah s.a.s. ise **gümüş kerpiç**.. Bulunmaz Hint yumurtası durumundaki kendisi olmasaydı din "tamamlanmamış" olacak, eksik kalacaktı.

İşte, zayıf akıllılar, böylesi bir densiz soytarının laflarına inandılar.

*

Şaşırtıcı olan husus şu ki, üstün zekâlı ve de dinî bilgisi yeterli birçok kişi bile, kulaktan dolma içi boş rivayetlerin ve saçmasapan keramet masallarının etkisinde kalarak bu sahtekâr soytarı hakkında **hüsnüzan**da bulundular.

Her densizliği için bir **tevil** kapısı aradılar.

Bulamadıklarında ise "Bu sözlerdeki derin hikmeti bizim gibiler anlayamaz" diyerek akılsızlık limanına sığındılar, eblehlik ve ahmaklık itirafında bulundular.

Oysa, o zırvalardaki mantıksızlık, akılsızlık, izansızlık, hadsizlik ve sapıklıkları fark edip dile getiren ulema ve meşayihe hüsnüzanda bulunmaları gerekiyordu.

Ne yazık ki, ahirette, İbn Arabî adlı boşboğaz ve geveze **çakma velî "küçük deccal"**e olan hüsnüzanlarını savunabilmek ve özür beyan edebilmek için ellerinde hiçbir **aklî ve naklî delil** bulunmuyor.

*

*"Artık vay o kimselerin hâline ki, **kitâbı elleriyle yazarlar da**, sonra onu az bir bedele satabilmek için **'Bu, Allah tarafındandır!' derler**. İşte ellerinin yazdıkları yüzünden onların vay hâline! Kazanmakta olduklarından dolayı da vay onlara!"* (Bakara, 2/79)

MAĞRİB SUFİLERİNİ TAŞLAYAN ZÜHD KUMKUMASI ZAMPARAYA BAK SEN!

"O, her ne kadar bu bölgede dini yaşama arzusu içerisinde bulunan gruplar varsa da bunların dinî şuur düzeylerinin ve maneviyat anlayışlarının son derece düşük düzeyde olduğunu vurgulamış, bölgenin dindar sayılan kesimlerinin ***geniş bahçeler*** *içerisinde,* ***yüksek binalar*** *şeklinde* ***hankâhlar*** *[tekke, zaviye ve dergahlar] yapmalarına,* ***giyim kuşamlarına [cübbe ve sarıklarına], sakallarına ve teşrifata özen*** *göstermelerine rağmen, herhangi bir* ***yol, yöntem (tarikat)*** *edinmeksizin* ***hakikate*** *ulaştıklarını ve* ***hakikat ehli*** *olduklarını iddia ettiklerini; halbuki* ***bir yol ve yöntem edinmeksizin hakikate ulaşmanın mümkün olamayacağını*** *belirtmiştir.*

"Çünkü usulün kaybedilmesi, vusulden mahrumiyete götürmektedir.

"Yine onun ifadesine göre, o günler zorlu günlerdir, şeytanları azgın, zorbaları inatçıdır; ***kötü alimler, sadece yemeyi düşünmekte;*** *zalim yöneticiler, kendilerinin yapmadıklarını halktan istemektedirler.*

"Sufiler ise dünya malı ve itibarı peşinde*; kalplerini dünya bürümüş, başka bir amaçları kalmamış, hak, gözlerinde küçülmüş;* ***korudukları tek şey; yer döşemeleri, giyim-kuşam ve ellerinde taşıdıkları asalarıdır****; yaşlılar,* ***çocuklar ve zayıf akıllılar gibi sesli tesbihat çekmekten*** *öte bir eylemleri yoktur.*

"Bu tip sufilerde ne haramdan koruyacak ilim, ne de dünyadan sakındıracak zühd bulunmaktadır; dünyanın görünüşüne sarılmışlar, ***hankahlara ve ribatlara [tekke, zaviye ve dergahlara]*** *kapanmışlar, helal olsun, haram olsun* ***sürekli bir şeylerin gelmesini bekleyerek şişip semirmektedirler****."*

*

Yukarıdaki satırlar, Prof. Dr. Cağfer Karadaş'ın ***Muhyiddîn İbn Arabî ve Düşünce Dünyası*** adlı kitabında yer alıyor (Ankara: Otto Y., 2018, s. 26).

Bu ifadelerin başı şöyle:

> "İbn Arabî, ***Ruhu'I-Kuds*** adlı eserinde **batı İslam dünyasının (Mağrib)** [Endülüs, Fas] sosyal hayatı ve alimlerin durumu hakkında çok geniş malumat vermektedir."

Görüldüğü gibi, sufîler hakkındaki sözleri, sanki **Selanikli Mustafa Atatürk'ün ruhu** o sırada İbn Arabî'nin içindeymiş de konuşuyormuş gibi bir izlenim veriyor.

Bütün sufîlerin durumu nasıl böyle olabilir ki!..

Nitekim, aynı kitapta anlattıkları, yaptığı bu tespit ve genellemeleri yalanlıyor.

Ancak, o devrin sufîlerine yönelttiği suçlamalar tam da kendi durumuna uyuyor.

Sözünü ettiği bütün kusurlar kendisinde eksiksiz biçimde var, fazlası da mevcut.. Onların aynasında gördüğü, kendi sahtekâr, çirkin ve pespaye suratı.

*

Adamın ne yolu yöntemi (tarikatı) var, ne zühdü.. Fakat uydurma rüya ve keşif bol..

Dünya malı ve itibarının peşinde; kalbini dünya bürümüş, özellikle itibarlı, soylu, zengin ve güzel kadın..

Başka bir amacı kalmamış, hak, gözünde küçülmüş; **koruduğu tek şey; yer döşemeleri, giyim-kuşam ve elinde taşıdığı asa olmuş**.

Ancak, yaşlılar, **çocuklar ve zayıf akıllılara layık gördüğü sesli tesbihattan uzak durmuş..** Başka "eylem"lerin peşinde koşmuş.. Mekke'nin itibarlı alimi

Mekînüddîn'in **güzel kızı Nizam için aşk şiirleri** yazmak, sonra da bunlara ilahî aşk tecellileri madalyası takma hokkabazlığı sergilemek gibi..

*

Adamda ilim var, fakat haramdan koruyacak ilim değil, haramı yalayıp yutmasını sağlayacak ilim..

Dünyadan sakındıracak zühd de yok, zenginlerin, eşrafın, sultanların peşinden koşmuş, onlara lüzumsuz mektuplar yazarak gözlerine girmeye çalışmış..

Hankahlara ve ribatlara [tekke ve dergahlara] kapanmamış, uzlet ve inziva defterini yırtıp suya atmış, saraylarda misafir edilmek, el kesesinden yiyip içmek için kırk takla atmış.

Helal olsun, haram olsun **sürekli bir şeylerin gelmesini bekleyerek şişip semirmiş.**

Hayat hikayesinden anlaşılan o..

Baybars gibi bir sultanın karşısında bile ilmin vakarını koruyan gerçek zahid **İmam Nevevî** rh. a. nerdee, bu şarlatan Endülüs soytarısı nerde!

*

Karadaş'ın kitabında şu satırlar da yer alıyor:

> "İbn Arabi İşbiliye'de iken babası tarafından dostu olan ünlü filozof İbn Rüşd ile görüşmesi için Kurtuba'ya gönderilmiştir. Zira İbn Rüşd, **manevi alanda onun mertebe sahibi** olduğunu öğrenmiş ve görüşme arzusu duymuştur. Bu sırada **henüz bıyık ve sakalı çıkmadığından** İbn Rüşd ile karşılaşması esrarengiz bir sahne içerisinde gerçekleşmiş, sadece ikisinin anladığı karşılıklı kısa bir konuşmanın ardından vedalaşıp ayrılmışlardır.

Daha sonra ünlü filozofla ikinci defa görüşmek için babasından talepte bulunmuş ise de bu mümkün olmamıştır.” (s. 32.)

Endülüslü şarlatanın en büyük palavralarından biri olan bu hikayenin saçmalığını başka bir yazıda tartışma konusu yapmıştık, o yüzden üzerinde durmayacağız.

İbn Rüşd, daha bıyığı bile terlememiş 15 yaşındaki çocuğun manevi alanda mertebe sahibi olduğunu duymuşmuş da başka bir şehirden yanına getirtmişmiş..

O devirde Arabistan, Anadolu ve Suriye niree, Endülüs nire!.. İddiayı sorgulamak ve teyit ettirmek mümkün değil ya, salla gitsin! At martini Debreli Hasan, dağlar inlesin!

Bu soytarının bütün hayat hikayesi kendi anlattıkları üzerine kurulu.. Bozacının şahidi yine bozacının kendisi, şıracı bile değil.

*

Prof. Dr. İhsan Süreyya Sırma, ***Sömürü Ajanı İngiliz Misyonerleri*** adlı kitabında, İslam dünyasına yerleştirilen ve alim ya da mutasavvıf gibi gösterilen **ajan**lardan söz ediyor.

Yine, meşhur seyyah ve tebliğci Abdürreşid İbrahim de ***Âlem-i İslam*** adlı hatıratında, Hindistan’da karşılaştığı **mutasavvıf/derviş görünümlü bir Rus ajanı**ndan bahsediyor.

Mevlana, ***Mesnevî***’nin birinci cildinde, Hristiyanların akidesini bozmak için zühd ü takva sahibi hristiyan gibi görünen bir yahudi bilgininin hilesini anlatır.. Ölmeden önce, "Benden sonra yerime sen geçeceksin" diyerek 10 kadar talebesine ayrı ayrı görüşler telkin etmiş, fitne ve fesat, fikir ayrılığı ve tefrika çıkmasına neden olmuştur.

İbn Arabî zındığının durumu bu örneklerdeki gibi mi, bilmiyoruz, birşey diyebilmek için elimizde veri yok. Bununla birlikte, ancak öyle bir misyonla çalışan **ajan ve fitneci münafıkların** yapabilecekleri bozgunculuk ve tahrifatı en üst düzeyde gerçekleştirmiş durumda..

Bunu, köşeye sıkıştığında suret-i haktan gelerek, "usûl"ü tersyüz ederek, hak ile batılı karıştırarak, sahte **keşf ve rüya** hikayeleri anlatarak yapmış durumda.

Öyle böyle değil, büyük zındık!

*

Karadaş'ı dinlemeye devam edelim:

> "Böylece birçok yer gezen İbn Arabi yaşı ilerleyince 617/1220 yılında Halep şehrine uğrayarak tahminen 618/1221 veya 619/1222 yılında Şam'a (Dımaşk) gelmiş ve sürekli olmak üzere buraya yerleşmiştir.
>
> "Belki de İbn Arabi'yi buraya çeken önemli sebeplerden biri, **sufilerin burada adeta 'sultan' muamelesi görmeleridir**. Çünkü sufiler burada **dünya sıkıntısı ve geçim derdinden uzakta**, **cennet bahçelerini andıran saray benzeri** yerlerde yaşamaktadırlar.
>
> "İkinci bir sebep ise burada **Mağriblilere [Endülüslülere] çok itibar** edilmektedir. Bunun en güzel örneği sultan Nureddin'in; Maliki zaviyesinde kalan **Mağribliler için yıllık geliri beş yüz dinarı bulan bir vakıf bağışlaması** ve böylelikle onların barınak ve yiyecek ihtiyaçlarını karşılamasıdır.
>
> "Öte yandan **Mağriblilere şehir halkının ileri derecede güven duyduğu** görülür. Bu yüzden bahçıvanlık, hizmetçilik, hamamda elbise bekçiliği, değirmen işçiliği, çocukları okula götürme gibi işlerde güvenilirlikleri dolayısıyla **hep Mağribliler tercih** edilmektedir.

> “Üçüncü bir neden ise **şehre gelen yabancılar** eğer hayırlı yolda iseler dilenmek gibi bir onursuzluğa uğratılmaksızın **bütün ihtiyaçlarının karşılanması**dır. Bu yüzden olacak ki [Endülüslü gezgin] İbn Cubeyr kitabında, "Mağribli hemşehrilerimizden **kim rahata kavuşmak istiyorsa buraya göç** etsin" diye bir çağrıda bulunmaktadır.
>
> “İbn Arabi, bilinen ve bilinmeyen bütün bu sebeplerden dolayı Şam'a yerleşmiştir.” (s. 40-41.)

Adam işini biliyor, postu nereye sereceğinin hesabını iyi yapmış.. Nerde beleş, orda yerleş!..

Bedava sirke baldan tatlıysa, bedava balın tadı nasıl olur, varın siz hesaplayın..

*

Evet, Endülüslü soytarının **zühd** sofrasında görmek istediği herşey Şam’da onu bekliyormuş.. **Dünyaya sırt çevirmiş** ya, Şam’a yerleşmesi lazım.

Ama bu **zühd** sofrasında eksik olan birşey var, kuş sütü, yani hareme dahil edilecek olan bir eşraf kızı..

Şehrin ileri gelenlerinden, hali vakti yerinde, parası bol, makam mevki sahibi bir kalantorun kızıyla evlenmezsen **zühd**den ne hayır gelir!

Doğal olarak Endülüslü şarlatan soytarı **zühd** duvarındaki o eksik **altın kerpici** de tamamlamış, şehrin Malikî kadısının kızıyla evlenmiş.

ASLAN POSTU GİYEN EŞEK GİBİ "VELÎLERİN SONUNCUSU" MASKESİ TAKARAK İNSANLARI ALDATAN ZAMPARA

Prof. Dr. Cağfer Karadaş, ***Muhyiddîn İbn Arabî ve Düşünce Dünyası*** adlı kitabında şunu diyor (Ankara: Otto Y., 2018, s. 42):

> "Onun kitaplarında, özellikle döneminde yaşadığı ve fikir alış-verişinde bulunduğu insanları anlatırken **onlara bir şeyler öğrettiğini ya da hatırlattığını sık sık dile getirmiştir**.
>
> "Bu ifadelerden sanki **her hususta kendisine bir pay çıkardığı** izlenimi doğarsa da aslında işin gerçeği onun anlayışına göre her insan her yaşta bir şeyler öğrenmeye muhtaçtır ve insanın neyi kimden öğreneceği de belli ve belirlenmiş değildir.
>
> "İşte bu anlayışla İbn Arabi başta ***el-Futuhatu'l-Mekkiyye*** adlı eseri olmak üzere **bütün eserlerinde kendisinden ve yaşadıklarından bol bol örnekler** vermektedir."

Evet, kendisinden ve yaşadıklarından (hatta yaşamadıklarından) bol bol örnekler veriyor.

Adam (salih ve müttekî, alim ve fazıl mürşid-i kamil olduğu kanaatine vardığı) bir şeyhin irşad ve terbiyesi altında sabır ve sebat göstermeyi beceremeyip, (doğruysa eğer) ipini koparan deli dana gibi sağda solda serseri mayıncasına dolaşmış, nerde bir şeyh varsa gidip tanışmış, yanında bir teşehhüd miktarı oturmuş.

Sonra da "Ben yüzlerce şeyhten **feyz** aldım" diyerek artistlik yapmak için oturup kitap yazmış, bunların adlarını sıralamış, "**tekâsür**"ü vird-i zeban edinmiş.

Fakat bunu sadece övünmek için yapmıyor; asıl gayesi, (insanların manevî bağışıklık sistemini çökertmek ve onları sapıklık virüslerine karşı savunmasız hale getirmek için) şu **bilinçaltı mesajı** vermek:

"Bakın ben nice salih zatlardan ilim irfan öğrenmiş, feyz almış mübarek bir adamım, bana güvenmeli, itiraz etmemelisiniz.. Ben velîyim.. Hem de **velîlerin sonuncusu**.. Benden sonra gelip de insanların velî diyecekleri kişiler ancak haşerat olabilir.. Ne sandınız ya!.. Bina, kerpiç, altın, gümüş, tuğla, aşk, meşk, keşf, güzel Nizam, kem küm, hık mık.. Ben velîyim, adamı çarparım.. Heeeyt, benim gibisi var mı!.."

*

Doğrudur, her insan her yaşta bir şeyler öğrenmeye muhtaçtır ve insanın neyi kimden öğreneceği de belli değildir.

Ancak, "Falana şunu öğrettim, öbürüne bunu öğrettim, filana şunu söyledim, feşmekana şöyle nasihat ettim" diyerek buram buram **riya** kokan gevezelikler yapmak da gereksizdir.

Ayıptır.. **Edeb** açısından sorunlu bir tavırdır.

Endülüslü soytarının en büyük özelliklerinden biri, **edeb özürlü** olması.

İncelik ve zarafet gösterişçiliği yapan (özünde manen harap) bir odun..

*

Mesela Karadaş'ın aktardığı şu olay:

> "Ebu Muhammed Abdullah el-Bağı eş-Şekkaz, arkadaşı Abdullah Bedru'l-Habeşı ile birlikte evine giderek tanıştıkları bir zattır. İbn Arabi, söz konusu **şeyh** ile ilk karşılaşmasını, "***Benim adetim*** *bir kimsenin yanma girdiğimde şeyh olsun fakir olsun üstümdeki bütün paraları vermem idi; bu*

*şeyhin yanına girdiğimde **cebimde sadece bir dirhem** vardı ve onu şeyhe takdim ettim*." (s. 54.)

Soytarının adeti buymuş..

Çirkin, akla ve izana, hikmete, adab-ı muaşerete (muaşeret **edeb**lerine) aykırı bir densizliği adet edinmiş..

Nadanlık..

Üstündeki bütün paraları çıkarıp çok muhtaç bir fakire vermen normal karşılanabilir de, tanıştığın her şeyhe de tutup (sadaka verircesine) para sunmaya kalkışman, akılsızlık ve nadanlıkta zirveyi zorlamaya çalışman anlamına gelir.

Peki, cebindeki bütün parayı böyle yanına girdiğin her insana veriyorsun diyelim, sonra ne yapıyorsun?

Gidip inşaatta mı çalışıyorsun, hamallık mı yapıyorsun, neyle geçiniyorsun?

İnsanların duygularıyla oynayan bir **asalak**sın, hepsi bu..

*

Şeyhin yanına girmişsin, cebinde topu topu bir dirhem varmış (Biz **bir kuruş** veya **bir lira** diyelim), en iyi ihtimalle şunu demiş olabilirsin:

"Zatıalinize layık değil ama, sahip olduğum bütün para bu, kabul buyurmanız ümidiyle size takdim etmek istiyorum."

"Sen **bir kuruşluk adamsın**, al sana bir kuruş!" diyecek halin yok.

Böylece karşındaki kişiye, "Ben fakirim, çok fakir olduğum halde **canına cömert** bir adamım, **bütün servetim**i dağıtabiliyorum.. O halde benim halimi görün, benim elimden tutun" mesajını vermiş oluyorsun.

Bu ince görünme budalası **özü kaba** dangalak, bir de utanmadan yaptığı dingilliği bir marifetmiş gibi anlatıyor.

Adamın işi gücü her kitabında **kendisinin reklamını** yapmaktan ibaret.

Her hususta kendisine bir pay çıkarma **azgınlığını ve şımarıklığını** o kadar abartmış ki, Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'i İslam binasında **gümüş kerpiç**, kendisini de **altın kerpiç** yapmış.

Halbuki kendisi **tezek (ya da ahbun)** kerpiç.

*

Karadaş'ı dinlemeye devam edelim:

> "Genellikle tefsir [***Kur'an*** yorumu] tarihçileri İbn Arabi'nin yetenekli bir müfessir [yorumcu] olduğu kanaatindedirler. Ancak bazı ayetlerin içerdiği tasavvıifi anlamlan ince bir üslupla dile getirmesini olumlu kabul ederken bazı te'villerinde **dil kaidelerini zorlayacak hatta yok sayacak** tarzda aşırı davranışlarını olumsuz bulurlar." (s. 68.)

Olumsuz bulmamak, onaylamak mümkün değildir.

Bu yaptığı şey, tek kelimeyle cinayet.. Ucu **küfre** kadar gider.

Adam, ***Kur'an***'ın anlamını tahrif etmek için dil kaidelerini bile tahrif edebiliyor, tahrif edemediği zaman ise yok sayıyor.

Bunu ancak, konuştuğu dile hakim olmayan bir aptal ya da (dini içinden yıkmaya çalışan) bir **deccal (çok yalancı)** yapabilir.

İbn Arabî denilen şarlatanın **maskeli zındıklığı** işte bu noktada kabak gibi ortaya çıkıyor.

*

Kur'an'ın mesajını bu şekilde tahrif etmeye çalışan bu zındığın elinden, hadîsler (Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sözleri) de kurtulamamış.

Karadaş'tan dinleyelim:

> ":.. İbn Arabi, **sufiler** ile muhaddislerin [hadîsçilerin] hadis konusunda anlaşamadıklarını, onların 'zayıf' dediği bir hadisin **veliler** katında, **keşif** ile tebliğciden [Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den] bizzat alınması hasebiyle 'sahih' olabileceğini, aksine onların 'sahih' dediklerinin sufilerce 'zayıf' bulunabileceğini belirtir. Bundan da öte hadisçilerin kendilerine haksızlık ettiklerinden yakınır ve hakikatin kimsenin tekelinde bulunmayıp çeşitli yollardan elde edilebileceğini vurgular." (s. 69.)

Endülüs'ün kurnaz zampara zındığının keşf maskesi takarak Müslümanlar'ı aldatmaya çalıştığı temel konulardan biri bu.

"**Usûl**"ü bozmak suretiyle İslam'ın/Şeriat'in iki temel kaynağını, ***Kur'an*** ve Sünnet'i hedef alıyor.

Sermayesi, dağarcığındaki keşf palavrası ve Müslümanlar'ın saflığı..

*

Öncelikle şunu söyleyelim: Hadîsler söz konusu olduğunda sufîlerin konuşmaya hakları yoktur.. Bir sufî aynı zamanda muhaddis ise o başka..

İkincisi, sufî olmak, **velî** olmak anlamına gelmez.. Her sufî velî olacak diye birşey yok.. Ayrıca, velî olmak için sufî olmak da şart değildir.

Üçüncüsü, bir velî, muhaddisler nazarında zayıf olan bir hadîsin (rüyada, vakıada vs. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i görmek suretiyle) sahih olduğunu öğrense bile, başkaları için bu delil olmaz, sadece kendisini bağlar.

Yerli-milli istihbaratçılar ile yabancı ajanların uydurma rüyalar ile aldattıkları çok adam var.

*

Dördüncüsü, İbn Arabî soytarısının **“muhaddislerin 'sahih' dediklerinin sufilerce 'zayıf' bulunabileceğini”** söylemesi, kendisinin anlattığı **keşf** hikayelerinin bir **palavra** olduğunu ortaya koyan bir **karîne** durumunda.

Çünkü, keşf yoluyla hadîs hakkında bilgi sahibi olmak, onun Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem tarafından gerçekten söylenmiş olup olmadığının öğrenilmesi anlamına gelir.

Bu durumda ortaya iki ihtimal çıkar: Hadîs ya **sahih**tir (gerçekten söylenmiştir) ya da **uydurma**dır (**mevzu**’dur, uydurukçunun biri tarafından vaz’ edilmiştir).

Endülüs'ün sivri zekâlı kurnaz eşeğinin kafası burada kısa devre yapmış, keşfin hadîs için "Vardır" veya "Yoktur" diyeceğini, "Zayıftır" filan demeyeceğini aklına getirememiş.

Evet, keşf bahane edilerek, **“muhaddislerin 'sahih' dediklerinin sufilerce 'zayıf' bulunabileceği”** iddia edilemez.

Bir keşf ki, hadîs için "Vardır" veya "Yoktur" bilgisini vermiyor, "Zayıftır" hükmünü getiriyor. Tam komedi!..

Endülüs’ün zındık deccalinin foyası burada meydana çıkmış, keşf balonu patlamış durumda.

*

Endülüs’ün kitap yüklü eşeğinin “hakikatin kimsenin tekelinde bulunmayıp çeşitli yollardan elde edilebileceğini” ileri sürmesi ise tam bir sapıklık abidesi.

Hakikat, Allahu Teala ile Rasulü'nün, yani ***Kur'an*** ile sahih Sünnet'in tekelindedir.

Hakikati, ***Kur'an*** ve Sünnet'i bir tarafa bırakıp başka yollardan elde edebilir misin?!

Kur'an ve Sünnet dışında hakikat değil, ancak sapıklık vardır.

Ve ne yazık ki bu Endülüslü (kendisini "velîlerin sonuncusu" ilan eden) eşek, dört dörtlük, dört başı mamur bir sapık durumunda.

Dil kaidelerini **yok sayarak** ayetlere alâkasız anlamlar verebilen bir sapık..

Sadece bu bile, adamın **dalalet ehli** olduğunu **matematiksel kesinlikle ispat** ediyor.

Başkaca bir delil ikamesine gerek yok.

*

Böylece, Tevbe Suresi'nin 31'inci ayetinde belirtilen **haham ve rahiplerin "rab" edinilmesi şirkini** "kendi kendisini (heva ve hevesini) rab" yaparak sergilemiş durumda.

Uydurma keşfini bahane ederek Müüslümanlar'a kendisini fiilen "rab" edinmeleri çağrısında bulunuyor.

Bu sapığı küfürle itham edenler delilsiz konuşmuyorlar, Endülüs'ün ucub ve enaniyet hastalığından mustarip edepsiz ve hadsiz zamparasının zırva ve hezeyanları ortada.

Karadaş'ın şu ifadeleri, adamın daha iyi tanınmasını sağlayacak nitelikte:

> "Özellikle Allah-alem ilişkisi konusunda kullandığı terminoloji her ne kadar ***Kur'an***, hadis ve seleflerinin kul-landığı terimlerden oluşmuşsa da **muhteva tamamen felsefeden aktarılan bilgiler**den ibarettir. **Kelamcılardan özellikle isim**

> **ve sıfatlar konusunda istifade** eden İbn Arabı, bu alanda mezhep ayrımı gözetmeksizin hangisinin fikri, sistemine uymuşsa onu almıştır. Afifi, felsefeci ve kelamcılarca aktarılan ve önünde hazır bulduğu **Yunan düşüncesi ile İslami ilimlerin zenginliğinden faydalanarak eklektik bir düşünce sistemi oluşturduğu** görüşüne yer verirken, …" (s. 71.)

Karadaş, bu sahte sufînin "tasavvuf düşüncesine yenilik getirdiğini" söylüyor. Bu tespit, "tasavvuf düşüncesini bozma ve tahrif etme" suçlamasının yumuşatılmış şekli de kabul edilebilir:

> "Onun tasavvuf düşüncesine getirdiği en büyük yenilik **İhvan-ı Safa** aracılığı ile **Yeni Platonculuk**'tan alınan 'varlığın birliği' (vahdet-i vücüd) teorisi ile felsefedeki 'sudur' teorisini andıran 'mertebeler' (hazerat) düşüncesidir." (s. 71.)

İbn Hazm'cı değil, fakat **İhvan-ı Safa'cı**.. "Onlar şöyle dedi" demeden kavramlarda değişiklikler yaparak aynı şeyleri söylüyor. Daha doğrusu, İslamî terimlerin içini boşaltıyor, sonra da oraya **Yunan felsefesini** dolduruyor. Şurdan burdan çaldığı metayı "Ben ürettim, elimin emeği" diye satan hırsız gibi, elin felsefesine "**keşf**" damgası basarak kalpazanlık yapıyor.

Aykırı gibi görünürken bile, gerçekte "moda"nın peşinde:

> "İbn Arabi'nin seslendirdiği bu düşünce o devirde sanki **yaygın ve deyim yerindeyse 'moda' fikir** akımıdır. Nitekim birbiriyle direkt teması olmadığı bilinen birçok kişinin aynı devirde benzer fikirleri seslendirmesi bunu göstermektedir." (s. 72.)